

# РОБЪРТ ХАЙНЛАЙН СПЕЧЕЛИ ОБЛОГ ЗА САТАНАТА

Превод от английски: Силвана Миланова, Владимир Зарков, 1997

[chitanka.info](http://chitanka.info)

# I

*И когато вървиш през огъня,  
няма да се изгориш.*

Исая 43:2

Огненият трап беше дълъг седем-осем метра, широк около три и дълбок може би две стъпки. Огънят гореше от часове. Жаравата излъчваше почти непоносима топлина, макар че бях седнал по-назад, на пет метра от ръба на трапа, във втория ред туристи.

Бях отстъпил мястото си в първата редица на една дама от кораба и сега се радвах, че мога да се укрива зад пищните ѝ телеса. Дори се изкушавах да отстъпя още мъничко назад... но изпитвах непреодолимо желание да погледам отблизо хората, които ще минат през пламъците. Често ли му се удава на човек да види такова чудо?

— Това е някакво мошеничество! — заяви Стария пътешественик. — Ще видите.

— Не е съвсем така, Джералд — възрази Всезнайкото. — Просто не е това, в което се опитват да ни убедят. Няма да участва цялото село. Танцьорите на хула най-вероятно няма да слязат, а децата със сигурност. Един-двама от по-младите мъже с мазоли като кравешки копита по ходилата, упоени с опиум или някакъв местен наркотик, ще се поразходят из ямата, колкото да отбият номера, а нашият приятел канака, който ни превежда, ще ни намекне, че трябва да дадем на всеки от тях бакшиш, макар да сме си платили вече и за луау, и за танците, и за цялото това представление. Няма да е откровена измама — продължи той. — В брошурата за екскурзията е написано: „Демонстрация на ходене по огън“. И точно това ще ни предложат. Никой не е казал, че цялото село ще ходи по жаравата. Поне в договора такова нещо няма.

Видът му беше крайно самодоволен.

— Масова хипноза — заяви Професионалния досадник.

Много ми се искаше да попитам какво означава „масова хипноза“, но обикновено мене не ме слушаха — аз бях по-младши. Ако не на възраст, то поне в йерархията на туристическия кораб „Конге Кнут“. Така стоят нещата на подобни морски съдове — всеки качил се на борда от мястото на тръгване е по-старши спрямо другия, който се е присъединил по-късно. Още мидийци и перси са наложили този закон и нищо не е в състояние да го промени. Бях долетял с „Граф фон Цепелин“, в Папаете щях да отлетя към дома с „Адмирал Мофет“, така че щях да си остана докрай по-младши и да си сдържам езика, докато по-достоините от мене изричат надутото мъдростите си.

Туристическите кораби се отличават с най-добрата храна и често с най-глупавите разговори на света. И все пак аз от сърце се наслаждавах на екскурзията из острова. Понеже не се вслушвах в разговора, дори Мистика и Астролога-любител не ме притесняваха, същото се отнасяше и за Салонния психоаналитик и Номероложката.

— Правят го с помощта на четвъртото измерение — заяви Мистика. — Така ли е, Гуендолин?

— Точно така е, скъпи — съгласи се Номероложката. — А, ето ги! Числото е нечетно, ще видите!

— Толкова си начетена, скъпа.

— Хъм! — обади се Скептика.

Туземецът, който придружаваше нашето малко корабно войнство, вдигна ръце с дланите напред, призовавайки към тишина.

— Моля, слушайте всички! Маурууру роа. Много благодаря. Главните жрец и жрица сега ще се помолят на боговете да направят огъня безвреден за хората от селото. Моля ви да запомните, че става дума за много древен религиозен обред. Ще ви помоля да се държите така, сякаш сте във вашата църква. Защото...

Един престарял канака го прекъсна. Двамата с преводача си размениха няколко думи на непознат за мен език — полинезийски, предполагам. Поне мелодията му звучеше също така плавно. По-младият канака отново се обърна към нас.

— Главният жрец ми казва, че днес някои от децата ще направят първите си стъпки през огъня, в това число и бебето, което виждате в ръцете на майка му ей там. Той моли всички да запазите пълна тишина по време на молитвата, за да се осигури безопасността на децата. Искам само да добавя, че аз самият съм католик. Когато настъпи този

миг, аз винаги отправям молба към нашата света майка Мария да бди над децата ни и призовавам и вас — нека всеки се помоли така, както може. Или поне да пази тишина и да мисли за тях с добро. Ако главният жрец се усъмни в почителността и доброжелателството ви, няма да позволи на децата да стъпят в огъня. Виждал съм го дори да отменя церемонията.

— Ето, нали виждаш, Джералд! — прошепна Всезнайкото така, че всички да го чуят. — Голяма реклама, после светват лампите и стоварват цялата вина върху нас! — сумтеше той.

Всезнайкото — името му беше Чивърс — ме дразнеше още откакто се качих на кораба. Наведох се напред и изсъсках в ухото му:

— Щом тези деца могат да минат през огъня, ще ви стигне ли куражът да направите същото и вие?

Нека това да ви е за урок. Поучете се от моя плачевен опит. Никога не допускайте да загубите здравия си разум заради някакъв дръвник. Само след миг предизвикателството ми се беше обърнало срещу мене и по някакъв начин всичките трима — Всезнайкото, Скептика и Стария пътешественик — вече се обзалагаха на по сто долара, че няма да се осмеля да мина през трапа, след като децата вече са го направили.

После преводачът отново ни изсъска да мълчим. Жрецът и жрицата слязоха в огнения трап. Възцари се тишина. Предполагам, че някои от нас се молеха и аз бях единият. Усетих се, че изричам наум първото, което беше изникнало в съзнанието ми:

*„А сега си лягам да пося.  
Бог да бди над мене през нощта...“*

Кой знае защо това ми се видя подходящо за случая.

Жрецът и жрицата не тръгнаха през огъня. Те направиха нещо далеч по-ефектно и опасно — просто застанаха спокойно в трапа с боси ходила и няколко минути се молиха. Виждах как устните им мърдат. Старият жрец през цялото време хвърляше нещо в трапа. Не знам какво беше то, но когато паднеше върху въглените, изскачаше фойерверк от искри.

Опитвах се да видя върху какво са стъпили, дали върху въглените или върху камъни, но нищо не се виждаше... пък и не знам кое от двете беше по-лошо. Ала тази възрастна жена, мършава като оглозган скелет, стоеше спокойно, с умиротворено лице, без каквито и да било предпазни мерки, само беше подвила своята лава-лава така, че дрехата приличаше повече на набедрена превръзка. Очевидно се безпокоеше повече за дрехите, отколкото за краката си.

До трапа се бяха изправили трима мъже с пръти, които ръчкаха пламтящите дърва, за да изравнят жаравата и огнеходците спокойно да вървят по нея. Това живо ме заинтересува, тъй като след няколко минути сигурно и аз щях да прекося трапа — стига да не проявя малодушие и да изгубя баса. Струваше ми се, че мъжете се опитват да направят коридор сред жарта, за да могат огнеходците да извървят трапа, стъпвайки върху камък. Така се надявах да съм прав!

Само след миг обаче си зададох въпроса дали разликата е чак толкова голяма. Спомних си как нажежените тротоари пареха босите ми ходила, когато бях момче в Канзас. Този огън трябва да беше поне седемстотин градуса, а камъните бяха поемали топлината няколко часа. Можеше ли при такава температура да става дума за някакъв избор — да избираш между тиган с вряща мазнина и открит огън?

В същото време гласът на разума ми нашепваше, че загубата на триста долара не е кой знае каква висока цена, за да се измъкна невредим от цялата тази каша... или беше по-добре до края на живота си да куцукам върху две добре опечени чуқанчета?

Дали ако вземех един аспири́н, щеше да има някаква полза?

Тримата мъже спряха да ръчкаят пламтящите главни и се отправиха към ръба на трапа от лявата ни страна. Останалите жители на селото се наредиха зад тях, в това число и проклетите хлапета! Къде им беше ума на техните родители — да ги изложат на такъв риск! Защо не бяха на училище, където им е мястото?

Тримата, които бяха поддържали огъня, тръгнаха в индианска нишка към средата на трапа, без да бързат, но и без да се разтакават. Останалите мъже от селото ги последваха бавно и също така непоколебимо. След тях тръгнаха жените, в това число и младата майка с детето на ръце.

Бебето заплака, когато нажежената вълна го облъхна. Без да забавя крачка, майката го залюля и му даде да суче. И детенцето

млъкна.

Отзад пристъпваха хлапетата — от напъпили девойчета и съзряващи момчета до дребосъци, чието място е в забавачката. Последно вървеше осем-деветгодишно момиченце, което водеше за ръка братчето си — около четиригодишен малчуган, облечен само в собствената си кожа, който се оглеждаше с широко отворени, учудени очи.

Гледах това дете и все повече ме обземаше печална увереност, че след малко ще ме сервират полуопечен за радост на публиката — вече нямаше накъде да се отлага. Момченцето се препъна и сестричката му го задържа. Детето продължи смело да щъпурка напред. На другия край на трапа някой се наведе и го измъкна горе.

Идваше моят ред.

— Сигурно разбирате, че Полинезийското туристическо бюро не поема отговорност за вашата безопасност? — попита преводачът. — Може да получите изгаряне, дори да загинете. Тези хора могат да минат през огъня невредими, защото имат вяра.

Уверих го, че и аз имам вяра и се чудех на себе си — как беше възможно да съм такъв нагъл лъжец! Подписах формуляра, който той ми поднесе.

Докато се усетя, вече стоях на ръба на трапа с навити до коленете панталони. Обувките и чорапите ми, както шапката и портмонето, бяха на отсрещната страна върху една скамейка. Това беше моят финал, спортният трофей. Дали ако не успееш, щяха да хвърлят жребий за него? Или щяха да го пратят по кораба на близките ми?

Преводачът обясняваше:

— Тръгнете направо към центъра. Не бързайте, но и не се бавете излишно.

Главният жрец заговори, а наставникът ми го слушаше, после допълни:

— Той казва да не тичате, дори ако ви се подпалят ходилата. Може да се спънете и да паднете. Тогава е възможно да не се изправите изобщо. Искате да кажете, че може и да загинете. А аз ще ви кажа, че това едва ли ще се случи, освен ако не вдъхнете нажежения въздух. Но сигурно ще бъдете ужасно обгорен. Така че не бързайте и се постарайте да не падате. Сега, виждате ли този плосък камък под

вас? Това е първата ви стъпка. Que le bon Dieu vous garde!<sup>[1]</sup> Желая ви успех!

— Благодаря.

Хвърлих поглед през рамо към Всезнайкото, който се хилеше като някой вампир, ако тези изчадия изобщо са способни да се смеят. Махнах му с престолено безгрижие и пристъпих напред.

Бях направил вече три крачки, когато си дадох сметка, че не усещам нищо. После го усетих, но това беше просто страх. Глупав страх и желание да съм в този момент в Пеория. Даже във Филаделфия, но не и сам в тази нажежена пустош. Разстоянието до отсрещния край на трапа ми се виждаше колкото цял градски квартал, ако не и повече. Аз обаче продължавах да се тътря нататък с надеждата, че вцепенението няма да ме доведе до припадък, преди да съм стигнал ръба на ямата.

Почувствах, че се задушавам и открих, че съм сдържал дъха си. Поех дълбоко въздух и веднага съжалих. Над една такава обширна яма се стеле облак от метан и дим, от въглероден двуокис и въглероден окис, и от още нещо, което може да е дъхът на сатаната, но не и кислород. Побързах да издишам поетия въздух и с насълзени очи и пресъхнало гърло се опитах да преценя дали ще мога да стигна края на трапа, без да си поема дъх.

Бог да ми е на помощ! Не виждах края на ямата! Димът се издигаше нагоре и ми пречеше да отворя очи и да фокусирам погледа си. Затова продължих да пристъпвам слепешката напред, като в същото време се мъчех да си спомня словата, които човек произнася на смъртния си одър, за да му опростят греховете и да поеме пътя към към рая.

Може би изобщо нямаше такива думи. Вече не си чувствах краката, коленете ми се прегъваха...

— По-добре ли сте, господин Греъм?

Лежах на тревата и виждах нечий дружелюбен лик, надвесен над мене.

— Май че да — отвърнах. — Какво стана? Преминах ли го?

— Разбира се, че го преминахте. Беше чудесно. Само дето точно накрая изгубихте съзнание. Ние стояхме на ръба и ви измъкнахме

преди да паднете. Вие трябва да ми кажете какво стана. Може би сте вдъхнали дима?

— Възможно е. Обгорен ли съм?

— Не. Е, може на левия крак да ви се е надул мехур, но иначе се представихте блестящо. Само този припадък, който сигурно е причинен от дима...

— Предполагам. — Седнах с негова помощ. — Можете ли да ми подадете обувките и чорапите? А къде са се дянали останалите?

— Автобусът замина. Главният жрец премери пулса ви и провери дишането, но не позволи на никой от останалите да ви безпокои. Ако насила събудите някого, докато духът му още блуждае наоколо, духът може да не се върне в тялото му. Той вярва в това и никой не се осмелява да спори с него.

— И аз няма да споря — чувствам се чудесно, отпочинал съм. Само че как ще се върна на кораба?

Петте мили тропически рай биха се сторили скучни на пешеходеца още след първата миля. Особено като се има предвид, че краката ми май бяха малко поотекли, за което впрочем си имаха достатъчно добро извинение.

— Автобусът ще се върне, за да закара местните хора до лодката, с която ще се върнат на острова си, после би могъл да ви откара до вашия кораб. Има обаче по-добро решение. Братовчед ми има автомобил. Той ще ви закара.

— Добре. А колко ще ми вземе?

Такситата в Полинезия са нещо страховито, особено когато зависите изцяло от милосърдието на шофьора, което напълно липсва. Аз обаче прецених, че мога да си позволя да ме оберат най-безцеремонно, тъй като без съмнение щях да изляза с печалба от това весело приключение. Триста долара, без цената на таксито. Взех шапката си.

— А къде ми е портфейлът?

— Портфейлът ви?

— Точно така. Портмонето. Оставих го в шапката. Къде е? Никак не е смешно, парите ми бяха в него. И билетите.

— Парите ли? О! *Votre portefeuille*<sup>[2]</sup>. Извинете, английският ми не е толкова добър. Офицерът от вашия кораб, организаторът, се погрижи за него.



— Много мило от негова страна. Само че как ще платя на братовчед ви? Нямам у себе си нито франк.

Оказа се, че и това е уредено. Водачът от кораба, след като преценил, че загрижеността му за моя портфейл ще ме остави с вързани ръце, платил предварително пътя ми до пристанището. Моят приятел канака ме заведе до колата на братовчед си и ме представи — без особен успех, тъй като познанията на братовчеда по английски се ограничаваха с „О’кей, шефе!“, а името му така си и остана загадка за мен.

Автомобилът представляваше истински триумф на човешката изобретателност, чудо от тел за балиране и юнашко доверие. Потеглихме с пълна скорост към пристанището, като плашихме пилците по пътя и с лекота изпреварвахме новородените козлета. Това не ми правеше никакво впечатление, тъй като все още не можех да се опомня от нещо, което се беше случило точно преди да потеглим. Местните жители чакаха автобусът да се върне. Минахме право през тях или поне се опитахме. Там добре ме нацелуваха. Целуваха ме всички. Вече познавах полинезийския навик да целуват тогава, когато ние просто стискаме ръка, но ми се случваше за пръв път.

Моят местен приятел обясни:

— Вие минахте през техния огън, така че сега сте почетен жител на селото им. Те искат да заколят прасе и да организират празненство във ваша чест.

Опитах се да им се отплатя със също такава любезност, като им обясних, че сега трябва да се върна у дома през голямата вода, но, ако е рекъл Бог, един ден пак ще дойда. Най-сетне успяхме да се измъкнем.

Но не това ме слиса най-силно. Всеки безпристрастен съдник би трябвало да признае, че не съм съвсем неизкушен в житейските дела. Давам си сметка, че има места, където моралът не е на това високо равнище, както в Америка, и непристойното разголване не прави впечатление на никого. Знам, че полинезийските жени са имали навика да се мотаят голи от кръста нагоре, докато цивилизацията не навлязла в живота им. Бях прочел тези глупости в „Нешънъл джиографик“.

Не бях очаквал обаче, че ще го видя с очите си.

Преди да мина през огъня местните бяха облечени точно така, както трябваше да се очаква — с поли от трева, но гърдите на жените бяха прикрити.

Само че когато ме целунаха за добре дошъл и довиждане, не бяха. Искам да кажа, че не се бяха прикрили. Точно като в „Нешънъл джиографик“.

Да си кажа право, аз съм ценител на женската красота. Тези прелестни отличителни белези, видяни в подходяща обстановка, когато светлината е благопристойно приглушена, могат да замаят човека. А какво остава за четиридесет бройки (искам да кажа, чифта) — тогава си направо зашеметен. Видях повече човешки — женски — гърди, отколкото за целия си досегашен живот, поотделно и накуп. Методисткото епископално общество за въздържание и нравственост щеше да бъде стъписано и шокирано.

Ако по някакъв начин бях предупреден какво мога да очаквам, сигурно бих се наслаждавал на това преживяване. То обаче беше съвършено ново и изненадващо, затова ми дойде твърде много. Сега бих могъл да го оценя от дистанцията на времето.

Нашият тропически „Ролс Ройс“ спря със скърцане, за което се наложи да се пуснат в ход ръчната и крачната спирачка и първата скорост. Аз се свързах от слисването и еуфорията.

— О'кей, шефе! — изрече шофьорът ми.

— Но това не е моят кораб! — възразих аз.

— О'кей, шефе?

— Закарал си ме на друг пристан. Хъм, на вид е същият, но корабът е друг.

Убеден бях в това. Моторният кораб „Конге Кнут“ имаше бели бордове, надстройка и изящен фалшив комин. А този кораб беше почти изцяло червен, с четири широки черни комина. Сигурно беше параход, а не моторен кораб. Също като едно време.

— Не, не!

— О'кей, шефе! *Votre vapeur! Voila!*<sup>[3]</sup>

— Non!

— О'кей, шефе!

Той слезе, заобиколи колата и ми отвори вратата, после ме хвана за ръката и ме дръпна.

Не мога да се оплача от формата си, но неговата ръка беше добила якостта на стомана от плуването, брането на кокосови орехи, тегленето на рибарски мрежи и изхвърлянето на туристи, които не искат да слязат от колата. Измъкнах се навън.

Той се метна на седалката, викна: „О’кей, шефе! Merci bien! Au ’voir!“<sup>[4]</sup> и потегли.

Нямаше какво да се прави — изкачих трапа на странния кораб, за да разбера, ако е възможно, какво е станало с „Конге Кнут“. Когато стъпих на борда, корабният старшина, наблюдаващ трапа, ми отдаде чест и се обърна към мене с думите:

— Добър ден, сър. Господин Грѐм, господин Нилсен остави един пакет за вас. Един момент...

Той вдигна капака на писалището си и извади дебел кафяв плик.

— Заповядайте, сър.

На плика беше написано: „А. Л. Грѐм, каюта С 109“. Отворих го и намерих вътре доста протрит портфейл.

— Наред ли е всичко, господине?

— Да, благодаря. Ще кажете ли на господин Нилсен, че съм го получил? И му предайте моите благодарности.

— Разбира се, сър.

Забелязах, че тази палуба беше D — четвъртата, и се качих на горната, за да потърся каюта С 109.

Нещо не беше съвсем наред. Изобщо не се казвам Грѐм.

---

[1] Que le bon Dieu vous grade! — Бог да ви пази! (фр.) ↑

[2] Votre portefeuille — Вашият портфейл (фр.) ↑

[3] Votre vapeur! Voila! — Вашият параход! Ето го! (фр.) ↑

[4] Merci Bien! Au ’voir! — Много благодаря. Довиждане. (фр.) ↑

## II

*Каквото е станало, това е, което ще стане;*

*И каквото е било извършено, това е, което ще се извърши;*

*И няма нищо ново под слънцето.*

Еклисиаст 1:9

Слава Богу, на всички кораби се използва лесна за проумяване система за номериране. Каюта първа класа С 109 беше точно там, където очаквах да я открия — на палуба С, в предната ѝ част откъм десния борд, между каюти С 107 и С 111. Натиснах дръжката, но вратата се оказа заключена. Явно господин Греъм се бе вслушвал в предупрежденията на домакин-касиера за предпазливостта, особено когато корабът е спрял в поредното пристанище.

Казах си мрачно, че ключът трябва да е из джобовете по панталона на Греъм. Но къде ли беше самият той? Дали ей сега щеше да ме завари как се мотая пред вратата на неговата каюта? Или точно в този миг се опитваше да отвори вратата на моята?

Винаги има нищожна вероятност, че ключ може да пасне и на брава, за която не е направен. В джоба ми беше ключът от моята каюта на „Конге Кнут“. Опитах с него.

Е, струваше си, макар и да не ми провървя. Стоях и се чудех дали не е по-добре да припадна от отчаяние, когато чух приятен глас зад гърба си:

— Господин Греъм!

Млада хубава жена в униформа на прислужница... тоест на камериерка. Дойде при мен, избра един от резервните ключове, окачени във връзка на колана ѝ, и ми отвори. През това време бърбореше:

— Маргрете ме помоли да ви чакам. Каза, че сте си оставил ключа на бюрото в каютата. Не го взела, но заръча да внимавам и когато се появите, да ви отключа.

— Много мило, госпожице...

— Аз съм Астрид. Грижа се за същите каюти като Маргрете, само че по левия борд на тази палуба. Често си услужваме. — Тя ми отвори вратата. — Желаете ли още нещо, господине?

Благодарих ѝ и момичето отмина по палубата. Заклучих, сложих резето, рухнах в близкото кресло и най-после си позволих да се разтреперя.

След десетина минути станах, отидох в банята и си измих лицето и очите със студена вода. Нито реших някой от проблемите си, нито дори намерих душевен покой, но поне нервите ми не плющяха като флаг на силен вятър. Сдържах се с цялата сила на волята си, откакто започнах да подозирам, че нещо страшно се е объркало, откакто... Всъщност откога? От момента на онова пълно вцепенение в огнения трап ли? Или стана по-късно? Е, поне със сигурност стана, щом се уверих с очите си, че един кораб с водоизместимост двадесет хиляди тона се пъчи на мястото на съвсем друг.

Моят баща понякога ми казваше: „Алекс, не е грешно да почувстваш страх, стига да не му дадеш воля, докато опасността отмине. Не е толкова зле и да си изтървеш нервите, но после, и насаме. Нито пък сълзите те лишават от мъжество — в банята и със заключена врата. Най-важната разлика между страхливеца и храбреца е в усета за подходящия момент.“

Не мога да кажа, че като мъж се равнявам с баща си, но поне се стремя да следвам съветите му. Научите ли се да не подскочате от уплаха, ако до вас гръмне детска бомбичка — или от всяка друга изненада — значи имате сериозен шанс да се държите достойно, докато това е необходимо.

Е, за мен неприятностите не бяха свършили, но поне ми олекна от това пречистващо треперене. Вече бях в състояние да разсъждавам трезво за положението си.

Ето какви бяха предположенията ми:

а) нещо странно се е случило със света около мен, или пък,

б) нещо още по-нелепо става в ума на Алекс Хергеншаймър.

Значи се налага да бъде затворен на сигурно място и да си получи

съответните лекарства.

Не ми хрумна трета възможност. Тези двете май покриваха всички мислими обяснения. Не беше необходимо да се занимавам сериозно с втората хипотеза. Започнат ли да ми се привиждат розови слонове, околните щяха да забележат съвсем скоро и да приготвят усмирителната риза и добре тапицираната болнична стая.

Приех, че съм с всичкия си (поне донякъде; не е зле да си малко луд, за да понасяш живота). Но щом аз съм добре, трябва светът да е тръгнал съвсем накриво. Я да огледам с какво разполагам.

Ето го портфейла. Не беше моят. Почти всички подобни изделия си приличат и този беше досущ като моя. Само че поносите ли това кожено вместилище няколко години, започвате да го различавате на секундата. Все пак не се престаших да обясня това на един дребен служител от екипажа, който настояваше да вижда в мен „господин Греъм“.

Реших да отворя портфейла на Греъм.

Няколкостотин франка. По-късно щях да ги преброя точно.

Осемдесет и пет долара на банкноти — „законно платежно средство на Съединените щати на Северна Америка“.

Шофьорска книжка на името на А. Л. Греъм.

Имаше и други дреболии, но погледът ми се закова в пъхната под прозрачно капаче бележка, от която направо изтръпнах:

„Който и да намери този портфейл, нека задържи всички пари в него като награда за това, че ще бъде тъй любезен да го върне на А. Л. Греъм, каюта С 109, параход «Конге Кнут» на «Датско-американски линии», или на всеки касиер или агент на тази транспортна фирма. Благодаря ви предварително. А. Л. Г.“

Май вече знаех какво бе сполетяло „Конге Кнут“ — станал е жертва на морско вълшебство.

Или това се бе случило с мен? Наистина ли съществуваше този променен свят и този различен кораб в него? Или световите са два и аз някак съм преминал от единия в другия през огнения трап? Нима сме двамина и сме си разменили съдбите? Или Алекс Хергеншаймър се е преобразил в Алек Греъм, както моторният кораб „Конге Кнут“ се е превърнал в параход? (И от същия миг Североамериканският съюз вече е Съединени щати на Северна Америка?)

Уместни въпроси. Радвам се, че ги зададохте. А сега, ученици, ако имате още въпроси...

Когато бях в прогимназията, на пазара се намираше изобилие от списания, които публикуваха фантастични истории — не само разкази за привидения, ами всевъзможни чудати измислици. Вълшебни кораби, кръстосващи из междузвездния ефир. Странни изобретения. Пътешествия до центъра на Земята. Други „измерения“. Летящи машини. Енергия от изгарящи атомни ядра. Чудовища, създадени в тайни лаборатории.

Честичко си ги купувах и ги криех между броеве от „Спътник на юношата“ и „Млади кръстоносци“. Инстинктите ми подсказваха, че няма да получа одобрението на моите родители и ще последва конфискация. А аз обичах тези списания също като моя съзаклятник в тайната Бърт.

Това не можеше да продължава вечно. Отначало се появи редакционна статия в „Спътник на юношата“ със заглавие „Да стъпчем тази отрова за душата!“ После нашият пастор брат Дрейпър изнесе проповед за подобни развращаващи ума словесни боклуци, като дори ги сравни със злите последствия от цигарите и алкохола. Не след дълго нашият щат наложи забрана върху разпространението на подобни издания, позовавайки се на доктрината за „нравствените стандарти на общността“. Това стана още преди да бъде приет националният закон срещу тях, последван от правителствена забрана.

А запасите ми, които бях скрил „идеално“ на тавана, един ден изчезнаха. За жалост съчиненията на мистър Хърбърт Уелс и мосю Жул Верн бяха иззети дори от обществената библиотека.

Човек волю-неволю се възхищава на подбудите на нашите духовни водачи и избрани ръководители, които се стремяха да опазят душите на младежта. И както брат Дрейпър изтъкна, в Светото писание има предостатъчно вълнуващи и изпълнени с приключения истории, за да задоволят което и да било момче или момиче по света. Просто нямало място за нечиста книжнина. Той не настояваше да бъде забранен достъпът и на възрастните до такива книги, а само да бъде предпазено твърде впечатлителното подрастващо поколение. Ако хора на по-зряла възраст имали желание да се зачитат в глупави измишльотини, трябвало да се отнесем към тях със снизхождение...

макар че самият той да не бил способен да проумее защо един разсъдлив човек би пожелал нещо подобно.

Мисля си, че съм бил от „по-впечатлителните“ подрастващи. Онези книги все още ми липсват.

Особено добре си спомням един роман на Уелс — „Хора като богове“. Някакви хора пътуват с автомобил, следва взрив и те се озовават в друг свят, почти подобен на техния, но по-добър. Срещат се с хората, които живеят там и чуват обяснение за паралелните вселени, четвъртото измерение и така нататък.

Успях да прочета само първата част, но веднага след това бе приет щатският закон „за защита на младежта“ и изобщо не зърнах следващите части.

Един от нашите преподаватели по английски, който открито се противопоставяше на цензурата, твърдеше, че мистър Уелс бил съчинил всички основни теми във фантастиката. Цитираше тази история като първата, в която се появява идеята за множествените светове. Искаше ми се да го попитам дали знае къде бих могъл да намеря целия роман, но отложих до края на учебната година, когато и по закон щях да стана „зряла личност“. Оказа се, че прекалих с чакането. Щатската академична комисия по въпросите на морала и вярата гласува за прекратяване договора на този преподавател и той веднага напусна колежа.

Дали с мен се е случило нещо подобно на описаното от мистър Уелс в „Хора като богове“? Дали пък Уелс е бил надарен с благословена от Бога пророческа дарба? Да речем, ще дойде ли денят, когато хората наистина ще полетят към Луната? Ама че нелепост!

Но дали тази мисъл беше по-смехотворна от онова, което ме сполетя?

Все едно, бях на „Конге Кнут“ (макар това да не беше моят „Конге Кнут“) и обявата до подвижното мостче за слизване на кея гласеше, че в шест часа вечерта корабът ще отплава. А следобедът отминаваше и беше крайно време да взема някакво решение.

Какво да правя? Явно не бях на моторния кораб, с който пътувах досега. Но поне неколцина членове на екипажа от този параход охотно разпознаваха в мен „господин Грeъм“, пътник от техния морски съд.

Да остана и да си опитам късмета с нахалство? Ами ако истинският Грeъм се върне след минута и пожелае да му обясня какво



търся в неговата каюта?

Или да сляза на брега (както би било редно) и да обясня затруднението си на местните власти?

Да, Алекс, тукашните французи от колониалното управление направо ще се влюбят в теб. Нямаш друг багаж освен дрехите на гърба си, нямаш пари — и един сантим дори — а нямаш и паспорт! О, толкова ще им станеш симпатичен, че ще ти осигурят подслон и храна до края на твоя живот... Само че на малкото прозорче в стаята ще има решетка с дебели пръти.

В този портфейл, обаче, има пари.

Е, и? Някога да си чувал за Осмата Божя заповед? Това са негови пари.

А не е ли близко до ума, че той е прекосил огнения трап едновременно с тебе, но от тази страна, или в този свят, както и да е, иначе нямаше да му пазят портфейла. И сега той е получил твоя портфейл. Логично заключение.

Ей, приятелче слабоумно, да не си въобразяваш, че логиката има нещо общо с тази ужасна бъркотия, в която попадна?

Ами...

Хайде де, кажи нещо!

Добре, логиката не помага. А защо да не направим така? Няма да си показваш носа от каютата. Ако Грѐм се появи преди отплаването на кораба, няма съмнение, че ще те изритат на пристанището. А ако не дойде, ще заемеш мястото му поне до пристигането в Папеете. Това е голям град, там шансовете ти да се справиш с проблемите си са доста по-добри. Има и консулства, и какво ли още не.

Накрая сам се убедих.

Тези туристически кораби обикновено издават всекидневно вестниче за пътниците. Представлява единичен или двоен лист, запълнен с вълнуващи теми като „Днес в десет сутринта ще има учебна тревога за заемане на местата в спасителните лодки. Всички пътници са длъжни...“ или пък „Вчерашното залагане за точното разстояние, което корабът ще измине през денонощието, спечели госпожа Глуц от град Бетъни, щат Айова.“ Поместват и по няколко новини, които операторът на безжичния телеграф е записал предната вечер и през нощта. Заех се да търся такъв вестник и брошурката

„Добре дошли“ (тук може би са я кръстили иначе). Това полезно пособие запознава пътниците, току-що качили се на борда, с малкия затворен свят на кораба — имената на офицерите, времето за хранене, разположението на фризьорския салон, пералнята, трапезарията, магазинчето за сувенири (галантерия, списания, пасти за зъби). Осведомяват те и как да поръчаш събуждане в определен час, има схема на корабните палуби с обозначени спасителни лодки, научаваш кой ще ти определи масата...

Масата ли?! Олеле! Който е бил дори един ден на кораба, не пита на коя маса му е мястото в трапезарията. Малките камъчета обръщат колата... Ами ще трябва да си послужи с някаква хитрост.

Брошурката се оказа пъхната в бюрото. Прелистих я и си напомних, че трябва да я науча наизуст, преди изобщо да се покажа от каютата — ако още съм тук, когато този кораб отплава. Веднага я оставих настрана, защото открих вестниците.

Заглавието беше „Кралски вестносец“ и Греъм, да бъде благословен, бе запазил всеки брой още откакто се бе качил на кораба в... Портланд, щат Орегон, според отбелязаното в първия вестник пристанище. Значи Греъм си е купил билет за цялото пътешествие, а това беше особено важно обстоятелство за мен. Аз щях да се прибера у дома с въздушен кораб, както бях настигнал „Конге Кнут“ при едно от спиранията му. Но дори ако дирижабълът „Адмирал Мофът“ съществуваше и в този друг свят или измерение, вече няхах билет за него, нито пък пари, за да си купя нов. Впрочем, как ли постъпват френските колониални чиновници с турист, който няма пари? На влада ли го изгарят? Или просто го накълцват на парчета? Няхах желание да науча истината. А и билетът на Греъм за цялото пътешествие (ако беше такъв) можеше да ми спести тази принуда.

Стига той да не се появи през следващия един час и да не ме изхвърли най-позорно отгук.

Не помислих дори да остана в Полинезия. Да си безпаричен скитник по плажовете на Бора-Бора или Мууреа може да е било лесно преди около век, но сега по тези острови безплатни са само заразните болести.

Струваше ми се твърде вероятно в Америка да се окажа също толкова безпаричен и всъщност чужденец, но въпреки това си

представях, че ще се оправя по-добре в родната си страна. Добре де, в родината на Греъм.

Прочетох някои от новините на безжичния телеграф, но не проумявах смисъла им, затова реших по-късно да се заема сериозно с тях. Малкото, което научих, никак не ме успокои. Дълбоко в душата си таях безразсъдната надежда, че тази случка ще се окаже глупаво недоразумение и всичко ще се оправи ей сега (само не ме питайте точно как). Но новините погребяха всякакви надежди.

Тоест, що за свят е този, където „президентът“ на Германия пристига на посещение в Лондон? В моя свят кайзер Вилхелм Четвърти властваше над Германската империя. „Президент“ на Германия ми звучеше точно толкова глупаво, колкото и „крал“ на Америка.

Може и да е приятен свят, но не е онзи, в който аз съм се родил. Поне ако съдех по чудноватите новини.

Тъкмо се канех да оставя вестниците на Греъм в бюрото, когато забелязах бележката в последния брой — за днешната вечеря се изискваше „официално“ облекло.

Не се учудих. И на „Конге Кнут“ в другото му превъплъщение като моторен кораб царяха твърде строги нрави. Щом корабът излезеше в открито море, от мъжете се очакваше да извадят черните папийонки от гардероба. Който пък упорстваше да не носи такава, скоро получаваше недвусмислени намеци, че е по-добре да се храни в каютата си.

Аз нямам смокинг. Нашата църква не поощрява проявите на суетата. Правех компромис — носех тъмносин костюм от шевиот на вечеря, с бяла риза и предварително вързана черна папийонка на ластик. Никой не ми направи забележка. И без това не ми обръщаха прекалено внимание, защото се бях качил на борда чак в Папеете.

Реших да проверя дали господин Греъм разполага с тъмен костюм. И с черна папийонка.

Узнах, че Греъм притежаваше много повече дрехи от мен. Облякох едно от неговите спортни сака и ми беше съвсем по мярка. А панталона? Поне на дължина изглеждаше подходящ. Не бях много сигурен как ще ми в талията, а ме смущаваше идеята да пробвам някой панталон и Греъм да ме завари така. Какво да му кажа? Здравсти,

просто те чаках и реших да убия малко време, като се пъхам в дрехите ти. Не е особено убедително.

Той имаше не един, а цели два смокинга — единият в обичайното черно, другият в тъмночервено. Дори не бях чувал за подобна превзетост.

Само че не намерих папийонка на ластик.

Той имаше няколко и все черни. Аз обаче тъй и не се бях научил как да ги връзвам.

Поех дълбоко дъх и се замислих.

Някой почука на вратата. Е, не изскочих от кожата си, но почти успях.

— Кой е?

(Честно, господин Греъм, точно вас чаках!)

— Камериерката, сър.

— О, влезте, влезте!

Чух как опита да отвори със своя ключ и припряно дръгнах резето.

— Извинявайте, съвсем бях забравил. Моля ви, влезте.

Маргрете май беше на възрастта на Астрид. Имаше малко момичешки вид и беше още по-хубава, с лененоруса коса и лунички около нослето. Говореше английски като по учебник, с много приятен за ухото лек акцент. Носеше късо бяло сако на закачалка.

— Вечерния ви костюм, сър. Карл каза, че другият ще бъде готов утре.

— Благодаря, Маргрете! Съвсем бях забравил за него.

— И аз това очаквах. Затова се върнах малко по-рано, преди да затворят пералнята. Доволна съм, че го направих, защото е твърде горещо да се носи черно.

— Не биваше да си разваляш разходката. Глезиш ме.

— Харесва ми се да се грижа добре за нашите гости. Знаеш това.

— Тя окачи сакото в гардероба и понечи да излезе. — Ще дойда навреме да ти вържа папийонката. В шест и половина, както обикновено?

— Да, чудесно. А колко е часът сега?

(Да му се не види, часовникът ми изчезна, където се изпари и моторният кораб „Конге Кнут“. Не го бях взел, когато слязох на брега.)

— Почти шест часа. — Тя се подвоуми. — Първо ще ти приготвя дрехите, нямаш много време.

— Мило момиче! Това е съвсем извън задълженията ти.

— Но пък е удоволствие за мен. — Тя издърпа чекмедже на гардероба, извади официална риза и я остави върху моето (или на Греъм?) легло. — Знаеш защо.

С бързата вещина на човек, който знае мястото на всяка дреболия, тя отвори малко чекмедже — аз още не бях ровил там — и взе от кожена кутийка часовник, пръстен, копчета за сменяема яка на риза, които веднага пхна по местата им, нареди на възглавницата чисто бельо и чифт черни копринени чорапи, постави до стола черни обувки (с грижливо пхнатата обувалка в едната). Пак извади сакото от гардероба и го окачи на вратичката заедно с тъмночервен пояс. Огледа плодовете на старанията си, добави твърдата яка за ризата, черна папийонка и нова кърпичка за предното джобче на сакото. Пак огледа, нареди ключа за каютата и портфейла до часовника и пръстена, накрая кимна доволно.

— Сега ще тичам да не пропусна вечерята. Ще се върна да ти вържа папийонката.

И изчезна мигновено. Не я видях да тича, но наистина се движеше учудващо бързо.

Признах си, че Маргрете беше права. Ако не бе приготвила всичко, докога ли щях да се чудя кое къде е и как да се оправя? Дори само ризата стигаше да ме обезсърчи напълно — видях, че е от онези, които навличаш презглава, а после я закопчаваш отзад. Досега не бях обличал такава.

Слава на небесата, Греъм поне използваше съвсем обикновен бръснач. До шест и четвърт магнах вече наболата си брада, минах под душа (крайно необходимо беше) и магнах вонята на дим от косата си.

Обувките му паснаха удобно на моите крака, сякаш аз ги бях подносил след изваждането им от кутията. Панталонът малко ме стягаше в кръста — един датски кораб не е най-подходящото място да спазваш диета, а аз пътувах две седмици с другия „Конге Кнут“. Още се борех с проклетата риза, когато Маргрете отвори с нейния ключ.

Веднага ме доближи и каза:

— Стой мирно!

За секунди се справи с копчетата, които не можех да достигна. После закопча ужасната натруфена яка и взе папийонката.

— Обърни се, моля те.

Винаги съм смятал, че в правилното връзване на папийонка има някаква магия. Явно това момиче знаеше подходящото заклинание.

Помогна ми да наглася пояса и да облека сакото, прецени ме с поглед и обяви:

— Така е добре. Много се гордея с тебе. На вечеря момичетата изобщо не говориха за друго. Жалко, че не бях там да те видя. Ти си извънредно смел мъж.

— Не смел, а глупав. Отворих си устата в момент, когато трябваше да си прехапя езика.

— Не, смел си. Сега ще вървя, че оставих Кристина да ми пази черешовия сладкиш. Ако се позабавя още малко, някой непременно ще го излапа.

— Добре, бягай. Безкрайно съм ти благодарен! Побързай да спасиш онзи сладкиш.

— Няма ли да ми се отблагодариш истински?

— А... каква да бъде отплатата?

— Не ме дразни!

Доближи ме с още една стъпка и вдигна лице към мене. Не съм кой знае какъв познавач на момичетата (а и кой ли може да се похвали с това?), но е невъзможно да разбереш погрешно някои безмълвни знаци. Прихванах Маргрете за раменете, целунах я и по двете бузи, почаках колкото да се уверя, че не е изненадана или недоволна, и добавих още една целувка където трябваше. Устните ѝ бяха сочни и топли.

— Нали за това си мислеше?

— Да, естествено. Но можеш да целуваш много по-хубаво. Вече знам.

Тя се нацупи сърдито и сведе очи.

— Ами подготви се за изпитанието, щом е така...

Вярно е — мога да целувам много по-хубаво. По-точно казано, можех след края на тази целувка. Оставих Маргрете да ме води по този път, но участвах от все сърце... и през следващите две минути научих повече за това изкуство, отколкото през целия си досегашен живот.

В ушите ми бучеше океански прибор.

Когато разделихме лицата си, тя остана още за миг в прегръдката ми и ме погледна необичайно сериозно.

— Алек — промълви тихичко, — това беше най-чудесната ни целувка. Божичко... А сега е крайно време да изчезвам, иначе ти ще закъснееш за вечеря.

Изплъзна се от ръцете ми и излезе бързо, както правеше всичко.

А аз застанах пред огледалото и се взрях в отражението си. Никакво клеймо или белег. А бях уверен, че такава целувка трябва да личи.

Що за човек е този Греъм? Можех да нося дрехите му... но можех ли да си позволя и тези отношения с неговата любовница? А дали отношенията им бяха такива? Кой знае... Развратник ли е той, женкар ли е? Или се намесвах неуместно в съвсем невинна, макар и малко недискретна, романтична история?

Как човек да мине обратно през огнен трап?

И исках ли да направя това?

Назад към кърмата до централния коридор, после се спускате две палуби надолу и пак към кърмата — така беше според схемата в брошурката за кораба.

Изобщо не се обърках. На вратата на трапезарията стоеше мъж в почти еднакво облекло с моето, само че голямата папка с менюто под мишницата му показваше, че трябва да е главният келнер, тоест салонният управител. Потвърди догадката със своята широка професионална усмивка.

— Добър вечер, господин Греъм.

Аз се позапънах.

— Добър вечер. Какви са тези приказки, че трябвало да седна другаде днес?

(Ако хванете бика за рогата, поне ще го изненадате до стъписване.)

— О, не е за постоянно, сър. Утре пак ще бъдете на четиринадесета маса. Но тази вечер капитанът ви кани да се настаните на неговата маса. Ако бъдете така добър да ме последвате...

Отведе ме до маса с внушителни размери точно по средата и се опита да ме настави на стола вдясно от капитана, който обаче веднага се изправи и започна да ръкопляска. Другите около масата последваха

примера му и скоро ми се струваше, че всички в трапезарията са станали и пляскат с ръце, а някои дори се провикваха.

По време на тази вечеря научих две неща. Първо, отпаднаха всякакви съмнения, че и Греъм е направил същото глупаво представление като моето. (Само че още се чудех дали съм един човек в две лица или все пак сме двама. Оставих този въпрос за по-късно.)

И второ, много важно — никога не пийте леденостуден аалборгски аквавит на гладно, особено ако от малки са ви определили пасторското призвание в живота.



### III

*Виното е присмехулко, сикерът —  
размирник.*

Притчи Соломонови  
20:1

Не обвинявам за нищо капитан Хансен. Бях чувал, че за скандинавците етиловият спирт е постоянна необходимост във вените им, за да не замръзват през своите дълги и сурови зими. Затова не могат да разберат поведението на човек, който не издържа на силни напитки. Пък и никой не ми сипваше в устата насила. Сам го направих.

Нашата църква не се придържа към схващането, че плътта е слаба и затова е човешко да се греши, а прегрешението трябва да се опрощава лесно. Да, има и прошка, но едва след като изстрадаш пречистването. Грешникът трябва да се мъчи.

Е, вече научих нещичко за тези страдания. Знам и че се наричат махмурлук.

Поне така казваше моят вуйчо пияница. Ед твърдеше, че човек не може да упорства докрай във въздържанието си, ако преди това не е бил крайно невъздържан... иначе щом изкушението се изпречи пред него, той няма да му устои.

Може би моят случай доказваше правотата му. Вкъщи смятаха, че вуйчо Ед влияе лошо на околните и ако не беше брат на мама, татко изобщо не би го изтърпял в нашия дом. Но и тъй никой не го поощряваше да се заседява и да ни гостува прекалено често.

Още преди да се настаня до масата, капитанът вече ми поднасяше пълна чаша аквавит. Вярно, чашката съвсем не беше голяма — и точно тази заблуда таеше най-голямата опасност.

В другата си ръка той държеше същата чаша. Взря се в очите ми и изрече:

— За нашия герой! Скол!

Отметна глава назад и изля със замах течността в гърлото си.

„Скол!“ отекна из цялата зала и май всички си изпиха чашите, подражавайки на капитана.

И аз последвах примера му. Бих могъл да се оправдая, че като почетен гост имах някои задължения — „Когато си в Рим, дръж се като римлянин“ и така нататък. Но истината е, че не ми достигна сила на волята да откажа. Казах си: „Една чашка няма да ми навреди толкова“ и я изгълтах.

Не се случи нищо лошо. Направо се плъзна към стомаха ми. Една-единствена приятно ледена глътка, оставила след себе си дъх на някаква подправка. Дори не знаех какво пия и се усъмних дали изобщо е алкохол.

Седнахме, някой сложи чиния с предястия пред мен и сервитьорът на капитана ми наля още една чаша. Аз се наках да обърна внимание на храната — бяха вкусни датски хапки и рибни деликатеси, но някой сложи длан на рамото ми.

Вдигнах поглед. Стария пътешественик...

А с него Всезнайкото и Скептика.

Имената им не бяха същите. Който (или каквото) и да си играеше с живота ми, поне не се увеличаше чак дотам. Например Джерълд Фортескю сега беше Джереми Форсайт. Въпреки дребните разлики лесно познах всекиго от тях, пък и имената бяха достатъчно сходни, за да разбера, че този някой — или нещо — продължава с шегичките си.

(А защо ли новата ми фамилия изобщо не приличаше на Хергеншаймър? В моята поне има звучност, някакъв оттенък на величавост. Грѐм е толкова обикновено...)

— Алек — подхвана господин Форсайт, — подценихме ви. Дънкан, Пит и аз охотно признаваме това. Ето ги трите хиляди, които ви дължим от облога, а ето и... — той измъкна дясната си ръка иззад гърба, — ...и най-добрата марка шампанско на кораба като знак за нашата почит.

— Сервитьор! — веднага се обади капитанът.

Скоро чашите на нашата маса отново се пълнеха. Но още преди това аз вече стоях и три пъти вдигах поздравници с аквавит за всеки от загубилите баса, докато в другата си ръка стисках трите хиляди долара (в банкноти на Съединените щати на Северна Америка). Тогава не ми остана време да недоумявам как моите триста долара са се превърнали

в три хиляди, пък и не беше толкова странно като случилото се и превъплъщенията на "Конге Кнут. Освен това способността ми да се изумявам вече беше поизчерпана.

Капитан Хансен нареди на една сервитьорка да донесе столове за Форсайт и компания, но и тримата настояха, че съпругите им и съседите по маса ги очакват. А и около нашата маса щеше да стане твърде тясно. Не че това би имало значение за капитан Хансен. Той е истински викинг, може би по-едър и от къща. Дайте му грамаден чук и лесно ще го сбъркате с бог Тор — има мускули и където другите мъже просто нямат място за тях. Не е лесно да спориш с него.

Този път обаче той добродушно се съгласи да направи компромис. Нека се върнат да си довършат вечерята, но първо са длъжни заедно с него да обявят Шадрах, Мешах и Абед-него за ангели-пазителни на нашия спътник Алек. Всъщност всички около масата трябвало да се присъединят.

И тъй произнесохме ново трикратно „Скол!“, а онзи датски антифриз отскачаше на ледени висулки от сливиците ни.

Преброихте ли ги дотук? Мисля, че станаха седем чаши. Можете да не броите повече, защото и аз им загубих сметката от този миг нататък. Май пак ме спохождаше онази безчувственост, в която изпаднах наред огнения трап.

А сервитьорът вече сипваше шампанско в чашите по знак на Хансен. Време беше пак да вдигна тост и аз върнах жеста на тримата губещи, после вдигнахме наздравица за капитана, накрая и за чудесния кораб „Конге Кнут“.

Той отвърна с похвални слова за Съединените щати, всички станаха и пиха на крака с него, затова ми се стори задължително да отвърна с тост за датската кралица, което на свой ред отново предизвика наздравица в моя чест. Тогава Хансен пожела да произнесе реч.

— Кажете ни как се чувства човек в геената огнена!

Опитах се да откажа, но отвсякъде се разнесоха викове: „Искаме реч!“

Изправих се малко трудно и се помъчих да си припомня речта от онази благотворителна вечеря, където събирахме средства за мисиите ни в други страни. Паметта ми беше като бял лист.

Затова казах:

— Ами, да му се не види, не е нищо особено. Само трябва да чувате гласа на земята, да държите здраво юздите и да не сваляте поглед от звездите — и вие също ще го направите. Благодаря ви, благодаря на всички и ви каня да ми дойдете на гости.

Настана одобрителна шумотевица, пак се чуваше „Скол!“, макар и вече да не помня защо. Дамата вляво от капитана стана и ме целуна, и след броени мигове всички жени от масата се скупчиха около мене да направят същото. Изглежда и останалите дами в салона се вдъхновиха, нареди се истинска опашка. Тъй и тъй бяха дошли, та и Хансен получи своята порция.

Докато траеше това шествие, някой взе моята чиния с пържолата, за която вече си точех зъбите. Не ми липсваше прекалено, защото нескончаемото мляскане по лицето ми вече ме зашеметяваше, а и не можех да се опомня от смущение, каквото изпитах пред жените от селото.

Всъщност започна се още с първите ми стъпки в трапезарията. Нека да се изразя малко по-заобиколно — и спътничките ми имаха пълно право да заемат местата си в онези снимки на „Нешънъл Джиогрефик“.

Ето. Това беше положението. Вярно, не бяха съвсем голи, но в одеждите си изглеждаха още по-съблечени от дружелюбните туземки. Нямам намерение да описвам техните „официални вечерни тоалети“, защото не съм уверен дали това ми е по силите... нито пък съм сигурен дали е редно. Но никоя от онези дрехи не покриваше дори една пета от обичайното за официалните светски сбиркища в света, където бях израснал. Тоест, над кръста. Но и фустите, наглед прилично дълги (някои дори до пода), бяха сцепени и разрязани по твърде стряскащ начин.

Наметките върху роклите на немалко дами уж прикриваха всичко, само че по прозрачност можеха да се мерят с най-фин кристал. Или почти.

А сред по-младите — направо момиченца — някои напълно заслужаваха да се снимат за „Нешънъл Джиогрефик“. И все пак не ми се сториха толкова безсрамни като по-зрелите особи.

Забелязах това зрелище още с влизането си, но се постарях да не зяпам, а после капитанът и останалите изцяло заеха вниманието ми и изобщо нямах време да хвърлям по едно око към това невероятно

разголване. Настъпи обаче трудният момент — когато една жена мята ръце около врата ти и настоява да те разцелува. Не можеш да не видиш, че платът по нея не стига да я опази от почти сигурна пневмония или други гръдни болести.

Наложих си пълно самообладание въпреки все по-силното замайване и вцепенение.

А още повече от голата кожа ме стряскаха несдържаните слова. Такъв език не бях чувал на публично място през живота си, а рядко ми се случваше да съм свидетел на такава разпуснатост и в чисто мъжки компании. Забележете, не казвам „компания на джентълмени“ — в познатия ми свят достойните господа не говорят така дори и ако дамите отсъстват.

В момчешките ми години най-поразяващата случка беше, когато пресичах градския площад и зърнах тълпата, скупчила се около мястото за наказания до съда. Отидох да науча кой си е понесъл заслуженото и за какво... а видях на позорния стълб командира на моя скаутски отряд. Едва не припаднах!

Табелата на гърдите му ни известяваше, че си е позволил сквернословие. При това го обвинила собствената му съпруга. Той не отрекъл и се оставил на снизхождението на съда, само че тогава председател бил дякон Бръмби, който не знаеше значението на тази дума.

Господин Кърк, моят скаутски командир, напусна града след две седмици и повече не го видяхме. Често се случваше, след като човек постои вързан за позорния стълб. Не знам що за думи си бе позволил Кърк, но не вярвам да е било нещо прекалено, защото дякон Бръмби го осъди да стои пред съда само един ден от зазоряване до здрач.

Вечерта, когато бях гост на капитанската маса в „Конге Кнут“, чух една мила дама, която всяко дете би си пожелало за любима баба, да казва на съпруга си изобилно съчетание от недопустими думи, включващи богохулство и позоваване на няколко направо престъпни разновидности чувствени занимания. Ако ги беше изрекла в моя роден град, щяха да я осъдят на максималния срок приковаване към позорния стълб, после щяха да я изгонят церемониално от града. (При нас поне не овъргалваха престъпника в катран и пера — смяташе се за прекалена жестокост.)

А не кораба никой дори не сгълча приятната възрастна дама. Нейният съпруг само се засмя и каза, че се тревожи излишно.

Съвсем се обърках наред тази груба реч, смайващо непристойно разголване и от смесването на две измамно леки напитки в щедри количества. Чувствах се чужденец в чудата страна и не можех да възприема тукашните нови за мен и стъписващи обичаи. Но през цялото време не забравях, че непременно трябва да изглеждам светски човек, да не показвам с нищо изумлението си. Никой не биваше да заподозре, че не съм неговият вече привичен спътник Алек Греъм, а напълно непознатият Александър Хергеншаймър... иначе можеше да се случи нещо ужасно.

Естествено, сгреших. Вече се бе случило нещо ужасно. И наистина бях като пътешественик, озовал се в смущаващо чужда за него страна. Но сега си мисля, че с нищо нямаше да влоша положението си, ако просто бях избълвал истината.

Никой нямаше да ми повярва.

И как иначе? Аз самият едва успях да повярвам.

Сърдечният капитан Хансен, който просто подминаваше с пренебрежение всякакви безсмислици, щеше да избухне в гръмотевичен смях от моята „шега“ и веднага щеше да вдигне нова наздравица. Ако пък упорствах в „заблудата“ си, би накарал корабния лекар да си поприказва с мен.

Все пак понесох по-лесно тази удивителна вечер, като се вкопчвах в убеждението си, че трябва да се държа като Алек Греъм и никому да не хрумне, че съм го заменил, че съм същинско кукувиче яйце в гнездото.

Тъкмо оставиха пред мен голяма порция торта „принцеса“ — прекрасно многоетажно изделие на сладкарското изкуство, което си спомнях и от другия „Конге Кнут“ — заедно с чаша кафе, когато Хансен се надигна от стола си.

— Хайде, Алек, да вървим в салона. След малко ще започне представлението. Всъщност не могат да започнат, преди да отида там. Хайде, не се помайвай! Изобщо не бива да хапваш от тези сладки боклуци. Вредни са за здравето. А кафето можеш да си изпиеш и в салона. Но преди това ще опитаме нещо по-подходящо за мъже, нали? Стига с тези шегаджийски питиета. Падаш ли си по руската водка?

Хвана ме под ръка и аз установих, че вече вървим към салона. Свободната ми воля нямаше нищо общо с това.

Представлението беше пъстра смесица, твърде подобна на онази, която вече бях виждал на моторния кораб „Конге Кнут“. Фокусникът вършеше невероятни неща, но не чак колкото стореното от мен (или на мен). Комикът току скачаше да изтърси поредната си шега. По-добре да си бе седял на стола. Имаше хубавичка певица, също и танцьори. Двете явни разлики бяха все същите — гола плът и още по-разголени думи, но дотолкова загубих чувствителността си от стъписване и алкохол, че тези допълнителни доказателства за попадането ми в друг свят почти не ме достигнаха.

Трудно беше да се каже, че певицата има някакви дрехи по себе си, а текстът на песните щеше да ѝ причини сериозни неприятности дори в Нюарк, щат Ню Джърси. Поне така си мисля, не съм имал пряк досег с онова свърталище на порока. Повече внимание обръщах на външността ѝ, защото тук не ми се налагаше да се извъръщам. Напротив, очакваше се да зяпам изпълнителите.

Ако за миг допуснем, единствено заради спора, че обичаите относно облеклото могат да се различават от земята до небето и пак да не разрушат устоите на обществото (не че съм съгласен, но съм склонен да се примиря с тази хипотеза), според мен никак не е зле, когато особата, показваща ни тази разлика, е млада, здрава и привлекателна.

А певицата беше именно млада, здрава и привлекателна. Дори за миг ми стана мъчно, когато излезе от лъчите на прожекторите.

Гвоздеят в програмата беше изпълнението на трупа таитянски танцьори и изобщо не се учудих, когато излязоха голи до кръста, ако не се броят нанизите цветя и огърлиците от раковини. Всъщност щях да се изненадам, ако бе станало друго. Само не очаквах (а би трябвало!) следващите постъпки на своите спътници.

Отначало осемте момичета и двамата мъже танцуваха за нас — почти същото изпълнение, което бе предшествовало преминаването по огнения трап. Бях гледал подобно представление и когато една трупа дойде на моторния кораб „Конге Кнут“ в Папеете. Може би знаете, че танците хула в Таити се различават забележимо от бавната и грациозна хула в Хавайското кралство, защото ритъмът е много по-бърз, а движенията — несравнимо по-енергични. Не съм познавач на танците,

но поне съм виждал и двете разновидности в изпълнение на хора, закърмени с това изкуство.

Предпочитам хавайската хула, с която успях да се запозная, когато „Граф фон Цепелин“ спря за един ден в Хило по пътя към Папеете. Таитянската ми прилича по-скоро на атлетично упражнение, а не на изкуство. Но нейната жизненост и бързина е още по-смайваща, когато я изпълняват така облечени (тоест съблечени) местни момичета.

Предстоеше ми да понеса и по-впечатляващи гледки. След дългия танц, в който двамата мъже играеха по двойки с всяко момиче — и правеха неща, които не се случват често и в усамотение на сеното в плевнята (тъй и не дочаках капитан Хансен да сложи край на това безобразие) — на сцената излезе церемониалмайсторът на кораба.

— Дами-и-и и господа-а-а — протяжно обяви той, — и всички останали просмукани от къркане типове с неясен произход — (принуден съм да смекчавам някои от изразите му), — повечето от вас добре си уплътниха времето през четирите дни, откакто нашите танцьори са тук. Може да се каже, че попълнихте репертоара си и с таитянска хула. Скоро ще ви дадем възможност да покажете какво научихте и дори ще ви връчим дипломи за истински аборигени. Ама не знаете, че и други на тоя стар продънен „Кнут“ се поупражняваха славно. Маестро, музика!

И на сцената изпърхаха още цяла дузина танцьорки. Само че не бяха полинезийки, макар и да носеха местното облекло — плетени от трева полички, огърлици, цвете в косата... и нищо друго. Вместо тъмнокафява, кожата им беше съвсем бяла. Повечето бяха русокоси, имаше и две рижи.

Длъжен съм да изтъкна, че за мен имаше разлика. Вече бях готов да се примиря, че полинезийските жени са прилично и дори скромно облечени — съгласно местните обичаи. Нима още непознаващата дрехите прамайка Ева не е била невинна преди грехопадението?

Белите жени обаче са смуцаваща гледка в премяна от Южните морета.

Това обаче не ме възпря да не откъсна поглед от танцьорките. Забелязах с изумление, че тези момичета изпълняваха сложните и бързи движения със същата вещина (поне за моето неопитно око). Споделих учудването си с капитана и той прихна.



— Които са били с нас и преди, се упражняват непрекъснато. Направиха си трупичката още преди да отплаваме от Сан Диего.

Вече разпознах едно от момичетата — Астрид, милата млада жена, която отключи „моята“ каюта. И се сетих защо и кога са репетирали заедно — бяха от екипажа на кораба. Загледах я или по-скоро я зяпнах с раздражено любопитство. Тя долови погледа ми и се усмихна. И като недодялан селяндур, вместо да ѝ отвърна с усмивка, аз се извърнах и дори почервениях целия. Опитах да прикрия смущението си с голяма глътка от чашата, която незнайно как се бе озовала в едната ми ръка.

Единият от канаките изскочи вихрено пред белите момичета и издърпа някоя от тях за танц на двойка. О, спасение на душата ми, беше Маргрете!

Задавих се, просто дъх не можех да си поема. Пред очите ми беше най-ослепителната красота, която бях съзирал през живота си.

*„Ето, хубава си, любима моя; ето хубава си;  
очите ти под къдрите са гълъбови;  
косите ти са като стадо кози  
слизащи от Галаадската планина.  
Пъпът ти е обла чаша, в която не липсва подправено  
вино;  
коремът ти е житен сноп, обкичен с лилии.  
Двете ти гърди са като две сърнета близнета.  
Цяла си хубост, любима моя, и нищо не те грози.“<sup>[1]</sup>*

---

[1] Свободен превод от „Песен на песните“ в Стария завет — Бел. прев. ↑

## IV

*Тъй не из праха излиза скръбта  
и не из земята изниква злочестието;  
ала човек се ражда, за да страда,  
както искрите — за да летят нагоре.*  
Йов 5:6-7

Бавно дойдох на себе си и изпитах желание това да не се е случвало. Бях във властта на някакъв ужасяващ кошмар. Зажумях, за да избягам от светлината и се опитах отново да заспя.

В главата ми думкаха туземски барабани. Опитах се да ги прогоня, запушвайки уши.

Блъскането се усили.

Отказах се. Отворих очи и повдигнах главата си. Грешка — стомахът ми се разбунтува, а ушите ми забучаха. Не можех да фокусирам погледа си, а и тези пъклени барабани ми пръскаха черепа.

Най-сетне успях да съсредоточа погледа си, макар да виждах малко мътно. Огледах се наоколо и установих, че се намирам в нечия чужда стая, проснат полуоблечен на леглото.

Сега започнах да си припомням някои неща. Вечеринка на борда. Алкохол в огромни количества. Шум. Голота. Капитанът в пола от треви усърдно подскача, а оркестърът се мъчи да се нагоди към ритъма му. Някои от пътничките са облечени в също такива полички, а някои и още по-леко. Трещене на бамбук, думкане на барабани.

Барабани...

Това в главата ми не бяха никакви барабани, а пулсацията на най-жестокото главоболие в живота ми. Защо, по дяволите, им позволих...

На кого си позволил? Ти сам си го направи, приятелче.

Да, но...

Да, но...! Пак „Да, но...“! Цял живот все едно и също. Кога най-сетне ще станеш човек и ще се научиш да поемаш отговорност за

собствения си живот и за всичко, което става с тебе?

Да, но този път вината не беше моя! Аз не съм А. Л. Греъм. Това име не е мое. И корабът не е моят.

Не е ли? И ти не си Греъм?

Разбира се, че не...

Седнах в леглото и се опитах да се отърся от кошмара. И съдането беше грешка. Главата ми не падна в скута, но към блъскането на тъпаните в черепа ми се прибави и пронизваща болка в основата на врата. Единственото ми облекло беше черен официален панталон и се намирах в чужда стая, която бавно се люлееше.

Панталонът на Греъм. Стаята на Греъм. А това непрестанно лениво люшкане идваше от движението на кораб без стабилизатори.

Никакъв сън. А ако беше сън, то аз не бях в състояние да се отърся от него. Устата ми беше пресъхнала, краката отказваха да ми служат. Целият бях покрит с изсъхнала пот, която на места още лепнеше. А подмишниците ми... Тръпки ме побиват, като си спомня!

Имах нужда някой да излее кофа луга в устата ми.

Сега вече си спомних всичко. Или почти всичко. Огнената яма. Туземците. Пилците, които се пръскаха по шосето пред нас. Кораба, който и беше, и не беше моят. Маргрете...

Маргрете!

„Гърдите ти са като две сърнета — цяла си хубост, любима моя!“

Маргрете сред танцьорите, с гръд, не по-малко разголена от краката. Маргрете, танцуваща с оня гнусен канака, разтърсваща тези...

Чудно ли е, че се напих!

Я стига, приятел! Ти и преди това си беше пиян. И нямаше да имаш нищо против онова туземче, ако беше на неговото място. Ти самият искаше да танцуваш с нея. Да, ама не можеш.

Танцът е клопка на Сатаната.

А не ти ли се искаше да можеш?

„... като две сърнета!“! Искаше ми се, и още как!

Чу се леко почукване, после дрънкане на ключове. Маргрете надникна през вратата.

— Буден ли сте? Чудесно.

Тя влезе в стаята с поднос, затвори вратата и се приближи към мен.

— Пийте.

— Какво е това?

— Най-вече доматиен сок. Не спорете, изпийте го!

— Май няма да мога.

— Можете, и още как! Трябва. Хайде!

Помирисах го и отпих малка глътка. За мое учудване не ми се повдигна. Отпих още малко. Само лека конвулсия, пиетието се плъзна спокойно и плавно в стомаха ми. Маргрете ми подаде две таблетки.

— Изпийте ги. Доматеният сок ще ви помогне да ги преглътнете.

— Не пия лекарства.

Тя въздъхна и промърмори нещо, което не разбрах. Не беше на английски или поне не приличаше.

— Какво каза?

— Нещо, което казваше баба ми, когато дядо се опитваше да спори с нея. Мистър Греъм, вземете хапчетата. Това е обикновен аспириин и вие имате нужда от него. Ако продължавате да ми пречите, спирам с опитите да ви помогна. Аз ще ви... ще си разменя мястото с Астрид, така да знаете!

— Недей да го правиш.

— Ще го направя, ако продължавате да се инатите. Астрид няма да има нищо против, сигурна съм. Тя ви харесва. Каза ми, че сте я гледал снощи, докато танцува.

Сложих таблетките в устата си и ги преглътнах с остатъка от доматиения сок — леденостуден и успокояващ бунта в стомаха ми.

— Да, гледах я, докато не те забелязах. После гледах тебе.

Тя се усмихна за пръв път.

— Така ли? И хареса ли ви?

— Ти беше много красива. (А танцът ти — направо неприличен. Непристойното ти облекло и поведение ме потресоха неимоверно. Бях вбесен — и в същото време мечтаех да те гледам безкрай!) Много си грациозна.

На бузите ѝ се появиха две трапчинки.

— Надявах се, че ще ви хареса, сър.

— Хареса ми. И спри да ме плашиш с Астрид.

— Добре. Стига да се държите прилично. А сега ставайте — и под душа. Отначало пуснете гореща вода, после съвсем студена. Да се

получи нещо като сауна. — Тя почака. — Ставайте, казах! Няма да си тръгна, докато не чуя душа и не видя да излиза пара.

— Ще взема душ. След като излезеш.

— И ще пуснете хладка вода, знам аз! Ставайте, сваляйте този панталон и отивайте под душа. Докато се къпете, аз ще ви донеса закуската. Точно имаме време, преди да са затворили бюфета и да са започнали с приготвянето на обяда... така че спрете да се мотаете. Ако обичате!

— Не, не мога да закузвам! Не и днес. Не, не.

Само при мисълта за ядене ми се повдигаше.

— Трябва да ядете. Ясно ви е, че снощи прекалихте с пиенето. Ако не хапнете нещо, през целия ден ще се чувствате зле. Господин Греъм, аз приключих с обслужването на останалите гости, така че сега съм свободна. Ще ви донеса закуската, после ще остана тук и ще ви гледам, докато се нахраните. — Тя ме огледа. — Трябваше да ви сваля панталона, докато ви слагах в леглото. Обаче бяхте толкова тежък!

— Ти си ме сложила да си легна?

— Ори ми помогна. Момчето, с което танцувах.

Лицето ми сигурно ме е издало, защото тя побърза да добави:

— Не, не съм го пускала в стаята ви, сър. Съблякох ви сама. Само че някой трябваше да ми помогне да ви кача по стълбите.

— Не мисли, че те упреквам. (А после върна ли се на забавата? Той беше ли там? Танцува ли с него? „...ревността е жестока като гроба; а нейната жарава е от живи въглени...“ Нямам право!) Благодаря и на двамата ви. Сигурно съм бил ужасно противен.

— Е... храбрите мъже често пият твърде много, след като опасността е преминала. Но това не е добре за вас.

— Права си. — Станах от леглото и се запътих към банята. — Ще пусна гореща вода. Обещавам.

Затворих вратата и я заключих, едва тогава се съблякох напълно. (Значи, напил съм се зверски, бил съм пиян като пън, щом се е наложило някакъв туземец да ме влачи до леглото ми. Алекс, ти си направо гаден! И нямаш никакво право да ревнуваш това хубаво момиче. Не си й собственик, а и в поведението й няма нищо нередно според стандартите на това място — където и да се намира то — при това тя не е направила нищо, освен че се е грижила като майчица за тебе. Това обаче не ти дава право на никакви претенции спрямо нея.)

Аз наистина пуснах горещата вода, макар че това едва не ме уби — бедният стар Алекс! Оставих я така, докато усещанията ми се притъпиха, после рязко смених със студена. Това ме накара да изкрещя.

Оставих водата да тече студена, докато престанах да я чувствам. Едва тогава спрях душа и се избърсах, като оставих вратата отворена, за да излезе парата. Влязох в стаята... и изведнъж усетих, че се чувствам чудесно. Никакво главоболие. Никакво усещане за приближаващия край на света. Никакво гадене. Единствено глад. Алекс, никога повече не бива да пиеш... и все пак, ако го направиш, трябва да изпълняваш точно указанията на Маргрете. Малката има глава на раменете си — оцени това, момче!

Започнах да си подсвирквам и отворих гардероба на Греъм.

Чу се превъртане на ключ в ключалката. Бързо грабнах хавлията му и успях да се прикрия, преди вратата да се е отворила. Маргрете не влезе веднага, забави я тежкият поднос. Задържах ѝ вратата. Тя остави подноса и нареди чиниите и храната на писалището.

— Ти беше права за душа-сауна — казах. — Направих го точно така, както нареди докторът. Или по-точно, милосърдната сестра.

— Знам, точно така правеше и баба, когато дядо ми имаше нужда.

— Мъдра жена. Я, как хубаво мирише! (Бъркани яйца, бекон, камари датски сладкиши, мляко, кафе, а за гарнитура — различни видове сирене, „фладброд“ и тънки резенчета шунка, освен това и някакви тропически плодове, които не мога да назова.) А какво казваше баба ти, когато дядо ти се опитваше да спори?

— А, тя понякога губеше търпение.

— За разлика от тебе. Хайде, кажи.

— Ами... казваше, че Бог е създал мъжете, за да подложи на изпитание женската душа.

— Нищо чудно и да е права. Ти съгласна ли си с нея?

Тя се усмихна и трапчинките отново се появиха.

— Аз мисля, че стават и за други неща.

Маргрете разтреби стаята ми и почисти банята (добре де, добре, стаята и банята на Греъм, става ли?), докато аз се хранех. Пригответи ми широк панталон, спортна риза на палмички и сандали, после вдигна

подноса с чиниите, като ми остави само кафето и остатъка от плодовете. Когато си тръгна, аз ѝ благодарих, чудейки се дали не трябва да ѝ предложи „заплащане“ и дали служи така вярно и на останалите пътници. Едва ли. Във всеки случай, не посмях да я попитам.

Заклучих вратата след нея и продължих да изследвам стаята на Греъм.

Носех неговите дрехи, спях в неговото легло, отговорях на неговото име — а сега трябваше да реша дали да извървя целия път и да бъда наистина А. Л. Греъм... или пък да се обърна към някой от облечените с власт (Американския консул? А ако не, тогава към кого?), да си призная самозванството и да поискам помощ?

Обстоятелствата ме притискаха. Днешният „Кралски вестносец“ съобщаваше, че параходът „Конге Кнут“ по разписание ще пусне котва в Папеете в три следобед и ще отплува за Масатлан, Мексико, в шест. Касиер-домакинът уведомяваше всички пътници, желаещи да обменят франкове в долари, че представител на банката в Папеете ще бъде на борда, на площадката срещу неговата канцелария, от момента на акостирането до самото отплаване. Касиерът също така желаше да напомни на пътниците, че дълговете, направени на кораба, каквито бяха сметките в бара и магазините, могат да бъдат изплатени само в долари, датски крони или потвърдени акредитиви.

Всичко това беше напълно разумно. И пълно с главоболия. Очаквах корабът да спре в Папеете поне за двадесет и четири часа. Да спрем само за три часа ми се струваше нелепо — тъкмо щяхме да акостираме и вече трябваше да вдигаме котва за отплаване! Ако въобще пуснем котва, нямаше ли да се наложи да плащаме за двадесет и четири часов престой?

В този миг се сетих, че управлението на кораба въобще не ми влиза в работата. Може би капитанът е решил да се възползва от няколкото часа пауза между пристигането на един кораб и отплаването на друг. Можеше да има и още половин дузина причини. Единственото, което трябваше да ме тревожи, беше въпросът какво съм в състояние да свърша между три и шест и какво трябва да направя до три часа.

След четиридесет минути усилено търсене установих следното:

Дрехи, каквито ми душа иска — и единственият проблем бяха няколкото фунта в повече в областта на талията.

Пари — франковете в неговото портмоне (трябваше да ги сменя) и осемдесетте и пет долара пак там; три хиляди долара в чекмеджето с касетката, в която Греъм държеше часовника си, пръстена, копчетата и т.н. Обстоятелството, че часовникът и скъпоценностите бяха на мястото си в касетката, ме наведе на мисълта, че Маргрете е прибрала в чекмеджето и сумата, спечелена от мен (или от Греъм) от облога с Форсайт, Джийвс и Хеншоу. Казват, че Господ бди над глупците и пияниците. Ако това е вярно, в моя случай той действаше чрез Маргрете.

Най-различни дреболии без отношение към вълнуващия ме проблем — книги, сувенири, паста за зъби и т.н.

И никакъв паспорт.

Когато първият ми опит да открия паспорта на Греъм се провали, започнах претърсването отначало, като този път проверих джобовете на всички дрехи, окачени в гардероба, и още веднъж грижливо прерових всички видни и някои не дотам видни места, където би могла да се спотайва малка книжица с размера на паспорт.

Паспорт нямаше.

Някои туристи страдат от манията да носят винаги паспортите си със себе си, когато слизат от кораба. Аз предпочитам да си оставям паспорта винаги, когато имам тази възможност, защото да си изгубиш документа за самоличност е дяволски неприятна работа. Предния ден не го бях взел... така че сега той беше отпътувал там, където се виеха лиани, някъде в моряшкия рай, там, където беше отплавал моторният кораб „Конге Кнут“. А къде ли беше това? Аз обаче нямах време да разсъждавам върху този въпрос — бях твърде зает да се ориентирам в този чужд нов свят.

Ако Греъм си е взел паспорта предния ден, тогава и той е отпътувал към моряшкия рай през пролуката в четвъртото измерение. Май така се очертаваше.

Докато беснеех, някой пъкна под вратата на каютата плик.

Вдигнах го и го отворих. Вътре намерих уведомление от касиера за дълговете, които бях направил (или Греъм беше направил) на кораба. Дали пък не е трябвало да слезе в Папееете? Не, не! Ако беше така, можех да се окажа заточеник на островите докато свят светува.



Не, едва ли. Това вероятно беше обичайното уведомително писмо в края на всеки месец.

Дългът на Греъм към бара ме слица... докато не обърнах внимание на някои отделни детайли. Това ме потресе още повече, но по съвсем друга причина. Ако една кока-кола струва два долара, това не означава, че тя е по-голяма. Това означава, че доларът е по-малък.

Сега вече знаех защо облогът, сключен за триста долара... хъм, отгатак, тук беше станал три хиляди.

Ако имах намерение да живея в този свят, трябваше да си коригирам представите за цените. Да гледам на долара като на чужда валута и да превръщам наум цените, докато свикна с тях. Така например, ако цените на кораба бяха показателни, тогава един първокласен обяд — пържола или телешко филе — в първокласен ресторант, да кажем в големия салон на хотел от ранга на „Браун палас“ или Марк Хопкинс, един такъв обяд спокойно би могъл да струва десет долара. Олеле!

С коктейлите преди обяда и виното към обяда сметката би могла да стигне и петнадесет долара! Едноседмична заплата. Слава Богу, че не пия!

Какво, какво не правиш?

Ама, виж какво, снощи случаят беше по-особен.

Така ли? Да, вярно е, защото човек губи целомъдрието си само веднъж. Отиде ли си веднъж, то е завинаги. Какво беше онова, което ти точно преди да угасят лампите? Датско зомби? Не ти ли се иска и сега да гаврътнеш едно? Само колкото да си върнеш равновесието?

Никога вече няма да се докосна до нещо такова!

Ще видим, приятелче, ще видим.

Оставаше ми само още един шанс, но според мен доста обещаващ. В касетката, където Греъм държеше скъпоценностите си и другите дреболии, имаше ключ, на който беше щамповано единствено числото осемдесет и две. Ако съдбата беше благосклонна, щеше да се окаже, че ключът е от някой сейф в офиса на касиера.

(А ако съдбата беше решила този ден да ми се подиграе, ключът щеше да е от сейфа на неизвестна банка в някой от четиридесет и шестте щата, банка, която никога нямаше да зърна. Но стига съм си създавал излишни главоболия. И без това ги имам достатъчно!)

Слязох на долната палуба и се запътих към кърмата.

— Добро утро, любезни.

— А, мистър Греъм! Чудесно парти, какво ще кажете?

— Без съмнение. Още едно такова и ще съм труп.

— Хайде стига! И това го казва човек, който е минал през огън!

Останах с впечатлението, че се забавлявахте добре, а за себе си гарантирам. Какво мога да направя за вас, сър?

Извадих намерения в каютата ключ.

— Дали не съм взел друг ключ? Може би този е от моята банка. Все не мога да ги запомня.

Касиерът го пое.

— Да, този е от нашите. Паул! Взemi ключа и донеси касетката на мистър Греъм. Мистър Греъм, искате ли да минете отзад и да седнете?

— Да, благодаря. А... дали ви се намира някаква торбичка или нещо, което да побере съдържанието на такова чакмедже? Искане ми се да го взема в каютата и да проверя някои сметки.

— Торбичка? Хъм... Мога да взема една от магазина за сувенири. Само че... колко време мислите, че ще ви отнеме тази проверка? Ще можете ли да свършите до обяд?

— О, разбира се.

— Тогава вземете цялата касетка. Правилникът не го позволява, но понеже аз съм го измислил, можем да поемем риска да го нарушим. Само се опитайте да приключите до обяд. От дванадесет до един е затворено — профсъюзни правила! — и ако ми се наложи да стоя тук, докато всичките ми служители са на обяд, ще трябва да ме почерпите едно питие.

— Във всички случаи ще го направя.

— Дано да има за какво. Заповядайте! И не минавайте с него през огън.

Най-отгоре беше паспортът на Греъм. Буцата в гърдите ми се стопи. Не мога да си представя нещо по-кошмарно от това да се озовеш извън Щатите без паспорт... макар това да не са точно Щатите. Отворих го и се загледах в снимката. Дали изглеждах и аз по този начин? Отидох в банята и се опитах да сравня в огледалото лицето си с това в паспорта.

Май че имаше някаква прилика. От една снимка за паспорт не може да се очаква кой знае какво. Опитах се да приближа снимката до образа си в огледалото. Изведнъж приликата се наби в очи. Хей, приятел, физиономията ти е крива... както и вашата, мистър Греъм.

Братле, ако трябва да приема твоята самоличност за постоянно — а аз все повече се убеждавам, че нищо друго не ми остава — поне ще съм спокоен, че толкова много си приличаме. А отпечатъците от пръсти? Ще му мислим, когато му дойде времето. Изглежда в паспортите на Северноамериканските съединени щати не се използват пръстови отпечатъци. И това е нещо. Занятие: директор. Директор на какво? На погребално бюро? Или на световноизвестна хотелска верига? Цялата тази работа можеше да се окаже не просто трудна, а и съвсем невъзможна.

Адрес: чрез адвокатска къща „О’Хара, Ригсбий, Кръмпекър и Ригсбий“, офис 7000, сграда „Смит“, Далас. Я виж ти, какъв тузар! Само пощенска кутия. Нито служебен, нито домашен адрес. Никаква информация с какъв бизнес се занимава. С какво удоволствие бих ти стоварил един по мутрата, долен мошенико!

(Не, не е възможно да е чак толкова противен. Маргрете има добро мнение за него. Добре де, нека, но ще трябва да стои настрана от Маргрете. Той я използва. Това не е честно. Кой всъщност я използва? Внимавай, момче, това започва да напомня раздвоение на личността.)

В един плик под паспорта беше поставен неговият екземпляр от билета. Той действително беше двупосочен — от Портланд до Портланд. Братко, ако не се появиш до шест часа, аз си заминавам за вкъщи. Може би ще съумееш да се възползваш от билета ми за „Адмирал Мофет“. На добър път!

Имаше и още някакви дреболии, но вътрешността на кутията беше запълнена предимно от десет големи запечатани плика. Отворих един от тях.

Той съдържаше банкноти от хиляда долара, сто парчета.

Бързо проверих съдържанието и на останалите девет. Всичките бяха еднакви. Един милион долара в брой.

## V

*Нечестивецът бяга, когато никой не го гони;  
а праведникът е смел като лъв.*

Притчи Соломонови  
28:1

Едва си поемах дъх, докато залепвах пликите със скоч-лентата, която открих в бюрото на Греъм. Поставих обратно в кутията всичко с изключение на паспорта. Него прибрах в малко чекмедже заедно с онези три хиляди, на които гледах като на „свои“. После отнесох касетката в канцеларията на касиера и много внимавах по пътя.

Отпред на гишето имаше друг служител, но касиерът се мярна в дъното на офиса и скоро ме забеляза.

— Здравейте! Много бързо се връщате!

Той се приближи към гишето.

— Да — съгласих се. — Този път всичко е точно.

И му подадох кутията.

— Ще ви назнача на работа при мен. Тук сметките никога не излизат. Поне не до полунощ. Хайде сега да потърсим онова питие. Имам нужда от едно.

— И аз съм така. Хайде!

Касиерът ме поведе към един открит бар на кърмата, който не бях забелязал на плана на кораба. Палубата над нас беше по-къса и нашата, палуба D, се издаваше напред като тераса, покрита с излъскани тикови дъски, по които се вървеше много приятно. Горната палуба свършваше с опънат навес. От двете страни на бара под прав ъгъл бяха разположени дълги маси, отрупани с всевъзможни закуски, край които се тълпяха пътници. Още по-нататък на кърмата беше плувният басейн. Чувах се плясъци, викове и писъци.

Спътникът ми ме поведе към масичка, на която се бяха разположили двама младши офицери. Спряхме пред тях.

— Вие двамата, скачайте през борда.

— Готово, шефе.

Те се надигнаха, взеха си халбите с бира и тръгнаха към друга маса. Единият ми се ухили и кимна, сякаш се познавахме, затова аз също кимнах и казах „Здрасти!“.

Нашата маса беше наполовина под сянката.

— Искате ли да седнете на слънце и да гледате момичетата, или предпочитате да сте на сянка и да си почивате? — попита ме касиерът.

— Няма значение. Седнете където на вас ви е удобно, а аз ще седна на другия стол.

— Хм... Да преместим тогава масата и да седнем и двамата на сянка. Ето, готово.

Той се настани с гръб към басейна и за мен остана мястото срещу него. Окончателно се убедих в нещо, което май че бях забелязал още с идването си тук. В този басейн глезотии като бански костюми не се признаваха.

Трябваше още преди това да се сетя по пътя на логиката, ако се бях замислил — аз обаче не бях. Последният път, когато станах свидетел на такава гледка — плуване без бански — бях около дванадесетгодишен и това се смяташе за чисто мъжка привилегия, от която се ползваха само момчетата на моята възраст и по-малките.

— Попитах ви какво ще пиете, мистър Греъм?

— Извинявайте, не ви чух.

— Разбрах. Бяхте погълнат от гледката. Та какво да бъде?

— Ами... едно датско зомби.

Той примигна учудено насреща ми.

— Хич не ви трябва по това време на деня. От него боли глава.

Хм... — Той повика с пръст някого зад гърба ми. — Сладурче, ела тук.

Сервитьорката се приближи и аз я погледнах, после още веднъж. Бях я видял предната вечер през алкохолните пари — едно от двете червенокоси момичета сред танцьорките на хула.

— Кажи на Ханс, че искам два коктейла с шампанско. Как ти е името, миличка?

— Господин Хендерсон, ако още веднъж се направите, че не ми знаете името, ще ви излея питието върху плешивото теме.

— Хубаво, миличка, а сега бягай! Размърдай дебелиите си кълки.

Тя изсумтя презрително и се отдалечи грациозно върху дългите си стройни крака. Касиерът обясни:

— Много свястно момиче. Родителите ѝ живеят точно срещу моята къща в Оденсе. Познавам я, откакто се е родила. Освен това е и умна. Бодел учи за ветеринарен лекар, остава ѝ още една година.

— Сериозно? И как успява хем да работи, хем да ходи на училище?

— Повечето от нашите момичета са студентки. Някои използват лятната ваканция, други са прекъснали за един семестър — да идат на море, да си поживеят, пък и да спестят нещичко за следващия семестър. При назначаването давам предимство на момичетата, които следват — на тях може да се разчита повече, пък и знаят езици. Вземете например вашата стюардеса. Астрид ли беше?

— Не, Маргрете.

— А, да, вие сте в сто и девета. Астрид е от отсрещната страна, откъм вашата е Маргрете. Маргрете Свенсдатер Гундерсон. Учителка по английски и история. Знае обаче още четири езика, без да се смятат скандинавските, и има дипломи за два от тях. В едногодишен отпуск от средното училище „Ханс Кристиан Андерсен“. Бас държа, че няма да се върне там.

— Така ли? Защо?

— Ще се омъжи за някой богат американец. Вие богат ли сте?

— Аз? Имам ли вид на богаташ? (Дали пък не знаеше какво има в сейфа? Мили боже, как трябва да постъпи човек с един милион долара, които не са негови? Не мога просто да ги изхвърля зад борда. Защо ли му е притрябвало на Греъм да пътува с толкова много пари в брой? Идват ми на ум няколко причини, всичките до една неблагоприятни. Всяка от тях би могла да ми докара толкова неприятности, колкото не съм и сънувал.)

— Богатите американци никога нямат такъв вид. Те специално се упражняват да не изглеждат богати. Говоря за североамериканците — южняците са съвсем друго представление. Благодаря, Гертруде. Ти си добро момиче.

— Искате ли да ви излея питието върху плешивото теме?

— А ти искаш ли да те хвърля в басейна заедно с дрехите? Дръж се прилично, миличка, иначе ще кажа на майка ти. Затвори си устата и

ми донеси сметката.

— Няма сметка. Ханс иска да почерпи господин Грeъм едно питие и този път реши да включи и вас.

— Кажи му, че така барът губи пари. Да знае, че ще му ги удържа от заплатата.

Ето така изпих два коктейла с шампанско вместо един... и стремително се движех към катастрофата, която бях преживял предната вечер, когато Хендерсон реши, че трябва да хапнем нещо. Аз имах нужда от трети коктейл. Първите два ми помогнаха да прогоня тревожните мисли за дяволския сейф, пълен с пари, и усилиха интереса ми към шоуто в басейна. Започвах да откривам, че дългогодишно възпитание в някакви принципи може да бъде заличено за някакви си двадесет и четири часа. Нямах нищо греховно в това да съзерцаваш женската хубост в естествения ѝ вид. Това беше такова невинно блаженство, както да гледаш цветя или малки котенца, но далеч по-забавно.

Междувременно изпитвах нужда от още едно питие.

Хендерсон наложи забрана върху пиенето, повика Бодел и бързо ѝ нареди нещо на датски. Тя се отдалечи и след няколко минути се върна с отрупан поднос — всевъзможни закуски, горещи кюфтенца, сладки раковини, пълнени със сладолед, силно кафе — и всичко това в огромни количества.

Двадесет и пет минути по-късно аз продължавах да съзерцавам с наслада девойчетата в басейна, но вече бях далеч от нова алкохолна катастрофа. Бях изтрезнял дотолкова, та да си дам сметка, че не само не съм в състояние да реша проблемите си с помощта на алкохола, но и трябва да се въздържа от всякакво пиене, докато не ги реша — след като не можех още да нося силни напитки. Вуйчо Ед беше прав: порокът изисква упражнения и дълга практика, иначе по чисто прагматични причини добродетелта ще продължава да тържествува дори тогава, когато всякакви морални задръжки са се изпарили.

Моите морални задръжки със сигурност бяха изчезнали, иначе не бих седял тук с чаша дяволско питие в ръка, любувайки се на голата женска плът.

Установих, че не изпитвам никакви угризения на съвестта. Единственият повод за съжаление беше тъжното съзнание, че не съм в

състояние да се справя с всичкия алкохол, който ми се искаше да погълна. „Лек е пътят към преизподнята.“

Касиерът се изправи.

— След по-малко от два часа пускаме котва, а аз имам да оправям някои сметки, преди да се появи агентът. Благодаря за приятната компания.

— Аз ви благодаря, сър! Tusind tak! Нали така казвате?

Той се усмихна и си тръгна. Аз останах още малко да поразмишлявам. Два часа, докато пуснем котва, три часа в пристанището — как бих могъл да се възползвам от това време?

Да ида при американския консул? И какво ще му кажа? „Скъпи господин консул, аз не съм този, който се предполага, че съм, и съвсем случайно намерих този милион...“

Ама че нелепост!

Да не казвам никому нищо, да грабна милиона, да слеза на брега и да хвана първия самолет за Патагония?

Невъзможно. Моралните ми задръжки се бяха изпарили — явно никога и не са били особено силни. Аз обаче все още имах предубеждение към кражбата. Тя не е просто грешна, тя е недостойна.

Стига ми и това, че нося неговите дрехи.

Да взема трите хиляди, които са си мои по право, да слеза на брега и да почакам корабът да тръгне, после да се прибирам в Америка както мога?

Идиотска идея! Ще свършиш в някой тропически затвор и глупавият ти жест няма с нищо да помогне на Греъм. Нямах никакъв избор, дръвнико! Трябва да останеш на кораба и да чакаш Греъм да се появи. Той няма да дойде, но може да се получи съобщение по радиото или нещо такова. Докато корабът потегли, ще си гризеш ноктите, но после ще въздаваш хвала на Всевишния, че си на път към благословената от Бога страна. През това време Греъм ще прави същото заради билета си за „Адмирал Мофет“. Чудя се, как ли му звучи името Хергеншаймър? Сигурно му харесва повече, отколкото на мен „Греъм“, бас държа. „Хергеншаймър“ — звучи някак гордо!

Станах и се затътрих към другия край на палубата, изкачих се две палуби по-нагоре до библиотеката и я намерих празна, ако не се



смята някаква жена, която се мъчеше над кръстословица. Никой от двамата ни нямаше желание да го безпокоят, така че компанията ни беше доста приятна. Библиотекарката отсъстваше и повечето шкафове бяха заключени, но открих една овехтяла енциклопедия. Точно това ми беше нужно за начало.

Два часа по-късно ме стресна изсвирване, което показваше, че сме се изравнили с кея. Бяхме пристигнали. Главата ми беше пълна със странна история и още по-странни идеи, които не бях в състояние да смеля. Да започнем с това, че в този свят Уилям Дженингс Брайън никога не е бил президент. На негово място през 1896 бил избран Маккинли, който изкарал два мандата и бил сменен от някой си Рузвелт.

Нито един от президентите от двадесети век не ми беше познат като име.

Вместо продължилия повече от век мир, резултат на традиционния ни неутралитет, Съединените щати бяха водили няколко поредни войни: през 1899, 1912–17, 1932 (с Япония!), 1950–52, 1980–84 и така нататък, та чак до настоящата година — или годината, в която беше издадена енциклопедията. В „Кралския вестносец“ не се споменаваше нищо за война.

През стъклото на един от заключените шкафове зърнах няколко исторически книги. Ако след три часа все още се намирах на кораба, задължително щях да прочета всички книги по история в корабната библиотека по време на дългото пътуване към Америка.

Но не имената на президентите и датите на войните бяха най-неотложната ми нужда — в ежедневието от тях няма особена полза. Това, което спешно трябваше да науча, за да не изпадна в трудно положение, та дори да стигна до катастрофа, бяха различията между моя свят и този — в начина, по който живееш, разговаряш, общуваеш и се хранеш, пиеш и играеш, моляш се и се любеш. А докато се учеш, трябваше да внимавам и да говоря колкото е възможно по-малко, а повече да слушам.

Навремето имах един съсед, чиито познания по история се свеждаха до две дати — 1492 и 1776 година, но дори и тях той бъркаше и никак не беше сигурен кое събитие през коя от тях е станало. Невежеството му в други области на живота беше не по-малко

въпиющо, но това не му пречеше да изкарва добри пари като предприемач по полагането на пътни настилки.

За да функционираш като социално и икономическо животно не е нужно задълбочено образование... стига да си наясно кога какво се иска от тебе. А заради непознаване на местните навици могат да те линчуват.

Чудех се как ли се справя Греъм. Мина ми през ум, че неговото положение е далеч по-опасно от моето... ако приемех (а то вече ми се струваше очевидно), че двамата с него просто сме си разменили местата. С моето възпитание тук може би изглеждах ексцентричен, затова пък неговото можеше да му навлече сериозни неприятности в моя свят. Една случайна забележка, една най-невинна постъпка и той може да се окаже с пранги на краката. Ако не го сполети нещо лошо.

Най-големите неприятности обаче би му донесъл опитът да се вживее напълно в моята роля — стига да му хрумне подобна идея. Нека да обясня — бях женен от една година, когато подарих на Абигейл за рождения ѝ ден чудесно издание на „Укротяване на опърничавата“. На нея никога не ѝ мина през ум, че това е намек — твърдото убеждение в собствената непогрешимост не ѝ позволяваше да допусне възможността, че дълбоко в себе си аз я сравнявам с Кейт. Ако Греъм приемеше ролята на неин съпруг, отношенията им щяха да се развият по твърде интересен и за двамата начин.

Не че се опитвам да пробутвам Абигейл на някого. Но тъй като никой не ме питаше, не виждах смисъл да лея крокодилски сълзи по този повод.

(Какво ли е да си в леглото с жена, която не гледа на брачната връзка като на „семејни задължения“?)

Пред мене е двадесеттомната енциклопедия, милиони думи, побрали най-важните факти от живота на този свят — факти, които спешно са ми нужни. Какво бих могъл да измъкна оттук по най-бързия начин? Откъде да започна? Не ми трябва нито гръцко изкуство, нито египетска история, нито геология — но какво всъщност ми е необходимо?

Добре де, кое беше първото, което ти направи впечатление в този свят? Самият кораб. Старомодният му вид, ако го сравним с

обтекаемите форми на моторния кораб „Конге Кнут“. И по-късно, когато вече беше на борда, липсата на телефон в твоята (и на Греъм) каюта. Отсъствието на пътнически асансьори. Дребните неща, които му придават аромата на старовремски лукс.

Да видим тогава статията „Кораби“. Дванадесети том.

Да, сър! Три страници с картинки... и всички те имат някак старовремски вид. Параходът „Британия“, най-големият и най-бърз североатлантически лайнер, 2000 пътници — и шестнадесет възела! А и на вид е точно такъв.

Да погледнем тогава на „Транспортни средства“...

Виж ти, виж ти! Май не сме твърде изненадани. За въздушни кораби няма и дума. Да проверим тогава в азбучния показалец... „Въздушен кораб“ — няма. „Дирижабъл“ — нищо. „Въздухоплаване“ — вж. „Балон“.

А, ето, изчерпателна статия за свободното въздухоплаване с балон, с братята Монголфие и останалите дръзки пионери — дори и смелата и трагична атака на Северния полюс от Соломон Андре. Ала или граф фон Цепелин въобще не е съществувал, или никога не е обръщал поглед към аеронавтиката.

Може би след участието си в Гражданската война той се е върнал в Германия и не е намерил там подходяща атмосфера за идеята за въздушно пътуване, която му в моя свят го осенила в Охайо. Но по всичко личи, че тук не познават пътуването по въздуха. Алекс, ако ще живееш тук, как би ти харесала идеята да „изобретиш“ въздушния кораб? Да бъдеш първооткривател и промишлен магнат, да станеш богат и прочут?

А кое те кара да мислиш, че си способен на това?

Защо пък не, аз летях за първи път, когато бях едва на дванадесет години! Зная всичко за въздушните кораби. Мога да начертая плана на един още сега...

Дали? Направи ми производствен чертеж на лек дизелов двигател, чието тегло да не надхвърля един фунт на конска сила. Определи вида на използваните сплави, опиши топлинната обработка, направи схема на пълния работен цикъл, определи горивата, посочи източниците на оборудване, вида на смазочните материали...

Всичко това може да се направи!

Да, но можеш ли да го направиш ти? Дори и да си сигурен, че е възможно? Спомни си защо се отказа от инженерното училище и реши, че призванието ти е да станеш свещеник!

Сравнително религиознание, хомилетика, библейска критика, апологетика, иврит, латински, гръцки и всичко, което се изисква за подобен род образование... но за техниката се иска мозък.

Значи съм глупав, така ли?

Щеше ли да тръгнеш през огъня, ако имаше поне малко мозък?

А ти защо не ме спря?

Да те спра? Някога да си ме послушал за нещо? И престани да се измъкваш — каква беше последната ти оценка по термодинамика?

Добре де, да приемем, че не съм в състояние да го направя сам...

Каква скромност!

Стига де, чуваш ли! Да знаеш, че нещо може да се направи, е две трети от победата. Мога да бъда ръководител на изследванията и да направлявам усилията на няколко наистина кадърни инженери. Те ще осигурят мозъка, аз ще осигуря по памет уникалната информация за това как изглежда един управляем балон и как действа. О'кей?

Това е подходящо разделение на труда — ти осигуряваш запаметената информация, те осигуряват мозъка. Да, така вече става. Но няма да е никак бързо, нито евтино. Как смяташ да финансираш проекта?

Ами... чрез продажбата на акции може би?

Спомняш ли си онова лято, когато продаваше вакуумни чистачки?

Добре де... имаме и тези милион долара.

Гнусно, гнусно!

— Господин Греъм?

Откъснах се от бляновете си и видях пред себе си една куриерка от канцеларията на касиера.

— Да?

Тя ми подаде плик.

— От господин Хендерсон е, сър. Той каза, че може би ще искате да му отговорите.

— Благодаря.

Бележката гласеше: „Скъпи господин Греъм! Тук долу на площадката чакат трима мъже, които твърдят, че имат среща с вас. Не ми харесва нито как изглеждат, нито как говорят, а в това пристанище се срещат всякакви странни типове. Ако не ги очаквате или не искате да се срещнете с тях, кажете на моята пратеничка, че не ви е открила, а аз ще им съобщя, че сте слязъл на брега. А.П.Х.“

Няколко дълги, неприятни мига се колебаех между любопитството и предпазливостта. Те не искаха да видят мен, а Греъм... Каквото и да очаквах от него, аз не можех да удовлетвори претенциите им.

Но ти знаеш какво им е нужно!

И на мен така ми се струва. Но дори и да ми донесат писмо от свети Петър, аз не мога да им дам — пък и на когото и да било — този глупав милион. Знаеш го.

Разбира се, че го знам. Искан само да се уверя, че и ти го знаеш. Добре тогава, щом като при никакви обстоятелства няма да предадеш милиона на Греъм на някакви си трима непознати, защо ти е да се срещаш с тях?

Защото трябва да знам! А сега млъквай!

Казах на пратеничката:

— Предайте, моля ви, на господин Хендерсон, че ей сега ще сляза. И благодаря за проявеното внимание.

— За мене е удоволствие, сър. Господин Греъм... видях ви, когато минахте през огъня. Бяхте чудесен!

— Бях си изгубил ума. Все пак благодаря.

Спрях на стълбищната площадка и огледах отгоре тримата, които ме чакаха. Те представляваха живо олицетворение на заплахата — двуметрова горила, чиито ръце, крака и челюсти навеждаха на мисълта за някакво заболяване от рода на гигантизъм, женствен тип, който се нанасяше четири пъти в обема на горилата, и накрая безлично същество с празен поглед. Мускули, мозък и пистолет — или всичко беше плод на развинтеното ми въображение?

Един умен човек щеше да се измъкне тихо и да се скрие някъде.

Аз обаче не съм умен.

## VI

*Да ядем и да пием, защото утре ще умрем.*

Исая 22:13

Слязох по стълбите, без да поглеждам към тримата, и се запътих право към гишето в канцеларията. Хендерсон беше там и ми прошепна:

— Онези тримата... Познавате ли ги?

— Не, не ги познавам. Ще видя какво искат. Хвърляйте ни по едно око, става ли?

— Дадено!

Обърнах се и тръгнах към милото трио. Умникът изляя към мене:

— Ей, Греъм! Спри там! Къде отиваш?

Продължих напред и изсъсках:

— Млъкни, идиот! Искаш да провалиш работата ли?

Грамадата от мускули ми препречи пътя и надвисна над мен като небостъргач. Човекът-пистолет направи крачка зад гърба ми. Аз процедих с ъгълчето на устата, както бях виждал да правят затворниците по филмите:

— Престани да правиш сцени и разкарай тези маймуни от кораба! Двамата с тебе трябва да си поговорим.

— Нали си говорим! Ісі! Тук и сега.

— Нещастен глупак! — произнесох благо и се огледах нервно. — Не тук. Бъкано е от шпиони и бръмбари. Ела с мен. Само че накарай помярите си да слязат на кея.

— Non!

— Бог да ни е на помощ! Слушай ме внимателно — прошепнах аз. — Ще кажеш на тези скотове да се махнат от кораба и да чакат пред трапа. После двамата отиваме на открито на палубата, където можем да говорим, без да ни подслушат. Иначе нищо няма да стане! И ще

кажа на Главния, че си провалил сделката. Разбра ли ме? Действай! Или си заминавай и им кажи, че работата не става.

Той се поколеба, после бързо изрече на френски нещо, което не разбрах — моят френски е образец на салонна изисканост. Горилата като че се поколеба, но пищовджията само сви рамене и се запъти към трапа.

— Хайде! — подканих дребния мазол. — Да не губим време! Корабът всеки момент ще отплава.

Тръгнах без да се оглеждам дали ме следва. Ускорих крачка, за да го принудя да върви бързо след мен или да се откаже. На ръст го превъзхождах колкото горилата мен и той трябваше да подтичва по петите ми.

Продължих напред по палубата покрай открития бар и масите до самия басейн.

Както и предполагах, той беше празен заради спирането ни в пристанището. Там висеше обичайната табелка „ЗАТВОРЕНО ДО КРАЯ НА ПРЕСТОЯ“ и символично го ограждаше само едно въже, но водата не беше източена. Прекрачих през въжето и застанах с гръб към басейна. Той ме последва. Вдигнах ръка:

— Спри, където си!

Той спря.

— Сега вече можем да говорим. Казвай какво искаш и гледай да си убедителен! Защо си домъкнал тази планина от мускули на кораба, та да привличаш вниманието? При това на датски кораб! Господин Б. много, ама много ще ти се разсърди. Как ти е името?

— Името ми няма значение. Къде е пакетът?

— Какъв пакет?

Той понечи да изругае, но аз го прекъснах:

— Спри с глупостите! Няма да ме стреснеш. Този кораб всеки момент ще отплава. Имаш само няколко минути да ми обясниш какво точно искаш и да ме убедиш да ти го дам. Ако продължаваш да се перчиш, ще трябва да се върнеш при шефа си с празни ръце и да му кажеш, че си оплескал работата. Хайде, казвай! Какво искаш?

— Пакета!

Въздъгнах.

— Бедни ми стари глупако, запънал си се като магаре на мост! Това вече го чух. Какъв пакет? Какво има в него?

Той се поколеба.

— Пари.

— Интересно... Колко пари?

Този път той се колеба двойно по-дълго. Прекъснах колебанията му:

— Ако не знаеш за какви пари става дума, ще ти дам няколко франка за бира и ще те изпратя по живо по здраво. Това ли искаш? Два франка?

За човек, който е само кожа и кости, високото кръвно е вредно. Той едва успя да изрече:

— Американски долари. Един милион.

Изсмях се в лицето му.

— Кое те кара да мислиш, че имам толкова пари? И ако имам, за какъв дявол да ги давам на тебе? Откъде да знам, че точно ти трябва да ги получиш?

— Човече, ти си откачил! Много добре знаеш кой съм!

— Докажи го. В погледа ти има нещо подозрително, пък и гласът ти звучи различно. Мисля, че си самозванец.

— Самозванец ли?

— Точно така. Измамник. Мошеник. Фалшификатор.

Той яростно изруга — на френски, предполагам. Каквото и да беше, сигурен съм, че не съдържаше комплименти по мой адрес. Аз се порових в паметта си и прилежно и с чувство повторих фразата, която бях чул предната вечер от онази дама — фраза, която накара съпруга ѝ да каже, че твърде много се тревожи. Тя съвсем не беше на място, но исках просто да го ядосам.

Явно успях. Той вдигна ръка. Сграбчих го за китката, направих крачка назад и се стоварих в басейна, повличайки го след себе си. Вече във водата, аз изкрещях:

— Помощ!

Двамата пляскахме с ръце и крака, докато успях да го докопам здраво и да се подам над водата, натискайки го надолу.

— Помощ! Давят ме!

Докато се боричкахме, отново се озовахме под водата. Всеки път, когато главата ми се показваше отгоре, аз виках за помощ. В момента, в който помощта пристигна, аз се отпуснах и изгубих свят.



Дойдох на себе си, когато започнаха да ми правят изкуствено дишане уста в уста. В този миг изпухтях и отворих очи.

— Къде съм?

— Опомни се — каза някой. — Нищо му няма.

Огледах се. Лежах проснат по гръб край басейна. Някой много професионално ме беше измъкнал от водата — усещах лявата си ръка почти изкълчена. Независимо от това се чувствах чудесно.

— Къде е? Онзи, който ме блъсна.

— Замина си.

Познах гласа и обърнах глава натам. Беше моят приятел господин Хендерсон, касиерът.

— Замина ли си?

Така приключи тази история. Моят посетител с муцуна на плъх се беше измъкнал веднага, щом ме извадиха, и си беше плюл на петите. По времето, когато съживяването ми приключваше, гаднярът и телохранителите му отдавна вече си бяха заминали.

Мистър Хендерсън ме накара да лежа кротко до идването на корабния лекар. Той ме преслуша и заяви, че всичко е наред. Изрекох няколко дребни лъжи и няколко полуистини, останалото беше недомлъвки. През това време бяха прибрали трапа и скоро гръмкият вой на сирената извести, че сме напуснали пристанището.

Не намерих за нужно да съобщавам комуто и да било, че съм играл в училище водна топка.

Последвалите дни бяха изпълнени с онази сладост, която има гроздето, зреещо по склоновете на действащ вулкан.

Успях да се запозная (още веднъж) със съседите си по маса, без някой да заподозре, че съм самозванец. Научавах имената им, като изчаквах някой да се обърне към друг, запомнях ги и по-късно ги използвах. Всички бяха любезни с мен — нали не бях последният човек на масата, а стар вълк, заемал това място от самото начало на пътуването! Освен това преминаването през огъня ме бе направило ако не герой, то поне знаменитост.

Никога не влизах в басейна. Не бях никак сигурен как точно е плувал Грѐм, ако изобщо е плувал, пък и след „спасяването“ ми не исках да демонстрирам смущаващи ума плувни умения. Освен това, макар вече да бях посвикнал (и донякъде да се наслаждавах) на

голотата, която в предишния живот ме шокираше, ентузиазмът ме напускаше при мисълта, че ще се появи гол в компания.

И понеже нищо друго не ми оставаше, прогоних мистерията с гадняра и телохраниелите му от съзнанието си.

Същото важеше и за онази най-чудна от всички загадки — кой съм и как съм се озовал тук. Нищо не можеше да се направи, затова най-добре да спра да се тормозя с нея. Като поразмислих, стигнах до извода, че се намирам в същото положение като всяко човешко същество — ние не знаем нито кои сме, нито откъде сме и каква е целта на съществуването ни. Моята дилема просто беше по-свежа, но не и по-различна.

Едно нещо (и може би единственото), което научих в семинарията, беше умението да наблюдавам спокойно вечната загадка на живота, без да се измъчвам от безсилието си да я разреша. Истинските свещеници и проповедници са лишени от утехата на религията и вместо това са принудени да се задоволят с трънения венец на философията. Аз никога не съм имал склонност към метафизика, обаче твърдо съм усвоил правилото да не се тревожа за онова, което е извън контрола ми.

Прекарвах много време в библиотеката или излегнат в някой шезлонг на палубата с книга в ръка и с всеки изминат ден научавах повече за този свят и се чувствах все повече у дома си. Тези щастливи златни дни са отлетели завинаги като детски сън.

И всеки ден Маргрете беше до мен.

Чувствах се като хлапак, попаднал за пръв път във властта на ученическата любов.

Това беше странен роман. Не можехме да говорим за любов. Или поне аз не можех, а тя не го правеше. Всеки ден тя ми прислужваше (както и на останалите пътници)... и се грижеше за мен като майчица (а може би и за останалите? Не мисля... но всъщност откъде да знам?). Отношенията ни бяха близки, но не интимни. Всеки ден, за няколкото мига, докато ѝ „плащах“, че ми е завързала папийонката, аз я чувствах като своя безкрайно нежна и необуздано страстна любима.

Но само тогава.

През останалото време бях „господин Греъм“ и тя се обръщаше към мен със „сър“ — най-приятелски, но не и влюбено. Тя обичаше да бърби, застанала край отворената врата, и често ми разправяше

корабните клюки. Поведението ѝ обаче си оставаше като на съвършено школувана камериерка. Малка поправка: на съвестно изпълняващ задълженията си член на екипажа, натоварен със задачата да обслужва гостите. Всеки ден научавах по нещо за нея. В моите очи тя нямаше никакви недостатъци.

Денят ми започваше с Маргрете — обикновено я срещах в коридора, отивайки на закуска, или я зървах през отворената врата на някоя каюта, докато я оправяше... Обикновено следваше само кратко „Добро утро, Маргрете!“ и „Добро утро, господин Грейъм!“, но за мен слънцето изгряваше едва тогава.

Срещах я от време на време и през деня, но кулминацията беше онзи чудесен ритуал, след като ми вържеше връзката.

После я виждах за малко вечерта. Веднага след вечерята аз се прибирах за няколко минути в каютата си — да си отдъхна преди вечерните забавления — някое развлекателно шоу, концерт или игра, а понякога просто посещение на библиотеката. По това време Маргрете беше заета с оправянето на каютите — приготвяше леглата, чистеше баните и изобщо, въвеждаше ред в стаите на гостите за през нощта. Аз отново я поздравявах, после чаках в каютата си, независимо дали вече беше стигнала до нея, или още не, защото малко след това тя влизаше да оправи леглото или само за да попита: „Имате ли нужда от още нещо, сър?“

И всеки път аз се усмихвах и отговарях: „Нямам нужда от нищо, Маргрете. Благодаря.“ Тогава тя ми пожелаваше лека нощ и приятни сънища. С това завършваше денят ми, независимо какво правех от този момент до лягането.

Разбира се, понякога се изкушавах — всеки ден! — да отговоря: „Знаеш от какво имам нужда!“. Но не можех да го направя. Първо, защото бях женен. Вярно, жена ми беше изгубена в някакъв друг свят (а може би аз?). Но от свещения брачен съюз няма измъкване чак до гроба. И второ, нейният роман (ако имаше такъв) с Грейъм, чиято самоличност си бях присвоил. Не можех да се откажа от тази вечерна целувка (в края на краищата, не съм ангел!), но от уважение към моята възлюбена не можех да стигна по-далеч. И трето, един честен човек не бива да предлага на обекта на нежните си чувства по-малко от брак... което аз нито юридически, нито морално можех да сторя.

Затова тези чудни сладостни дни имаха горчив привкус. Всеки следващ ден ме приближаваше неумолимо към мига, когато трябваше да загубя Маргрете и вероятно никога повече да не я видя.

Нямах дори свободата да ѝ кажа какво би означавала тази загуба за мен.

Ала любовта ми към нея не беше чак дотам безкористна, та да не храня надеждата, че нашата раздяла ще наскърби и нея. Напротив, себичен като някой юноша, аз се надявах, че ще ѝ липсвам така силно, както и тя на мен. Това наистина беше ученическа любов! За оправдание може да ми послужи единствено обстоятелството, че познавах само любовта на жена, която обичаше Исус прекалено много, за да обикне истински жив човек от плът и кръв.

Никога не се свързвайте с жена, която се моли твърде много.

Бяха изминали десет дни, откакто напуснахме Папееете, и мексиканският бряг всеки момент щеше да се появи на хоризонта, когато идилията свърши. От няколко дни Маргрете ми се струваше все по-затворена. Не можех в нищо да я упрекна, защото нищо не разбирах и не виждах от какво мога да се оплача. Кризата обаче дойде вечерта, когато тя ми връзваше връзката.

Както винаги, аз се усмихнах, благодарих ѝ и я целунах.

Без да я пускам, аз попитах:

— Какво има? Знам, че можеш да целуваш и по-хубаво. Да не би дъхът ми да мирише?

Тя отговори приглушено:

— Господин Греъм, мисля, че е най-добре да прекратим тази история.

— Значи съм „господин Греъм“? Какво съм направил, Маргрете?

— Нищо не сте направил!

— Но тогава... Ти плачеш, мила?

— Извинявайте. Не исках.

Извадих носната си кърпа, изтрих сълзите ѝ и нежно я уверих:

— Не съм искал да те нараня. Трябва да ми кажеш какво не е наред, за да мога да го поправа.

— Ако вие не знаете, сър, не виждам как бих могла да ви го обясня.

— Защо не опиташ? Моля те! (Дали пък причината не беше в месечното неразположение, което така изнервя жените?)

— Ами... Господин Греъм, знам, че това не би могло да продължи след като пътуването свърши — аз и не съм разчитала на друго, повярвайте ми. Предполагам, че за мен е по-важно, отколкото за вас. Но никога не съм мислила, че просто ще сложите точка без каквито и да било обяснения — преди да му е дошло времето...

— Маргрете... наистина не разбирам.

— Много добре разбирате!

— Не, не разбирам.

— А би трябвало. Това са вече единадесет дни! Всяка вечер ви задавам един и същ въпрос и вие всяка вечер ме отблъсквате! Господин Греъм, имате ли намерение някога пак да ме помолите да се върна по-късно?

— О, това ли било! Маргрете...

— Да, сър?

— Аз не съм Греъм.

— Сър?

— Казвам се Хергеншаймър. Точно преди единадесет дни аз те видях за пръв път в живота си. Съжалявам. Ужасно съжалявам, но това е самата истина.

## VII

*Но моля ви, погледнете ме;  
ще говоря ли лъжа пред вашето лице?*  
Йов 6:28

Маргрете не е само сладка утеха, тя е и разумен зрял човек. Нито веднъж не възкликна изненадано, не се опита да ме уличи в лъжа, нито заяви: „О, не! Не мога да повярвам!“ След казаното от мен тя не произнесе нито дума, почака малко, после промълви:

— Не разбирам.

— Аз също не разбирам — признах си. — Нещо е станало, когато минах през огнената яма. Светът се е променил. Този кораб... — блъснах с юмрук стената на каютата — това не е корабът, на който пътувах преди. И хората ме наричат „Греъм“, когато аз много добре знам, че се казвам Александър Хергеншаймър. Но работата не е само в мен и в кораба — целият свят се е променил. Историята. Държавите. Тук няма въздушни кораби...

— Какво е това „въздушни кораби“, Алек?

— Ами... дето летят във въздуха като балоните. Всъщност са един вид балони. Само че се движат много бързо, с над сто възела.

Тя сериозно се замисли.

— Мисля, че е малко страшничко.

— Нищо подобно. Това е най-добрият начин за пътуване. Аз самият долетях дотук с един от тях, „Граф фон Цепелин“ от Североамериканските въздушни линии. Но в този свят няма въздушни кораби. Това окончателно ме убеди, че съм попаднал в друг свят и че не става дума за някаква хитроумна мистификация, чиято жертва съм. Пътуването по въздуха е толкова съществена част от икономиката на света, който познавам, че отсъствието му би променило всичко. Да вземем... Слушай, ти вярваш ли ми?

Тя изрече бавно и предпазливо:

— Вярвам, че ми казваш истината — такава, каквато я виждаш ти. Но за мен е съвсем различна.

— Знам, затова ми е толкова трудно да те убедя. Аз... Виж какво, ако не побързаш, ще пропуснеш вечерята, нали?

— Няма значение.

— Как да няма! Не бива да оставаш без вечеря, само защото аз съм направил някаква глупава грешка и съм наранил чувствата ти. Ако аз не се появя на масата, Инга ще прати някого да провери дали не съм болен или заспал. Виждам съм я да го прави, когато някой отсъства от масата. Маргрете, скъпа моя! Исках да ти кажа. Изчаквах случай да ти разкажа всичко. Имах нужда от това. Сега вече мога и трябва да го направя. Само че не мога да ти обясня всичко за някакви си пет минути, при това на крак. Ще намериш ли малко време да ме изслушаш довечера, след като оправиш леглата?

— Винаги ще имам достатъчно време за тебе, Алек.

— Добре тогава. Отивай да вечеряш, а аз ще сляза долу поне да разкарам Инга и ще те чакам тук, след като оправиш леглата. Става ли?

Тя кимна замислено:

— Добре. Алек... ще ме целунеш ли още веднъж?

По това разбрах, че ми вярва. Или иска да ми вярва. Спрях да се притеснявам за нея, дори се нахраних добре, въпреки че бързах.

Когато се върнах, тя ме чакаше и при влизането ми се изправи. Аз я прегърнах, целунах я бегло по носа и като я повдигнах за лактите, сложих я да седне в скута ми и заедно с нея се настаних на единствения стол в каютата.

— Мила моя, мислиш ли, че съм луд?

— Не знам какво да митля, Алек.

(Да, така каза, „митля“. Това ѝ се случваше много рядко, но понякога под въздействие на емоциите започваше леко да фъфли. Иначе акцентът ѝ беше по-добър от моето немислимо произношение, грубо като стържене на ръждива пила.)

— Знам — съгласих се. — И аз имам същия проблем. Възможностите са само две — или докато минавах през огъня се е случило нещо съвсем невероятно, нещо, което е променило целия ми свят, или съм напълно откачил. Дни наред съпоставях фактите... и се убедих, че светът наистина се е променил. Не са само въздушните

кораби. Кайзер Вилхелм Четвърти не съществува, а на негово място има някакъв глупав президент на име Шмид. И други такива работи.

— Аз не бих нарекла хер Шмид „глупав“. Той е много добър президент, което е присъщо на всички немски президенти.

— Точно това ме тревожи, скъпа. За мен който и да е немски президент ще изглежда глупаво, защото Германия — в моя свят — е една от последните абсолютни — в истинския смисъл на думата — монархии на Запада. Дори и царят не притежава такава власт.

— И мен това ме тревожи! Няма нито кайзер, нито цар. Великият московски княз е конституционен монарх и вече няма никаква власт над останалите славянски държави.

— Говорим за едно и също, Маргрете. Светът, в който израснах, е изчезнал. Аз ще трябва да се науча да живея в друг свят. Той не е напълно различен. Изглежда географията му е същата, а и част от историята. Като че ли тези два свята са еднакви до самото начало на двадесети век или да речем — до последното десетилетие на деветнадесети. Преди стотина години се е случило нещо странно и двата свята са се разделили... а преди дванадесет дни на мене ми се случи нещо също толкова странно и аз се озовах изневиделица в този свят. — Усмихнах се. — Но не съжалявам. И знаеш ли защо? Защото в този свят си ти.

— Благодаря. И за мен е важно, че ти си тук.

— Значи ми повярва. Точно както аз самият бях принуден да повярвам. И повярвах дотолкова, че този проблем спря да ме тормози. Само едно нещо ме притеснява — какво е станало с Алек Грѐм? Дали е заел мястото ми в моя свят? А ако не, тогава какво е станало с него?

Тя не отговори веднага, а когато го направи, отговорът ѝ ме смая:

— Алек, ще бъдеш ли така добър да си свалиш панталона?

— Какво каза, Маргрете?

— Моля те. Не се шегувам, нито се опитвам да те прельстя. Трябва да погледна нещо. Моля те, смъкни си панталона.

— Не разбирам какво... Е, добре.

Без да задавам повече въпроси, аз изпълних молбата ѝ, което никак не беше лесно с това вечерно облекло. Трябваше да си сваля куртката, после пояса, за да мога да смъкна тирантите.

След това неохотно започнах да си разкопчавам панталона. (Още един недостатък на този изостанал свят — нямаше ципове. Не бях се



замислял какво удобство е ципът, докато не се лиших от него.)

Поех дълбоко дъх и си смъкнах панталона с няколко сантиметра.

— Достатъчно ли е?

— Още малко, ако обичаш. И ще бъдеш ли така добър да се обърнеш?

Направих каквото искаше и след миг усетих ръцете ѝ, нежни и ненатрапчиви, отдясно под кръста ми. Тя подвигна ризата и дръпна надолу гащетата ми.

Миг по-късно Маргрете приведе облеклото ми в старото положение.

— Това е достатъчно. Благодаря ти.

Напъхах ризата в панталона, закопчах се и вдигнах тирантите. Когато посегнах за пояса, тя ме спря:

— Почакай малко, Алек.

— Какво има? Мислех, че си свършила.

— Свърших. Но не е нужно да обличаш пак тези официални дрехи. Ще ти дам по-свободен панталон и риза, освен ако нямаш намерение да се връщаш в салона.

— Не, няма да се връщам, ако ти останеш.

— Ще остана. Трябва да поговорим.

Маргрете бързо извади един широк панталон и спортна риза и ги постави на леглото.

— Извини ме за момент.

Тя тръгна към банята — не знам дали имаше намерение да я използва, но във всеки случай знаеше, че ще се преоблека много спокойно в стаята, отколкото в тясната баня.

Преоблякох се и се почувствах по-добре. Поясът и колосаната яка наистина са по-удобни от усмирителна риза, но не много. Тя излезе от банята и веднага окачи в гардероба дрехите ми, с изключение на ризата и яката, после махна копчетата за яка и ръкавели, сложи ги настрана и пъкна ризата в коша за пране. Помислих си какво ли би казала Абигейл, ако можеше отнякъде да зърне тази съпружеска грижа. Тя не намираще за нужно да ме глези и не го правеше.

— За какво беше тази проверка, Маргрете?

— Исках да видя нещо. Алек, ти се чудеше какво е станало с Алек Греъм. Сега знам отговора.

— И какъв е той?

— Той е тук. Това си ти.

Най-сетне успях да изрека:

— И стигна до този извод от вида на няколко квадратни сантиметра от задните ми части? Какво толкова откри, Маргрете? Малиновото петно, по което ще познаят изгубения наследник?

— Не, Алек. Твоя „Южен кръст“.

— Какво, какво?

— Моля те, Алек. Надявах се, че това ще ти върне паметта. Видях го още първата нощ, когато... — Тя се поколеба, после ме погледна право в очите. — ...когато се любихме. Ти светна лампата и се обърна по корем, за да видиш колко е часът. Тогава забелязах бенките от дясната ти страна. Формата им ми направи впечатление и двамата доста се шегувахме с това. Ти каза, че това е твоят Южен кръст и той ти помага да различиш кое е горе и кое — долу.

Маргрете леко се изчерви, но продължи да ме гледа право в очите.

— Аз също ти показах някои от моите бенки. Алек, съжалявам, че не си спомняш, но повярвай ми — по това време вече се познавахме достатъчно добре, за да се шегуваме с тези неща, без да бъда вулгарна или груба.

— Не мисля, че въобще можеш да бъдеш груба и вулгарна, Маргрете. Ти обаче отдаваш прекалено голямо значение на случайното разположение на няколко бенки. Аз целият съм покрит с бенки. Изобщо не съм изненадан, че някои от тях са подредени във формата на кръст отзад, където не мога да ги видя. И че Греъм също е имал бенки, които наподобяват моите.

— Не наподобяват. Същите са.

— Добре де... Има и по-добър начин да проверим. В бюрото е портфейлът ми. Всъщност, портфейлът на Греъм. И шофьорската му книжка. Неговата, с неговите пръстови отпечатьци. Не съм ги проверил, защото ни най-малко не съм се съмнявал, че той е Греъм, а аз съм Хергеншаймър и двамата сме различни хора. Но можем да погледнем. Вземи го, скъпа. Провери сама. Аз ще поставя отпечатьк от палеца си върху огледалото в банята. Сравни ги и ще се убедиш.

— Но аз знам, Алек. Ти си този, който не вярва, затова трябва сам да провериш.

— Добре...

Предложението на Маргрете беше разумно и трябваше да се съглася с него.

Взех шофьорската книжка на Греъм, после поставих отпечатък от палеца си върху огледалото в банята, като първо потърках с пръст носа си, за да използвам естествената му мазнина. Стори ми се, че отпечатъкът не се вижда добре върху стъклото, затова изсипах малко талк на дланта си и духнах към огледалото.

Стана по-лошо. Сигурно пудрата, която използват детективите, е много по-фина от талка за бръснене, или пък аз не умея да го използвам. Залепих още веднъж палеца си, този път без пудра, погледнах двата отпечатъка, палеца си и отпечатъка върху шофьорската книжка и пак проверих дали наистина последният е от пръста на дясната ръка. Десният беше.

— Маргрете! Ще дойдеш ли да погледнеш, ако обичаш! — Тя влезе. — Гледай внимателно. Погледни палеца ми и трите отпечатъка. Линиите на всичките са под формата на дъга, но такива са половината пръстови отпечатъци на света. Главата си залагам, че и твоите имат същата форма. Кажеш честно, можеш ли да твърдиш, че отпечатъкът върху тази книжка е точно от този палец? Или от левия? Може да са сбъркали нещо?

— Нищо не мога да кажа, Алек. Не разбирам от тези работи.

— Е... може би дори специалист би се затруднил на тази светлина. Ще трябва да го отложим до сутринта. Слънчевата светлина на палубата ще свърши работа. Ще ни трябва и гланцова хартия, тампон за печати и лупа... Бас държа, че господин Хендерсон ще може да ни снабди с всички тези неща. Какво ще кажеш за утре?

— Нямам нищо против. Тази проверка не е за мен, Алек, за себе си аз съм сигурна. Чувствам го със сърцето си, пък и видях твоя Южен кръст. Нещо е станало с паметта ти, но ти си ти... и един ден отново ще открием паметта ти.

— Не е чак толкова лесно, скъпа. Аз знам, че не съм Греъм. Маргрете, имаш ли някаква представа с какъв бизнес се е занимавал? Или с каква цел е тръгнал да пътува?

— Трябва ли и аз да говоря в трето лице? Не, Алек, никога не съм те питала за бизнеса ти. И ти никога не си проявил желание да ми кажеш.

— Да, мисля, че трябва да говориш в трето лице за него, поне докато не сравним пръстовите отпечатъци. Той женен ли беше?

— И това не ми е казал, а аз не съм го питала.

— Но си могла да предположиш... всъщност не, ти каза само, че си се „любила“ с този мъж, за когото ме смяташ, и че си спала с него.

— Упрекваш ли ме, Алек?

— О, не, не! (Да, упреквах я и тя го знаеше.) С кого спиш си е твоя работа. Но трябва да ти кажа, че аз съм женен.

За момент тя изгуби дар слово.

— Виж, Алек, не съм имала никакво намерение да увисна на врата ти.

— На врата на Греъм, искаш да кажеш. Аз не съм бил тук.

— Добре, на Греъм. Не съм се опитвала да вържа Алек Греъм. Дватама се любехме за наше взаимно удоволствие. Никой от нас не е отварял дума за брак.

— Добре де, извинявай, че изобщо подхванах този въпрос! Стори ми се, че това има някакво отношение към цялата тази загадка, това е всичко. Ще ми повярваш ли, Маргрете, че по-скоро съм готов да си отрежа ръката или да си извадя окото и да го хвърля, отколкото да те нараня по какъвто и да било начин?

— Благодаря ти, Алек, вярвам ти.

— Някога Исус е казал: „Върви и не греши повече“. Нали не мислиш, че съм дотолкова самомнителен, та да си позволявам да съдя по-строго от самия Исус? Аз даже не съм те осъждал, просто търсех някаква информация за Греъм. По-точно, за бизнеса му. Кажи ми... случвало ли ти се е някога да се усъмниш, че участва в нещо незаконно?

Тя слабо се усмихна:

— Дори и да съм имала някакви съмнения, лоялността ми към него не би ми позволила да ги изкажа на глас. И понеже ти твърдиш, че си друг човек, нека да не говорим повече за това.

— Страхотно! — захилих се идиотски.

Можех ли да ѝ кажа за сейфа? Да, даже бях длъжен. Трябваше да бъда искрен с нея и да я убедя, че една ответна искреност от нейна страна към Греъм/мен не означава нелоялност.

— Маргрете, не те питам, защото нямам какво друго да правя, и не обичам да си пъхам носа там, където не ми е работа. Просто имам

неприятности и ми трябва съветът ти.

Този път беше неин ред да се изненада.

— Алек... аз рядко давам съвети. Не обичам.

— Мога ли да споделя с тебе грижите си? Не е нужно да ми даваш съвет... но може би ще съумееш да прецениш положението.

Разказах ѝ набързо за този проклет милион.

— Можеш ли да ми посочиш някаква благовидна причина един честен човек да носи у себе си милион долара в брой? Пътнически чекове, акредитиви, полици за прехвърляне на пари, та дори и облигации — да, но в брой? И в такова количество? Струва ми се, че психологически това е толкова малко вероятно, колкото случилото се с мен в огнената яма е физически невъзможно. Можеш ли да ми посочиш някакъв друг начин да се погледне на положението? Какви почтени съображения биха накарали един човек да носи толкова много пари в брой при подобно пътуване?

— Не мога да отсъдя.

— Аз не искам от тебе присъда. Искам да дадеш воля на въображението си и да ми кажеш защо му е притрябвало на човек да носи със себе си един милион долара. Можеш ли да се сетиш за някаква причина? Може да има вероятност едно на хиляда... но все пак причина.

— Може да има много причини.

— Идва ли ти на ум някоя?

Почаках, но тя продължи да мълчи. Въздъгнах.

— Аз също не мога да се сетя за такава. Ако е нещо, свързано с престъпление — тогава да, причините могат да бъдат много, защото така наречените „горещи пари“ обикновено се пренасят в брой. Това се среща толкова често, че повечето правителства — може би дори всички — смятат, че прехвърлянето на голяма сума пари без посредничеството на банката или на самото правителство е престъпление, докато не се докаже обратното. Може да става дума за фалшиви пари, което е още по-отчайващо. Маргрете, трябва ми съвет — какво да правя с този милион? Той не е мой, не мога да го изнеса от кораба. По същата причина не мога и да го оставя тук. Не мога дори да го изхвърля през борда. Какво да правя?

Въпросът ми беше риторичен. Трябваше да намеря отговор, който би ми позволил да избегна затвора за нещо, което Грeъм е

направил. Но засега единствената възможност, която ми идваше на ум, беше да отида при единственото облечено във власт лице на кораба — капитана, да му разкажа за неприятностите си и да го помоля да поеме опеката над този милион, който ми тегнеше като камък на шията.

Нелепа идея. Резултатът щеше да бъде нова серия от безполезни предположения, в зависимост от това щеше ли капитанът да ми повярва и дали самият той беше честен. Можеха да възникнат и някои други обстоятелства, но във всички случаи ако кажех на капитана, затварянето ми беше сигурно — ако не в килия, то в лудницата.

Най-лесният начин да се реши положението беше да хвърля тази гадост зад борда!

Имах обаче възражения от морално естество срещу такова решение. Бях нарушавал някои от Божиите заповеди, от други се бях измъквал, но никога не ми е било трудно да бъда честен по отношение на парите. Признавам, от известно време моралните ми задръжки явно не бяха каквито си ги въобразявах, но въпреки това не ме блазнеше мисълта да открадна този милион дори и само за да се отърва от него.

Имаше и още една, далеч по-непреодолима пречка. Познавате ли някого, който е способен да държи един милион в ръцете си и да го унищожи?

Вие може и да познавате. Аз не. В краен случай можех да го предам на капитана, но не и да го унищожа.

Да го пренеса нелегално на брега? Алекс, ако някога извадиш парите от сейфа, считай, че си ги изгубил. Ще се откажеш ли от самоуважението си заради един милион? Или заради десет милиона? А за пет долара?

— Да, Маргрете?

— Струва ми се, че решението е очевидно, Алек.

— И какво е то?

— Ти се опитваш да решиш проблемите си в обратен ред. Най-напред трябва да си върнеш паметта. Тогава ще знаеш защо носиш тези пари. Може да се окаже, че целта е съвсем невинна и разумна. — Тя се усмихна: — Познавам те по-добре от самия тебе. Ти си свестен човек, Алек, а не престъпник.

Това изказване предизвика у мене смесено чувство на раздразнение и в същото време гордост. Досадата надделя.

— Дявол да го вземе, не съм си изгубил паметта, миличка! Аз не съм Алек Греъм, аз съм Александър Хергеншаймър и съм носил това име цял живот, а паметта ми не е отслабнала. Искаш ли да ти кажа името на учителката си във втори клас? Госпожица Андрюс. Или как за пръв път летях с въздушен кораб, когато бях на дванадесет? Защото наистина идвам от свят, в който въздушните кораби прелитат над океаните и дори над Северния полюс, а Германия е монархия и Североамериканските съединени щати от цял век се радват на мир и благоденствие, и този кораб, в който се намираме сега, там ще изглежда толкова остарял, зле оборудван и бавен, че никой не би пожелал да пътува с него! Аз те помолих за помощ, а не за психиатрична диагноза! Ако мислиш, че съм луд, кажи го... и ще приключим този разговор.

— Не исках да те ядосам.

— Мила моя, ти не си ме ядосала, аз просто си изкарах на тебе част от яда и разочарованието си. Не биваше да го правя. Извинявай. Но аз наистина имам проблеми, които не могат да се решат, като ми кажеш, че паметта ми не е в ред. Ако беше паметта, това с нищо не би помогнало — проблемите ми щяха да си останат. Но не биваше да ти се озъбвам така. Маргрете, ти си всичко, което имам... в този чужд и понякога плашещ свят. Извини ме.

Тя стана от коленете ми.

— Няма за какво да се извиняваш, скъпи Алек. Но няма смисъл да продължаваме този разговор сега. Утре... Утре ще разгледаме внимателно отпечатъците на слънчева светлина. Тогава ще се убедиш и това веднага ще се отрази на паметта ти.

— Или веднага ще се отрази на ината ти, чудесното ми момиче.

Тя се усмихна:

— Утре ще видим. А сега трябва да си лягам. Стигнахме до точката, в която и двамата повтаряме едни и същи доводи... и се дразним взаимно. Не искам да е така, Алек. Това не ми харесва.

Тя се обърна и тръгна към вратата, без дори да ме целуне за лека нощ.

— Маргрете!

— Да, Алек?

— Върни се и ме целуни.

— А трябва ли, Алек? Ти си женен мъж.

— Но... добре де, целувката не е изневяра.

Маргрете тъжно поклати глава:

— Има целувки и целувки, Алек. Не бих могла да те целуна както досега, без да изпитам желание да продължим и да се любим. За мене това би било нещо хубаво и чисто... но за тебе ще е изневяра. Ти ми цитира какво е казал Исус на жената, уличена в изневяра. Аз не съм съгрешила... и няма да накарам и тебе да съгрешиш.

Тя отново се обърна да си върви.

— Маргрете!

— Да, Алек?

— Попита ме дали имам намерение някога пак да те помоля да дойдеш по-късно. Ето, сега те моля. Тази нощ. Ще се върнеш ли?

— Това е грях, Алек. За тебе е грях... ще бъде грях и за мен, когато знам как се отнасяш ти към това.

— Грях... Не знам вече кое е грях. Знам само, че имам нужда от тебе... и мисля, че и ти имаш нужда от мен.

— Лека нощ, Алек.

Тя бързо си тръгна.

Трябваше да мине доста време, докато се опомня. Измих си зъбите и лицето, после реших, че няма да е зле да взема душ. Пуснах хладка вода и това като че ме поуспокои. Но когато си легнах, сънят все не идваше и аз се захванах да разсъждавам, макар че думата може би не подходеше за случая.

В паметта ми се съживиха всички големи грешки, които бях правил в живота си, една след друга, а аз се опитвах да прогоня спомена за едната и да повикам следващата — чак до днешната вечер, когато се показах истинско магаре — глупаво, досадно, надуто и самодоволно — и нараних и унизих най-добрата и нежна жена, която познавах.

Когато изпадна в депресия, аз съм в състояние понякога да прекарам цяла нощ в самобичуване. Този път усещах, че съм способен дни наред да гледам в тавана и да се самоизяждам.

Вече минаваше полунощ, когато ме събуди превъртането на ключа в бравата. Пресегнах се към нощната лампа над леглото и я напипах точно когато Маргрете смъкна робата си и се пхна в леглото при мен. Угасих лампата.



Беше топла и гладка, разтреперана и обляна в сълзи. Прегърнах я нежно и се опитах да я успокоя. Не говорехме. Бяха казани твърде много думи преди и повечето от тях — от мен. Сега беше време просто да се притиснем един към друг и да се милваме, разговаряйки без думи.

Най-сетне треперенето ѝ отслабна и спря напълно. Дишането ѝ се успокои. Тя въздъхна и промълви много нежно:

— Не можех да не дойда.

— Маргрете, обичам те.

— Ох, толкова много те обичам, че сърцето ме боли!

Мисля, че и двамата бяхме заспали, когато дойде катастрофата. Нямах намерение да заспивам, но за пръв път след огнената яма се чувствах отпуснат и спокоен, сънят ме надви.

Първо невероятно сътресение едва не ни изхвърли от леглото. Последва стъргане, скърцане и трясък, който можеше да ни спуска тъпанчетата. Светнах лампата над леглото — и в този миг обшивката на кораба в краката му се огъна навътре.

Зави сирената, усиляйки и без това оглушителния шум. Стоманеният борд на кораба се сгърчи и се разкъса, нещо мръснобяло и студено нахлу през дупката. В този миг светлината угасна.

Измъкнах се някак от леглото, влачейки Маргрете след себе си. Корабът тежко се залюля върху левия си борд и ни запрати в ъгъла между палубата и вътрешната преграда. Пресегнах се към дръжката на вратата и я сграбчих с дясната ръка, докато с лявата притисках Маргрете към себе си. Корабът отново се наклони към десния борд и през дупката нахлу вятър и вода — ние по-скоро го чухме и усетихме, отколкото видяхме. Корабът се върна в нормалното си положение, после отново се наклони към десния борд и тогава аз изпуснах дръжката.

Това, което се случи после, трудно може да се опише в някаква последователност — беше тъмно като в рог, а и шумът беше оглушителен. Падахме — аз нито за миг не изпуснах Маргрете — после се озовахме във водата.

Явно при накланянето на кораба към десния борд двамата сме изхвъркнали през дупката. Но това са само мои предположения;

единственото, което знам със сигурност е, че паднахме заедно във водата и потънахме доста дълбоко.

Изплувахме и аз стиснах Маргрете под мишницата на лявата си ръка, както правят спасителите. Поех глътка въздух и хвърлих бърз поглед наоколо, преди да потънем отново. Корабът се намираше точно до нас и се движеше. Духаше студен вятър и се вдигаше невероятна врява. От другата ни страна се извисяваше някаква тъмна грамада. Изплаши ме обаче не корабът, а перката му. Каюта 109С беше далеч напред, но ако не се махнем от кораба по най-бързия начин, винтът щеше да ни смели на кайма. Аз се вкопчих здраво в Маргрете и започнах с все сила да се отблъсквам в противоположната посока, ритайки яростно с крака, и се успокоих едва когато се отдалечихме на безопасно разстояние от кораба... и тогава налетях с глава на нещо твърдо, скрито в мрака.

## VIII

*И взеха Иона, та го хвърлиха  
в морето: и утихна морето  
от своята ярост.*

Иона 1:15

Беше ми добре и не исках да се събудя. Ала главата ми слабо пулсираше и това ме дразнеше, затова волю-неволю отворих очи. Разтърсих глава да се отърва от усещането и нагълтах вода през носа. Бързо я изплюх.

— Алек? — чух гласа на Маргрете някъде наблизко.

Лежах по гръб във водата, топла като чай и солена като кръв, обгърнат от непрогледен мрак. Приличаше на връщане към майчиното лоно, доколкото е възможно на отсамната страна на смъртта. Или пък беше самата смърт?

— Маргрете?

— Ох, Алек, как ми олекна! От толкова време се беше унесъл! Как се чувстваш?

Аз се огледах, послушах, опипах и установих, че плувам по гръб между краката на Маргрете, която също беше по гръб и придържаше главата ми с ръце като спасителка от Червения кръст. Тя плуваше жабешката с леки тласъци на краката — не толкова да се придвижваме, колкото да се крепим на повърхността.

— Добре съм. Така мисля. А ти как си?

— Много съм добре, скъпи, след като се събуди!

— Какво стана?

— Удари си главата в айсберга.

— В кое?

— В ледената планина. Айсберга.

(Какъв беше пък този айсберг? Опитах се да си спомня какво се случи.)

— Този, който блъсна кораба.

Започна да ми просветва, но цялата картина все още ми се губеше. Чухме оглушителен трясък, сякаш корабът беше налетял на риф, после паднахме във водата. След това се опитах да се отдалеча от кораба и си ударих главата.

— Маргрете, ние сме в тропиците, почти на географската ширина на Хаваите. Как би могъл да стигне айсберг дотук?

— Не знам, Алек.

— Но... — Понечих да кажа „това е невъзможно“, но се усетих, че от моята уста би прозвучало нелепо. — Тук водата е прекалена топла за айсберги. Виж какво, не се мъчи толкова. В тази солена вода мога да плувам като сламка.

— Добре, но нека се държа за тебе. Веднъж вече едва не те загубих в тази тъмнина. Страх ме е да не се повтори. Когато паднахме през дупката, водата беше студена. Сега е топла, сигурно сме се отдалечили от айсберга.

— Разбира се, дръж се за мен. И аз не искам да те изгубя.

Да, сега си спомних, водата наистина беше студена, когато паднахме през дупката. Или така изглеждаше в сравнение с приятната топлина на прегръдката ни в леглото. И духаше студен вятър.

— А какво стана с айсберга?

— Не знам, Алек. Двамата паднахме заедно във водата. Ти ме сграбчи и се отдалечихме от кораба. Сигурна съм, че това ни спаси. Но беше тъмно като в декемврийска нощ и духаше силен вятър. Тогава в тъмното ти си удари главата в леда. И за малко не те загубих. Водата те изтласка и ти изчезна някъде. Аз потънах, нагълтах вода и я изплюх. Нямахте те никъде. В живота си не съм била толкова изплашена, Алек. Ти се изгуби някъде. Не можех да те видя. Пресегнах се, но не можах да те докосна. Виках те, но ти не ми отговаряше.

— Съжалявам.

— Не биваше да се поддавам на паниката, но в този момент си помислих, че си се удавил. Или че се давиш, а аз не мога да ти помогна. Но докато плувах наоколо, се натъкнах на тебе, сграбчих те и всичко беше наред, докато не установих, че не ми отговаряш. Аз обаче те преслушах и чух, че сърцето ти бие силно и равномерно, в края на краищата се успокоих и те обърнах на гръб, за да държа лицето ти над

водата. Това продължи доста време, но накрая ти се събуди и сега вече наистина всичко е наред.

— Не си се поддавала на паниката, иначе сега нямаше да съм жив. Малко хора са способни на това, което си направила ти.

— Е, няма нищо необичайно. Две лета бях спасителка на копенхагенския бряг, а в петък давах уроци. Много момчета и момичета се научиха.

— Да запазиш самообладание в тази лудница и да направиш толкова неща в пълна тъмнина — това не се учи с уроци. Не бъди прекалено скромна. Какво стана с кораба? А с айсберга?

— И това не знам, Алек. Докато те открия и се уверя, че си добре, после докато те взема на буксир... когато успях да се огледам, всичко беше като сега. Нищо нямаше. Само тъмнина.

— Чудя се дали е потънал. При този страхотен удар, който му се стовари! Нямаше ли експлозия? Нищо ли не чу?

— Не съм чула взрив. Чух само вятъра и трясъка от удара, после някакви викове, след като вече бяхме паднали. И да е потънал, аз не съм го видяла, но... Алек, от около половин час бутам с главата си нещо като възглавница или надуваем дюшек. Значи ли това, че корабът е потънал и из водата плуват отломките му?

— Не е задължително, но звучи доста обезсърчаващо. А ти защо не махна това нещо от главата си?

— Защото може да ни потрябва. Ако е някоя от възглавниците на палубата или плажен дюшек от басейна, те са натъпкани с капок и могат да служат като спасителен пояс.

— Точно за това говоря и аз. Ако е плаваща възглавница, защо е трябвало да я буташ с глава толкова време? Защо не се качи на нея, а стоиш във водата?

— Не мога да го направя, без да те пусна.

— Ох, Маргрете, когато се измъкнем оттук, ще бъдеш ли така любезна бързо да ми теглиш един ритник? Добре, сега вече съм буден. Дай да проверим на какво сме попаднали. По метода на Брайл.

— Добре. Но никак не ми се иска да те пускам, когато не мога да те видя.

— Мила моя, аз съм не по-малко заинтересован да не ти изгубя следите. Добре, да направим така: дръж ме с едната ръка, а с другата се пресегни назад. Хвани хубаво тази възглавница или каквото е там. Аз

ще се обърна, ще се хвана за тебе и ще се местя нагоре, докато стигна по ръката ти до това нещо. Тогава ще видим... ще опипаме какво сме намерили и ще решим как да го използваме.

„Нещото“ не беше точно възглавница, нито подложка за пейка. Беше, доколкото можахме да усетим, голям плажен дюшек, дълъг повече от два метра и широк почти толкова — достатъчно голям, за да побере двама души, та дори и трима, стига да се познават добре. Това беше почти като да намериш спасителна лодка! Дори още по-добре — на този плаващ дюшек се намираше Маргрете. Спомних си една богохулствена поема, която тайно се разпространяваше из семинарията: „Кана вино, къшей хляб и ти...“

Да се качиш върху дюшек, хлъзгав като червей, в нощ, по-тъмна от купчина въглища, е не просто трудно — то е направо невъзможно. Ние го направихме, като аз се хванах с две ръце за края, а Маргрете бавно се плъзна върху мен. После тя ми подаде ръка и аз започнах да напредвам сантиметър по сантиметър нагоре и върху дюшека.

Облегнах се на лакът, но се хлъзнах и паднах във водата. Насочих се към гласа на Маргрете и се блъснах в дюшека. Отново започнах бавно и предпазливо да се катеря.

Установихме, че най-добрият начин да се използва площта на нашата спасителна платформа и способността ѝ да се държи на повърхността е лежането по гръб един до друг, в поза „морска звезда“, като на онази прочута рисунка на Леонардо да Винчи.

— Добре ли си, скъпа? — попитах аз.

— Отлично!

— Имаш ли нужда от нещо?

— Нищо, с което разполагаме тук. Удобно ми е и съм спокойна. И ти си тук.

— И аз съм така. Но ако можеше да избираш, какво би си пожелала?

— Ами... една сметанова мелба с плодове, орехи и горещ шоколадов сироп...

Замислих се.

— Не. Шоколадов сладолед с къпинов сироп и черешка отгоре. И едно кафе.

— Може би чашка шоколад. Но моят да е горещ и със сладолед. Пристрастих се към него в Америка. Ние, датчаните, правим какви ли не вкусотиини от сладолед, но никога не ни е хрумвало да полеем нещо леденостудено с горещ сос. Да, сметанов сладолед с горещ шоколад. Можеш да го направиш двоен.

— Добре, плащам една двойна мелба, щом е за тебе. Нали съм си арабия, а и ти ми спаси живота.

Тя се пресегна и ме помилва.

— Забавен си, Алек... и съм щастлива. Мислиш ли, че ще се измъкнем живи?

— Не знам, мила. Най-голямата ирония на живота е, че никой не се измъква жив от него. Но аз ти обещавам едно: ще направя всичко възможно да получиш своята мелба с шоколад.

Когато се събудихме, вече беше светло. Да, бях заспал и съм сигурен, че и Маргрете спеше, защото се събудих малко преди нея. Чух лекото ѝ сумтене и лежах тихо, докато не я видях да си отваря очите. Не бях допуснал, че сме в състояние да заспим при такива обстоятелства, но сега вече не се изненадвам — всичко беше идеално: леглото, тишината и температурата, пък и умората си казваше думата... Както и пълната липса на всякакви грижи, защото всичко, за което си заслужаваше да се тревожи човек, беше извън нашата власт поне до разсъмване. Струва ми се, че заспах с мисълта за сметановата мелба на Маргрете. Да, тя май беше права, нейният избор беше по-добър от моя шоколадов сладолед с къпинов сироп. Спомням си, че сънувах — някакъв смешен полукошмар, в който аз загребвах пълна лъжица от мелбата, поднасях я към устата си ... и установявах, че е празна. Мисля, че от това се събудих.

Тя обърна глава към мен, усмихна се и заприлича на възхитително шестнадесетгодишно момиченце. („...като две сърнета-близнета. Цяла си хубост, любима моя, и нищо не те грози.“)

— Добро утро, красавице.

Тя се засмя звънливо:

— Добро утро, принце. Добре ли спа?

— Колкото и да е чудно, не съм спал така добре от един месец. Направо не е за вярване. Единственото, което искам в този момент, е закуска в леглото.

— Веднага, сър. Тичам!

— А, не! Я чакай! Кой ме накара да приказвам за храна! Предпочитам една целувка. Мислиш ли, че ще успеем, без да паднем във водата?

— До, но трябва да внимаваме. Завърти си само главата, недей да се обръщаш целия.

Целувката беше по-скоро символична и не приличаше много на онзи специалитет, който Маргрете често ми поднасяше. И двамата много внимавахме да не нарушим крехкото равновесие на нашия импровизиран сал. Да се катурнем в океана не беше най-добрият изход от проблемите ни, поне не и за мен.

Реших, че е дошъл моментът да поговорим за тях, да ги обсъдим заедно.

— Маргрете, според картата трябваше да сме на един хвърлей място от мексиканския бряг, Масатлан е точно на изток. По кое време потъна корабът? Ако изобщо е потънал. Искам да кажа, кога стана катастрофата?

— Не знам.

— И аз не знам. Но беше след полунощ, сигурен съм. Корабът трябваше да пристигне в Масатлан в осем сутринта. Така че брегът може да е на сто мили на изток, а може да е и точно пред нас. Ей там би трябвало да има планини, може би ще се видят, когато просветлее съвсем. Вчера беше така, би трябвало и днес да е същото. Как си с плуването на дълги разстояния, мила? Ако видим планините, би ли се опитала да стигнеш до брега с плуване?

Тя се поколеба.

— Щом ти искаш, Алек, ще опитаме.

— Нямах предвид точно това.

— Прав си. Мисля, че ако водата е топла, ще мога да плувам колкото се наложи. Веднъж преплувах Големия пояс, а водата беше студена от сега. Само че, Алек, в Пояса нямаше акули, а тук има. Видях ги.

— Радвам се, че ти го каза — въздъхнах. — Не ми се искаше аз да го споменавам. Мила моя, мисля, че трябва да стоим кротко, без да привличаме вниманието. Закуската може да почака — особено когато закуската сме ние.

— От глад не се умира бързо.



— Не, няма да умрем от глад. Ако можеше да избираш, какво щеше да предпочетеш? Да умреш от глад? Или от слънчево изгаряне? Може би акулите? Или от жажда? Във всички истории за корабкрушенци и Робинзоновци, които съм чел, героят все има какво да прави, а аз нямам дори клечка за зъби. Впрочем, не е така — имам тебе, а това напълно променя нещата. Какво трябва да направим според тебе, Маргрете?

— Мисля, че ще ни спасят.

И аз мислех така, но имах причини да не го казвам пред нея.

— Радвам се, че си на това мнение. Но кое те кара да мислиш така?

— Бил ли си някога в Масатлан, Алек?

— Не.

— Той е голямо риболовно пристанище, развити са и промишленият, и спортният риболов. Още на разсъмване стотици лодки излизат в морето. Най-големите и най-бързите навлизат много километри навътре. Ако почакаме, някоя от тях ще ни открие.

— Искаш да кажеш, че може и да ни открие. Океанът никак не е малък. Но за едно нещо си права — плуването ще е истинско самоубийство. Най-сигурно е да останем тук и да стискаме зъби.

— Те ще ни търсят, Алек.

— Така ли мислиш? И защо?

— Ако „Конге Кнут“ не е потънал, капитанът ще знае кога и къде сме паднали и когато стигнат пристанището — може би точно в момента пристигат там — той ще изпрати да ни търсят на дневна светлина. А ако корабът е потънал, тогава ще претърсят целия район за оцелели.

— Звучи логично. (Аз имах друго предположение, не толкова логично.)

— Нашата задача е да оцелеем, докато ни открият, без да станем жертва на акулите, на жаждата или на слънцето — а това значи да лежим неподвижно. Напълно неподвижни през цялото време. Само от време на време ще се обръщаме, когато изгрее слънцето, за да не изгорим.

— И се моли за облачно време. Добре, всичко е ясно. Може би е добре и да мълчим — тогава ще ожаднеем по-бавно, как мислиш?

Тя мълча толкова дълго, че започнах да се чудя дали вече не прилага на практика предложената от мене дисциплина. Накрая промълви:

— Любими, може да не останем живи.

— Знам.

— Ако трябва да загинем, иска ми се да слушам гласа ти и да не бъда лишена от възможността да ти повтарям, че те обичам — сега, когато мога! — заради някакъв безнадежден опит да живеем няколко минути повече.

— Да, съкровище, да.

Въпреки това решение говорихме малко. Стигаше ми да държа ръката ѝ, явно и на нея това ѝ беше достатъчно.

Беше минало доста време — предполагам, поне три часа — когато я чух да поема дълбоко въздух.

— Зле ли ти е, Маргрете?

— Алек! Погледни нататък!

Проследих с поглед ръката ѝ.

Сега беше мой ред да хлъцна, но аз бях донякъде подготвен за това, което видях. Високо в небето се рееше кръстата сянка, наподобяваща птица, но много по-голяма и несъмнено изкуствена. Летяща машина...

Знаех, че летящите машини са невъзможни. В инженерното училище бях изучавал прословутото математическо доказателство на професор Саймън Ньюкоум, че опитите на професор Лангли и сподвижниците му да построят летателен апарат, способен да превозва хора, са безполезни и обречени на неуспех. Теорията за пропорционалността доказваше, че нито една машина, достатъчно голяма да побере човек, не е в състояние да носи топлинен двигател с такива размери, че да я издигне над земята — а още по-малко с пътник на борда.

Това беше последната дума на науката, заклеяваща безумието, и с нея се сложи край на разхищаването на обществени средства заради преследването на някакви блуждаещи огънчета. Парите за изследвания и разработки изцяло се насочиха към въздушните кораби, както и трябваше да бъде, при това с огромен успех.

През последните дни обаче представите ми за невъзможното доста се промениха и когато в небето се появи истинска летяща машина, не бях кой знае колко изненадан.

Струва ми се, че Маргрете спря да диша, докато машината не прелетя над нас и се скри зад хоризонта. Аз самият положих доста усилия, докато започна да дишам спокойно — този апарат беше толкова красив, сребрист, гладък и стремителен. Не можех да преценя размерите му, но ако тъмните петна по корпуса му бяха прозорци, то той беше огромен.

Не можах да проумея по какъв начин се движеше.

— Алек... това въздушен кораб ли беше?

— Не. Или поне не е това, за което си мисля, когато говоря за въздушни кораби. Аз бих нарекъл това нещо „летяща машина“. Нищо повече не мога да кажа — за пръв път виждам подобен апарат. Но едно нещо мога да ти кажа и то е много важно.

— Да?

— Няма да умрем... и вече знам защо корабът ни беше потопен.

— Защо, Алек?

— За да ми се попречи да сравня отпечатъците.

## IX

*Защото гладен бях, и ми дадохте да ям;  
жаден бях, и ме напоихте;  
странник бях, и ме прибрахте.*

Матей 25:35

— Или, за да сме съвсем точни, айсбергът беше изпратен и претърпяхме катастрофа, за да ми се попречи да сравня отпечатъка от моя палец с този в шофьорската книжка на Греъм. Корабът може и да не е потънал, възможно е замисълът да не го е изисквал.

Маргрете не каза нищо, затова добавих кротко:

— Хайде, скъпа, кажи го. Не се тормози, изплюй камъчето. Нямам нищо против. Аз съм луд. Параноик.

— Не съм го казала, Алек. Не го мисля. Няма и да си го помисля.

— Вярно е, че не си го казала, но този път моето отклонение не може да бъде обяснено като „загуба на паметта“. При положение, че сме видели едно и също нещо. Ти какво видя?

— Видях нещо странно в небето и го чух. Ти каза, че това е летяща машина.

— Да, мисля че така трябва да се нарече, но ти можеш да ѝ казваш... да речем, моята „измишльотина“. Нещо ново и странно. Та как изглеждаше тази „измишльотина“? Опиши я.

— Нещо, което се движеше в небето. Дойде някъде оттам, отзад, после мина почти над главите ни и изчезна ей там. (Тя протегна ръка в посоката, която за себе си бях определил като „север“.) Формата му наподобяваше кръст, разпятие. Имаше някакви издатини, четири, струва ми се. В предния си край имаше очи, а в задния — плавник, също като кит. Крилат кит. На това ми заприлича, Алек. На кит, който хвърчи в небето!

— Мислиш ли, че беше живо?

— Ами... не знам. Не, едва ли. Не знам какво да мисля.

— Според мен не е живо. Мисля, че е машина. Летяща машина. Лодка с крила. Все едно, машина или летящ кит — виждала ли си някога в живота си подобно нещо?

— Толкова беше странно, Алек, че още не вярвам на очите си.

— Знам. Но ти го видя първа и ми го показва, така че не можеш да ме обвиниш в манипулация.

— Не, ти не си способен на това.

— Вярно е. Но се радвам, че ти го видя първа, мило момиче. Това значи, че е истинско, а не породено от болния ми мозък видение. Това нещо не е дошло от света, който двамата с тебе познаваме... и мога да те уверя, че не е някой от въздушните кораби, за които ти говорих. То не принадлежи на света, от който идвам. Така че сега отново сме в друг, трети свят. — Въздъгнах. — Първия път трябваше да се появи двадесетхилядитонен океански лайнер, за да разбере, че съм попаднал в друг свят. Този път ми е достатъчен само един поглед към нещо, което просто не може да съществува в моя свят, за да се убедя, че историята се повтаря. Сменили са световите, когато бях изхвърлен от кораба. Вероятно са го направили, за да не мога да сравня отпечатъците. Параноя. Илюзия за световен заговор. Само че това не е илюзия.

Загледах я настойчиво.

— Е, какво ще кажеш?

— Алек... а не бихме ли могли и двамата да си го въобразим? Това да е някакъв делириум? И двамата преживяхме доста — ти си удари главата, може и аз да съм ударила моята, когато се сблъскахме с айсберга...

— Не можем да бълнуваме по един и същ начин, Маргрете. Ако се събудиш и откриеш, че ме няма, това би могло да обясни твоето състояние. Но аз съм тук. Освен това ще трябва да си обясниш присъствието на този айсберг толкова далеч на юг. Параноята е по-просто обяснение. Но този заговор е насочен срещу мен и ти просто имаш нещастieto да си въввлечена случайно в него. Съжалявам.

(Всъщност не съжалявах. Един импровизиран сал сред океанските простори не е най-подходящото място да си сам. Но заедно с Маргрете той беше едва ли не рай.)

— Все пак си мисля, че да ни се привиждат едни и същи неща е... Алек, ето го, връща се! — сепна се тя.

Отначало не видях нищо, после съзрях малка точица, която нарасна и доби формата на кръст — форма, която вече определях като „летяща машина“. Наблюдавах я как се увеличава.

— Сигурно е обърнала, Маргрете. Може да ни е видяла. Или да са ни видели. Или „той“ да ни е видял. Знам ли?

— Възможно е.

Когато машината се приближи, видях, че ще мине от дясната ни страна, а не над главите ни. Изведнъж Маргрете заяви:

— Не е същото.

— И не е летящ кит, освен ако летящите китове по тези места нямат отстрани широки червени ивици.

— Не е кит. Искам да кажа, че не е живо. Прав си, Алек, това е машина. Скъпи, наистина ли мислиш, че вътре има хора? Това ме плаши.

— Мисля, че ще се изплаша повече, ако вътре няма хора. — (Спомних си един фантастичен разказ, преведен от немски, за някакъв свят, населен само с автомати. Историята никак не беше приятна.) — Всъщност, това е добра новина. Сега и двамата знаем, че онова, което видяхме най-напред, не е бълнуване и не е илюзия. Това потвърждава факта, че сме в друг свят. Затова и ще ни спасят.

— Не те разбирам напълно — изрече тя колебливо.

— Това е защото все още избягваш да ме наречеш параноик. Благодаря ти, скъпа, но параноята е най-простата хипотеза. Ако шегаджията, който дърпа конците, е имал намерение да ме убие, най-добрият момент да го направи е бил по време на сблъсъка с айсберга. Или още преди това, в огнената яма. Той обаче няма намерение да ме убива или поне не сега. Играе си с мен като котка с мишка. Ето защо ще бъда спасен. Ти също, защото сме заедно. Ти беше с мен, когато ни блъсна айсбергът, за свой лош късмет. И сега си с мен, затова сега ще бъдеш спасена — за твое щастие. Не се опитвай да се противиш, мила. Аз имах няколко дни, за да свикна с това, и установих, че отпуснеш ли се веднъж, започваш да се чувстваш съвсем добре. Параноята е единственото разумно отношение към един заговорнически свят.

— Но, Алек, светът не би трябвало да е такъв.

— В тази работа няма „трябва“, скъпа. Същността на философията е да приемеш света какъвто е, а не да го натикваш в някакъв предварително определен калъп. Ш-шт! Не мърдай! Нали не

искаш да нахраниш някоя акула точно когато получихме доказателство, че ще ни спасят!

Повече от час не се случи нищо, ако не се смята кратката поява на две риби-платноходки. Небето на изток запламтя и аз започнах с нетърпение да чакам спасението. Смятам, че ми го дължаха! Нямах да е честно да получа изгаряне трета степен. Маргрете сигурно можеше да понесе малко повече слънчева радиация — въпреки че беше руса, цялото ѝ тяло беше покрито с равен златист загар. Очарователно! Аз обаче бях бял като жабешки корем, ако не се смятат ръцете и лицето. Цял един ден под тропическото слънце можеше да ме доведе до болницата, ако не и до по-лошо.

На изток хоризонтът сега беше сив и неравен. Може би бяха планини, или поне така си мислех, макар че никак не е лесно да се огледаш, когато кръгзорът ти е ограничен до някакви си двайсетина сантиметра над водната повърхност. Ако наистина бяха планини или хълмове, то сушата едва ли беше на повече от няколко мили. Сега вече всеки момент можеха да се появят лодките от Масатлан... ако в този свят изобщо имаше Масатлан. Ако...

В този миг се показва още една летяща машина.

Само донякъде наподобяваше първите две. Онези летяха успоредно на брега, едната от юг, другата от север. Последната се появи откъм брега и летеше общо взето на запад, макар че лъкатушеше.

Машината прелетя на север от нас, после се обърна и започна да кръжи около нас. Междувременно слезе достатъчно ниско, за да мога да видя, че вътре действително има хора. Като че бяха двама.

Трудно бих могъл да опиша формата на машината. Представете си хвърчащ сандък, дълъг метър и половина, широк над метър и с около метър разстояние между двете му повърхности.

Представете си, че този сандък е прикрепен под прав ъгъл към нещо с формата на лодка, наподобяващо ескимоски каяк, но по-широко, много по-широко — почти колкото самия сандък.

Най-отдолу са разположени още два такива каяка, но по-малки, успоредни на големия.

В единия край на това страшилище е моторът (после го разгледах), а отпред има перка — и това видях по-късно. Когато за

пръв път зърнах невероятната конструкция, перката се въртеше с такава шеметна бързина, че не се виждаше. Но как се чуваше! Шумът, издаван от това съоръжение, беше оглушителен и непрекъснат.

Машината се завъртя към нас и се насочи надолу, така че предната ѝ част идваше точно насреща ни като някакъв пеликан, спускащ се стремително да грабне мярналата се във водата риба.

Рибата бяхме ние. Побиха ме тръпки. Може би и Маргрете беше уплашена, макар да не издаде нито звук, но затова пък до болка стисна ръката ми. Очевидният факт, че не бяхме риба и че машината нито искаше, нито можеше да ни изяде, не правеше полета ѝ по-малко ужасен.

Въпреки страха си (а може би точно благодарение на него) успях да видя, че конструкцията е поне двойно по-голяма от първоначалната ми преценка, когато за пръв път я видях високо в небето. Управляваха я двама пилоти, седнали един до друг зад стъклото в предната ѝ част. Оказа се, че двигателите са два, разположени между двете повърхности на сандъка, единият отляво, другият отдясно.

В последния миг машината излетя нагоре като кон, прескачащ препятствие, и ни подмина. Въздушната струя, изпусната от нея, едва не ни помете от нашия сал, а от оглушителния шум ушите ми запищяха.

Чудовището се издигна малко нагоре, после отново зави към нас и се спусна, но този път не право към дюшека. Долните два каяка докоснаха водата и вдигнаха талази от пяна, също като опашка на комета, после машината намали скоростта, спря и остана върху водата, без да потъне!

Сега перките се въртяха много бавно и за пръв път ги видях... и се възхитих на инженерната мисъл, вложена в тях. Може и да не беше ефективно колкото вентилиращите перки, използвани в нашите управляеми въздушни кораби. Преставляваше обаче великолепно решение на проблема там, където издухването на въздуха беше трудно или дори невъзможно.

Но моторите, които издаваха такъв адски шум! Не разбирам как един инженер би могъл да се примири с подобно нещо! Както казваше един от моите професори (още преди термодинамиката да ме убеди, че призванието ми е да служа на Бог), шумът винаги е страничен продукт



на слабата ефективност. Правилно конструираният двигател е тих като гроб.

Машината обърна и отново се приближи към нас, този път съвсем бавно. Пилотите я насочиха така, че да ни подмине само с два-три метра, после почти спряха. Единият се подаде навън от кабината и се подпря с лявата си ръка на една от подпорките, прикрепящи двете повърхности на сандъка една към друга. В другата си ръка държеше навито въже.

Когато летящата машина ни подминаваше, той метна въжето към нас. Аз го хванах и го стиснах здраво, но не можах да се плъзна във водата, защото Маргрете се хвана за мен.

Подадох ѝ въжето.

— Нека най-напред издърпат тебе. Аз ще се хвърля във водата и ще те следвам.

— Не!

— Какво значи „не“? Нямаме време за излишни препирни. Действай!

— Тихо, Алек! Той се опитва да ни каже нещо.

Млъкнах, макар и доста засегнат. Маргрете слушаше. (Нямаше смисъл аз да слушам — моят испански се ограничаваше с „грасиас“ и „пор фавор“. Вместо това се мъчех да прочета надписа върху корпуса на машината: EL GUARDACOSTAS REAL DE MEXICO.

— Алек, той ни предупреждава да внимаваме заради акулите.

— Олеле!

— Да. Трябва да останем, където сме, а той леко ще придърпва въжето. Мисля, че има намерение да ни вкара в машината, без да влизаме във водата.

— Ей такива хора ми допадат!

Опитахме този вариант, но не се получи нищо. Беше излязъл бриз, който се отрази по-зле на машината, отколкото на нас. Нашият просмукан с вода плажен дюшек беше като закован и не искаше да помръдне. Вместо да ни притегли към летящата машина, човекът трябваше да отпусне още малко края на въжето, за да не ни издърпа във водата.

Той викна нещо, Маргрете му отговори. Двамата продължиха да си разменят реплики. Тя се обърна към мен:

— Казва да пуснем въжето. Те ще се отдалечат и пак ще се върнат, този път право при нас, но бавно. Когато се приближат, ние ще се опитаме да се качим в „аероплана“. Така се казва машината.

— Добре.

Машината се отдалечи и зави обратно. Чакането не беше никак скучно — двамата се забавлявахме да наблюдаваме гръбната перка на огромна акула. Акулата не нападна — явно не й идваше на ум (то пък един ум!), че ставаме за ядене. Предполагам, че беше видяла само долната част на плажния дюшек.

Летящата машина се насочи право към нас по водата. Заприлича ми на гигантско водно конче, което се плъзгаше по повърхността.

— Скъпа — предложих аз, — когато се приближи, скачай към подпората, която е най-близо до тебе, а аз ще те изтласкам. После и аз ще се кача.

— Не, Алек.

— Какво значи „не“?

Ядосах се. Маргрете беше толкова добро другарче и изведнъж — такъв инат, и то в най-неподходящия момент.

— Не можеш да ме изтласкаш, нямаш опора. Не можеш да седнеш, та камо ли да се изправиш. Не, ти ще скочиш отдясно, а аз отляво. Ако някой от двамата не успее, веднага се връща обратно на дюшека. Аеропланът ще мине още веднъж.

— Но...

— Той каза да направим така.

Нямаше време за спорове — машината беше стигнала до нас. Двата й „крака“ — подпорите, съединяващи ските с корпуса, преминаха от двете страни на дюшека, като едва не ни закачиха.

— Хайде! — извика Маргрете. Аз се хвърлих към подпората от моята страна и се хванах за нея.

Ръката ми едва не се измъкна от рамото, но аз продължих да скачам като маймуна — хванах се и с другата ръка за подпората, стъпих на ската и обърнах глава.

Видях една ръка да се протяга надолу към Маргрете, която беше успяла да се качи на ската, и да й помага да стъпи на крилото, после приятелката ми се скри. Обърнах се с намерението да се покатеря откъм моята страна — и изведнъж се озовах върху крилото. Не ми се случаваше често да левитирам, но този път имах стимул — една

мръснобяла перка, прекалено голяма, за да принадлежи на някоя порядъчна риба, която разсичаше водата право по посока на ходилата ми.

Намирах се отстрани на кабината, от която пилотите управляваха странния си апарат. Вторият мъж — не онзи, който се беше подал да ни хвърли въжето — си показва главата през прозореца, усмихна ми се широко и се пресегна назад да ми отвори вратичката. Хвърлих се вътре с главата напред. Маргрете вече беше там.

Кабината беше четириместна — две места отпред, за пилотите, и две отзад, където седяхме ние.

Пилотът от моята страна се озърна и каза нещо, като продължаваше да оглежда Маргрете, мога да се закълна в това! Тя беше гола, факт, но вината не беше нейна и един джентълмен не би си позволил да се блещи така.

— Казва да затегнем коланите — обясни Маргрете. — Мисля, че има предвид това нещо.

Тя вдигна колана със закопчалка в единия край, другият беше закрепен към рамката на кабината.

Открих, че съм седнал върху също такава закопчалка, която се беше забила в обгорените ми от слънцето задни части. До този момент не я бях забелязал — вниманието ми беше привлечено от твърде много други неща. (Защо този тип не си гледа лоста за управление! Вече бях готов да му се развикам. В този миг и през ум не ми мина, че той токущо беше спасил и нейния, и моя живот, излагайки се на голям риск. Просто се вбесих от факта, че се възползва от затрудненото положение на една безпомощна жена.)

Насочих вниманието си към този противен колан, опитвайки се да си дам вид, че не го забелязвам. Пилотът каза нещо на другаря си, който му отговори ентусиазирано. Маргрете се намеси в разговора.

— Какво казват? — попитах аз.

— Горкият човек е на път да си свали ризата и да ми я даде. Аз протестирам, но не толкова решително, че да се откаже от намерението си. Много галантно от негова страна, пък и аз, макар да не робувам на подобни глупости, все пак се чувствам по-удобно сред непознати, ако имам някаква дреха на себе си.

Тя се вслуша в разговора и обясни:

— Двамата спорят кой да бъде удостоен с тази привилегия.

Премълчах, но мислено им се извиних. Бас държа, че и самият римски папа веднъж-дваж е хвърлял скришно по някой поглед към запретното.

Онзи отдясно явно излезе победител в спора. Той се извъртя в седалката си — да стане беше невъзможно — свали си ризата, обърна се и я подаде на Маргрете.

— Сеньорита, пор фавор. — И добави още нещо, което не ми беше по силите да разбера.

Маргрете отговори изискано и с достойнство, после продължи да си бърби с тях, докато навличаше ризата. В нея тя беше почти облечена.

— Скъпи, командирът се казва „тениенте“ Анибал Санс Гарсия, а помощникът му е „сархенто“ Роберто Домингес Джоунс. Те са от Мексиканската кралска брегова охрана. И лейтенантът, и сержантът искаха да ми дадат риза, но сержантът спечели на „познай пръста“, затова сега съм с неговата.

— Много благородно от негова страна. Попитай ги дали в тази машина има нещо, което аз бих могъл да облека.

— Ще се опитам.

Тя произнесе няколко фрази. Чух името си, после Маргрете мина на английски:

— Господа, имам честта да ви представя моя съпруг, сеньор Алесандро Греъм Хергеншаймър. — След което отново превключи на испански.

След малко тя ми предаде отговора:

— Лейтенантът е съкрушен, че не е в състояние да ти предложи нищо. Но той се кълне в честта на майка си, че ще се намери някакво облекло за тебе веднага, щом стигнем Масатлан и щаба на Бреговата охрана. Сега той настоява и двамата да затегнем коланите си, тъй като ни предстои да излетим. Страх ме е, Алек!

— Не се бой. Аз ще ти държа ръката.

Сержант Домингес се обърна към нас и ни подаде манерка.

— Агуа?

— Бога ми, да! — възкликна Маргрете. — Си, си, си!

Никога водата не ми се беше услаждала толкова.

Когато връщяхме манерката, лейтенантът се извърна към нас, усмихна се широко и вдигна палеца си с жест, стар като Колизеума,

после направи нещо, от което оборотите на двигателя се увеличиха. Досега работеше тихо, но сега се разнесе страхотен грохот. Пилотът зави и насочи машината по посока на вятъра, който от сутринта се беше усилил и сега образуваше къдрави бели къдели по гребените на вълните. Шумът на мотора се усили още повече до някакъв невъобразим вой и машината се понесе по водата, подскачайки бясно.

После започнахме да връхлитаме горе-долу върху всяка десета вълна с невероятна сила. Още не мога да си обясня защо не се разбихме на парчета.

Изведнъж се озовахме на пет-шест метра над водата. Друсането спря, но вибрациите и воят на двигателя продължиха. Издигнахме се нагоре под невероятен ъгъл, после машината се наклони и се спусна надолу. Не знам как тази благословена вода успя да се задържи в стомаха ми.

Океанът се приближаваше към нас като непробиваема стена. Лейтенантът обърна глава и извика нещо.

Искаше ми се да му кажа да си гледа пътя, но не го направих.

— Какво каза той? — попитах.

— Каза да погледнем натам, накъдето сочи. Като наближим, ще ни покаже нещо. El tiburón blanco grande — голямата бяла акула, която за малко не ни изяде.

Можех да мина и без това. Действително, в средата на водната стена се виждаше сивкав призрак, цепещ вълните с перката си. Тъкмо когато си мислех, че всеки миг ще се стоварим върху нея, стената се отдръпна. Задните ми части бяха приковани към седалката, ушите ми бучаха и аз за пореден път с огромно усилие на волята едва се сдържах да не се нахвърля върху нашия спасител.

Машината полетя равномерно и изведнъж пътуването стана почти приятно, ако не се смятат грохотът и вибрациите.

Колко по-хубаво се пътуваше на въздушен кораб!

Неравните хълмове оттатък бреговата линия, които трудно се забелязваха от нашия сал, от въздуха се виждаха съвсем ясно. Както впрочем и брегът — поредица от красиви плажове и зад тях градът, към който се бяхме насочили. Сержантът се огледа, насочи нататък и заговори нещо.

— Какво каза?

— Сержант Роберто казва, че пристигаме тъкмо навреме за обяд — almuerzo, но за нас ще бъде desayuno — закуска.

Стомахът ми изведнъж реши, че не може да чака повече.

— Не ме е грижа как ще го нарекат. Кажете му да не си прави труд да готви коня — ще го изям и суров.

Маргрете преведе. Двамата ни домакини се засмяха, после лейтенантът насочи стремително машината надолу и я приводни, като през цялото време гледаше назад и говореше с Маргрете. Тя продължаваше да се усмихва, но ноктите ѝ прокараха бразди в дясната ми ръка.

Слязохме от самолета. Никой не беше убит и все пак въздушните кораби са къде по-добри.

Обяд! Светът ми се виждаше в розово.

## X

*С пот на лицето си ще ядеш хляба си,  
докле се върнеш в земята...*

Битие 3:19

Половин час след като летящата машина се приводни в залива на Масатлан, Маргрете и аз седяхме със сержант Домингес в столовата за редовите служещи от бреговата охрана. Бяхме закъснели за обяда, но ни обслужиха. Бяха ми дали дрехи — колкото да не съм гол — дочен панталон. Ала разликата между голотата и панталона е далеч по-голяма от тази между евтината работна дреха и най-разкошния хермелин. Опитайте и ще видите.

От мястото на кацането ни беше взела малка лодка, но после трябваше да прекося гол целия кей и да вляза в сградата на щаба, където се наложи да чакам, докато ми намерят панталон. Чужденците през цялото време ме зяпаха, а някои от тях бяха жени. Сега вече знам какво е да си изложен на всеобщо обозрение. Ужасно! Не съм се чувствал толкова смутен от времето на една злощастна случка в неделното училище, когато бях петгодишен.

Но това вече беше зад гърба ми и сега седяхме на масата, а пред нас имаше храна и пиене. В този миг се чувствах неизказано щастлив. Храната имаше доста необичаен вкус. Кой беше казал, че гладът е най-добрата подправка? Прав е. Обядът ни беше превъзходен. Тънки палачинки от царевично брашно, напоени с някакъв сос, пържен боб, горещо задушено, купа с малки жълти домати и кафе — силно, черно и горчиво — какво повече би могъл да желае човек? Нито един чревоугодник не се е наслаждавал на храната така, както ѝ се наслаждавах аз в този миг.

(Отначало малко се засегнах, че се храним в столовата за низшите чиновци, вместо да отидем да обядваме с лейтенант Санс при офицерите. Много по-късно си дадох сметка, че страдам от често

срещания синдром на цивилните — цивилният, който не е свикнал на военните порядки, несъзнателно приравнява социалното си положение към това на офицера, а не на редовия служител. Като се позамисли човек, подобна представа е явно нелепа, но при все това е почти общоприета. Е, поне е повсеместно разпространена в Америка... където всеки е „не по-лош от другите и по-добър от повечето“.)

Сержант Домингес си получи ризата обратно. Докато ми търсеха панталон, пратиха една жена (чистачка, предполагам; в Мексиканската брегова охрана явно не служеха жени) да донесе нещо за Маргрете. Това „нещо“ се оказа блуза и широка пола, и двете от памук в крещящи цветове. Простичък и без съмнение евтин костюм, но Маргрете и в него изглеждаше красива.

Никой от двамата ни обаче нямаше обувки. Това не ни притесняваше — времето беше топло и сухо. Обувките можеха да почакаат. Бяхме нахранени, облечени и на сигурно място — и всичко това с такова горещо гостоприемство, че започнах да мисля мексиканците за най-прекрасните хора на света.

— Миличка — казах след втората чаша кафе, — как да се извиним и да си тръгнем, без да бъдем груби? Мисля, че трябва да намерим американския консул колкото е възможно по-бързо.

— Ще трябва да се върнем в сградата на щаба.

— Още бюрокрация?

— Предполагам, че може да се каже и така. Мисля, че искат да ни разпитат по-подробно как сме се озовали там, където ни намериха. Трябва да се признае, че историята ни звучи странно.

— Предполагам.

Първият ни разговор с коменданта трудно би могъл да се нарече задоволителен. Ако бях сам, той вероятно щеше просто да ме нарече лъжец... но човек, от когото просто блика мъжко самочувствие, едва ли би си позволил да говори по този начин на Маргрете.

Проблемът беше добрият стар „Конге Кнут“.

Корабът не беше потънал, нито пристигнал — той никога не беше съществувал.

Не бях особено изненадан. Дори да се беше превърнал в платноход или в галера, пак нямаше да се учудя. Все пак очаквах да има някакъв кораб със същото име — струваше ми се, че правилата го



изискват. Сега обаче ставаше ясно, че не разбирам правилата. Ако въобще ги имаше.

Маргрете ми обърна внимание върху нещо, което потвърди моите съмнения: този Масатлан не беше градът, в който тя бе идвала по-рано. Този беше много по-малък и не можеше да се нарече туристически център. Наистина, дългият кей, на който трябваше да спре „Конге Кнут“, в този свят не съществуваше. Това изглежда я убеди толкова, колкото и летящите машини, че моята „параноя“ е най-неубедителната хипотеза. Бе виждала голям и солиден кей, но сега беше изчезнал. Това я потресе.

Комендантът явно не остана с блестящи впечатления от нас. Разпитва по-дълго лейтенант Санс, отколкото мен и Маргрете и не изглеждаше никак доволен от него.

Имаше и още едно нещо, което тогава не разбрах, пък и след това не успях напълно да го проумея. Шефът на Санс беше „капитан“, такъв беше и комендантът. Двата обаче имаха различен чин.

Бреговата охрана си служеше с военноморски звания, но онази малка част от нея, която работеше с летящите машини, използваше армейските звания. Мисля, че тази малка разлика има исторически корени. Както и да е, явно имаше търкания и разногласия. Морският капитан с четирите нашивки никак не беше склонен да се вслушва в думите на офицера от военновъздушната част като в Евангелието.

Лейтенант Санс му беше докарал двама голи корабокрушеници, които разправяха басни и морският вълк беше склонен да обвинява самия Санс за невероятната ни история.

Лейтенантът нямаше вид на уплашен. Струва ми се, че той не питаеше особено уважение към офицера, който в живота си не се е качвал по-високо от свраче гнездо. (След като се повозих на неговата катафалка, много добре разбирах защо няма никакво намерение да слага на коленките пред човек, който никога не се е издигал над морското равнище. Бях се сблъсквал с това явление дори и сред пилотите на управляеми балони, които делят хората на „летящи“ и „нелетящи“.)

След малко, като разбра, че не може да впечатли Санс, нито пък Маргрете, и че не е в състояние да общува с мен по друг начин, освен чрез Маргрете, комендантът вдигна рамене и даде нареждания, в резултат на които ние се озовахме в столовата. Мислех, че сме

приключили. Сега обаче се връщаме, за да продължим, каквото и да значеше това.

Второто ни заседание с коменданта беше по-кратко. Той ни съобщи, че ще се срещнем със съдията по имиграционните въпроси в четири същия следобед. Щяхме да се явим пред упълномощения съдия, тъй като имиграционен съд нямаше. Междувременно можехме да се запознаем със списъка, в който се изброяваха оказаните ни услуги и цената им, а плащането щяхме да уредим със съдията.

Маргрете имаше съвсем слисан вид, докато поемаше листа. Поисках да узная за какво става дума.

Тя ми преведе. Погледнах сметката.

Повече от осем хиляди песос!

Не се изискваха кой знае какви познания по испански, за да прочетеш тази сметка. Повечето думи бяха близки до нашите. „Tres horas“ е три часа, и ние трябваше да платим за тричасово използване на „aeroplano“ — дума, която преди това бях чул от Маргрете, означаваща тяхната летяща машина. Трябваше да заплатим също и за времето на лейтенант Санс и сержант Домингес. Следваше още нещо, което вероятно беше цената на положените от двамата усилия или нещо от този род.

В сметката влизаше и горивото за „аероплана“, както и техническото обслужване.

„Pantalones“ е панталони. Беше посочена цената на този, който носех.

„Falda“ означава пола, „camisa“ е блуза. И костюмът на Маргрете определено не беше евтин.

Едно нещо от изброените ме слиса не с цената си, а с факта, че въобще беше включено. Мислех, че сме гости, а тук бяха посочени два обяда за по дванадесет песос.

Имаше дори отделно заплащане на времето на коменданта.

Понечих да попитам какво означават осем хиляди песос в долари, но млъкнах по средата на думата — сетих се, че нямам ни най-малка представа за покупателната способност на един долар в този нов свят, където съдбата ни захвърли.

Маргрете обсъждаше сметката с лейтенант Санс, който изглеждаше смутен. Той я убеждаваше в нещо и размахваше ръце.

Маргрете го изслуша и обясни:

— Тази идея не е на Анибал, Алек, дори и комендантът няма нищо общо. Тарифите за тези услуги — спасяването на корабкрушенци, използването на самолета и така нататък — са определени от Кралския окръг — това, струва ми се, означава Мексико Сити. Лейтенант Санс казва, че става дума за политика на икономии, прокарвана на най-високо равнище. Всички обществени служби са подложени на натиск с цел сами да поемат издръжката си. Според него ако комендантът не ни представи сметка за спасяването ни и кралският инспектор научи, всичко ще бъде удържано от неговата заплата. При това ще му наложат и глоба, каквато кралската комисия сметне за необходимо. Освен това Анибал иска да знаеш, че е съкрушен от тази неприятна ситуация. Ако той беше собственик на самолета, щяхме просто да бъдем негови гости. Той винаги ще гледа на тебе като на свой брат и на мен като на своя сестра.

— Кажи му, че изпитвам същите чувства към него и, моля те, направи го не по-малко цветисто от него.

— Ще го направя. И Роберто също иска да бъде включен.

— Същото се отнася и за сержанта. Само узнай как да се доберем до американския консул. Положението ни е твърде неприятно.

Лейтенант Санс получи заповед да се погрижи в четири часа да се явим в съда, след което можехме да си вървим. Санс нареди на сержант Роберто да ни съпроводи при американския консул и обратно и изрази съжаление, че служебното му положение не позволява лично да ни придружи, след което удари токове, наклони се над ръката на Маргрете и я целуна. Този простичък жест спечели благоволенieto й — не беше трудно да се забележи, че е поласкана. За съжаление в Канзас не учат на такива неща. Толкова по-зле за мен.

Масатлан е разположен на полуостров. Службата за брегова охрана е на южния бряг, недалеч от фара. (Най-високият в света — впечатляващо!) Американското консулство е на километър и половина от нея на северния бряг. Това означава да се прекоси града по цялата „Авенида Мигел Алеман“ — едно приятно място за разходка, за което допринасяше и красивият фонтан горе-долу по средата на пътя.

На пресечката на „Мигел Алеман“ с „Кале Акилес Сердан“ — там, където е фонтанът — видяхме уличен просяк. Той вдигна поглед

към нас, ухили се и протегна ръка с няколко молива. Казвам „вдигна поглед“, защото седеше в малка двуколка. Човекът беше без крака.

Сержант Роберто го повика по име и му подхвърли монета. Просякът я хвана със зъби, пхна я в джоба си и извика „Грасиас!“, след което насочи вниманието си към мен.

Побързах да кажа:

— Маргрете, би ли му обяснила, че нямам никакви пари?

— Да, Алек.

Тя клекна пред него и му заговори очи в очи. След малко се изправи.

— Пепе казва да ти предам, че няма проблеми. Той ще те издебне някой ден, когато имаш пари.

— Моля те, обясни му, че ще се върна. Обещавам.

Тя преведе. Пепе ми се ухили, прати целувка на Маргрете и отдаде чест на нас със сержанта. Продължихме нататък.

Вече се бях отказал да се вайкам мислено за босите си ходила. Пепе ме беше накарал да погледна на положението си от нов ъгъл. Откакто разбрах, че за мексиканското правителство моето спасяване не е чест, а услуга, за която трябва да си платя, бях обхванат от самосъжаление. Чувствах се оскърбен и измамен и си мърморех полугласно, че сънародниците ми, които се оплакват, че мексиканците са кръвопийци, живеещи на гърба на чуждите туристи, са дяволски прави! Разбира се, в това число не влизаха Роберто и лейтенантът, но останалите... Всички бяха търтеи и паразити, посягащи да сграбчат доларите на янките!

Като Пепе.

Припомних си всички мексиканци, които бях срещнал през този ден — всички, за които можах да се сетя — и в душата си им поисках прошка за своята несправедливост. Мексиканците бяха наши събратя в дългото пътуване от мрака към още по-дълбокия мрак на вечността. Някои носеха бремето си достойно, други — не. Имаше хора, които влачеха непосилния си товар храбро и с достойнство. Такива като Пепе.

До вчера бях живял в разкош. Днес бях разорен и затънал в дългове. Аз обаче имах здравето си, разума си и двете си ръце. Имах и Маргрете. Моят товар беше лек и трябваше да го нося с радост. Благодаря ти, Пепе!

Над входа на консулството висеше малък американски флаг, а на самата врата имаше бронзово изображение на Големия държавен печат. Дръпнах шнура на звънеца, висящ отстрани.

След дълго чакане вратата се откряна и женски глас отвътре ни каза да си хващаме пътя. (Нямаше нужда от превод, смисълът и така беше ясен.) Вратата започна да се затваря. Сержант Роберто изсвири силно и извика нещо. Процепът се разшири и последва диалог. Маргрете обясни:

— Той й казва да съобщи на дон Амброзио, че отвън чакат двама американски граждани, които трябва да го видят веднага, защото в четири следобед се налага да се явят пред съда.

Отново зачакахме. След двайсетина минути прислужницата ни пушна да влезем и ни въведе в тъмна канцелария. След малко се появи консултът, който спря поглед върху мен и настоя да узнае с какво право сме прекъснали сестрата му.

После зърна Маргрете и омекна. Обръщението му към нея звучеше съвсем иначе:

— Какво мога да направя за вас? Междувременно ще ми окажете ли честта да приемете чаша вино? Или кафе?

И с боси крака, облечена в крещящи парцали, Маргрете беше дама, докато аз имах вид на отрепка. Не ме питайте защо е така. Този ефект е по-ясно изразен при мъжете, но се отнася и за жените. Опитайте се да му дадете рационално обяснение и ще се усетите, че сте използвали думи като „царствен“, „благороден“, „аристократичен“ и „расъл в дантелени пеленки“. Всичко това навежда на мисълта за отричане от американския демократичен идеал. Оставям въпроса — дали то е показателно по отношение на самата Маргрете или на демократичния идеал — за упражнение на ученолюбивите студенти.

Дон Амброзио беше надутото нищожество, но въпреки това ми беше приятно да поговоря с него на американски — не английски, а истински американски. Беше родом от Браунсвил, Тексас. Сигурен съм, че родителите му са превивали гръб на полето от сутрин до вечер. Явно използвал политическите си заложиби, за да остави зад гърба си своите роднини „чиканос“ и да се уреди на това топло местенце, където работата му беше да обяснява на туристите „гринго“ в страната на Монтесума защо не могат да получат онова, от което отчаяно се нуждаят.

И, разбира се, той го направи.

Оставих Маргрете да води разговора, защото очевидно това ѝ се удаваше далеч по-добре. Тя ни представи като „мистър и мисис Греъм“ — по пътя за насам се бяхме споразумели да използваме това име. Когато ни спасиха, тя беше използвала името „Греъм Хергеншаймър“ и по-късно ми обясни, че това ми дава свобода да избирам: можех да предпочета Хергеншаймър и да обясня, че паметта на слушателите малко ги е подвела — всъщност името, с което съм се представил, е Хергеншаймър Греъм. Не съм ли? Е, тогава трябва да е грешка на езика. Съжалявам...

Предпочетох варианта Греъм Хенгершаймър и впоследствие използвах само името Греъм, за да не усложнявам нещата — за нея аз винаги си оставах с това име, пък и почти две седмици го бях използвал. Преди да изляза от консулството, изрекох още дузина лъжи, с които се опитвах да направя нашата история по-правдоподобна. Нямах нужда от повече усложнения. Мистър и мисис Алек Греъм беше най-удобният вариант.

(И едно малка теологическа забележка: Изглежда много хора смятат, че Десетте Божии заповеди забраняват лъжата. Нищо подобно! Забраната се отнася за лъжесвидетелстването срещу съседа — един специфичен, ограничен и презрян вид лъжа. Няма обаче такова библейско правило, което да забранява простата неистина. Много теолози са на мнение, че нито една човешка социална организация не би могла да просъществува в условията на абсолютна честност. Ако мислите, че опасенията им са лишени от основание, опитайте се да кажете на приятелите си какво наистина мислите за техните наследници — стига да се престрашите!)

След безкрайни повторения (в течение на които „Конге Кнут“ се смали до частна яхта — наша собственост) дон Амброзио ми заяви:

— Няма смисъл, мистър Греъм. Не мога да ви издам дори временен документ, който да замени изгубения ви паспорт, защото вие не ми дадохте и най-мизерното доказателство, че сте американски гражданин.

— Дон Амброзио — отвърнах аз, — изненадан съм. Знам, че мисис Греъм говори с лек акцент — нали ви казахме, че тя е родена в

Дания. Но наистина ли мислите, че човек, който не е роден сред прериите, би могъл да говори с моя акцент?

Той йезуитски сви рамене:

— Не съм специалист по произношението в Средния Запад. За моя слух вашето произношение може да води началото си от някой груб английски диалект, след това да сте се ориентирали към сцената — а всеки знае, че за един опитен актьор не представлява трудност да преправи акцента си в зависимост от ролята. Днес Народна република Англия пред нищо не се спира, за да разпростре влиянието си в Щатите. Вие бихте могли да сте от Линкълн, Англия със същия успех, както и от Линкълн, Небраска.

— Наистина ли си вярвате?

— Въпросът не е в това дали си вярвам. Факт е, че не мога да подпиша документ, в който се казва, че сте американски гражданин, без да съм сигурен в това. Съжалявам. Мога ли да направя още нещо за вас?

(Как ли би могъл да направи „още нещо“, когато досега не си помръдна пръста?)

— Може би ще ни дадете някакъв съвет?

— Може би. Само че аз не съм адвокат.

Подадох му копието от сметката на бреговата охрана и му обясних как стоят нещата.

— Редовен ли е този документ и цените в него отговарят ли на действителните?

Той прегледа листа.

— Тези цени са правомерни както по техните, така и по нашите закони. А дали са реални... Не казахте ли, че са ви спасили живота?

— Дума да няма. Е, имаше някакъв нищожен шанс да ни прибере някоя рибарска лодка, ако Бреговата охрана не ни беше открила. Но тя действително ни спаси живота.

— Смятате ли, че животът ви — животът на двама ви — не струва осем хиляди песос? Моят струва значително повече, уверявам ви.

— Не става дума за това, сър. Ние нямаме пари, нито цент. Всичко потъна заедно с яхтата.

— Тогава поискайте да ви пратят пари. Можете да ги получите чрез консулството. Това е, което мога да направя за вас.

— Благодаря ви, но това ще отнеме време. А дотогава как да се оправя в тази ситуация? Казаха ми, че съдията ще поиска пари в брой, и то незабавно.

— О, не е чак толкова зле. Истина е, че тук не позволяват току-така да обявиш несъстоятелност, както при нас, освен това имат доста старомоден закон за затваряне на длъжниците. Те обаче не го използват, а само плашат с него. Вместо да ви прати в затвора, съдът ще се постарее да си намерите работа, с помощта на която да погасите дълга си. Дон Клементе е хуманен съдия — той ще се погрижи за вас.

С това разговорът приключи, ако не се смятат цветистите безсмислици, отправени към Маргрете. Прибрахме си сержант Роберто, който в задната част на къщата се радваше на гостоприемството на прислужничката и готвачката, и се запътихме към съда.

Дон Клементе (съдията Ибанес) по своему беше не по-малко приятен от дон Амброзио. Веднага уведомихме секретаря, че признаваме дълга за действителен, но нямаме пари в брой да го платим, затова дело нямаше. Просто ни казаха да седнем в полупразната зала и да чакаме, докато съдията изслуша останалите. Той на бърза ръка произнесе няколко присъди. Имаше няколко дребни дела за обида, които се решиха с глоба, няколко за дългове и още няколко, чието гледане щеше да продължи по-нататък. Не разбирах твърде добре за какво ставаше дума, а не можех и да питам, защото шепотът ни предизвикваше неодобрително смръщване на вежди. Ясно беше обаче, че съдията не е от най-строгите.

Текущите дела приключиха. Секретарят ни даде знак и ние се присъединихме към „негодниците“ — повечето селяни — които трябваше да плащат глоби или дългове. Озовахме се на дълга платформа, наредени в редица, лице в лице с група мъже. Маргрете попита какво става и получи отговор: „La subasta“.

— Какво значи това? — попитах аз.

— Не мога да ти кажа, Алек. Тази дума не ми е позната.

За останалите длъжници всичко се реши много бързо. Беше ясно, че повечето вече са били тук и по-рано. Накрая пред платформата остана само един мъж от групата, а горе — само ние с Маргрете.



Мъжът имаше мазен и преуспяващ вид. Той се усмихна и ми каза нещо. Маргрете му отговори.

— Какво каза? — попитах аз.

— Пита дали можеш да миеш чинии. Аз му обясних, че не говориш испански.

— Кажи му, че мога да мия чинии, то се знае. Само че това едва ли е работа, която би ме задоволила.

Пет минути по-късно дългът ни беше платен в брой на съдебния секретар, а ние се бяхме сдобили с „patron“ — сеньор Хайме Оливера Гусман. Той щеше да плаща на Маргрете по шестдесет песос на ден, а на мен по тридесет, без да се смятат разноските за храна и квартира. Съдебните разноски възлизаха на две хиляди и петстотин песос, освен това дължахме такси за две временни работни визи и за марки за платен военен налог. Секретарят изчисли общата сума на дълга ни, после я раздели и се оказа, че само за сто двадесет и един дни — четири месеца — ще можем да изплатим задълженията си към нашия покровител. Ако, разбира се, не решим през това време да спестим някакви пари.

Накрая той ни насочи към новата ни месторабота — ресторанта „Панчо Виля“. Нашият покровител вече си беше заминал с частния си автомобил. Така е, „патроните“ се возят, а „пеоните“ ходят пеш.

## XI

*И слугува Яков за Рахил седем години;  
и те му се видяха като няколко дни,  
защото я обичаше.*

Битие 29:20

Понякога, докато миех чиниите, аз се развличах да пресмятам колко висока камара от тях е минала през ръцете ми, откакто започнах да работя за моя покровител, дон Хайме. Големината на чиниите в кафе „Панчо Виля“ беше такава, че двадесет от тях образуваха купчина, висока тридесет сантиметра. Пресметнах приблизително, че една чашка с чинийка или две чашки могат да се броят за една голяма чиния, понеже тези предмети не стават за подреждане в купчина. И така нататък.

Големият фар в Масатлан е висок над сто и петдесет метра, само с десетина метра по-нисък от Вашингтонската колона. Спомням си деня, когато завърших първата си купчина с височината на фара. Още преди това бях казал на Маргрете, че ще постигна тази цел някъде в четвъртък или петък.

И го направих — в четвъртък вечерта. Зарязах умивалника и заставах на вратата между кухнята и залата на ресторанта. Улових погледа на Маргрете, вдигнах високо ръце и ги разтърсих като триумфиращ боксьор.

Маргрете, която в този момент приемаше поръчката на някакво семейство, спря да записва и изръкопляска. Наложих се да обясни на гостите си причината, в резултат на което няколко минути по-късно тя спря за малко пред умивалнята и ми подаде банкнота от десет песос, подарък от бащата на семейството, заедно с неговите поздравления. Помолих я да му благодари от мое име и да му предаде, че тъкмо започвам втората си купчина с височината на масатланския фар, която посвещавам на него и семейството му.

Това на свой ред доведе до пристигането на дон Хайме, когото съпругата му беше пратила да провери защо Маргрете си губи времето и прави представления, вместо да си гледа работата... и резултатът беше, че дон Хайме се поинтересува какъв бакшиш са ми дали и прибави още толкова.

Сеньората нямаше никакво основание да се оплаква — Маргрете не само беше най-добрата ѝ келнерка, но и единствената, която говореше езици. В деня, когато започнахме работа за синьор и синьора Валера, бе повикан художник, който изографиса биеща на очи табела с надпис: „ТУК ГОВОРИ АНГЛИСКИ“. По-късно, освен че трябваше да бъде на разположение на англоговорящите гости, Маргрете подготви листове с менюто на английски (в които цените бяха с около четиридесет процента по-високи от тези в менюто изцяло на испански).

Дон Хайме не беше лош шеф. Той беше весел човек и общо взето се отнасяше добре с работниците си. Бях работил около месец при него, когато той ми каза, че нямало да плати моята част от дълга, ако съдията не бил категоричен, че двамата с Маргрете като семейна двойка не бива да бъдем разделяни (и тогава съм щял да се озова в някоя плантация и да виждам съпругата си от време на време. Както ми каза дон Амброзио, дон Клементе беше хуманен съдия).

Отговорих му, че се радвам, задето съм минал със същата партия, но това просто означава, че, наемайки Маргрете, е направил много добър избор.

Той се съгласи с мен. Бил посещавал тържищата за работници няколко седмици подред, търсейки владееща езици жена или девойка, която да бъде обучена за келнерка, затова платил и моята част от дълга единствено за да получи Маргрете. Той обаче държеше да ми каже, че не съжалява, защото никога не е виждал умивалнята толкова чиста, а чиниите и приборите в такъв безупречен вид.

Уверих го, че за мен е привилегия да допринеса с нещо за поддържането на честта и престижа на ресторанта „Панчо Виля“ и на неговия забележителен собственик, дон Хайме.

Всъщност би трябвало да положа доста усилия, за да не внеса някои подобрения във вида на умивалнята. Когато я поех, първата ми мисъл беше, че подът е пръстен. И така си беше — на него можеха да се отглеждат картофи! Но отдолу под мръсотията, на около

сантиметър-два, имаше солидна бетонна плоча. Почистих го и продължих да го поддържам чист — краката ми все още бяха боси. После поисках препарат срещу хлебарки.

Всяка сутрин изтребвах хлебарките и измивах пода. Вечер, преди да си тръгна от работа, посипвах пода с препарата. Струва ми се, че не е възможно човек да победи хлебарките, но може да воюва успешно с тях, дори да ги принуди да се оттеглят и да се задържи на позициите си.

Колкото до качеството на миене, то не би могло да бъде друго. Майка ми беше маниачка на тема чистота и тъй като бях член на голямо семейство, аз миех или бършех чиниите под неин надзор от седмата до тринадесетата си година (после се издигнах — станах разносвач на вестници, което не ми оставяше време за миене на чинии).

Но не мислете, че това е любимата ми работа, само защото я вършех добре. Тя ми се струваше досадна и като дете, и като зрял мъж.

Защо тогава я работех? Защо не избягах?

Не е ли ясно? Миенето на чинии ми позволяваше да бъда близо до Маргрете. Бягството не беше невъзможно за някои длъжници — мисля, че никой не си даваше особен труд да проследява и връща бегълците, които изчезваха през някоя тъмна нощ. Но за една семейна двойка бягството беше немислимо, особено когато едната половинка е биеща на очи русокоса жена в страна, където всички блондинки неизменно бият на очи, а втората е мъж, който не говори испански.

Двамата работехме до изнемога от единадесет сутринта до единадесет вечерта всеки ден с изключение на вторника, като имахме два часа за сиестата и по половин час за обяд и за вечеря. Затова пък можехме да разполагаме с останалите дванадесет часа и целия вторник.

По-хубав меден месец не би могъл да ни предложи и Ниагарския водопад. Живеехме в миниатюрна таванска стаичка в задната част на сградата, в която се помещаваше ресторантът. В стаята беше задушно, но ние не прекарвахме много време в нея през горещите часове на деня, а към единадесет вечерта там вече се дишаше съвсем спокойно, независимо колко горещ е бил денят. В Масатлан повечето временно пребиваващи с нашия социален статус (равняващ се на нула!) не разполагаха с клозет в жилищните помещения. Ние обаче работехме и

живеехме в сграда, в която се помещаваше ресторант. Имаше тоалетна с течаща вода, която по време на работния ден се ползваше от всички работници в ресторанта, а през останалите часове — само от нас двамата. (Зад къщата имаше и една съборетина, където понякога се отбивах през деня, но не мисля, че Маргрете някога е влизала там).

Можехме да ползваме и душ на приземния етаж, чиято кабинка беше долепена до тоалетната за персонала, а за нуждите на кухнята големият бойлер беше постоянно включен. Сеньора Валера редовно ни се караше, че използваме прекалено много топла вода („Газта струва пари!“), ние мълчахме и продължавахме да харчим толкова вода, колкото ни беше нужна.

Договорът на нашия шеф с държавата го задължаваше да ни осигури храна и подслон (както и облекло, съгласно закона, но аз го научих твърде късно, когато вече нямаше значение), затова спяхме в къщата и се хранехме в ресторанта — е, не със специалитетите, но храната никак не беше лоша.

„По-добре да дъвчеш трева, но с любов, отколкото угоен вол, подправен с омраза.“ Ние имахме само нашата любов, но това ни стигаше.

Маргрете, която понякога получаваше бакшиши, особено от „грингос“, малко по малко успя да спести някоя пара. Харчехме толкова малко, колкото изобщо беше възможно — тя купи обувки за двамата — и спестявахме за деня, когато вече нямаше да бъдем ратаи и щяхме да поемем на север. Не хранех никакви илюзии, че страната на север от нас е същата, в която съм се родил... но тя поне беше тукашният ѝ аналог. Там се говореше английски и без съмнение културата ѝ щеше да бъде по-близка до тази, с която бяхме свикнали.

Бакшишите на Маргрете ни създадоха търкания със сеньора Валера още първата седмица. Дон Хайме официално беше наш господар, но фактически тя беше собственик на ресторанта — така ни обясни готвачката Аманда. Някога Хайме Валера бил главен келнер в ресторанта, но се оженил за дъщерята на собственика. Това го превърнало в неизменен метр д’отел. Когато тъстът му умрял, в очите на обществеността той станал собственик, но съпругата му държала кесията.

(Може би трябва да добавя, че той беше „дон Хайме“ само за нас, защото ни беше шеф. За публиката той не беше никакъв „дон“.

Почетното „дон“ не може да се преведе на английски. Притежанието на ресторант не прави човека „дон“, както е примерно със съдийската професия.)

Първият път, когато видя Маргрете да получава бакшиш, сеньората ѝ нареди да го предаде в касата — в края на всяка седмица тя щяла да си получи полагаемия процент.

Маргрете дойде при мен в умивалнята.

— Какво да правя, Алек? На „Конге Кнут“ бакшишите бяха основният ми доход и никой никога не е искал да го дели с други. Има ли право тя да постъпва така?

Казах ѝ да не дава бакшишите си на сеньората, а да ѝ каже, че ще обсъдим въпроса в края на работния ден.

Да бъдеш пеон си има и своите предимства. Шефът ти не може да те уволни за неподчинение. Е, можеха, разбира се, да ни уволнят, но от това семейство Валера щеше да изгуби десетината хиляди песос, които вложи в нас.

В края на деня вече бях решил какво точно да кажа и как да го кажа — по-точно Маргрете, защото трябваше да минат месеци, докато науча достатъчно испански, за да водя елементарен разговор.

— Господине и госпожо, ние не разбираме това изискване за бакшишите, които получавам. Искаме да се срещнем със съдията и да го попитаме какви са задълженията ни според договора.

Както и предполагах, нямаха никакво желание да се срещнат със съдията по този въпрос. Имаха законно право да се ползват от труда на Маргрете, но не можеха да претендират за парите, дадени ѝ от трето лице.

С това обаче въпросът не приключи. Сеньора Валера беше твърде разгневена една проста келнерка да ѝ се опъва, затова нареди да поставят табелка: NO PROPINAS — БАКШИШИТЕ ЗАБРАНЕНИ. Също такива бележки бяха поставени и в листа с менюто.

Пеоните не могат да стачкуват. Но в ресторанта работеха още пет келнерки, две от които бяха дъщери на Аманда. В деня, когато забрани бакшишите, сеньора Валера установи, че има само една келнерка (Маргрете), а кухнята е празна. Тя капитулира, но аз съм сигурен, че никога не ни прости.

Дон Хайме се отнасяше с нас като с наемни работници, докато съпругата му ни третираше като роби. Независимо от изтърканото

клише „наемни роби“ между двете понятия има цяла пропаст. Докато ние двамата се опитвахме с всичка сила да бъдем почитени наемни работници, изплащащи дълга си, но решително отказващи да бъдат роби, неизбежно щяхме да бъдем в конфликт със сенъора Валера.

Скоро след разправията за бакшишите Маргрете стигна до убеждението, че сенъората рови из стаята ни. Ако наистина го правеше, нямаше никакъв начин да ѝ попречим. Вратата не се заключваше и тя можеше спокойно да влезе в стаята ни, без да се бои, че ще я сварим там, докато двамата бяхме на работа.

Хрумна ми, че можем да ѝ заложим капан, но Маргрете категорично забрани и оттогава просто носеше всичките си пари у себе си. Това обаче беше показателно за мнението, което имахме за нашите господари, иначе Маргрете не би сметнала за необходими всички тези предпазни мерки, с които да предотврати евентуален обир.

Не позволихме на сенъора Валера да наруши щастието ни, както не допуснахме съмнителното ни положение на „семейна двойка“ да провали нашия малко необичаен меден месец. Е, аз щях да го проваля заради вечната си склонност да анализирам неща, които не съм в състояние да разнищя. Но Маргрете е много по-практична от мен и просто не ми позволи да го направя. Аз се опитвах по рационален път да я убедя в законността на нашата връзка, като ѝ доказвах, че полигамията не е забранена от Светото писание, а само от съвременните закони и нрави, но тя набързо ме отрязва, като заяви, че не я интересува колко жени и наложници е имал цар Соломон и че нито той, нито който и да било библейски персонаж могат да ѝ служат за модел в собственото ѝ поведение. Ако не искам да живея с нея, да си кажа!

Млъкнах. Някои въпроси е по-добре да се избягват, отколкото да се предъвкват постоянно. Това модерно правило „да се изясняват нещата докрай“ също толкова често е погрешно, колкото е и решение.

Тя обаче демонстрираше такова открито пренебрежение към библейските авторитети по въпроса за многоженството, че не се съдържах и по-късно я попитах — не за полигамията, аз всячески избягвах този деликатен проблем. Попитах я какво мисли за вярата в Светото писание като цяло. Обясних ѝ, че църквата, в която съм възпитан, се придържа към дословното тълкувание... „Библията като цяло, а не с определена цел“... Писанието беше точен запис на

Божието слово... но аз знаех, че според други църкви духът му е по-важен от буквата... а някои бяха толкова либерални, че изобщо не си даваха труд да се замислят над Библията. Всички те обаче наричаха себе си християни.

— Маргрете, любима моя, като заместник-главен секретар на „Църковното обединение за благоприличие“ аз ежедневно влизах в досег с членовете на всички протестантски секти в страната и осъществявах връзка с редица римо-католически духовници на базата на онези въпроси, които биха ни помогнали да се съюзим в единен фронт. Разбрах, че моята църква не държи монопола върху добродетелта. В главата на човек може да царя пълнен хаос от религиозни правила и в същото време той да бъде добър гражданин и ревностен християнин.

В този миг си спомних нещо и се разсмях:

— Да вземем и отсрещната гледна точка. Един от моите католически приятели, отец Махъфи, ми заяви, че дори и аз бих успял да се промъкна в рая, защото добрият Бог в безкрайната си мъдрост е снизходителен към невежеството и заблуденията на протестантите.

Този разговор се проведе във вторник, почивния ни ден. Беше единственият ден в седмицата, когато ресторантът не работеше, затова двамата с Маргрете се озовахме на върха на „Cerro de la Neveria“ — Ледниковия хълм, което звучи далеч по-добре на испански — и тъкмо привършвахме обяда си на тревата. Хълмът се издигаше в деловата част на града, недалеч от ресторанта „Панчо Виля“, но беше истински идиличен оазис. Жителите на Масатлан следваха испанската традиция да превръщат хълмовете в паркове, вместо да ги застрояват. Щастливо местенце...

— Мила моя, не се опитвам да те приобща към моята църква. Просто искам да науча за тебе колкото е възможно повече. Дадох си сметка, че не знам почти нищо за църквите в Дания. Повечето датчани са лютерани, струва ми се — но имат ли те своя собствена църква, подкрепяна от държавата, както е при други европейски народи? Както и да е, интересува ме коя е твоята църква и дали тя се придържа към строгото тълкуване на Писанието или е по-либерална? За мен е интересно също да знам как гледаш ти на нея. Спомни си думите на отец Махъфи — аз съм на неговото мнение. Не мисля, че райските двери са открити само за моята църква.



Бях се опънал на тревата, а Маргрете седеше, обхванала коленете си с ръце и загледана на запад, към морето. В този миг не виждах лицето ѝ. Тя мълчеше.

— Не ме ли чуваш, мила?

— Чувам те.

Отново почках, но след като не получих отговор, добавих:

— Ако смяташ, че чета проповеди там, където не им е мястото, извинявай. Оттеглям въпроса си.

— Не. Знам, че един ден ще трябва да ти отговоря. Алек, аз не съм християнка. — Тя пусна коленете си, обърна се на хълбок и ме погледна право в очите. — Можеш да се разведеш с мен също така лесно, както се ожени, достатъчно е само да ми кажеш. Няма да се съпротивлявам, просто ще се оттегля без шум. Но, Алек, когато ми каза, че ме обичаш и че пред лицето на Бога ние сме съпрузи, ти не ме попита за религията ми.

— Маргрете?

— Да, Алек.

— Първо, изплакни си устата, после ми поискай прошка.

— В бутилката сигурно е останало достатъчно вино, за да си изплакна устата. Колкото до прошката, не мога да моля да ми простиш за това, което казах. Щях да ти кажа истината, когато и да ме попиташ. Ти обаче не ме попита.

— Изплакни си устата, за да не говориш повече глупости за развод. И ми поискай прошка за мнението, което имаш за мен — че съм способен някога да се разведе с тебе. Ако си капризна и своенравна, мога да те набия, но да ти дам пътя... никога! В бедност и богатство, в болест и здраве, сега и завинаги! Обичам те, жено! Набий си го в главата!

Изведнъж тя се озова в ръцете ми, ридаейки за втори път, откакто я познавах, а аз правех единственото възможно в тази ситуация — целувах я.

Чух зад гърба си ръкопляскания и се обърнах. В този делничен за повечето хора ден уж бяхме сами на върха на хълма. Сега обаче установих, че имаме публика в лицето на двама безпризорни малчугани, толкова млади, че полът им не можеше да се определи. Едното хлапе улови погледа ми и още веднъж изръкопляска, издавайки с уста звуци като от целувка.

— Марш оттук! — изреваха аз. — Изчезвайте, да ви няма! *Vaya con dios!* Правилно ли беше, Марго?

Тя им каза нещо и двамата хлапаци си заминаха, но преди това още малко се покикотиха. Аз самият имах нужда от това прекъсване. Бях казал на Маргрете онова, което трябваше да ѝ кажа, защото се налагаше незабавно да я успокоя и да ѝ вдъхна увереност след това нейно глупаво и доблестно изказване. Въпреки това се чувствах разтърсен до дъното на душата си.

Започнах да говоря, после реших, че съм казал достатъчно за този ден. Маргрете обаче също мълчеше. Тишината ставаше мъчителна. Чувствах, че не можем да оставим нещата в такава висяща несигурност.

— Каква е твоята вяра, момичето ми? Юдаизъм? Сега си спомних, че в Дания има и евреи. Не всички датчани са лютерани.

— Има евреи, вярно е. Но едва ли повече от един на хиляда. Не, Алек. Има... има по-стари богове.

— По-стари от Йехова? Не е възможно!

Маргрете не каза нищо. Това беше характерно за нея — когато не беше съгласна, тя мълчеше. Изглежда не държеше да печели споровете, в което се различаваше от деветдесет и девет процента от хората... Много от тях са готови по-скоро земята да се разтвори под тях, отколкото да изгубят спора.

Изведнъж се озовах в положение да поддържам пренията и за двете страни, за да не замрат поради липса на хранителна среда.

— Вземам си думите назад. Не би трябвало да казвам „невъзможно“. Просто изхождах от общоприетата хронология на епископ Ашър. Ако се съгласим с неговата периодизация, светът е бил създаден преди пет хиляди деветстотин деветдесет и осем години, през октомври ще се навършат. Разбира се, тези изчисления сами по себе си нямат връзка със Светото писание. Хейлс е стигнал до други цифри — май че бяха седем хиляди четиристотин и пет години. Не съм съвсем сигурен, когато пиша се справям по-добре. И други учени дават малко по-различни числа. Но всички те са единомисленици, че около четири или пет хиляди години преди Христа се е случило нещо уникално — Сътворението. Тогава Йехова създава света, а след това и времето. Времето не може да съществува самостоятелно. Оттук следва, че нищо

и никой, нито човек, нито бог може да бъде по-старо от Йехова, защото Той е създал времето. Разбираш ли?

— Предпочитам да не ти отговоря.

— Скъпа моя, аз просто се опитвам да водя интелектуален разговор. Не съм искал, не искам и никога няма да поискам да те обидя. Казах ти как стоят нещата според ортодоксалното летоброене. Ясно е, че ти използваш някакъв друг начин на изчисление. Няма ли да ми кажеш какво представлява? Така ли ще се нахвърляш върху бедния стар Алекс всеки път, когато се осмели да си отвори устата? Обучен съм за свещеник в църква, която набляга на проповедта, затова дискусиата за мен е нещо толкова естествено, колкото е плуването за рибите. Но сега е твой ред да проповядваш, а аз ще слушам. Разкажи ми за тези по-стари богове.

— Ти ги знаеш. Утре честваме най-стария и най-великия от тях. Средата на всяка седмица е посветена на него.

— Днес е вторник, значи утре е сряда. Вотан! Той ли е твоят бог?

— Один. „Вотан“ е немският вариант на това старонорвежко име. Отецът Один и двамата му братя са създали света. Отначало била пустотата, нищото, а нататък звучи почти като Битието, та чак до Адам и Ева, но там те се казват Аскр и Ембла.

— Може би наистина става дума за едно и също, Маргрете.

— Какво искаш да кажеш, Алек?

— Библията е Божие слово, особено онзи английски превод, познат като „Библията на крал Джеймс“, защото всяка дума от този превод е плод на молитвите и неуморния труд на най-големите учени — и за всяка разлика в тълкуването, дори и най-дребната, е търсена помощта на самия Господ Бог в отправените към него молитви. Ето затова Библията на крал Джеймс е самото Божие слово. Никъде обаче не е казано, че то е единственото. Свещените писания на други народи, в друго време и на друг език, също могат да бъдат породени от историята... стига да са съпоставими с Библията. Ти говореше точно за това, нали?

— Не, ставаше дума само за Сътворението и за Адам и Ева. Хронологията изобщо не съвпада, Алек. Ти каза, че светът е бил създаден преди около шест хилядолетия, нали така?

— Горедолу. Според Хейлс са повече. Библията не съдържа дати — те са по-ново изобретение.

— Дори и този по-дълъг период — според Хейлс ли беше? — е твърде кратък. Сто хиляди години са по-близо до истината.

Започнах да протестирам — в края на краищата, не всичко може да се преглътне — но после си спомних, че се зарекох да не казвам нищо, което би накарало Маргрете да млъкне.

— Продължавай, скъпа. Във вашите свещени книги казва ли се нещо по въпроса какво е ставало през всичките тези хилядолетия?

— Почти всичко се е случило още преди откриването на писмеността. Някои факти са запазени в епическите поеми, изпълнявани от скалдовете. Но и това е станало едва когато хората се събрали да живеят в племена и Один ги научил да пеят. Най-дългият период преминава под знака на господството на снежните великани, преди човекът да се превърне в нещо повече от диво животно, изстребвано за развлечение. Истинската разлика обаче се състои в друго, Алек. В Библията се върви от Сътворението към Страшния съд, следва Златният век — Царството Му на Земята — после е Войната на Небесата и краят на света. Нататък е Новият Йерусалим и Вечността. И времето спира. Така ли е?

— Ами... Да. Един професионален есхатолог ще сметне такава периодизация за твърде опростена, но ти посочи правилно главните етапи. Подробностите могат да се видят в Откровението на Свети Йоан Богослов. Много пророци са прозряли края на света, но единствено Свети Йоан може да разкаже цялата история... защото самият Христос му е пратил Откровението, за да попречи на лъжепророците да измамат богоизбраните. Сътворението, Първородният грях, дългите векове на борба и изпитания, накрая последната битка, след която са Страшният съд и Царството Божие. А как е при твоята вяра, мила?

— Ние наричаме последната битка не Армагедон, а Рагнаррок...

— Не виждам никаква разлика, освен в названието.

— Не си прав, скъпи. Името няма значение, но има значение какво ще се случи. При вас в деня на Страшния съд козите са разделени от овцете. Спасените получават вечно блаженство, прокълнатите — вечно наказание. Така ли е?

— Така е — с малко уточнение, ако трябва да се придържаме към научния подход. Някои авторитети твърдят, че ако блаженството е вечно, то наказанието не е. Бог е така преизпълнен с любов към хората,

че дори прокълнатите след време могат да бъдат спасени. Нито една душа не е напълно изгубена за изкуплението. Някои теолози смятат това за ерес, но на мен ми допада — мисълта за вечно проклятие винаги ме е отблъсквала. Аз съм доста сантиментален, скъпа.

— Знам, Алек, и те обичам за това. Старата религия би ти харесала... там няма вечно наказание.

— Наистина ли?

— Наистина. При Рагнарок светът, който познаваме, ще бъде унищожен, но това няма да бъде краят. Дълго след това, след един период на изцеление, ще бъде създадена нова вселена, по-добра и по-чиста, свободна от злините на сегашния свят. Това също ще трае много хилядолетия, докато силите на злото и мрака отново надделят над силите на доброто и светлината... и отново ще настъпи период на отдих, последван от ново сътворение и нова възможност за хората. Нищо не свършва веднъж завинаги, нищо не е свършено, и човешкият род отново и отново получава възможност да се усъвършенства, да стане по-добър от предишния път и така до безкрайност.

— И ти вярваш в това, Маргрете?

— Да, по-лесно е да вярвам в това, отколкото в самодоволното блаженство на спасените и отчаяната безнадежност на прокълнатите в християнската религия. Казват, че Йехова бил всемогъщ. Ако това е вярно, тогава онези бедни грешници в преизподнята са там, защото такива са били плановете на Йехова, който е изчислил всичко до най-малките подробности. Права ли съм или не?

Поколебах се. Бог е Всеблаг, Всемъдър и Всемогъщ, но как се съчетава логически всичко това? Този проблем винаги е бил костелив орех за теологията, дори йезуитите си бяха счупили зъбите в него.

— Някои от тайните на Всемогъщия са трудни за обяснение, Маргрете. Ние, смъртните, трябва да повярваме в благите намерения на нашия Отец, дори и не винаги да проумяваме делата Му.

— Дали едно невръстно дете вярва в благите намерения на Създателя, когато му разбиват главата в камъните? И после, когато отива направо в ада, дали благодари на Бога за Неговата безкрайна Мъдрост и Доброта?

— Маргрете, какво говориш, за Бога!

— Говоря за онези места в Стария завет, където Йехова направо заповядва да се убиват младенците, и някои от тях трябва да бъдат убити, като им разбият главите в камъните. Погледни псалма, който започва с „По реките вавилонски...“ Виж и словото на Бог Йехова в Хозея: „Децата им ще бъдат разкъсани на парчета, а жените, които носят дете, ще бъдат разпорени“. Спомни си за Елисей и мечките. Алек, ти можеш ли да повярваш, че твоят Бог е накарал мечките да разкъсат онези малки деца само защото са се подигравали с плешивата глава на един старец?

Тя зачака.

Аз също чаках. Тя първа наруши мълчанието:

— Как мислиш, дали тази история с мечките и четиридесет и двете деца е истинското Божие слово?

— Разбира се, че е Божие слово! Но аз не мога да претендирам, че го разбирам напълно. Маргрете, ако искаш подробни разяснения върху всичко, което Бог е правил, моли се на Него самия да те просветли, вместо да се нахвърляш върху мен.

— Не съм искала да се нахвърлям върху тебе, Алек. Извинявай.

— Няма за какво. И аз никога не съм разбирал тази история с мечките, но не съм позволил тя да разклати вярата ми. Може да има някакъв иносказателен смисъл. Искам обаче да те попитам, скъпа, нима твоят Татко Один няма също толкова кървава биография?

— Не чак толкова. Йехова е унищожавал град след град, всички мъже, жени и деца, та дори и невръстните младенци. Один е убивал само в битки, когато противниците му са се равнявали по сила на неговата. Но според мене най-важната разлика се състои в това, че Татко Один не е всемогъщ и не претендира да е всемъдър.

(Умно. Тяхната теология е избегнала опасността да си строши зъбите в този костелив орех... Но как могат да го назовават „Бог“, ако не е всемогъщ?)

Тя продължи:

— Алек, любов моя, не искам да нападам вярата ти. Това не ми доставя никакво удоволствие и изобщо не съм имала намерение да го правя. Надявам се, че подобно нещо няма да се случи повече. Но ти ме попита направо дали приемам мъдростта на „Светото писание“, подразбирайки твоята Библия. Аз също съм длъжна да ти отговоря направо. Не, не я приемам. Йехова или Яхве от Стария завет ми се

струва един садистичен, кръвожаден злодей, комуто не струва нищо да изтреби цели народи. Не мога да разбера как е възможно да го отъждествяват с кроткия Христос от Новия завет, дори и чрез тайнствената Троица.

Понечих да отговоря, но тя беше поела дъх:

— Скъпи мой, преди да приключим този разговор, искам да ти кажа нещо, върху което съм размишлявала доста. Може ли твоята религия да предложи някакво обяснение на чудото, което ни се случи? На мен веднъж, а на тебе два пъти? Каква е тази смяна на световете?

(Аз самият непрекъснато си задавах този въпрос!)

— Не знам. Трябва да призная, че няма обяснение. Бих искал Библията да ми е под ръка, за да го потърся. Аз обаче се порових в паметта си и не открих нищо, което би могло да ме подготви за случилото се. — Въздъгнах. — Много неприятно чувство. Но... — аз ѝ се усмигнах, — Божественото провидение ми прати тебе. Нито една земя не е чужда за мен, щом там е Маргрете.

— Скъпи Алек! Попитах те, защото старата религия предлага такова обяснение.

— Какво?!

— То никак не е радващо. В началото на този цикъл Локи е бил победен. Знаеш ли кой е Локи?

— Горедолу. Който прави пакости.

— „Пакости“ е твърде меко казано. Той върши зло. Хиляди години Локи е бил пленник, прикован към голяма скала. Алек, краят на всеки цикъл в историята започва по един и същ начин. Локи успява да се освободи от веригите си... и настъпва хаос. — Тя ме погледна тъжно. — Извинявай, Алек... но аз съм сигурна, че Локи е свободен. Всички признаци са налице. Сега може да се случи всичко. Навлизаме в Залеза на Боговете. Рагнарк иде. Наближава краят на нашия свят.

## XII

*В оня час ще стане голям трус,  
и десетата част на града ще падне;  
а от труса ще загинат седем хиляди  
имена човешки; останалите пък ще се  
изплашат и ще въздадат слава на  
небесния Бог.*

Откровение 11:13

Измих още една купчина чинии с височината на масатланския фар, докато размишлявах върху онова, което ми каза Маргрете през чудния следобед на Ледниковия хълм. Аз обаче никога повече не подхванах тази тема. Тя също не говореше нищо — Маргрете никога не спори, ако има достатъчно уважителни причини да мълчи.

Дали бях повярвал на теорията ѝ за Локи и Рагнарк? Разбира се, че не! Е, нямах нищо против Армагедон да бъде наричан Рагнарк. Дали Исус или Йешуа, Мария или Мириам, Йехова или Яхве — какво значение имаше словесният символ, щом и говорещият, и слушателят подразбират едно и също явление! Но Локи?! Да повярвам, че един митичен полубог на някакъв невеж, варварски народ може да променя цялата вселена? Хайде стига!

Аз съм съвременен човек, отворен за новото, но не чак толкова, че вятърът да свири в главата ми. Някъде в Светото писание се криеше рационалното обяснение на бъркотията, в която се озовахме. Не беше нужно да го търся в приказките за призраци на отдавна покойни езичници.

Съжалявах, че нямам под ръка Библията. Е, без съмнение в базиликата на три преки от нас можеше да се намери католическа Библия... на латински или испански. Трябваше ми Библията на крал Джеймс. Сигурно някъде в този град все имаше някой и друг екземпляр, но къде да го търся? За пръв път в живота си завидях на



изключителната памет на Павел Проповедника (преподобния Пол Балониъс), който в средата на миналия век кръстосвал на шир и дълж централните щати, проповядвайки Словото Божие без книга. Брат Павел бил известен с това, че можел да цитира по памет който и да е пасаж от Библията, главата и номера на пасажа — и обратното, да посочи точното място, главата и номера на всеки прочетен му откъс.

Бях се родил твърде късно, за да познавам Павел Проповедника и никога не съм виждал на какво е способен. Но изключителната памет е талант. Бог често дарява хората със способности и аз не се съмнявах, че брат Павел е бил от надарените. Той умрял внезапно, по загадъчен и може би греховен начин — по думите на професора, който ми предаваше история на мисионерството, човек трябва да внимава много, когато проповядва на омъжена жена насаме.

Аз нямах дарбата на Павел. Мога да цитирам по памет първите глави на Битието и някои от Псалмите, както и разказа на Лука за раждането на Исус, заедно с още някои откъси. Но за да реша сегашния проблем, трябваше да проуча в подробности всички пророци, особено пророчеството, известно като Откровение на Свети Йоан Богослов.

Наистина ли Армагедон приближаваше? Настъпил ли беше часът на Второто пришествие? Дали аз самият щях да бъда жив, когато прозвучи тръбният глас?

Тръпки ме побиваха при тази мисъл, но беше невъзможно да се отърва така бързо от нея. Много милиони ще са живи в този велик ден, сред това огромно войнство може да е и Александър Хергеншаймър. Щях ли да чуя Неговия зов и да видя как мъртвите се надигат, а после заедно с тях „да се възнеса в облаците, за да срещна Бога в небесата“ и да остана с Него, както беше обещано? Най-вълнуващият пасаж във Великата Книга!

Не можех впрочем да бъда сигурен, че аз самият ще бъда сред спасените в този ден, дори и да го доживеех в плът и кръв. Това, че си упълномощен да проповядваш Евангелието, изобщо не увеличава шансовете ти. Свещениците си дават сметка за тази сурова истина (ако са достатъчно честни пред себе си), но миряните понякога си мислят, че духовникът е в привилегировано положение.

Нищо подобно! За свещеника няма оправдание. Той не може да се извини с незнанието си или да посочи младостта и липсата на опит

като основание за снизхождение, не може да се позове на непознаването на закона или на която и да било друга причина, докато мирянинът, дори и несъвършен, би могъл да разчита на спасение.

Знаейки това, аз бях принуден да призная, че действията ми в последно време не дават основание да разчитам, че ще съм сред спасените. Вярно, бях твърд във вярата. Някои хора изглежда си мислят, че това положение е някаква даденост и не се променя, нещо като дипломата от колежа. Братко, не разчитай на това! Аз си давах ясна сметка, че напоследък съм натрупал немалко грехове. Прекомерна гордост. Злоупотреба с алкохол. Алчност. Разврат. Изневяра. Съмнение. И така нататък...

И, което е най-лошото, не изпитвах разкаяние за най-тежките от тях...

Фактите говореха, че Маргрете няма да бъде в списъците на спасените и определени за рая, затова и аз нямах никакъв интерес да ида там. Да ме прости Господ, но това беше самата истина.

Бях искрено загрижен за безсмъртната душа на Маргрете.

Тя не можеше да се надява на втори шанс, както душите на хората от дохристиянската ера. Беше родена в лоното на лутеранската църква — не моята, но нейна предшественица, предтеча на всички протестантски църкви, най-ранният плод — „Храната на червеите“ (Когато бях момче, в неделното училище това „храна на червеите“ предизвикваше у мен асоциации, които нямаха нищо общо с теологията.)

Единственият начин, по който Маргрете можеше да бъде спасена, беше да се отрече от своята ерес и да се стреми към пречистване. Трябваше обаче сама да го постигне — аз не можех да го направя вместо нея.

Най-много, което можех да сторя, беше да я накарам да търси спасение. Но трябваше да действам много внимателно. Не можеш да накараш пеперуда да кацне на ръката ти, като размахваш меч. Маргрете не беше затънала в невежество езичница, която трябва просто да бъде просветена. Не, тя беше родена в лоното на християнството и го беше отхвърлила с отворени очи. Можеше да се позовава на Светото писание така свободно, както и аз самият — явно беше изучавала Библията много усърдно, далеч по-задълбочено от

повечето миряни. Никога не я попитах кога и защо е трябвало да го прави, но ми се струва, че е било по времето, когато вече се е готвела да изостави християнската вяра. Маргрете беше толкова сериозна и такъв чудесен човек, че без съмнение никога не би предприела такава крайна стъпка без задълбочено предварително проучване.

Търпеше ли отлагане проблемът на Маргрете? Дали разполагах поне с тридесетина години, за да надникна в мислите ѝ и да намеря най-добрия подход? Или Армагедон беше толкова близко, че дори един ден забавяне да я осъди на вечен мрак?

Общото между Рагнарок и християнския Армагедон беше това, че последната битка трябваше да бъде предшествана от големи чудеса и знамения. Дали случилото се досега не беше знак свише? Маргрете го приемаше така. И за мен самия мисълта, че то предвещава Армагедон, беше по-привлекателна от другата възможност, т.е. предполагаемата ми параноя. Възможно ли беше цял кораб да претърпи корабкрушение и световите да сменят местата си, само за да ми се попречи да сравня отпечатъците от пръсти? По едно време си мислех, че е възможно, но сега... О, я стига, Алекс, не си чак толкова важна особа!

(А може би съм?)

Никога не съм бил сред „хилядниците“. Много добре знам колко често числото хиляда се среща в Библията, особено в пророчествата, но никога не съм вярвал, че Всемогъщият е трябвало да прибегне до цифри — дори и когато става дума за хилядолетия — само за да зарадва номеролозите.

От друга страна знам, че твърде много иначе разумни и дълбоко набожни хора отдават огромно значение на приближаващия край на Второто хилядолетие и очакват Страшният съд, Армагедон и всичко останало да настъпи по това време. Те намират доказателства за това в Библията и твърдят, че се потвърждава от надписите в Хеопсовата пирамида и множество апокрифи.

Разминават се обаче в мненията си за края на хилядолетието. Дали е двехилядната или две хиляди и първата година след Христа? Или пък става дума за 7 април 2030 година, три следобед по местно ерусалимско време? Ако наистина учените са определили вярно времето на Разпятието (и на земетресението в момента на смъртта

Му), независимо от светското летоброене. А може би е Страстният петък на 2030 година, изчислено по лунния календар? Това никак не е проста работа, ако си припомним какво се опитваме да пресметнем.

Но ако вземем за отправна точка не Разпятието, а раждането на Христа, веднага бие на очи, че нито наивната двехилядна, нито почти толкова наивната две хиляди и първа година могат да бележат края на хилядолетието, защото Христос е роден във Витлеем на Коледа ... през петата година преди Христа!

Всеки образован човек го знае, но почти никой не се замисля върху това.

Как е възможно най-голямото събитие в цялата история, рожденият ден на Божието Въплъщение, да се сбърка с пет години? Невероятно!

Как ли? Много лесно. През шести век някакъв монах направил аритметична грешка. Сегашното летоброене („след Христа“) е въведено векове след раждането на Христос. Всеки, който се е опитвал някога да разчете на някой крайъгълен камък дата, изписана с римски числа, може да разбере и да оправдае грешката на брат Дионисий. През шести век толкова малко хора са можели да четат, че грешката остава неразкрита дълги години, а когато все пак я открили, вече било твърде късно да се поправи. Така се стигнало до нелепата ситуация, че Христос е роден пет години преди Христа! Недомислие, което може да бъде загладено само като се изтъкне, че едното изчисление се опира на факти, а другото — на грешка в летоброенето.

В продължение на две хиляди години грешката на добрия монах била без особено значение. Сега обаче тя е от особена важност. Ако „хилядниците“ са прави, краят на света би трябвало да се очаква на идущата Коледа!

Моля, обърнете внимание, че не казвам „на двадесет и пети декември“. Денят и месецът на раждането на Христос са неизвестни. Матей отбелязва, че цар е бил Ирод; Лука твърди, че цезар е бил Август, а Сирений е бил управител на Сирия, освен това всички знаем, че Мария и Йосиф са тръгнали от Назарет за Витлеем, за да ги преброят и обложат с данъци.

Други данни няма нито в Светото писание, нито в римските граждански записи.

Ето това е! Според теорията на „хилядниците“ Страшният съд трябва да се очаква след около двадесет и пет години... или днес следобед!

Тази несигурност не би ме лишила от сън, ако не беше Маргрете. Но как можех да спя, когато над любимата ми е надвиснала заплахата да бъде захвърлена в Бездънната яма и да страда там во веки веков?

Вие какво бихте направили?

Опитайте се да си представите как съм застанал бос на мръсния под и мия чинии, за да платя дълговете си, и в това време размишлявам задълбочено над проблеми от първостепенно значение. Смешна гледка! Но миенето на чинии не е работа, която изисква да напрегнеш всичките си умствени сили. Аз я върша по-добре, когато умът ми е зает с разнищването на някой труден въпрос.

Понякога сравнявах сегашното си положение с това, което бях доскоро, и се чудех защо трябва да мина през лабиринт, за да се добера до дома, който сам си бях изградил.

А исках ли наистина да се върна? Там беше Абигейл и макар многоженството да е нещо приемливо в Стария завет, в четиридесет и шестте щата беше съвсем друго. Въпросът беше решен веднъж завинаги, когато артилерията на Съюзната армия унищожил крепостта на антихриста в Солт Лейк Сити и под неин надзор тези безнравствени „семейства“ бяха разбити и разпръснати.

Да се откажа от Маргрете в полза на Абигейл — това беше твърде висока цена за удоволствието да си върна властта и влиянието, с които до неотдавна се ползвах. Но аз обичах работата си и всички свързани с нея блага, на които заслужено се радвах. Изминалата година беше най-успешната от създаването на фондацията — имам предвид сдружението с нетърговска цел „Църковно обединение за благоприличие“. „Нетърговска цел“ не означава, че организацията ни не може да плаща добри заплати и дори премии, а аз заемах добре платена длъжност след тази най-успешна година в нашата история, когато фондовете ни значително се увеличили и заслугата за това беше най-вече моя — като заместник на ръководителя първостепенната ми задача беше да държа хазната пълна.

Но това, което ми доставяше истинско удоволствие, беше добрата реколта, която пожънахме в полето на закона, защото

увеличаването на фондовете само по себе си не означава нищо, ако програмите ни за духовно усъвършенстване не постигнат целта си.

Изминалата година ни зарадва със следните постижения:

1. Федерален закон, обявяващ аборта за углавно престъпление.

2. Федерален закон, според който производството, продажбата, притежаването, изнасянето, транспортирането и/или използването на противозачатъчни средства или приспособления се смята за углавно престъпление и се наказва със затвор за не по-малко от една година и един ден и не повече от двадесет години за всяко провинение. Същият закон премахва съществуващата досега лицемерна уговорка: „С профилактична цел“.

3. Федерален закон, с който не се забранява хазартът, но контролът и издаването на разрешителни преминават под федерална юрисдикция. Малко по малко проблемът щеше да се реши окончателно — стъпвайки на тази основа, ние можехме постепенно да отнемаме от територията на двете най-големи свърталища на порока — Невада и Ню Джърси. Разделяй и владей!

4. Решение на Върховния съд — с наше участие като консултанти — според което обществените норми, валидни за големите и среднонаселените градове, трябва да са в сила във всеки град, независимо в кой щат (делото „Томкинс срещу Обединението на разпространителите на информация“).

5. Реален напредък в кампанията ни за поставянето на тютюна под контрол като един от наркотиците, с помощта на хитър тактически ход — въвеждане на формулировката „вещества, които се запалват и се вдишват“, разграничавайки го по този начин от смъркането и дъвкането на тютюн.

6. Напредък на ежегодния ни национален събор по някои въпроси, от които живо се интересувах. Един от тях беше как да премахнем освобождаването от данъци за частните училища, които не са ориентирани към никоя християнска секта. Все още няхме ясна политика по този въпрос заради деликатния проблем с католическите училища. Трябваше ли да разпрострем крилото си и над тях или беше дошло времето да ги ударим? Съюзници ли са ни католиците или врагове — този въпрос беше твърде важен за нас, които стояхме на предните огневи позиции.

Не по-малко труден за разрешаване беше и еврейският проблем. Възможно ли беше някакво хуманно решение? Ако не, тогава какво? Трябваше ли да заемем категорично становище и да се захванем за работа? Това се обсъждаше само в ограничен кръг.

Другояче стояха нещата с един от любимите ми проекти — да разгромя астрономите. Малко от миряните си дават сметка какви беди са в състояние да ни навлекат те. За пръв път го забелязах още в инженерното училище, когато преминавах курс по нагледна астрономия — съгласно изискванията за разширяване на общата култура, залегнали във всички студентски програми. Дайте на един астроном по-голям телескоп и го пуснете да си разиграва коня, оставете го без надзор и първото, което той ще направи, е да излезе с някоя зловредна, недомислена теория, отричаща древните истини на Битието.

Има само един начин да се справим с подобни глупости — да ги ударим по кесията! Да преразгледаме понятието „образователен“ и да изключим от него ненужните, обременителни астрономически обсерватории. Да освободим от данъци единствено Военноморската обсерватория, да намалим персонала ѝ и да ограничим дейността ѝ до проблемите, обслужващи непосредствено целите на навигацията. (Някои от най-богохулствените и разрушителни теории бяха дело на нейни волнонаемни служители, които нямаха достатъчно разумна работа, за да уплътняват времето си.)

Нищо добро не може да се очаква от такива самозвани „учени“, но астрономите като че са най-лошите сред тях.

Има още един въпрос, повдиган редовно на ежегодните ни събори, за който нямам никакво намерение да губя нито време, нито пари — избирателните права на жените. Тези истерични особи, титуловащи се „суфражетки“, не представляват заплаха за никого — те никога не биха могли да спечелят и вдигат пара, само за да привлекат вниманието и да се почувстват важни. Не бива да ги затваряме, нито да ги излагаме на публично порицание — защо да правим от тях мъченици? Най-добре е въобще да не им обръщаме внимание.

Имаше и други интересни и перспективни въпроси, които на председателстванията от мене заседания не влизаха в дневния ред и не се повдигаха — вместо това те намираха място в личния ми списък на евентуалните мероприятия за следващата година. Например:

Отделни училища за момчета и момичета.

Възстановяване на смъртното наказание на вещиците и продалите се на дявола.

Изборът на Аляска за решаване на негърския проблем.

Федерален контрол върху проституцията.

Хомосексуалистите. Какъв е отговорът? Наказание? Хирургична намеса? Или нещо друго?

Има безброй справедливи каузи, заслужаващи вниманието на пазителите на обществения морал — въпросът е коя от тях да изберем, за да прославим още повече нашия Бог.

Ала колкото и да бяха интересни тези проблеми, може би никога повече нямаше да се занимавам с тях. Един мияч на чинии, който в момента учи местния език (при това дори не литературно!) не е политически фактор. Ето защо предпочетох да не се тормозя повече с тези разсъждения и да се съсредоточа върху непосредствените си проблеми — еретичните възгледи на Маргрете, както и не толкова важният, затова пък по-неотложен въпрос — официалното ни освобождаване от крепостничеството и заминаването на север.

Бяхме работили за дон Хайме малко повече от сто дни, когато го помолих да ми помогне да изчислим точната дата, на която всички условия по нашия договор щяха да бъдат изпълнени и дългът ни изплатен. Това беше вежлив начин да му кажа: „Драги шефе, идва времето, когато ще хукнем оттук като отвързани. Прави си сметката.“

Бях изчислил, че са ни нужни сто двадесет и един ден, за да си оправим сметките... а сега дон Хайме ме халоса по главата така, че забравих и малкото, което знаех на испански. По негови пресмятания за изплащане на дълга ни бяха нужни сто петдесет и осем дни.

Повече от шест седмици, когато аз бях пресметнал, че следващата седмица ще бъдем свободни!

Опитах се да протестирам, посочвайки му, че размерът на дълга, който съдът ни беше определил, разделен на дневното заплащане, определено на търга (шестдесет песос за Маргрете и двойно по-малко за мене), дава точно сто двадесет и един ден, от които бяхме изработили сто и петнадесет.

Да, само че не са сто и петнадесет, а деветдесет и девет — той ми подаде календар и ме подкани да смятам. Тогава открих, че нашите



чудесни вторници не влизат в сметката. Поне така каза нашият „патрон“.

— Освен това, Алесандро — добави той, — пропуснали сте да сметнете лихвите върху неизплатения дълг, не сте взели предвид и инфлационния фактор, данъците и дори пожертвованията за болницата „Нашата Света Майка“. Ако се разболеете, аз ще трябва да поема разноските, нали така?

(Така беше. Не се бях замислял върху това заради убедеността си, че е задължение на работодателя към хората му.)

— Дон Хайме, когато изплатихте дълга ни, секретарят в съда изчисли след колко време договорът ни ще бъде изпълнен. Той каза, че задълженията ни ще бъдат погасени след сто двадесет и един ден. Лично ми го каза!

— Тогава идете при секретаря и го обсъдете с него.

С тези думи дон Хайме ми обърна гръб.

Това ме отрезви. Този път дон Хайме изглеждаше толкова склонен да постави въпроса пред някой упълномощен орган, колкото преди това показваше неохота да отнесе въпроса за бакшишите на Маргрете към съда. За мен това означаваше, че опитът му с подобен род договори го кара да се чувства уверен в резултата и може да застане пред съдията и секретаря без страх, че ще отсъдят в негова вреда.

Успях да обсъдя въпроса на спокойствие с Маргрете едва късно вечерта.

— Как е възможно да направя такава грешка, Марго? Мислех, че секретарят е пресметнал всичко, преди да ни накара да подпишем договора за задълженията си. Сто двадесет и един ден. Така ли е?

Тя не отговори веднага и аз продължих да настоявам:

— Не ми ли го каза точно така?

— Алек, независимо от факта, че сега обикновено мисля на английски, а в последно време и на испански, когато ми се наложи да смятам, мисля на датски. Датската дума за „шестдесет“ е „tres“, което пък на испански означава „три“. Разбираш ли колко лесно бих могла да се объркам? Сега вече не съм сигурна дали ти казах „Ciento у veintiuno“ или „Ciento у sesentiuno“, защото не помня числата на английски или на испански, а на датски. Мислех, че сам си го пресметнал.

— Ама разбира се! Секретарят не каза нито една дума на английски, а тогава аз не знаех нито дума испански. Сеньор Муньос се обърна към тебе, а ти ми преведе онова, което каза. По-късно аз си направих изчисленията и те потвърдиха казаното от него. Или от тебе. По дяволите, не знам!

— Защо тогава не го забравим, докато не ни се удаде случай да попитаме сеньор Муньос?

— Марго, не те ли разстройва мисълта, че ще трябва да робуваме в тази кочина пет седмици повече?

— Разстройва ме, но не чак толкова. Винаги ми се е налагало да работя, Алек. Работата на кораба беше по-трудна от учителстването, затова пък можех да пътувам и да видя непознати места. Сервирането в ресторанта е малко по-тежко от почистването на стаите на „Конге Кнут“, но тук си ти и това компенсира всичко. Искам да отида с тебе в родината ти... но тя не е моя родина и желанието ми да замина не е толкова силно като твоето. За мен сега родината е там, където си ти.

— Скъпа, разсъжденията ти са толкова логични и разумни, толкова цивилизовани, че понякога направо ми връзваш ръцете.

— Не съм имала такова намерение, Алек. Искам само да спрем да се тормозим, докато не се срещнем със сеньор Муньос. А в момента имам желание да ти разтрия гърба, докато се отпуснеш.

— Убедихте ме, мадам! Но само при условие, че ми позволите да разтрия бедните ви уморени крачка, преди да започнете да масажирате гърба ми.

Този вариант устройваше и двамата ни. „О, животът започва отново!“

Просяците не могат да бъдат придилични. На сутринта станах рано, видях се с разсилния на секретаря и научих от него, че не мога да се срещна със сеньор Муньос преди приключването на заседанията за деня, затова наполовина се уговорих за вторник след приключването на делата — казвам „наполовина“, тъй като задължението да се явим се отнасяше само за нас, но не и за секретаря. (Но ако е рекъл Бог, той щеше да бъде там.)

И така, във вторник както обикновено отидохме на излет, тъй като не можехме да се срещнем със сеньор Муньос преди четири следобед. Облеклото ни обаче беше празнично, а не като за пикник — тоест бяхме си обули обувките, бяхме се изкъпали сутринта, а аз бях

избръснат и облечен в най-хубавите си дрехи (от стария гардероб на дон Хайме, но чисти и изгладени), вместо в износения панталон от бреговата охрана, с който работех в кухнята. Маргрете носеше пъстрите одежди, с които се беше сдобила през първия ни ден в Масатлан.

И двамата се постаряхме да не се появяваме в съда потни и прашни. Защо си мислехме, че това има някакво значение, не мога да кажа. Но някак си бяхме убедени, че приличието изисква явяването ни в съда в най-добър вид.

Както обикновено, минахме край фонтана, за да се видим с нашия приятел Пепе, преди да свием към хълма. Той ни се усмихна с искрена радост и започна размяна на любезности, с които испанският е така богат, докато в английския почти не се срещат. Ежеседмичните ни посещения при Пепе се бяха превърнали във важна част от нашия социален живот. Вече знаехме повече за него — не от самия Пепе, а от Аманда — и това ме караше да го уважавам още повече.

Пепе не беше роден сакат (както си мислех по-рано). На времето бил шофьор и пътувал с камион през планините чак до Дуранго, а и по-далеч. После при катастрофата Пепе останал затиснат под купа железа в продължение на два дни, докато го открили. Закарали го в болницата „Света Богородица“ без никакви видими признаци на живот.

Пепе обаче се оказал невероятно жилав. Четири месеца по-късно напуснал болницата. Някой събрал помощи, за да му купят количката. Той получил официално разрешение от властите да проси и заел мястото си край фонтана — приятел с проститутките, приятел и с „доновете“, с вечната си широка усмивка към нещастieto, пратено му от съдбата.

След като отделихме подобаващо време да си побъбрим и да разменим любезности за здравето и самочувствието както на присъстващите, така и на общите познати, преди да се обърнем да си вървим, аз предложих на нашия приятел банкнота от едно песо.

Той ми я подаде обратно.

— Двадесет и пет сентавос, приятелю. Нямах ли дребни? Или да ти върна ресто?

— Пепе, приятелю, ние ще се радваме, ако приемеш от нас този скромнен подарък.

— Не, не! На туристите им съдирам кожата и пак ми е малко, но от вас, приятелю, няма да взема повече от двадесет и пет сентавос.

Не се опитах да споря. В Мексико ако човек не държи на достойнството си, с него е свършено.

Ледниковият хълм е висок стотина метра. Изкачихме го много бавно. Вървах отзад, за да съм сигурен, че Маргрете няма да стигне горе без дъх. По някои признаци бях почти сигурен, че е бременна. Тя обаче явно не беше склонна да обсъжда въпроса с мен, а аз, разбира се, не можех да подхвана разговора пръв.

Намерихме нашето любимо място, където можехме да се скрием под сянката на едно дръвче и в същото време да наблюдаваме всичко наоколо — на север Калифорнийския залив, на запад Тихия океан и онова, което може би бяха облаците, увенчаващи върха на Ваја California на триста километра от нас, на югозапад протежението на нашия полуостров до Cerro Vigia (Стражевия хълм) с красивата Playa de las Olas Atlas между него и нашето възвишение, а отвъд Стражевия хълм — Cerro Creston, където се извисяваше гигантският фар — Faro, най-високата точка на полуострова. На юг погледът обхващаше целия град чак до пристана на бреговата охрана. На изток и североизток се простираха планините, скриващи отдалечения на двеста и петдесет километра Дуранго... но днес въздухът беше толкова прозрачен и имахме чувството, че само да протегнем ръка, ще докоснем тези върхове.

Масатлан беше пръснат в краката ни като някакво куклено градче. Даже базиликата отгоре изглеждаше не като впечатляваща с размерите си църква, а като архитектурен макет. За стотен път се чудех как католиците, с техните обикновено бедстващи миряни, могат да строят толкова хубави църкви, докато колегите им протестанти в същото време трябва да ипотекират имуществото си, за да издигат далеч по-скромни съоръжения.

— Виж, Алек! — Маргрете сочеше нагоре. — Анибал и Роберто си имат нов „аероплан“!

И наистина, сега на кея на Бреговата охрана имаше два аероплана. Единият беше гротескното водно конче, на което дължахме спасението си; новият изглеждаше съвсем иначе. Отначало си помислих, че е потънал край пристана. Ските, върху които по-старата

машина се крепеше върху водата, напълно липсваха при тази нова конструкция.

После се досетих, че новата машина е в буквалния смисъл на думата летяща лодка. Корпусът ѝ беше като плувка или корито, но при всички случаи беше водонепроницаем. Двигателите бяха вдигнати над крилето.

Никак не бях сигурен, че може да се има доверие на тези радикални промени. Непретенциозната сигурност на машината, в която летяхме, беше повече по моя вкус.

— Алек, хайде да ги навестим следващия вторник.

— Добре.

— Мислиш ли, че Анибал ще ни покани да се повозим на новия му аероплан?

— Ако комендантът знае за това, съмнявам се.

Не и казах, че тази модерна купчина ламарини не ми вдъхва доверие — Маргрете винаги проявяваше завидно безстрашие.

— Но можем да им идем на гости и да помолим да ни го покажат. Лейтенант Анибал ще бъде доволен. Роберто също. Хайде да ядем.

— Прасчо! — засмя се тя, постла покривката и започна да нарежда върху нея храна от кошницата, която носех. Вторниците даваха възможност на Маргрете да редува мексиканските гозби на Аманда със собствените си датски и интернационални кулинарни приумици. Днес беше решила да направи датски сандвичи филийки, които датчаните обожават, пък и не само те, а всички, които имат възможността да им се насладят. Аманда разрешаваше на Маргрете да прави каквото си поиска в кухнята, а сенъора Валера не се бъркаше — тя никога не стъпваше там по силата на примирие, намерило място още преди нашето постъпване. Аманда беше жена с характер.

Днешните сандвичи бяха отрупани с крехки вкусни скариди, с които се слави Масатлан, но това беше само началото. Спомням си, че имаше шунка, пуйка, хрускав кълцан бекон, майонеза, три вида сирене, няколко вида кисели краставички, малки чушлета, някаква неизвестна риба, тънки резенчета телешко, пресни домати, доматино пюре, три вида салати и нещо, което прецених като пържени патладжани. Но, слава Богу, не е нужно да знаеш какво ядеш, за да му се наслаждаваш. Маргрете сложи всичко това пред мен и аз доволен

започнах да нагъвам така, че ми працияха ушите — нищо, че не знаех какво точно ям.

Един час по-късно вече се оригнах, но се правех, че няма такова нещо.

— Маргрете, казвал ли съм ти днес, че те обичам?

— Да, но беше отдавна.

— Е, сега ти го казвам. Ти си не само красавица, радост за окото и добре сложена, но си и чудесна готвачка.

— Благодаря ви, сър.

— Искаш ли да отдам дължимото и на прекрасните ти интелектуални качества?

— Не, не е необходимо.

— Както желаш. Ако промениш решението си, уведоми ме. Престани да прибираш, аз ще оправя всичко след малко. Легни тук и ми кажи защо още продължаваш да живееш с мен. Едва ли е заради готварските ми умения. Сигурно защото съм най-добрият мияч на чинии по западния бряг на Мексико?

— Да.

Тя продължи да прибира и не спря, докато не почисти идеално всичко. Остатъците от обяда прибра обратно в кошницата, за да ги върне на Аманда.

После тя легна до мен и обви шията ми с ръка. Изведнъж вдигна глава и се послуша.

— Какво е това?

— Кое?...

В този миг и аз го чух. Някакъв далечен грохот, който се усиливаше — като тракането на влак на завой. Но най-близката железница, която водеше на север към Чиуауа и на юг към Гуадалахара, беше доста отдалечена от нас, отгатак полуострова на Масатлан.

Грохотът се усили. Земята започна да се тресе. Маргрете седна.

— Алек, страх ме е!

— Не се бой, скъпа, аз съм тук.

Пресегнах се и я придърпах към себе си, притискайки я здраво, докато земята под нас се тресеше и тътенът все повече се усиливаше, докато стана оглушителен.

Ако някога сте преживявали земетресение, колкото и слабо да е било, тогава ви е ясно и без думи какво изпитвахме. Ако никога не сте били свидетели на такъв трус, просто няма да ми повярвате — и колкото по-точно ви го описвам, толкова по-малко ще ми вярвате.

Най-лошото при земетресенията е това, че наоколо няма нищо стабилно, за което да се заловите... но най-плашещ е шумът, адският грохот във всичките му разновидности — трошенето на притиснатите една в друга скали под вас, трясъкът на рушащи се сгради, писъците на ужасените хора, виковете на ранените и затрупаните, воят и ревът на животните, застигнати от бедствието, което не разбираха.

И това нямаше спиране.

Ужасът продължи безкрайно, после дойде най-силният трус и градът се сгромоляса.

Аз го чух. Шумът, който беше достигнал предела си, сега стана двойно по-силен. Успях да се надигна на лакът и да се огледам. Куполът на базиликата се пръсна като сапунен мехур.

— Погледни, Марго! Не, недей, ужасно е!

Тя мълчаливо се надигна. Лицето ѝ беше бяло като на мъртвец. Продължавах да я притискам към себе си и да гледам надолу към полуострова отгатък Cerro Vigia — там беше фарът.

Той се накланяше.

Докато го гледах, той се пречупи по средата и бавно и величествено се срина на земята.

Извън пределите на града край кея се виждаха аеропланите на бреговата охрана. Те подскачаха в някакъв бесен танц. Едното крило на новия аероплан се потопи, водата го подхвана... и тогава го изгубих от поглед, защото в този миг над града се вдигна облак — праха от хилядите тонове натрошена зидария.

Насочих погледа си към ресторанта и го открих: „EL RESTAURANTE PANCHO VILLA“. Докато се взирах, стената, на която беше окачена табелата, се нагърчи и рухна на улицата. Вдигналата се прах скри гледката.

— Маргрете! Свърши се. Ресторантът го няма. — Аз посочих нататък.

— Нищо не виждам.

— Казвам ти, че вече го няма. Разрушен е. Благодаря на Бога, че Аманда и момичетата днес не са на работа!

— Да. Алек, няма ли да свърши някога това?

И изведнъж се свърши — далеч по-внезапно, отколкото беше започнало. Като по чудо прахта беше изчезнала. Нямахме тътен, нямаше писъци на ранени и умиращи, нямаше рев на животни.

Фарът си беше на мястото.

Погледнах наляво от него, за да проверя там ли са аеропланите. Нямахме ги. Не се виждаха дори пилоните, към които трябваше да бъдат привързани. Насочих погледа си към града. Там цареше безметежно спокойствие. Базиликата беше незасегната и прекрасна. Потърсих с очи табелата на „Панчо Виля“.

Не можах да я открия. На ъгъла, където би трябвало да се намира ресторантът, имаше някаква сграда, но формата ѝ и прозорците като че не бяха съвсем същите.

— Марго... Къде е ресторантът?

— Не знам. Какво става, Алек?

— Пак същата история — изрекох горчиво. — Светът се променя. Земетресението отмина, но градът, в който се намираме, е друг. Изглежда същият, но не е.

Бях прав само наполовина. Преди да се решим да слезем от хълма, грохотът започна отново. После люлеенето... последвано от все по-нарастващия шум и бясното разтърсване на земята. И този град беше разрушен! Видях още веднъж пречупването и сгромолясването на фара. Още веднъж църквата се срина до основи. Отново се вдигна облакът от прах и прозвучаха писъците и стенанията.

Вдигнах юмрук и го разтърсих към небето.

— Спрете, дяволите да ви вземат! Два пъти вече е прекалено!

Не ме порази гръм.



## XIII

*Видях всички работи, които се  
вършат под слънцето, и ето — всичко  
е суета и гонене на вятър.*

Екклесиаст 1:14

Ще прескоча следващите три дни, защото нищо приятно не се случи тогава. „Имаше кръв по улиците и прах.“ Оцелелите, онези от нас, които не бяха ранени, съкрушени от мъка, вцепенени или изпаднали в истерия — с една дума, малкото дееспособни — работехме сред развалините, опитвайки се да открием някой оживял под купищата тухли, камъни и мазилка. Но какво може да се направи с голи ръце срещу неизброимите тонове камък?

Какво може да се направи, когато дълго си копал и накрая откриеш, че си закъснял, че е било късно още когато си започвал? Веднъж чухме тихо скимтене, което ни заприлича на мяукане на малко коте, и започнахме внимателно да разравяме, като се стараехме да не натискаме това, което се намира отдолу и да отстраняваме камъните, без да разместяваме другите под тях, за да не нараним затрупаното същество. Най-сетне се добрахме до него. Беше дете — току-що умряло. Коремът му беше разкъсан, а главата му от едната страна беше размазана. „Блажен, който вземе и разбие о камък твоите младенци.“ Извърнах глава и повърнах. Никога повече няма да прочета Псалм 137.

Прекарахме тази нощ по по-ниските склонове на Ледниковия хълм. След залез слънце прекратихме опитите да спасяваме затрупаните. Освен че тъмнината правеше по-нататъшната работа невъзможна, появиха се и мародери. Дълбоко бях убеден, че мародерът е потенциален насилник и убиец. Бях готов да умра за Маргрете, ако се наложи — но нямах никакво желание да умирам от безплодна галантност в стълкновение, което можеше да бъде избегнато.

Рано следобед на другия ден пристигнаха части на мексиканската армия. През това време не свършихме нищо полезно — повече ръчкахме из развалините. Няма да ви казвам какво открихме. Но войниците сложиха край дори и на това — всички цивилни бяха събрани на едно място и подгонени като стадо от полуострова и разрушения град към железницата отвъд реката. Там зачакахме — скорошни вдовици, мъже, току-що лишени от съпругите си, изгубени деца, ранени на импровизирани носилки и други, които можеха да ходят, хора без видими поражения, но безмълвни и с празни очи. Маргрете и аз бяхме сред щастливците — само гладни, жадни, мръсни и от главата до петите в синини, получени от лежането на земята по време на земетресението. Исках да кажа, по време на двете земетресения.

Дали имаше още някой, преживял и двата труса?

Не смеех да попитам. Изглежда бях единственият наблюдател на тази смяна на световите — освен Маргрете, която на два пъти дойде с мен, защото я държах в прегръдките си. Дали наоколо нямаше и други жертви? Може би и на „Конге Кнут“ имаше такива, които си държаха езика зад зъбите? Как да попитам? Извинявай, амиго, това същият град ли е като вчера?

Бяхме чакали на гарата около два часа, когато пристигна армейска водоноска — по една алуминиева чашка вода за всеки оцелял и войник с щик край всяка опашка, за да въвежда ред.

Точно преди залез слънце водоноската се върна с още вода и със самуни хляб. Маргрете и аз трябваше да си разделим общата дажба от четвъртинка хляб. По това време пристигна на заден ход някакъв влак и военните започнаха да качват хората в момента, в който го разтовариха. Маргрете и аз пак имахме късмет — натикаха ни в пътнически вагон, докато повечето хора пътуваха в товарни.

Влакът потегли на север. Никой не ни попита искаме ли да тръгнем в тази посока, не ни поискаха и пари за път — целият Масатлан се евакуираше. Докато не се оправеше водоснабдяването, градът оставаше във владение на плъховете и мъртвците.

Няма смисъл да описвам това пътуване. Влакът се движеше, ние търпяхме. При Гуаймас железницата се отдалечава от крайбрежието и поема право на север през Сонора към Аризона. Красива местност, но ние не бяхме в настроение да ѝ се любуваме. Спяхме колкото беше

възможно повече, а през останалото време се преструвахме, че спим. Всеки път, когато влакът спреше, част от пътниците изчезваха — освен в случаите, когато полицията успееше да ги върне и да ги натика обратно във вагоните. Докато стигнем Ногалес в Сонора, влакът вече се беше изпразнил наполовина. Местоназначението на онези, които оставаха, явно беше Ногалес в Аризона. Сред тях бяхме и ние.

Стигнахме граничната бариера рано следобед на третия ден след земетресението.

Натикаха ни в сградата на ареста точно отатък граничната линия и някакъв мъж в униформа се обърна към нас на испански:

— Добре дошли, амигос! Съединените щати са готови да се притекат на помощ на съседите си във време на изпитания и Имиграционната служба на САЩ съкрати процедурата, за да можем бързо да се погрижим за всички ви. Отначало молим всеки от вас да мине през обезпаразитяване. После ще ви бъдат издадени зелени карти извън определената квота, така че ще можете да работите каквото пожелаете навсякъде в Съединените щати. На ваше разположение ще имате агенти по труда, които ще намерите веднага щом излезете от загражденията. Също и полева кухня, където ще ви дадат супа. Ако сте гладни, спрете тук и се нахранете за пръв път като гости на Чичо Сам. Добре дошли в „Лос Естадос Унидос“!

Няколко души имаха въпроси, но ние с Маргрете се насочихме право към вратата, водеща към помещенията за обезпаразитяване. Думата, обозначаваща тази санитарна процедура, ми се струваше някак обидна — изискването да те „обезпаразитят“ беше намек, че имаш паразити. Определено бяхме мръсни и раздърпани, а аз бях обрасъл с тридневна брада, но чак пък въшливи!...

А може и да бяхме. След един ден ровене из руините и още два, натъпкани заедно с още мнозина немити несретници като нас в не особено чист още в момента на качването вагон, можех ли с чисто сърце да твърдя, че нямам никакви паразити?

Процедурата не беше неприятна. Представляваше къпане под наблюдение с призови на испански да измиете грижливо всички окосмени места с течен медицински сапун. През това време дрехите ми минаха през нещо като дезинфекция или стерилизация — в автоклав, струва ми се — и трябваше да чакам чисто гол двадесет

минути, за да ми ги върнат, като с всяка измината минута все повече кипвах.

Но след като веднъж се видях облечен, ядът ми премина — беше ясно, че никой не се опитва съзнателно да ме унижи. Работата беше там, че всяка импровизирана процедура, целяща да внесе ред сред тълпите от хора в извънредни обстоятелства, почти неизбежно е пагубна за човешкото достойнство. (За мексиканските бежанци явно беше точно така, защото чувах мърморене.)

После отново трябваше да чакам, този път Маргрете.

Тя се появи на изхода откъм женското отделение, видя ме и се усмихна. Изведнъж всичко беше наред. Но как беше възможно човек да излезе от помещението за обезпаразитяване и да изглежда като манекен?

Тя се приближи и попита:

— Отдавна ли ме чакаш, скъпи? Извинявай. Вътре има дъска за гладене и ми се усмихна щастие то да се добера до нея. Дрехите ми бяха в плачевен вид, когато излязоха от стерилизатора.

— Няма нищо — излъгах аз. — Изглеждаш чудесно. — (Сега вече не си кривях душата!) — Ще идем ли да обядваме? Боя се, че ще бъде супа.

— Има ли още някакви формалности за уреждане?

— Мисля, че най-напред е добре да опитаме супата. Зелени карти не ни трябват — те са за мексиканците. Ще трябва обаче да им обясня, че паспортите ни са изгубени.

Вече бях премислил всичко и го бях споделил с Маргрете във влака. Историята ни щеше да добие следния вид: ние сме туристи, отседнали в „Хотел де лас Олас Атлас“ на морския бряг. Когато започва земетресението, двамата сме били на плажа. Затова сме останали без дрехи, без пари и без багаж, а хотелът ни е разрушен. Имали сме късмет да оживеем, а дрехите на гърбовете си сме получили от мексиканския Червен кръст.

Тази история имаше две предимства: хотелът действително беше разрушен, а останалата част трудно можеше да бъде проверена.

За да стигнем до полевата кухня и казана със супата, трябваше първо да минем през опашката за зелените карти. В крайна сметка се добрахме до масата. Мъжът, седнал зад нея, ми пхна под носа някаква бланка и каза на испански:

— Попълнете тук името си, най-напред фамилното. Нанесете адреса. Ако домът ви е разрушен, отбележете го и посочете друг адрес — на братовчед, баща, свещеник, или някой друг, чийто дом не е разрушен.

Подхванах тирадата си. Чиновникът вдигна поглед и изрече:

— Амиго, задържете опашката!

— Но аз нямам нужда от зелена карта! Не ми трябва зелена карта! Аз съм американски гражданин, който се връща от чужбина и се опитвам да ви обясня защо съм без паспорт. Същото важи и за съпругата ми.

Мъжът забарабани с пръсти по масата.

— Вижте какво — заяви той, — акцентът ви показва, че сте американец. Но аз не мога да направя нищо за изгубения ви паспорт, а тук ме чакат още триста и петдесет души, които трябва да оправя, плюс още един влак, който в момента пристига. До среднощ няма да си легна. Защо не направите тази услуга и на двама ни и не вземете зелена карта? Няма да ви отрови, само ще ви даде възможност да влезете в страната. Утре можете да се борите с Държавния департамент да ви издадат нов паспорт — но не и с мен. О'кей?

Може да съм глупав, но не съм свикнал да се запъвам като магаре на мост.

— О'кей.

Посочих като свое местопребиваване адреса на дон Хайме — мисля, че поне това ми дължеше. Този адрес имаше предимството, че се намираще в друга вселена.

Полевата кухня беше точно това, което трябваше да се очаква от едно благотворително начинание. Храната обаче беше приготвена по американски вкус — за пръв път от месеци насам — освен това бяхме гладни. „Чудесната ябълка на Старк“, която получих за десерт, наистина беше такава. Слънцето още не беше залязло, когато се озовахме из улиците на Ногалес — свободни, изкърпани, нахранени и в Съединените щати — легално или почти легално. Положението ни беше поне десет пъти по-добро от онова, в което бяхме изпаднали преди седемнадесет седмици — двама голи корабкрушенци, измъкнати от океана.

В никакъв случай обаче не можехме да се наречем галеници на съдбата — нямахме никакви пари, нито място, където да се приютим, нямахме дрехи, освен тези на гърба ни, а моята тридневна брада и плачевното състояние на облеклото ми след излизането му от автоклава ми придаваха вид на безпризорен от градските клоаки.

Липсата на пари беше особено досадна, защото всъщност имахме спестените бакшиши на Маргрете, но на банкнотите пишеше „Reino“ вместо „Republica“, а и монетите изглеждаха другояче. Някои може би съдържаха достатъчно сребро, за да притежават поне минимална ценност. Но дори и да беше така, нямаше лесно и веднага да получим за тях пари в брой. Всеки опит да ги разменим щеше да ни навлече куп неприятности.

Колко ли бяхме изгубили? Нямаше валутен курс между различните светове. Можеха да се правят предположения на базата на покупателната способност — еди колко си яйца или захар... Но за какво да си правим този труд? Все едно, парите ни бяха изгубени.

Това положение твърде много напомняше за безплодните усилия, които бях положил в Масатлан. Като властелин над умивалнята се бях опитал да напиша две писма — първото до преподобния д-р Денди Дани Доувър, доктор по богословие, директор на „Църковното обединение за Благоприличие“ (и шеф на Александър Хергеншаймър), второто до адвокатите на Алек Греъм в Далас.

Не получих отговор на нито едно, нито ми ги върнаха обратно. Както се очакваше, защото и Алек, и Александър идваха от светове, в които нямаше летящи машини — аероплани.

Щях да опитам още веднъж, но не хранех особени надежди. Вече знаех, че този свят е чужд и на Греъм, и на Хергеншаймър. Откъде бях сигурен в това? Преди да стигнем Ногалес нямах никакви данни, но тук, в граничния арест, имаше... (дръжте се да не паднете!) ТЕЛЕВИЗОР! Красив голям сандък с прозорец от едната страна и в него живи изображения на хора... а отвътре излизаха звуци, докато тези измислени хора разговаряха!

Вие или притежавате такова изобретение, свикнали сте с него и го приемате за даденост, или живеете в свят, в който то не съществува. Тогавя няма начин да ми повярвате. От мен да знаете — аз бях принуден да повярвам в съвсем невероятни неща. Такова изобретение има. Има и свят, където то е нещо толкова обичайно, колкото е

например велосипедът, и се нарича телевизия, а понякога му казват ТиВи или „теле“, та дори и „идиотска кутия“... и ако разберете за какви цели се използва понякога това велико чудо, ще ви стане ясен смисълът на последното определение.

Ако някога попаднете без пукната пара в чужд град и няма към кого да се обърнете, а не горите от желание да търсите съдействието на полицията или да ви цапардосат с нещо по главата, има само един начин да решите бързо проблема. Обикновено решението се намира някъде из крайните квартали, в непосредствена близост до вертепите.

Армията на спасението.

Щом се добрах до телефонен указател, вече нямах никакъв проблем да открия адреса на мисията (трябваше ми малко повече време да разпозная телефонния апарат, когато попаднах на такъв. Едно предупреждение към пътешествениците в други светове — най-дребните промени понякога са по-объркващи от значимите.)

Двадесет минути по-късно, след като се заблудихме само веднъж, двамата с Маргрете стигнахме мисията. Отвън на тротоара четирима от питомците бяха събрали тълпа слушатели. Те се опитваха да изсвирят „Скалите на времето“ — с валдхорна, барабан и две дайрета — и се справяха нелошо, но им липсваше баритон и аз почти се изкуших да се присъединя към тях.

Но когато между нас и мисията оставаха само няколко постройки, Маргрете спря и ме дръпна за ръкава.

— Алек... Нужно ли е?

— Как така? Какво има, скъпа? Мислех, че сме се разбрали.

— Не, сър. Вие просто ми наредихте.

— Хм... Може и така да е. Не искаш ли да идем при Армията на спасението?

Тя пое дълбоко дъх и шумно издиша.

— Алек... Не съм стъпвала в храм, откакто... откакто напуснах лютеранската църква. Да вляза сега... Мисля, че ще бъде грях.

(Боже Господи, какво да правя с това дете? Тя е вероотстъпничка не защото е варварка... а защото принципите ѝ са по-строги дори от Твоите. Насочи ме, моля те, и го направи бързо!)

— Мила моя, ако наистина го чувстваш като грях, няма да го правим. Само ми кажи как да постъпим — моите идеи се изчерпаха.

— Ами... Алек, може би тук има и други организации, към които може да се обърне човек, изпаднал в нужда?

— Без съмнение. В град като този римо-католическата църква не може да не разполага с повече от един приют. Трябва да има и други протестантски църкви. Също и еврейска. Освен това...

— Мислех си за организации, които не са свързани с църквата.

— А, така ли? Маргрете, и двамата знаем, че това всъщност не е моята родина. Нищо чудно да знаеш за нейните порядки толкова, колкото и аз. Може тук да има приюти за бездомни, които не свързани по никакъв начин с църквата. Не съм сигурен, съществува тенденция църквата да монополизира това поприще — кому ли още е притрябвало! Ако вече не се стъмваше, а беше през деня, щях да потърся нещо от рода на „Обединение за благотворителност“, „Благотворителен фонд“ или друго заведение с подобни функции и да видя какво ни се предлага. Но сега... Да потърсим някой полицай и да го помолим за помощ е единственият друг вариант, за който мога да се сетя по това време на деня... и мога също да ти кажа предварително какво ще направи всеки полицай в тази част на града, ако му кажеш, че нямаш къде да спиш. Още на минутата ще те упъти към мисията. Добрата стара Армия на спасението!

— В Копенхаген — или в Стокхолм и Осло — щях да отида право в главното полицейско управление. Там просто молиш да ти посочат място за нощуване и те го правят.

— Искам да ти напомня, че това не е Дания, нито Швеция, нито пък Норвегия. Тук може просто да ни затворят — мен в изтрезвителното, а тебе в ареста за проститутки. А на сутринта да ни обвинят в скитничество... но може и да не го направят. Нямам представа.

— Наистина ли Америка е толкова жестока?

— Не знам, мила — това не е моята Америка. Но не искам да усложнявам нещата. Скъпа... а ако заработя онова, което ще ни дадат, ще можем ли да прекараме нощта при Армията на спасението, без да го почувстваш като грях?

Тя сериозно се замисли. Най-големият недостатък на Маргрете е пълната липса на чувство за хумор. Добродушие — колкото искаш. Неподправена детинска радост от играта — също. Но чувството за хумор... „Животът е истински и много сериозен...“



— Ако това може да се уреди, Алек, няма нищо лошо. Аз също ще работя.

— Не е нужно, скъпа. Ще вкарам в действие моята професия. Когато нахранят безпризорните, ще има купища мръсни чинии — а пред тебе стои шампионът тежка категория по миене на чинии за цяло Мексико и „Лос Естадос Унидос“.

И така, първо мих чинии. После помогнах да раздадат молитвениците и организирах вечерната служба. Освен това заех от брат Еди Маккоу, помощника на настоятеля, самообръсначка и ножче. Разказах му как сме попаднали в града — че сме почивали на мексиканската Ривиера и сме се пекли на слънчице, когато ни е връхлетяло земетресението, и така му разтегнах всички лъжи, които бях подготвил за имигрантската служба, но не бях успял да изредя.

— Всичко пропадна. Парите, пътническите чекове, паспортите, дрехите, билетите за връщане, резервациите. И въпреки това сме късметлии. Поне сме живи.

— Бог бди над вас. Казахте, че сте твърд във вярата?

— От доста години.

— На нашите заблудени овце ще им бъде от полза общуването с вас. Когато дойде време, ще им разкажете ли всичко? Вие сте първият очевидец. И ние тук го усетихме, но само съдовете в шкафа издрънчаха.

— С удоволствие.

— Добре. Хайде сега да ви дам самообръсначката.

Ето как влязох в ролята на разказвач и описах пред аудиторията една правдива и страховита картина на земетресението, но не толкова ужасяваща, колкото беше в действителност... Дано никога повече да не видя плъх... и мъртво бебе... Благодарих пред всички на Бога, че Маргрете и аз сме невредими и чак след това си дадох сметка, че това е най-искрената молитва, която съм отправял от години.

Преподобният Еди призова натъпканите в стаята вонящи отрепки да се присъединят към благодарствената молитва за спасението на техните брат и сестра Греъм и произнесе такава вълнуваща проповед, започвайки от Йона и стигайки до стотната овца, че изтръгна от публиката едно възторжено „Амин!“. Някакъв стар пияница се изтъпани и заяви, че най-сетне се е убедил в Божията

доброта и милосърдие и вече е готов да даде живота си в името на Христа.

Брат Еди го благослови, призова и останалите да последват примера му. Още двама се присъединиха — брат Еди като заклет евангелист беше видял в нашата история благодатна тема за нощна проповед и се възползва от нея, като се впусна в разсъждения върху пасажи от евангелията на Лука и Матей. Не знам дали се беше готвил специално — вероятно не, защото всеки проповедник, който не си яде хляба напразно, е в състояние да проповядва до безкрай върху тези текстове. Както и да е, той имаше бърза мисъл и успя да извлече голяма полза от нашето непредвидено гостуване.

Явно му харесахме, защото докато почиствахме след вечерята, последвала проповедта, той ми каза, че поради липсата на отделни стаи за семейни двойки — при тях рядко се появяват семейни — Маргрете сигурно ще нощува сама в помещението за сестри, така че няма никаква пречка да пренощувам и аз там, вместо в мъжкото отделение. Двойни легла няма, само наблъскани един до друг нарове — хиляди съжаления! Но поне ще можем да пренощуваме в една и съща стая.

Благодарих му и двамата с Маргрете благополучно си легнахме. Двама души могат да делят и много тясна постеля, ако наистина искат да спят заедно.

На сутринта Маргрете приготви закуската за безпризорните. Тя влезе в кухнята и си предложи услугите, след малко вече беше поела работата в свои ръце, понеже готвачката не се занимаваше със закуската — това беше работа на дежурния по кухня. Сутрешното хранене не изискваше квалифицирана намеса — то се състоеше от овесена каша, хляб, маргарин, дребни валансиенски портокали (дали не бяха бракувани?), кафе. Оставих я да мие чиниите и да чака завръщането ми.

Излязох навън и си намерих работа.

Бях чул по безжичния предавател (тук го наричат „радио“), докато миех чиниите вечерта, че в Съединените щати има безработица, при това достатъчно голяма, за да се превърне в политически и социален проблем.

На югозапад винаги можеше да се намери работа в селското стопанство, но предния ден се бях измъкнал благополучно от едно такова предложение. Не че се гнуся от черната работа — години наред бях участвал в жътвата, още откакто бях достатъчно голям, за да държа вилата. Не можех обаче да поведе Маргрете из полето.

Не разчитах да си намеря работа и като свещеник. Дори не казах на брат Еди, че съм ръкоположен. Проблемът с безработицата е твърде остър и при проповедниците. Е, вярно, винаги се намира някоя свободна катедра, но там щях да съм по-беден и от църковна мишка.

Имах обаче още една професия.

Мияч на чинии.

Няма значение колко хора са без работа, за миячи винаги ще се намери място. Предния ден, докато крачех от граничния пропускателен пункт към Армията на Спасението, бях забелязал три ресторанта, на чиито витрини висяха обяви „Търси се мияч“. Обърнах им внимание, защото по дългия път от Масатлан времето ми стигна да призная пред себе си, че нямам друго умение за продан.

Нямах какво още да предложа. Не бях ръкоположен в този свят, нямаше и да ме ръкоположат, защото не можех да представя диплома от семинария или богословски колеж, нямаше дори подкрепата на някоя примитивна секта, която не придава значение на училищата, а разчита на вдъхновение от Светия дух.

Определено не бях и инженер.

Не можех дори да си намеря работа като преподавател по онези предмети, които владеех добре, защото вече не бях в състояние да представя какъвто и да било документ. Не можех даже да докажа, че съм завършил средно училище!

Общо-взето, от мен търговец не става. Вярно, проявих неочакван талант в сложното изкуство на професионалния ковчежник... но тук нямаше никакви заслуги, никаква репутация. Един ден може би щях отново да се заема с това, но парите ни трябваша днес.

Какво ми оставаше тогава? Бях прегледал обявите за работа в забравения от някого в мисията „Ногалес Таймс“. За данъчен инспектор не ставах. Не бях механик. Не знаех какво значи „програмист“, но не бях такъв, както не бях и „компютърен“ не знам си какво. Нито медицинска сестра или изобщо някакъв специалист в областта на здравеопазването.

Можех да продължа до безкрай с изброяването на нещата, които не съм, но за една нощ нямаше да стана специалист. Това беше празна работа. Единственото, което можех да направя — което щеше да храни Маргрете и мен — беше онова, което волю-неволю вършех като пеон.

Един компетентен и надежден мияч на чинии няма да умре от глад. (Много по-вероятно е да умре от скука.)

В първия ресторант миришеше лошо и кухнята ми се стори мръсна, така че побързах да си тръгна. Второто място беше в кухнята на хотел от голяма верига, с няколко миячи. Шефът ме огледа и заяви:

— Тази работа е за мексиканци. Няма да ви хареса тук.

Опитах се да го разубедя, но той не ми обърна никакво внимание.

Третото място обаче беше точно това, което ми трябваше. Ресторант, малко по-голям от „Панчо Виля“, с чиста кухня и управител, който не виреше нос повече от нормалното.

Той ме предупреди:

— За тази работа се плаща минимално и не се предвиждат повишения. Едно ядене дневно за сметка на ресторанта. Ако те хвана да откънеш нещо, ако ще клечка за зъби да е, изхвърчаш на момента. Втори шанс няма. Ще работиш колкото часа кажа и ще ти нагласям работното време както ми е удобно. В момента ще ми трябваш от обяд до четири и от шест до десет — пет дни седмично. Можеш да работиш и шест дни, но няма да има извънредно заплащане. За извънреден труд ще ти се плаща, ако се наложи да работиш повече от осем часа на ден или четиридесет и осем часа седмично.

— О'кей.

— Добре, дай сега да ти видя социалната осигуровка.

Подадох му зелената си карта.

Той ми я протегна обратно.

— Очакваш от мен да ти плащам дванадесет долара и половина на час въз основа на някаква си зелена карта? Ти не си мексиканец. Искаш да ми навлечеш неприятности с властите ли? Откъде си взел тази карта?

Изпях му песничката, която бях подготвил за имиграционната служба:

— Изгубихме всичко. Не мога дори да телефонирам и да помоля някого да ми прати пари. За да си разполагам с парите, трябва най-напред да си ида у дома.

— Можете да потърсите съдействието на обществеността.

— Ужасно съм горд, мистър! (Не знам как може да стане това, нито мога да докажа, че аз съм „аз“. Спри да ме разпитваш и ме остави да си мия чиниите!)

— Радвам се да го чуя. Това, че си „ужасно горд“. Би трябвало да има повече като тебе в тази страна. Върви в Социално осигуряване и ги накарай да ти издадат нова карта. Те ще се съгласят, дори и да не си припомниш номера на старата. После се върни тук и започвай работа. М-м... Ще те зачисля на ведомостта още сега, но ще трябва да се върнеш и да изкараш пълен работен ден, за да ти платя.

— Това е повече от добре. Къде се намира Социалното осигуряване?

Запътих се към федералната служба и там отново изпях песничката си, като украсявах нещата само там, където беше нужно. Сериозната млада дама, която ми издаде картата, държеше да ми изнесе лекция за социалното осигуряване — явно я беше научила наизуст. Бас държа, че никога не е имала друг „клиент“ (както ме нарече), който да я слуша така внимателно. Всичко това беше ново за мен.

Посочих името „Алек Л. Греъм“. Не беше съзнателно решение. Бях използвал това име в продължение на седмици и се отзовавах на него машинално — нямаше начин да ѝ кажа: „Извинете, госпожице, всъщност името ми е Хергеншаймър.“

Започнах работа. През почивката от четири до шест се върнах в мисията и там научих, че и Маргрете си е намерила работа.

Беше временно, само за три седмици, но това прекрасно ни устройваше. Готвачката на мисията не беше ползвала отпуск повече от година и искаше да иде във Флагстаф да навести дъщеря си, която тъкмо беше родила. По тази причина Маргрете временно щеше да поеме нейната работа — и да ползва стаята ѝ, също временно.

Така че брат и сестра Греъм бяха в страхотно положение — временно.

## XIV

*Па се обърнах и видях под  
слънцето, че не на пъргави се дава  
сполучлив бяг, нито на храбри — победа,  
нито на мъдри — хляб, нито на разумни —  
богатство, нито на изкусни —  
благосклонност,  
но времето и случаят помагат на всички  
тях.*

Еклисиаст 9:11

Бъдете така добри и ми кажете защо миенето на чинии да не може да се нарече школа по философия? Налице са всички условия човек да се отдаде на блажен размисъл, опитвайки се да постигне непостижимото. Докато тялото е заето с работа, от ума кажи-речи нищо не се иска. Аз разполагах с по осем часа всеки ден, за да намеря отговорите на безброй въпроси.

На кои въпроси? Ами на всички. Пет месеца по-рано бях преуспяващ и уважаван специалист в най-уважаваната професия, в един свят, който ми беше познат до дъно — или поне така си мислех. Днес в нищо не бях сигурен и нищо не притежавах.

Трябва да се поправя — имах Маргрете. Тя беше съкровище, с което би се гордял всеки мъж, и не бих я заменил дори за всичките несметни богатства на Китай. Но аз все още не бях в състояние да изпълня ангажимента, който поех към нея. В очите на Бога аз я бях взел за своя жена... ала не я издържах.

Вярно, имах работа, но истината беше, че тя се издържа сама. Когато мистър Каугърл ме нае, неговото „минимална заплата и никакви повишения“ не ме уплаши. Тези дванадесет долара и петдесет цента на час ми се сториха огромна сума — много женени мъже в

Уичита (моята Уичита, в една друга вселена) издържаха семействата си с дванадесет и половина долара седмично!

Тогава обаче не знаех, че с тези дванадесет долара и половина не мога да си купя и един сандвич с риба тон в същия този ресторант, който не беше от скъпите — всъщност дори беше евтин. Щях да си спестя доста трудности в процеса на приспособяване към икономиката на този и чужд, и познат свят, ако парите му носеха някакво друго име — шилинги, шекели, солди — всичко друго, но не и долари. Бях израсъл с убеждението, че един долар е значима градивна частица на богатството и никак не ми беше лесно да свикна с мисълта, че сто долара дневно е мизерно заплащане.

Дванадесет долара и половина на час, сто долара на ден, петстотин седмично, двадесет и шест хиляди годишно — и това е мизерният минимум? Чуйте ме внимателно. В света, в който бях израсъл, такова богатство не се беше присънвало и на най-алчните.

Да свикна с цените и заплатите в долари, които всъщност не са долари — това беше най-малкият проблем в условията на една чужда икономика. Главното беше как да се внедря, да изплувам на повърхността, как да изхраня себе си и съпругата си (а и децата, първото от които се очакваше в близко бъдеще, ако правилно бях преценил) в един свят, в който не притежавах нито диплома, нито опит, нито приятели или пък препоръки, с чиято помощ да си пробия път. Алекс, за какво изобщо си годен, за Бога?... Освен да миеш чинии!

Докато си блъсках главата само над този проблем, можех да измия цял куп чинии с височината на фар. Но той трябваше да бъде решен! Днес си мия чиниите и си свиркам... но скоро ще трябва да се погрижа по-добре за любимата си. Минималната заплата нямаше да ни доведе доникъде.

И ето, че отново стигаме до основния въпрос: Мили Боже Йехова, какво означават всички тези чудеса и знамения, които пращаш на своя смирен слуга?

Понякога идва момент, в който един предан раб Божи трябва да се изправи на крака и да се разбере със своя Господ прямо и по същество. Господи, кажи ми в какво да вярвам! Може би това са онези велики знамения и чудеса, за които Ти ни предупреждаваш, пратени от антихриста да отклонят от правия път и най-достоините?

Или са истинските знамения за свършека на света? Ще чуем ли Твоя Глас?

А може би съм луд като Навуходоносор и всички тези чудеса са просто химери, породени от болния ми мозък?

Ако една от тези възможности е истинската, тогава другите две са грешка. Как да избира? Господарю на всичко живо, с какво Те оскърбих?

Една вечер, връщайки се в мисията, забелязах надпис, който можеше да се изтълкува като пряк отговор на моя въпрос: „МИЛИОНИ ОТ ЖИВУЩИТЕ ДНЕС НИКОГА НЯМА ДА УМРАТ“. Това беше изписано върху плакат, носен от някакъв мъж, а до него вървеше малко дете и раздаваше листовки.

Успях някак да се изхитря и да не взема листчето. Бях виждал този надпис много пъти, но правех всичко възможно да стоя настрана от „Свидетелите на Йехова“. Те са толкова закостенели и твърдоглави, че е невъзможно да се работи с тях, макар „Църковното обединение за благоприличие“ да е вселенска организация. Когато става дума за набиране на фондове или за някакъв политически акт, трябва да се въздържа от дребнави богословски спорове (и в същото време да избягваме всяка ерес, разбира се.) Теолозите любители на софистиката са направо смърт за всяка ефективна организация. Как да включиш в практическата работа на Божиите лозя секта, чиито представители твърдят, че само те знаят Истината — цялата Истина и само Истината — и че всички, които не са съгласни с тях, са еретици, осъдени на вечни мъки в ада?

Няма начин! Ето защо не ги допуснахме в ЦОБ.

И все пак... Може би този път бяха прави.

Това насочи мислите ми към най-неотложния от всички въпроси — как да върна Маргрете при Бога, преди да прозвучи тръбата и да се чуе Божият глас.

Това „как“ зависеше твърде много от отговора на въпроса „кога?“. Теолозите, които се разграничават от „хилядниците“, силно се различават в предвижданията си за времето на Страшния съд.

Аз съм привърженик на научния метод. Какъвто и проблем да се разисква, верният отговор винаги е един: погледнете в Библията. Така



и направих — нали сега живееш в мисията на Армията на спасението и можех по всяко време да надникна в Светото писание. Четях и препрочитах, докато най-сетне разбрах защо теолозите така се разминават в преценките си.

Дайте да се разберем: Библията е самото Божие слово, поднесено буквално. Никъде обаче Бог не обещава, че то ще е лесно за четене.

Въплътен в Божия син — Исус от Назарет, Месията — Бог безброй пъти обещава на учениците си, че тяхното поколение (т.е. поколението от първия век след раждането на Христа) ще стане свидетел на неговото завръщане. Многократно се повтаря и обещанието му, че ще се върне след хиляда години... а може би става дума за две хиляди години или за някакъв друг срок, когато цялото човечество ще е опознало Евангелието?

Каква е истината?

Всичко това е истина, стига да умееш да я прочетеш. Исус наистина се е върнал при поколението на Дванадесетте апостоли на първия Великден — Възкресение Христово. Това е неговото първо завръщане, което е било жизнено необходимо, за да докаже на всички, че наистина е Син Божи и Бог. Той се завръща и хиляда години покъсно и в своето безкрайно милосърдие дарява на своите чеда още един велик дар — нов срок на изпитание — вместо да позволи грешниците да бъдат запратени в Геената огнена. Безкрайна е Неговата доброта!

Тези дати се откриват трудно и това е разбираемо — Той не е смятал да насърчава грешниците да грешат, убедени, че Съдният ден е отложен. Но има нещо, което е казано ясно, точно и недвусмислено и е повторено неведнъж — Той очаква от всяко свое чедо да изживее всеки ден, всеки час, всеки удар на сърцето си така, сякаш е последният. Кога ще настъпи краят на тази епоха? Кога ще прозвучи Божият глас и Тръбата? Кога е денят на Страшния съд? Сега! Предупреждение няма да има. Нито време за покаяние на смъртния одър. Човек трябва да живее в благоволение... ако ли не, когато настъпи часът, ще бъде запратен в огнената яма, за да изгаря в адски мъки до края на вечността.

Така гласи Божието слово.

А за мен това е гибелният глас на съдбата. Не ще има период на изпитание, през който да върна Маргрете при стадото... Гласът Му

можеше да прозвучи още в същия миг.

Какво да правя, какво?

За смъртен, който не може да реши някой голям проблем, има само една възможност — да се обърне към Бога с молитва.

Това правех и аз, отново и отново. Молитвите никога не остават без отговор. Трябва само да знаеш как да го разтълкуваш... и може да се окаже, че това не е отговорът, който си очаквал.

Но да оставим тази тема... Божието — Богу, кесаревото — кесарю.

Аз, разбира се, предпочетох да работя шест дни седмично вместо пет (това прави повече от тридесет и две хиляди долара годишно!), защото ми трябваше всеки цент, който можех да изкарам. Маргрете имаше нужда буквално от всичко — пък и аз самият. Особено нужни ни бяха обувките. Тези, които носехме по време на катастрофата в Масатлан, бяха много добри, само че за мазатланските селяци. Те обаче се бяха очукали по време на двудневното ни ровене из развалините след земетресението, а тук съвсем се износиха и бяха готови за боклуджийската кофа. И така, трябваша ни обувки, поне по два чифта за всеки от нас — единият за работа, другият за неделните дни.

Трябваша ни и куп други неща. Нямам представа от какво има нужда една жена, но то при всички положения е повече, отколкото при мъжете. Трябваше да дам парите на Маргрете и да я насърча да си купи онова, от което се нуждае. Аз можех да мина и само с обувки и един дочен панталон (за да не съсия единствената си прилична дреха), макар вече да си бях купил самобръсначка и да се бях подстригал в бръснарницата недалеч от мисията. Там подстригването струваше само два долара — ако се съгласите да ви подстригва най-неопитният стажант. Аз се съгласих. Маргрете ме огледа и кротко отбеляза, че и тя би могла да се справи не по-зле, като да спестим два долара. Малко по-късно тя взе ножиците и оправи пораженията, които некадърният чирак ми беше нанесъл... и от този ден нататък повече не дадох пари за бръснар.

Но тези два долара не можах да компенсират една по-сериозна загуба. Когато господин Каугърл ме нае, аз искрено вярвах, че ще получавам по сто долара за всеки изработен ден.

Той не ми плати толкова, но и не ме измами. Нека да обясня.

Приключих първия си работен ден капнал от умора, но щастлив. Искам да кажа, по-щастлив, отколкото преди земетресението — щастието е нещо относително. Спрях пред касата, където мистър Каугърл си преглеждаше сметките. „Ронс Грил“ вече беше затворен. Той вдигна поглед.

— Как мина, Алек?

— Чудесно, сър.

— Люк ми каза, че се справяш много добре.

Люк беше огромен негър, главен готвач и мой пряк началник. На практика той не ме беше надзиравал, само ми показва кое къде стои и от време на време ме поглеждаше — да се увери, че знам какво да правя.

— Приятно ми е да го чуя. Люк е добър готвач.

Бях изял онзи полагащ ми се над минималната заплата обяд към четири часа, когато вече бях забравил какво съм закусвал. Люк ми обясни, че персоналът може да си поръча всичко от менюто с изключение на пържола и бифтек и че този ден мога да получа колкото поискам допълнително, ако избира яхния или руло.

Избрах рулото, защото кухнята му ухаеше и изглеждаше добре. За един готвач може да се съди по-добре по рулото, което готви, отколкото по пържолите му. Взех си и допълнително, но без кетчуп.

Люк ми отрязва щедро парче черешов пай и добави цял черпак ванилов сладолед... не можах да му отдам дължимото, защото тази комбинация ме поставяше пред избор — или едното, или другото.

— Люк рядко казва добра дума за някой бял — продължи работодателят ми, — а за мексиканците — никога. Явно добре се справяш.

— Надявам се.

Започвах леко да се изнервям. Всички ние сме Божии чада, но за първи път в живота ми се оказваше, че мнението на някакъв си негър за мен може да бъде от значение. Аз исках единствено да ми платят и да изтичам при Маргрете у дома — тоест, в мисията.

Мистър Каугърл сплете пръсти и започна да върти палците си.

— И сега искаш да ти платя, така ли?

Едва сдържах раздражението си.

— Да, сър.

— Предпочитам да плащам на миячите в края на седмицата, Алек.

Предполагам, че на лицето ми се е изписала уплаха, защото той добави:

— Не ме разбирай грешно. Ти работиш на час, затова ако предпочиташ, ще ти плащам в края на работния ден.

— Да, предпочитам. Трябват ми пари.

— Нека да довърша. Причината да плащам на миячите в края на седмицата е, че обикновено този, когото съм наел, в края на деня си получава заплатата и веднага хуква да си купи кана мускат и няколко дни го няма никакъв. Когато се появи, иска пак да го приема на работа. Сърди ми се и заплашва, че ще се оплаче в Управлението по труда. И най-забавното е, че понякога съм в състояние да го върна на работа — пак за един ден — защото задникът, когото съм наел на негово място, ми е извъртял същия номер. При мексиканците това рядко се случва, защото те обикновено гледат да спестят някой и друг долар и да го пратят на семействата си в Мексико. Само че аз още не съм виждал мексиканец, който да поддържа кухнята в такъв ред, че да угоди на Люк... а Люк ми е по-необходим от който и да било мияч на чинии. Когато става дума за някой черен, Люк обикновено може да ми каже дали копелето ще работи, а между тях има такива, които са по-свестни от някои бели. Само че свестните винаги се опитват да получат по-добра работа... и ако не ги повиша в бюфетчик, помощник-готвач или нещо подобно, скоро те отиват отсреща при някой, който ще го направи. Та затова проблемът винаги си остава. Ако някой мияч се задържи цяла седмица, за мен това е голям късмет. Ако са две седмици, тогава е празник. Един остана цял месец, но това повече не се повтори.

— Можете да разчитате на мен за три седмици — казах аз. — А сега мога ли да си получа заплатата?

— Не ми давай зор. Ако си съгласен да ти плащам на седмица, ще ти увеличи заплащането с един долар на час. Това прави четиридесет долара повече в края на седмицата. Какво ще кажеш?

(Не, това са четиридесет и осем долара на седмица, помислих си. Близо тридесет и четири хиляди долара годишно, само за да миеш чинии. Олеле!)

— Това прави не четиридесет, а четиридесет и осем долара седмично — отговорих аз. — Предпочитам шестдневна работна

седмица. Наистина ми трябват пари.

— Добре, значи ще ти плащам на седмица.

— Една минутка! Не можем ли да започнем от утре? Трябват ми малко пари още днес. Жена ми и аз нямаме нищо, ама съвсем нищичко. Всичко, което имам, са дрехите на гърба ми. И при жена ми е същото. Аз мога да изтърпя още няколко дни, но има неща, без които една жена не може да мине.

Той сви рамене:

— Щом предпочиташ, така да бъде. Но за днес няма да получиш премията от един долар на час. И ако утре закъснееш само с една минута, ще считам, че си отспиваш и ще окача табелата на витрината.

— Аз не съм пияница, господин Каугърл.

— Ще видим.

Той се обърна към счетоводната си машина и направи нещо с клавиатурата. Не знам каква беше тази манипулация, защото така и не ми стана ясно как работи. Беше сметачна машина, но нямаше нищо общо със сметалото на Бебидж. Тя имаше клавиши като на пишеща машина, но в горния ѝ край се намираше едно прозорче, в което по някакъв магически начин се появяваха цифри и букви.

Машината забръмча и иззвънтя. Той бръкна в нея, извади някаква карта и ми я подаде.

— Заповядай.

Взех я и започнах да я разглеждам. Отново ме обзе уплаха.

Картата представляваше парче картон десетина сантиметра широко и двайсетина дълго, върху което бяха пробити множество дупчици, и с напечатан текст, гласящ, че това е чек от Търговската и спестовна банка на Ногалес, чрез който „Ронс Грил“ се разпорежда да се изплатят на Алек Греъм... Не, сумата не беше сто долара.

Петдесет и един долар и седемдесет и пет цента!

— Нещо не е наред ли? — попита Каугърл.

— Ами... очаквах да получа по дванадесет долара и половина на час?

— Аз ти плащам толкова. Осем часа при минимално заплащане. Можеш да провериш какво ти е удържано. Тези сметки не съм ги правил аз. Машината ми е IBM 1990 и ползвам софтуер на IBM — „Пеймастър Плъс“... а фирмата дава награда десет хиляди долара на всеки, който успее да докаже, че машината или софтуерът са

направили грешка при изчисляване на заплащането. Ето, виж. Бруто имаш сто долара. Всички удържки са изброени. Събери ги и после ги извади от общата сума. Сравни полученото с резултата, който машината ти дава. Само не упреквай мен. Тези закони не съм ги писал аз и ги харесвам не повече от тебе. Ти разбираш ли, че всеки мияч, който се хваща на работа, независимо дали е емигрант или е от нашите, иска да му плащам в брой и да забравя за удържките? Знаеш ли каква глоба ме чака, ако ме хванат да го правя? А ако ме хванат втори път, ясно ли ти е какво ще ми се случи? Не ме гледай на кръв — по-добре иди го кажи това на правителството!

— Не, аз просто не съм наясно. Всичко това е ново за мен. Можете ли да ми кажете какви са тези удържки? Какво значи например „Админ.“?

— Означава „административна такса“, но не ме питай защо трябва да я плащаш, тъй като аз съм този, който води счетоводството и определено никой не ми плаща за това.

Опитах се да проверя и останалите удържки според напечатаните с дребен шрифт пояснения. „СО“ се оказа „Социално осигуряване“. Онази млада дама сутринта ми беше обяснила в какво се състои то... но аз ѝ казах, че идеята наистина е чудесна, обаче аз засега ще се въздържа да се включа, защото все още не съм в състояние да си го позволя. „Мед. Ос.“, „Болн. Ос.“ и „Стомат. Ос.“ — това беше достатъчно ясно, но аз и него не можех да си позволя. А какво ли значеше това „ОЗ217“? В указанията се посочваха само страница и дата в „Общ. Рег.“. А това „Държ. Обр.“ и „ЮНЕСКО“?

И какво, за бога, означаваше „Данък общ доход“?

— И все пак не разбирам. Всичко това е ново за мен.

— Алек, ти не си единственият, който не го разбира. Но защо казваш, че е ново? Сблъсквал си се с него през целия си живот... и баща ти, и дядовците ти, и така нататък.

— Съжалявам. Какво значи „Данък общ доход“?

Той примигна насреща ми.

— Сигурен ли си, че не искаш да се чупиш?

— Какво значи „да се чупиш“?

Той въздъхна.

— Не знам, но аз искам. Виж какво, Алек. Вземи чека и иди да обсъждаш удържките с правителството, не с мен. Изглеждаш ми

искрен, така че сигурно нещо те е ударило по главата, когато е станала оная работа в Мазатлан. Аз искам да си ида у дома да си почина, затова бъди така добър и го вземи.

— Добре. Сигурно сте прав. Само че аз не познавам човек, който би се съгласил да ми го осребри.

— Няма проблеми. Ще ми го препратиш обратно и аз ще ти платя в брой. Само запази квитанцията, защото в данъчното ще искат да видят всички квитанции, за да ти върнат надплатеното — ако има такава.

И това не ми беше ясно, но все пак запазих квитанцията.

Независимо от стъписването ми, когато научих, че почти половината ми заплата е изчезнала още преди да съм я видял, ние с всеки изминал ден се чувствахме по-сигурни, защото, между нас казано, двамата с Маргрете разполагахме с над четиристотин долара седмично, които ни бяха достатъчни не само да оживеем, но и да се снабдим с дрехи и с други необходими неща. На теория тя получаваше същата заплата, каквато вземаше и заместваната от нея готвачка — двадесет и два долара на час при четиридесет и осемчасова работна седмица, тоест петстотин двадесет и осем долара седмично.

На практика плащаше същите данъци като мен, с което чистата ѝ заплата ставаше малко под двеста и деветдесет долара. Това също беше само на теория. Петдесет и четири долара отиваха за спането — никак не беше лошо, когато стана ясно какви наеми вземат за мебелираните стаи. Дори повече от добре. После ни удържаха сто и пет долара седмично за храна. Брат Маккоу отначало ни определи сто и четиридесет долара и предложи да ни покаже документите, според които мисис Оуен, готвачката, беше плащала по десет долара дневно за храна... така че за нас двамата заплащането трябваше да бъде сто и четиридесет.

Съгласих се, че така ще бъде справедливо (след като бях видял цените в менюто на „Ронс Грил“), но само на теория. Но аз щях да се храня и в работата си, при това основното хранене за деня. Споразумяхме се върху десет долара за Маргрете и наполовина за мене.

И така, от брутна заплата петстотин двадесет и осем долара за Маргрете оставаха сто тридесет и един. Ако изобщо успееше да ги

получи. Като повечето църкви, Армията на спасението едва свързваше двата края... а понякога дори не успяваше да ги свърже.

Въпреки това от седмица на седмица ние все повече се съвземахме. В края на първата седмица купихме нови обувки за Маргрете — здрави и нелоши на вид, с които се сдобихме на една разпродажба за двеста седемдесет и девет долара и деветдесет цента вместо означените триста и петдесет.

Разбира се, тя се възпротиви на идеята да купуваме обувки за нея, преди да сме купили за мен. Напомних ѝ, че ни остават още над сто долара и че следващата седмица ще можем да купим обувки и за мен, и я помолих да прибере парите, за да не се изкуша да ги похарча. Тя се нацупи, но се съгласи.

Следващия понеделник купихме обувките — по-евтини дори от нейните — от армейските запаси. Здрави и удобни, при това щяха да надживеят всяко обуцарско изделие, купено от обикновен магазин. (Щях да мисля за нещо по-официално, след като оправех други неотложни неща. Най-сигурният начин да преосмислиш ценностите е да стигнеш до просяшка тояга.) После отидохме в магазина за ширпотреба „Добра воля“ и купихме рокля и летен костюм за Маргрете и дочени панталони за мене.

Маргрете искаше да ми купи още дрехи — оставаха ни близо шестдесет долара — но аз се възпротивих.

— Защо, Алек? Ти също имаш нужда от дрехи... само че похарчихме почти всичко, което беше спестил, за мен. Не е честно.

— Похарчихме ги за това, за което трябваше — отвърнах аз. — След седмица, ако госпожа Оуен се върне навреме, ти ще останеш без работа и ще трябва да заминем. Мисля, че се налага да го направим. Да запазим това, което сме спестили, за автобусни билети.

— Къде ще идем, скъпи?

— В Канзас. Този свят е чужд и за двама ни, и в същото време ни е познат — същият език, същата география, отчасти и историята. Тук аз съм един мияч на чинии, който не е в състояние да те издържа. Но аз съм сигурен, че Канзас — тукашният Канзас — ще прилича достатъчно на онзи Канзас, в който съм роден, за да мога по-добре да се приспособя.

— Където и да идеш, аз съм с тебе, любими.



От мисията до „Ронс Грил“ имаше километър и половина и вместо да се опитам да стигна до „дома“ през почивката от четири до шест, аз обикновено прекарвах свободното си време след обяда във филиала на градската библиотека в деловата част на града и се опитвах да се ориентирам. Това, заедно с вестниците, които клиентите понякога оставяха в ресторанта, беше основният ми източник на информация.

В този свят господин Уилям Дженингс Брайън също бил избран за президент и неговото ненатрапчиво влияние предпазило страната от участие в Голямата европейска война. После си предложил услугите при преговорите, довели до подписването на мирния договор. Договорът от Филадельфия общо взето възстановил Европа до състоянието ѝ от преди 1913 година.

Нито един от президентите след Брайън не ми звучеше познато — нито от моя свят, нито от този на Маргрете. После бях безкрайно потресен, когато за пръв път срещнах името на настоящия президент — Негово Християнско Величество Джон Едуард Втори, Наследствен Президент на Съединените Щати и Канада, Херцог на Хаяниспорт, граф на Квебек, Защитник на Правдата, Покровител на слабите, Маршал-главнокомандващ на Силите на Мира.

Погледнах снимката му — как полага крайъгълния камък на някаква сграда в Албърта. Беше висок, широкоплещест и благообразен, облечен в разкошна униформа и с толкова ордени на гърдите, че със сигурност биха го предпазили от пневмония. Изучавах лицето му и се питах: „Би ли си купил кола на старо от този човек?“

Ала колкото повече разсъждавах по въпроса, толкова по-логично ми се струваше всичко. През тези повече от два века като обособена нация американците остро бяха чувствали липсата на кралската власт, която бяха отхвърлили. Ронеха сълзи на умиление пред блясъка на европейските кралски дворове всеки път, когато им се удадеше случай. Най-богатите граждани на Америка омъжваха дъщерите си за титуловани особи винаги, когато им паднеше такава възможност, та дори и за грузински князе — в Грузия княз беше онзи земеделец, който имаше най-голямото бунище в околността.

Не знам откъде бяха измъкнали този царствен пуяк. Може би са си го изписали от Ещорил, а нищо чудно и да са го докарали от Балканите. Както обичаше да казва един от моите професори по история, светът е пълен с безработни величества, които си търсят

препитание. Когато човек е без работа, той не може да бъде твърде придирчив, както вече знам от собствен опит. Да поставяш крайъгълни камъни може и да не е по-скучно от миенето на чинии, затова пък работното време е по-дълго. Така ми се струва. Никога не съм бил крал. Никак не съм сигурен, че ако ми предложат, бих приел да участвам в кралския бизнес. Недостатъците са очевидни и не е само работното време...

От друга страна...

Да откажеш короната, за която знаеш, че няма да ти предложат — това звучи малко като „Гроздето е кисело“. Опитах се да бъда честен пред себе си и стигнах до заключението, че може би ще се оставя да бъда придуман, че става дума за жертва, която съм длъжен да направя за ближните си. Ще се моля, докато убедя сам себе си, че Бог иска от мен да поема това бреме.

Всъщност аз не съм циничен човек. Знам как по-неустойчивите от нас успяват да убедят себе си, че Бог иска от тях да направят нещо, което самите те страстно желаят — и аз не съм по-добър от събратята си в това отношение.

Но онова, което наистина ме слиса, беше мисълта, че сме обединени с Канада. Повечето американци не разбират защо канадците не ни обичат (и аз съм от тях), но това е факт. Мисълта, че те са в състояние да гласуват за обединение с нас, направо не се побираше в главата ми.

Отидох при библиотекарката от заемната служба и поисках най-новата обща история на Съединените щати. Тъкмо бях започнал да чета, когато погледът ми се спря върху часовника на стената — беше почти четири... така че трябваше да върна книгата и да побързам, за да се прибера в моята умивалня навреме. А нямах право да ползвам библиотеката постоянно, тъй като още не бях внесъл депозита, който се изискваше от временно пребиваващите.

Оказа се, че техническите и културни несъответствия са още по-значими и от политическите. Почти от самото начало бях разбрал, че по отношение на физиката и технологиите този свят е по-напреднал от моя. Всъщност, това ми стана ясно още когато видях телевизионния приемник.

Така и не успях да проумея на какъв принцип работи телевизията. Опитах се да проуча въпроса в обществената библиотека

и веднага се натъкнах на нещо, наречено „електроника“. (Не „електрика“, а „електроника“!) Пробвах да разбера нещо за електрониката, но се сблъсках с някаква невероятна математическа абракадабра. Откакто термодинамиката ме накара да реша, че имам духовно призвание, не бях срещал толкова заплетени и претенциозни формули. Не мисля, че „Рола Тех“ би се справила с подобна математическа бърканица — поне не и онази „Рола Тех“, в която учех на времето.

Но не беше само телевизията. Технологичното превъзходство на този свят личеше и от много други неща. Да вземем например „светофарите“. Сигурен съм, че сте виждали градове, така задръстени от уличното движение, та е почти невъзможно да прекосите по-големите улици без намесата на полицейските служители. Също така съм сигурен, че понякога сте се дразнили, когато полицаят, регулиращ движението, спре потока във вашата посока, за да угоди на някоя особено важна персона от кметството или нещо от този род.

Можете ли да си представите положение, при което цялото улично движение може да се контролира в широк мащаб, без наколо да се мярка нито един регулировчик, само с помощта на безлични цветни светлини?!

Повярвайте ми, точно така беше в Ногалес.

Ето как става това.

На най-оживените кръстовища поставят не по-малко от дванадесет светлини, групирани на четири места по три, като всяка от групите гледа към една от четирите главни посоки и е разположена по такъв начин, че може да се види само от едната посока. Във всяка от групите има червена, зелена и жълта светлина. Захранват се от електрическа сила и всяка от тях свети толкова ярко, че се вижда поне от километър — кога по-добре, кога по-зле — дори и на силна слънчева светлина. Тук не става дума за дъгови лампи, а за мощни Едисонови крушки — това е важно, защото тези светлини трябва да се включват и изключват на всеки няколко секунди и не бива да спират в продължение на часове, дори на дни, работейки по двадесет и четири часа в денонощие.

Поставени са нависоко, върху телеграфни стълбове или са окачени над кръстовищата, така че отдалеч да се виждат от водачите на камиони, леки автомобили и мотоциклети. Когато свети зелено, да

кажем на север и на юг, на изток и на запад свети червено. Това означава, че движението може да продължи на север и на юг, докато на изток и запад потокът от коли трябва да спре и да чака, все едно че регулировчикът е надул свирката си и е вдигнал ръце, пропускайки колите на север и на юг и задържайки онези към изток и запад.

Ясно ли ви е? Светлините заменят сигналите, които дава полицаят с ръцете си.

Жълтата светлина изпълнява ролята на полицейската свирка. Тя предупреждава за предстояща промяна в пътната ситуация.

Но какви са предимствата на подобно регулиране, след като някой — предполага се, че е полицай — трябва да превключва светлините, когато е необходимо. Много просто! Превключването се извършва АВТОМАТИЧНО от разстояние (понякога цели километри!) в главния диспечерски пункт.

Има и редица други чудеса в тази система — например електрически устройства, които изчисляват колко дълго трябва да свети една светлина, за да се регулира най-добре движението, специални светлини за ляв завой, за улесняване на пешеходците... но най-голямото от всички чудеса е това, че хората се подчиняват на светлините!

Помислете си само! Наоколо не се мярка никакъв полицай, а хората се подчиняват на тези слепи и глухи машинарии, сякаш са истински пазители на реда!

Нима хората тук са толкова овчедушни и миролюбиви, че позволяват да ги командват така лесно? Не. Аз си задавах този въпрос и потърсих в библиотеката някои статистически данни. В този свят престъпленията, свързани с насилие, са повече, отколкото в родината ми. Може би причината се крие в тези странни светлини? Не мисля. Мисля, че хората тук, макар и склонни към насилие един спрямо друг, възприемат подчинението на тези светлини като нещо, наложено от логиката. Може би.

Както и да е, това все пак е доста странно.

Друга биеща на очи разлика в технологичното равнище е въздушното движение. Не става дума за скромните, чисти, сигурни и безшумни управляеми въздушни кораби в родния ми свят — нищо подобно! Тукашните въздухоплателни машини повече приличат на аеропланите от мексиканския свят, в който Маргрете и аз с пот на чело

отработвахме задълженията си преди големия трус, разрушил Масатлан. Но тукашните са толкова по-големи, по-бързи и по-шумни и летят толкова по-високо от познатите ни аероплани, че са кажи-речи от друга порода — а може би наистина са нещо съвсем различно, щом тук ги наричат „реактивни самолети“. Можете ли да си представите превозно средство, което лети дванадесет километра над земята? Гигантска машина, която се движи по-бързо от звука? Можете ли да си представите такъв гръмък рев и вой, че от него да ви заболят зъбите?

Те наричат това „прогрес“. А аз жадувам за комфорта и спокойствието на въздушния кораб от Трансатлантическата линия „Граф фон Цепелин“. Защото от тези страшилища няма къде да се скриете. По няколко пъти на ден някое от тях прелита с рев над мисията, при това съвсем ниско, защото се готви да кацне на летището северно от града. Шумът ме дразни и силно изнервя Маргрете.

И въпреки това, повечето от проявите на по-развита технология наистина са прогрес — по-добра канализация, по-добро осветление и в домовете, и по улиците, по-добри пътища и сгради, голямо разнообразие от уреди, които правят човешкия труд по-малко тягостен и по-продуктивен. Никога не съм бил от онези чудаци, проповядващи връщане към природата, които се надсмиват над инженерната мисъл. Имам повече ум от мнозинството хора, за да я уважавам. Повечето хора, които се отнасят с презрение към техниката, биха умрели от глад, ако техническата инфраструктура бъде унищожена.

Бяхме прекарали в Ногалес без малко три седмици, когато реших, че съм в състояние да осъществя един свой план, за който си мечтаех от почти пет месеца... и чието изпълнение подготвих още от пристигането ни в Ногалес (но трябваше да го отлагам, докато получа възможност да си го позволя.) Избрах за изпълнението му понеделника, тъй като тогава почивахме. Казах на Маргрете да си облече новите дрехи, защото смятам да заведа моето най-чудесно момиче да се позабавлява. Аз също се облякох — в единствения си костюм, новите обувки и чиста риза... бръснат, къпан, с чисти нокти и изобщо в изряден вид.

Денят беше чудесен, слънчев и не много горещ. И двамата бяхме весели. Първо, защото госпожа Оуенс беше написала на брат Маккоу, че ще остане още една седмица, ако могат да минат без нея, и второ, сега имахме достатъчно пари за автобуса до Уичита, Канзас, които

точно ни стигаха — но писмото на мисис Оуенс означаваше, че ще можем да скътаме още четиристотин долара за храна по пътя и при пристигането си няма да сме пълни просяци.

Заведох Маргрете на едно място, което си бях набелязал още когато си търсех работа като мияч — чудесно малко заведение извън бедняшкия квартал, нещо като старомодна сладкарничка.

Спряхме отвън.

— Най-чудесно момиче, виждаш ли тази сладкарница? Спомняш ли си един наш разговор, докато плавахме из безбрежните тихоокеански простори върху плажен дюшек, без особена надежда да оживеем за дълго — или поне от моя страна?

— Как бих могла да го забравя, любими?

— Попитах те какво би си пожелала, ако можеше да си избереш каквото ти душа иска. Спомняш ли си какво ми отговори?

— Разбира се, че си спомням! Пожелах си сметанова мелба с горещ шоколад.

— Точно така! Днес е твоят нерожден ден, скъпа. На път си да получиш своята сметанова мелба.

— О, Алек!

— Недей да ревеш. Не понасям женски плач. Можеш да си поръчаш шоколадов малц. Или мелба с дървени стърготини. Всичко, което ти се прииска. Аз обаче проверих преди да те доведа, за да съм сигурен, че винаги имат мелба с шоколад.

— Не можем да си го позволим. Трябва да пестим за пътуването.

— Можем да си го позволим. Сметановата мелба е пет долара. За десет долара получаваш два. А аз смятам да се покажа необикновено щедър и да дам на келнерката цял долар бакшиш. Човек не живее за единия хляб. Нито пък жената, Жено! Хайде, влизай!

Хубавичка сервитьорка (но не толкова хубава, колкото моята булка) ни посочи една от масите. Настаних Маргрете с гръб към лицата, като ѝ държах стола, после седнах срещу нея.

— Аз съм Тами — представи се сервитьорката, докато ни подаваше листа. — Какво ще обичате в този чудесен ден, мили хора?

— Нямаме нужда от менюто — казах аз. — Две сметанови мелби с горещ шоколад, моля.

Тами се замисли.

— Добре, ако нямате нищо против да почакаете няколко минути. Ще ни трябва малко време да приготвим горещата заливка.

— Няколко минути! Какво са няколко минути! Чакали сме много повече.

Тя се усмихна и се отдалечи. Погледнах Марго.

— Чакали сме много, много повече, нали?

— Алек, толкова си сантиментален! И за това също те обичам.

— Аз съм един сантиментален лигльо и в този момент точа лиги при мисълта за сметановата мелба. Искрах обаче да ти покажа това място и по друга причина. Марго, как би ти харесало да въртиш една такава сладкарничка? Искам да кажа, заедно с мен. Ти ще бъдеш шефът, а аз — мияч, портиер, момче за всичко, бияч и въобще — каквото се наложи.

Тя имаше твърде замислен вид.

— Ти сериозно ли говориш?

— Напълно. Разбира се, не можем да започнем собствен бизнес в момента. Ще трябва най-напред да спестим някоя и друга пара. Не много, както съм го замислил. Едно миниатюрно кафе, но светло и весело — след като го боядисам. Една машина за газирана вода и съвсем ограничен асортимент. Хот дог, хамбургери, датски сандвичи на филийки. Нищо повече. Е, може би супа. Консервираните супи са лесни за приготвяне и не искат много средства.

Маргрете изглеждаше потресена.

— Никакви консервирани супи! Мога да приготвям истинска супа... по-евтина и по-вкусна от всичко, което е стояло в тенекиена кутия.

— Разчитам на мнението ви на професионалистка, мадам. В Канзас има половин дузина студентски градчета и във всяко от тях ще посрещнат с възторг подобно заведение. Можем да си изберем някое от вече съществуващите ресторантчета — което се държи от семейство например. Ще поработим за тях една година, после ще го откупим. Ще сменим името и ще го наречем „Сметанова мелба“. Или „Сандвичите на Марго“.

— Не, искам „Сметанова мелба“. Алек, наистина ли мислиш, че можем да го направим?

Наведох се към нея и хванах ръката ѝ.

— Сигурен съм, че можем, мила. При това без да се трепем до смърт. — Тръснах глава. — Тези светофари ми светят право в очите.

— Знам. Виждам отражението им в очите ти всеки път, когато светлината се смени. Искаш ли да седнеш на моето място? Това не ме притеснява.

— И мене не ме притеснява. Само че ми влияе малко хипнотизиращо.

Погледнах надолу към масата, после пак вдигнах поглед към светлините.

— Ей, ама те изчезнаха!

Маргрете се извърна да погледне.

— Не ги виждам. Къде отидоха?

— Като че ли изчезнаха, досадниците.

Някъде край лакътя ми прозвуча мъжки глас:

— Какво ще обичате? Бира или вино? За по-силни напитки нямаме разрешително.

Озърнах се и видях застаналия до нас келнер.

— Къде е Тами?

— Каква Тами?

Поех дълбоко дъх и се опитах да забавя лудото биене на сърцето си.

— Извинявай, братле, не трябваше да влизам тук. Току-що установих, че съм си забравил портфейла у дома. — Изправих се. — Хайде, скъпа.

Притихнала и с широко отворени очи, Маргрете тръгна пред мене. Когато излязохме навън, аз се огледах. Нищо не се беше променило. Напълно прилично място, като всички закусвални, в които се продава бира. Само дето не беше нашата весела сладкарничка.

Нито пък нашият свят.



## XV

*Не се хвали с утрешния ден, защото не  
знаеш  
какво ще роди тоя ден.*

Притчи Соломонови  
27:1

Навън аз, без да се замислям, се запътих към мисията на Армията на спасението. Маргрете мълчеше и ме държеше здраво под ръка. Би трябвало да съм уплашен, но вместо това аз кипях от гняв и си мърморех през зъби:

— Дяволите да ги вземат! Господ да ги убие!

— Кого да убие Господ, Алек?

— Не знам. Това е най-лошото. Онези, които ни разиграват по този начин. Може би твоя приятел Локи.

— Локи ми е толкова приятел, колкото сатаната на тебе. Страх ме е и ме побиват тръпки, като си помисля какво прави Локи с нашия свят.

— Не ме е страх, но съм бесен. Локи, сатаната или който и да е там, това последното вече ми идва прекалено много. В него няма никакъв смисъл. Какво им пречеше да почакат половин час? Тази сметанова мелба на практика вече ни беше под носа, а те ни я отмъкнаха! Това не е справедливо, Марго, не е честно! Това е неподправена, откровена жестокост. И с нищо неоправдана. То е все едно да късаш крилата на мухите. Презирам ги, които и да са те.

Вместо да се впусне и тя в безсмислените приказки за неща, които не зависеха от нас, Маргрете попита:

— Къде отиваме, скъпи?

— А? Какво? — Аз се заковах на място. — Ами, в мисията, струва ми се.

— Това ли е пътят?

— Как, разби... — Млъкнах и се огледах наоколо. — Не знам.

Бях крачил автоматично, заслепен от гнева. В този миг си дадох сметка, че не мога да съм сигурен в никой от ориентириите си.

— Струва ми се, че се заблудихме.

— А аз съм сигурна.

Трябваше ни още половин час, за да намерим правилната посока. Околността ми беше бегло позната, но нищо не беше същото. Открих участъка, в който трябваше да се намира „Ронс Грил“, но ресторантът не беше там. В крайна сметка един полицаи ни насочи към мисията... която сега беше в друга сграда. За моя изненада, там открихме брат Маккоу. Той обаче не ни позна, а името му сега беше Макнаб. Тръгнахме си с цялото достойнство, на което бяхме способни. Кое то ще рече, като попарени.

Поехме бавно по пътя, по който бяхме дошли — закъде да бързаеме?

— Марго, пак сме на същото място, където бяхме преди три седмици. Само по един чифт нови обувки — това е всичко. Пълен джоб с пари, но не можем да ги похарчим, защото тук със сигурност ще изглеждат нелепи... достатъчно добри само да ни осигурят тиха почивка зад решетките, ако ми хрумне да ги използвам.

— Сигурно си прав, миличък.

— На ъгъла точно пред нас има банка. Вместо да се опитваме да плащаме с тях, по-добре да вляза и направо да попитам дали струват нещо.

— В това едва ли има нещо лошо, как мислиш?

— Не би трябвало. Само че нашият приятел Локи може да е скрил някой нов фокус в ръкава си. Хъм... все пак трябва да разберем. Виж какво, вземи всички пари, аз ще запазя само една банкнота. Ако ме арестуват, ще се правиш, че не ме познаваш.

— Не!

— Какво значи „Не“? Какъв смисъл има и двамата да идем зад решетките?

Тя обаче се беше заинатила и мълчеше. Как да спориш с жена, която не иска да говори? Въздъхнах:

— Е, добре, скъпа, единственият друг вариант, който ми идва на ум, е да си потърся друго място като мияч. Може би брат Макнаб ще

ни позволи да преспим тази нощ в мисията.

— И аз ще си потърся работа. Мога да мия чинии. Или да готвя. Или каквото и да е друго.

— Ще видим. Влез с мен, Марго. Ще идем в затвора заедно. Но ми се струва, че може да се измисли нещо, без да стигаме дотам.

Извадих една банкнота, намачках я хубаво и откъснах единия ѝ ъгъл. Влязохме в банката заедно, като аз държах парите в ръка, сякаш току-що ги бях вдигнал от земята. Не тръгнах към гишетото на касата, а се насочих към парапета, зад който се намират бюрата на банковите служители.

Облегнах се на парапета и се обърнах към мъжа, който седеше най-близо до него. Табелата на бюрото му показваше, че е помощник-управител.

— Извинете, сър. Мога ли да ви попитам нещо?

Той изглеждаше раздразнен, но отговорът му не го показва.

— Ще се опитам да ви отговоря. Кажете, какво има?

— Това истински пари ли са? Може би са за театъра или нещо такова?

Той хвърли поглед към банкнотата, после се вгледа по-внимателно.

— Интересно. Откъде я взехте?

— Съпругата ми я намери на тротоара. Пари ли са?

— Разбира се, че не са пари. Къде се е чуло и видяло двадесетдоларова банкнота? Сигурно е театрална. Или за някаква рекламна кампания.

— Значи нищо не струва?

— Струва хартията, на която е напечатана, нищо повече. Струва ми се, че това едва ли може да се нарече фалшификация, тъй като дори не е правен опит да изглежда като истински пари. Все пак инспекторите по ценните книжа вероятно ще искат да я видят.

— Добре. Вие ще се погрижите, нали?

— Да. Но инспекторите ще искат да говорят с вас, сигурен съм. Оставете ми името и адреса си. И на съпругата си, разбира се, тъй като тя е намерила банкнотата.

— О'кей. Ще ви помоля за разписка.

Дадох имената „господин и госпожа Александър Хергеншаймър“ и адреса на „Ронс Грил“, но без да споменавам името му, след което

тържествено си прибрах разписката.

След като се озовахме веднъж отвън на тротоара, аз обобщих:

— Е, какво пък, не сме по-зле, отколкото мислехме. Време е вече да потърся някъде мръсни чинии.

— Алек...

— Да, обич моя?

— Нали отивахме в Канзас?

— Отивахме. Само че нашите пари за автобус не струват колкото хартията, на която са напечатани. Ще трябва да изкарам още малко. Мога да го направя. Щом успях веднъж, ще мога и втори път.

— Алек, хайде да тръгнем за Канзас още сега!

Половин час по-късно двамата вече крачехме по магистралата в посока Тъксън. Когато някоя кола ни настигнеше, аз вдигах палец с надеждата да ни качат.

Стигнахме до Тъксън само с три прекачвания. Оттам беше все едно дали ще поемем на изток към Ел Пасо, Тексас, или ще продължим по шосе 89, което завива на запад преди да стигне на север Финикс. Съдбата беше решила веднага след Тъксън да ни качи шофьор на камион, който превозваше някакъв товар на север.

Успяхме да уредим това пътуване на една от спирките, където се събираха шофьорите, при пресичането на шосе 89 с 80 и трябва да призная, че шофьорът изслуша молбата ни заради Маргрете, която е такава хубавица — ако бях сам, кой знае колко време щях да си чакам. Трябва също да кажа, че цялото това пътуване се осъществи по-скоро благодарение на красотата и женския чар на Маргрете, а не толкова на моята готовност да върша всяка почтена работа, без значение колко е мръсна, непрестижна и трудна.

Това обстоятелство ме подразни. Обзеха ме мрачни мисли за жената на Потифар и за Сузана и Старците. Изпитах яд към Маргрете, чиято единствена вина се състоеше в това, че беше както винаги мила, любезна и сърдечна. За малко да й кажа да не се усмихва на непознати и по-малко да шари с поглед.

Едва устоях на това изкушение онзи първи ден по залез слънце, когато въпросният шофьор спря недалеч от един крайпътен оазис, съсредоточен около някакъв ресторант и бензиностанцията край него.

— Смятам да пийна една-две бири и да хапна пържола — заяви той. — Ти какво ще кажеш, бечче? Ще можеш ли да се справиш с недопечена пържола? В тази кръчма готвачът гони телетата из кухнята.

Тя му се усмихна.

— Благодаря, Стийв, но не съм гладна.

Моето момиче не казваше истината. И тя го знаеше, знаех го и аз, а съм сигурен, че и Стив се досещаше. За последен път се бяхме нахранили в мисията на закуска — оттогава имаше единадесет часа и цяла вселена. Бях се опитал да си предложа услугите като мияч срещу храна в един мотел преди Тъксън, но ми отказаха доста грубо. По тази причина цял ден не бяхме слагали нищо в уста, ако не се смята водата от една обществена чешма.

— Разправяй ги на баба си, Маги. От четири часа сме на път. Не може да не си гладна.

Побързах да се намеся, за да спестя на Маргрете необходимостта да лъже по-нататък — при това заради мен, в това нямаше никакво съмнение.

— Тя искаше да каже с това, че не приема покани от други мъже, Стийв. Аз съм този, който трябва да й осигури обяда. Но аз ти благодаря от нейно име. Благодарим ти и двамата, че ни докара дотук. Беше ни много приятно.

Все още седяхме в кабината на камиона, като Маргрете беше между нас. Той се наведе и погледна през нея.

— Алек, да не си мислиш, че се опитвам да бръкна в гащите на Маги?

Отвърнах сковано, че изобщо не си мисля подобно нещо, докато в себе си бях сигурен, че се опитва да направи точно това... и изпитах негодувание както заради недостойните му попъзновения, така и заради отвратителния му език. Аз обаче вече бях усвоил твърдо правилото, че изискванията за вежлива и деликатна реч, които важаха в моя свят, не са задължителни за всяка вселена.

— Да, да, точно това си мислиш. Аз не съм вчерашен и съм прекарал голяма част от живота си на пътя, където ми избиха илюзиите от главата. Мислиш си, че налитам на жена ти, защото всеки нерез, който ви се изпречи на пътя, се опитва да я свали. Нека да сме наясно, синко. Аз не чукам там, където няма кой да ми отвори. А винаги мога да позная кой стои насреща ми. Маги не е такава. Разбрах

го още преди часове. Поздравявам те: честните жени не се срещат под път и над път. Прав ли съм?

— Да, така е — съгласих се неохотно.

— Затова си приглади перушината. Имаш намерение да заведеш жена си на обяд. Вече ми каза „благодаря“ за пътуването, но защо всъщност не ми благодариш, като ме поканиш на обяд? Така няма да ям сам.

Надявам се, че не съм изглеждал уплашен и че краткото ми колебание е останало незабелязано.

— Разбира се, Стийв. Дължим ти го за добротата, която прояви към нас. Само... ще ме извините ли за малко, имам най-напред да свърша нещо. — С тези думи понечих да изляза от кабината.

— Алек, ти май не лъжеш по-добре от Маги.

— Моля?

— Да не мислиш, че съм сляп? Ти нямаш пукната пара. Дори и да ти се намира нещичко, пак си закъсал толкова, че не можеш да ме черпиш пържола, та даже и готвено.

— Вярно е — отговорих с достойнство (надявам се). — Това, което трябва да свърша, е да поговоря с управителя на ресторанта. Надявам се да ми позволи да измия чиниите срещу три обяда.

— Така си и мислех. Ако просто бяхте позакъсали, ти щеше да караш „Блухаунд“ и да имате някакъв багаж. Ако бяхте закъсали, но не гладувахте, щяхте да пътувате на автостоп, за да икономисате някой и друг долар за храна, но и тогава щяхте да имате все някакъв багаж. По една чанта, та дори вързопче. Но вие сте без багаж... а и двамата сте с костюми. За бога, та това е пустиня! Всички признаци говорят за катастрофа.

Аз не проявих никакво желание да обсъждам въпроса.

— Виж какво — продължи той. — Може би собственикът на кръчмата ще ти разреши да измиеш чиниите. Но по-вероятно е дваматрима незаконно пребиваващи селяци точно в този момент да се навъртат около него, а преди това да е дал пътя на още толкова. Това е главното трасе на „туристите“, които преминават през дупките в граничните заграждения и се насочват на север. Както и да е, аз нямам време да чакам, докато ти миеш чиниите. Трябва да закарам тази каруца на сума ти километри отгук още тази нощ. Затова ти предлагам сделка. Ти ме водиш на обяд, а аз ти давам назаем да платиш.

— Не си заслужава риска.

— Нищо подобно, заслужава си. Както казват, заем по благонадеждност, а там рискът е най-малък. Някой път, може би още следващата година, а може и след двадесет, съдбата ще ви срещне с някоя друга двойка — изпаднали в беда млади хора. Ти ще ги почерпиш един обяд при същите условия и това ще значи, че си ми върнал заема. А когато и те на свой ред направят същото, ще ти се изплатят на тебе. Схващаш ли?

— Ще ти се наплатя седемкратно!

— И веднъж стига. Нататък ще бъде за твое удоволствие. Хайде, да вървим да ядем!

Ресторантът „Римрок Рестоп“ беше по-скоро солиден, отколкото изискан — нещо като „Ронс Грил“ в онзи другия свят. Имаше и бар, и маси. Стив ни заведе до една маса и след малко към нас се приближи съвсем младо и доста хубавичко момиче.

— Как си, Стийв? Отдавна не съм те виждала.

— Здравсти, пиленце! Как мина пробата със заека?

— Заекът умря. Ами твоята кръвна проба? — Тя се усмихна към нас с Маргрете. — Здравейте, мили хора! Какво ще поръчате?

Бях успял да хвърля един поглед на менюто, най-напред отдясно, разбира се — и бях слисан от цените. Слисан, защото установих, че са слезли до нивото на онези, с които бях свикнал в своя добре познат свят. Хамбургер за десет цента, кафе за пет, готвено от седемдесет и пет до деветдесет цента — от такива цени вече разбирах.

Погледнах в менюто и казах:

— Донесете ми един хамбургер със сирене, по-препечен.

— Готово, приятел. А ти, миличка?

Маргрете избра също хамбургер, само че по-малко препечен.

— А ти, Стийв? — попита келнерката.

— Три бири, три пържоли от филето, едната по-сурова, другата средна и третата по-изпържена. С обичайните боклуци към тях. Запечени картофи, пържен вятър и така нататък. Обичайната увехнала салата. Топли хлебчета. Всичко както обикновено. Десертът по-късно. И кафе.

— Дадено.

— Запознай се с моите приятели. Маги, това е Хейзъл. А това е Алек, съпругът на Маги.

— Късметлия! Радвам се да се запознаем, Маги. Съжалявам само, че те виждам в такава компания. Стийв опита ли се вече да ви продаде нещо?

— Не.

— Това е добре. Не купувайте нищо, нищо не подписвайте, не се хващайте на бас с него. И се радвай, че си омъжена, Маги. Той има жени в три щата, така че си в безопасност.

— Не са три, а четири — поправи я Стив.

— Четири ли са вече? Честито! За дамската тоалетна се минава през кухнята, Маги. До мъжката се заобикаля отвън.

Тя пъргаво се отдалечи, а полата ѝ изшумоля.

— Много свястно девойче — каза Стив. — Знаете какво разправят за келнерките, особено в шофьорските кръчми. Хейзъл е може би единствената келнерка на магистралата, която не си продава оная работа. Ела с мен, Алек.

Той стана и ме поведе навън към мъжката тоалетна. Последвах го. Докато се усетя какво казва и вече беше твърде късно да се възмутя, че си позволява такъв език в присъствието на дама. Но бях принуден да призная, че Маргрете ни най-малко не се стресна, просто прие казаното като информация. По-точно като комплимент по адрес на Хейзъл. Струва ми се, че най-големите проблеми, които ми създава тази непрекъснатата смяна на световите, са свързани не с икономиката, не с обществените отношения, нито с технологиите, а най-вече с езика и оттук с нравите и съответните табути.

Когато се върнахме, бирата ни чакаше, чакаше ни и Маргрете — бодра и освежена.

— Скол! — вдигна чашата си Стив.

— Скаал! — откликнахме ние.

Отпих малка глътка от бирата, после една по-голяма. Точно от това имах нужда след цял ден, прекаран на пустинната магистрала. Моралното ми падение на парахода „Конге Кнут“ включваше и повторното ми запознаване с бирата — питие, до което не се бях докосвал от студентските си години в инженерното училище, при това в малки количества — тогава парите не стигаха да се потопя в порока. Сегашната бира беше превъзходна, но като че не толкова хубава,



колкото датският „Туборг“, сервиран на кораба. Знаете ли, че в Библията няма нито една дума срещу бирата? Всъщност там думата „пиво“ се използва в значение на „изворна“ или „кладенчова вода“.

Пържолите бяха фантастични.

Под размекващото въздействие на бирата и хубавата храна аз изведнъж се усетих, че се опитвам да обясня на Стив как се е стигнало дотам където да ни измени и да приемаме милостиня от чужди хора... но на практика не казвах нищо. Маргрете слуша известно време и изведнъж заяви:

— Кажи му, Алек.

— Мислиш ли, че трябва?

— Мисля, че Стийв има право да знае. Аз му вярвам.

— Чудесно. Стив, ние сме чужденци, пришълци от друг свят.

Той не се изсмя, дори не се усмихна, просто изглеждаше заинтригуван.

— От летяща чиния ли? — попита той.

— Не. Става дума не за друга планета, а за друга вселена. Макар планетата сякаш е същата. Днес малко по-рано Маргрете и аз се намирахме в един щат, наречен Аризона, в град на име Ногалес. После всичко се промени. Градът изчезна и се промени напълно. Аризона изглежда горе-долу по същия начин, макар че не познавам много добре този щат.

— Територия.

— Моля?

— Аризона не е щат, а територия. Разделението на щатове беше премахнато с гласуване.

— А, и в моя свят беше така. Нещо, свързано с данъците. Само че ние не идваме от моя свят. Нито от света на Марго. Идваме от... — Запънах се. — Не мога да го кажа както трябва. Ти можеш ли да го обясниш, Марго?

— Не мога да го обясня — отговори тя, — защото аз самата не разбирам. Но това е самата истина, Стийв. Аз съм от един свят, Алек е от друг, после живяхме в трети свят, а тази сутрин попаднахме в четвърти. И ето ни сега тук. Затова нямаме никакви пари. Искам да кажа, че имаме пари, но тук те не са пари.

— Не може ли да ми кажете за тези светове един по един, че ми се замая главата? — каза Стив.

— Тя е сменила два свята — обясних аз.

— Не, скъпи, три бяха. Може би си забравил за света на айсберга.

— Не, броя го и него. Аз... Извинявай, Стийв, ще се опитам да ти разкажа за световите последователно. Само че не е лесно. Тази сутрин... влязохме в една сладкарничка в Ногалес, защото исках да купя на Маргрете сметанова мелба с горещ шоколад. Седнахме на една маса — един срещу друг, както сме сега — и по този начин гледах право към светофарите...

— Към кое?

— Към групата пътни светлинни сигнали — червени, зелени и жълти. Така забелязах, че светът ни отново се е променил. В този свят сега няма сигнални светлини или поне аз досега не съм видял такива. Има само полицаи по движението. Но в света, в който се намирахме сутринта, вместо регулировчици използват сигнални светлини.

— Да не би да го правят с огледала? И какво общо има това със сметановата мелба на Маги?

— Това, че когато бяхме корабокруширали и плавахме из океана, Маргрете искаше сметанова мелба с горещ шоколад. Тази сутрин за пръв път ми се удаде възможност да ѝ купя. Когато светофарите изчезнаха, разбрах, че отново сме сменили света, а това означаваше, че парите ми пак не струват нищо. И не мога да ѝ купя с тях сметанова мелба. Нито да ѝ платя вечерята тази вечер. Нямам пари. Такива, които да вървят, искам да кажа. Разбираш ли сега?

— Ти ми разби всичките понятия. И какво стана с парите ти?

— Виж! — Бръкнах в джоба си, измъкнах грижливо скътаните ни пътни пари и подадох на Стив една двадесетдоларова банкнота. — Нищо им няма. Погледни това нещо.

Той огледа внимателно банкнотата.

— „Законно платежно средство за всички държавни и частни разплащания.“ Добре звучи. А кой е този тип на картинката? И кога са започнали да печатат двадесетдоларови банкноти?

— Не са започвали — в твоя свят. Така предполагам. Портретът е на Уилям Джеймс Брайън, президент на Съединените щати от 1913 до 1921 година.

— В училището „Хорас Ман“ в Ейкърън такова нещо не се учи. За пръв път чувам за него.

— А в моето училище учехме, че е избран през 1896 година, а не шестнадесет години по-късно. А в света на Маргрете господин Брайън въобще не е бил президент. Слушай, Маргрете! Това може да е твоят свят!

— Защо мислиш така, скъпи?

— Може и да е, а може и да не е. Откакто сме тръгнали на север от Ногалес, не съм видял нито летище, нито някакви признаци за летище. Сега ми идва на ум, че цял ден не съм чул реактивен самолет. Нито ми се е мяркала някаква летяща машина. А на тебе?

— Не. И аз не съм видяла нищо такова. Само че не съм сецала за това. — Тя се замисли и добави: — Почти съм сигурна, че не се е появявало нищо от този род.

— Ето, виждаш ли! А може пък това да е моят свят. Стийв, как стоят тук работите с въздухоплаването?

— Въздухо... какво?

— С летящите машини. Реактивните самолети. Аеропланите. А дирижабли имате ли?

— Нищо от това, което изреди, не ми звучи познато. Става дума за летене, истинско летене във въздуха, като при птиците, така ли?

— Точно така!

— Не, разбира се, че няма такива неща. Да не говориш за балони? Балон съм виждал.

— Не говоря за балони. Е, дирижабълът е вид балон, но не е кръгъл, а издължен — нещо като пура на вид. Двигателите му наподобяват тези на твоя камион и се движи с около сто и петдесет километра в час, може и малко повече. Обикновено лети доста високо — около петстотин метра. Спокойно прелита над планините.

За пръв път Стив изглеждаше изненадан.

— Велики Боже! Наистина ли си виждал такова нещо?

— Даже съм се возил на него. Много пъти. За пръв път летях на дванадесет години. Ти си ходил на училище в Ейкрън? В моя свят Ейкрън е световноизвестен център, в който се правят най-големите, най-бързите и най-хубавите управляеми въздушни кораби на земята.

Стийв поклати глава.

— Докато парадът минава покрай мен, аз се чудя как да пийна една бира. Целият ми живот е такъв. Маги, ти виждала ли си въздушни кораби? Летяла ли си с тях?

— Не. В моя свят нямаше такива. Но съм се возила на летяща машина. Аероплан. Само веднъж. Беше страхотно вълнуващо и страшничко, но бих искала да опитам пак.

— Бас държа, че е така. За себе си съм сигурен, че ще изгубя ума и дума от страх. Но ми се ще да се повозя на нещо такова, та ако ще да се претрепя. Ей, хора, започвам да ви вярвам! Разправяте го така точно! А и тези пари. Ако въобще са пари...

— Пари са — уверих го аз, — но от друг свят. Огледай ги добре, Стив. Явно е, че не са пари от твоя свят. Обаче не са и играчка, и за театъра не са правени. Кой ще си даде труда да поставя такива изпипани метални знаци на някакви си театрални пари? Художникът, който ги е гравирал, е очаквал тази банкнота да се възприема като пари... само че стойността ѝ не отговаря на никакви тукашни представи — това беше първото, което ти направи впечатление. Чакай малко. — Аз се порових из другия джоб. — Хоп! Ето я, още си е тук.

Измъкнах една банкнота от десет песос — от Кралство Мексико. Бях изгорил повечето от ненужните вече пари, които бяхме спестили преди земетресението — бакшишите на Маргрете от „Панчо Виля“ — но си запазих няколко за спомен.

— Виж и това. Знаеш ли испански?

— Не може да се каже. Тексаски мексикански — да. Кръчмарски испански. — Той огледа мексиканската банкнота. — Това нещо ми изглежда наред.

— Я погледни по-внимателно — подкани го Маргрете. — Там, където пише „Рейно“. Не трябва ли да бъде „Република“? Или в този свят Мексико е кралство?

— Не, република е... заслуга за това имам и аз. Когато служех във военноморските сили, бях наблюдател на изборите в Мексико. Направо не е за вярване колко много могат да направят няколко въоръжени до зъби морски пехотинци за провеждането на честни избори. О'кей, приятели, вие ме спечелихте. Мексико не е кралство и двама стопаджии, които нямат пари даже да си платят обяда, не бива да размахват мексикански пари, на които пише, че Мексико е кралство. Може да съм луд, но ви влизам в положението. Какво е обяснението на всичко това?

— И аз бих искал да знам — изрекох твърдо. — Най-простото обяснение е, че съм полудял и халюцинирам — аз, ти, Марго, този

ресторант, този свят — всичко е продукт на болния ми мозък.

— Ти може да си халюцинация, щом ти харесва, но нас с Маги не ни набърквай. Някакво друго обяснение имаш ли?

— Ами... зависи. Четеш ли Библията, Стийв?

— Как да ти кажа — и да, и не. Много пъти, когато съм на път, лежа буден в леглото и наоколо няма нищо за четене, освен Библията на Гидеон, така че от време на време я чета.

— Спомняш ли си Матей 24:24?

— Хъм... а трябва ли?

Цитирах въпросния пасаж.

— Това е една от възможностите, Стив. Тези смени на световите биха могли да са знаци, пращани ни от дявола, за да ни заблуди. От друга страна, може да са знамения, предвещаващи края на света и идването на Христа в Царството Му на земята. Чуй какво гласи Светото писание:

„И веднага след скръбта на ония дни слънцето ще потъмнее, и месечината не ще даде светлината си, и звездите ще изпаднат от небето, и силите небесни ще се разклатят;

Тогава ще се яви на небето знамението на Сина Човечески, и тогава ще се разплачат всички земни племена и ще видят Сина Човечески да иде на небесните облаци със сила и слава голяма;

И ще изпрати ангелите си с гръмогласна тръба, и ще съберат избранниците Му от четиритях ветра, от единия до другия край на небесата.“

— Ето до това се свеждат нещата, Стийв. Може да са лъжливи знамения за мъките преди края на света, но може и да са чудесата, предхождащи Второто пришествие, идването на Христа. Но във всички случаи краят на света приближава. Твърд ли си във вярата?

— Ами... не мога точно да кажа. Някога са ме кръстили, но много отдавна и съм бил прекалено малък, за да мога да кажа нещо по въпроса. Рядко ходя на църква, освен на сватбите и погребенията на приятелите си. Дори и да съм бил чистичък като ангелче някога, досега сигурно доста съм се напращил. Не, не мисля, че мога да служа за пример.

— Сигурен съм, че не си от най-примерните християни. Стийв, краят на света приближава и Христос скоро ще се върне на земята. Това, което трябва да направиш най-напред — и не само ти, а всички! — е да

предадеш грижите си на Исус, да се умиеш в кръвта му и да се утвърдиш във вярата си. Защото предупреждение няма да има. Тръбата ще прогърми и ти или ще бъдеш предаден в ръцете на Христос за вечно блаженство, или ще бъдеш захвърлен в огъня и сярата, за да се гърчиш в агония до края на вечността. Трябва да бъдеш готов.

— Я гледай! Алек, идвало ли ти е някога на ум да станеш проповедник?

— Мислил съм за това.

— Тогава помисли си още и стани проповедник. Приказваш го всичкото това, сякаш си вярваш на всяка дума.

— Наистина вярвам.

— Какво пък, може и да има нещо в това. Заради тебе обещавам да помисля сериозно. Но засега се надявам Второто пришествие да не е тази вечер, защото трябва да закарам стоката. Хейзъл! Донеси ми сметката, миличка. Трябва да си хващам пътя.

Трите пържоли струваха три и деветдесет, шестте бири — още шестдесет цента, общо четири и петдесет. Стив плати с половин орел — монета, каквато бях виждал само в колекциите. Искаше ми се да й хвърля един поглед, но не можех да измисля предлог.

Хейзъл взе монетата и я погледна.

— Тук рядко виждаме злато. Най-често плащат със сребро. Е, понякога и с книжни пари, но шефът много не ги обича. Сигурен ли си, че не ти трябва, Стийв?

— Не, намерих „Летящия холандец“.

— Я си върви по пътя! Нямам никакво намерение да ти ставам пета жена.

— Е, аз нямах предвид сериозна връзка...

— Тогава пък съвсем не става. За някакви си пет златни долара!  
— Тя бръкна в джоба на престилката си и извади сребърна монета от половин долар. — Ето ти рестото, миличък.

Той тикна обратно монетата към нея.

— Какво ще направиш за петдесет цента?

Момичето взе парите и ги пусна в джоба си.

— Ще ти се изплюя в лицето. Благодаря. Лека нощ, народе. Радвам се, че ни посетихте.

По време на оставащите петдесетина километра до Флагстаф Стийв ни задаваше въпроси, но не коментираше чутото. Говореше толкова, колкото да ни накара ние да продължим. Особено събудиха любопитството му моите описания на въздушните кораби, реактивните самолети и аеропланите, както и всичко, свързано с техниката. Много по-трудно му беше да повярва в телевизията, отколкото в летящите машини — е, така беше и с мен. Но Маргрете го увери, че лично е гледала телевизия, а на нея трудно можеш да не повярваш. Мен могат да вземат за мошеник, но не и Маргрете. В гласа и държанието ѝ имаше нещо, което вдъхваше доверие.

Във Флагстаф, до самата 66-та магистрала, Стив отби настрана и спря, без да гаси мотора.

— Хайде, скачайте! — нареди той. — Ако още държите да продължите на изток. Ако искате да тръгнете на север, добре сте дошли.

— Трябва да стигнем до Канзас, Стийв — казах аз.

— Да, знам. И понеже е все едно по кой път ще тръгнете, най-добре е по 66-та... макар че не ми увира главата защо ви е притрябвало да ходите в Канзас. Нали виждате онова кръстовище? Свийте надясно и продължавайте — няма начин да сбъркате. Дръжте курс към Санта Фе. Къде мислите да преспите тази нощ?

— Нямам никакви планове. Ще вървим, докато някой друг ни качи. Ако не успеем да хванем автостоп през нощта и ни се приспи, можем да легнем край пътя. Топло е.

— Алек, слушай чичо ти какво ще ти каже. Не лягайте да спите в пустинята. Сега е топло, но до сутринта ще замръзнете. Може да не си обърнал внимание, но от Финикс дотук през цялото време се изкачвахме. И ако не ви изпохапят отровните гущери, пясъчните бълхи ще го направят. Трябва да си вземете бунгало.

— Не мога да наема бунгало, Стив.

— Бог ще се погрижи. Ти нали си вярващ?

— Да, вярващ съм.

— Е, тогава уповавай се на Бога. Маги, ти съгласна ли си с Алек за оная работа — края на света?

— Сигурна съм, че не греши!

— Хм... Ще си помисля доста сериозно, Алек... ще започна още тази вечер, като почета Библията. Този път не ми се ще да изпусна

парада. А вие тръгнете по 66-та и търсете бунгалата. Не хотел, не крайпътен хотел, а за пружинени матраци и отделна баня няма и да мислите — бунгало, и толкоз. Ако ви поискат повече от два долара, направо си тръгвайте. Но ако продължите да се пазарите, може да смъкнат и до долар.

Не го слушах много внимателно, защото отвътре вече започвах да кипя. Как да се пазаря? Той знаеше, че нямам пукната пара. Да не би да не ми вярваше?

— Е, ще ви кажа довиждане — продължи Стийв. — Алек, ще можеш ли да се справиш с вратата? Никак не ми се слиза.

— Ще се оправя.

Отворих вратата и слязох, чак тогава си спомних за добрите маниери.

— Стийв, искам да ти благодаря за всичко. За обяда, за бирата, за пътуването. Дано Бог да бди над тебе и да те пази.

— Благодаря, няма нищо. А, щях да забравя.

Той бръкна в джоба си и извади някакво картонче.

— Това е визитната ми картичка. Всъщност адресът е на дъщеря ми. Като стигнете до Канзас, драснете ми една картичка, да ми кажете как сте.

— Непременно.

Прибрах картичката и протегнах ръка към Маргрете да ѝ помогна. Стив я спря.

— Няма ли да целунеш стария Стийв за довиждане, Маги?

— Как, разбира се!

Тя се извърна на седалката почти с лице към него.

— Така е по-добре. Алек, ти по-добре се обърни с гръб.

Не се обърнах с гръб, но се опитах да не обръщам внимание. И все пак поглеждах с крайчеца на окото.

Ако това беше продължило още само половин секунда, щях да се намеся и да я измъкна от кабината. Трябва обаче да призная, че никой не я принуждаваше да прави това, което правеше. Тя го целуваше съвсем истински, при това по начин, недопустим за една омъжена жена спрямо чужд мъж.

Изтърпях го.

Най-сетне целувката свърши. Помогнах ѝ да слезе и затворих вратата.



— Чао, деца! — извика Стийв и потегли. Докато набираше скорост, той два пъти натисна клаксона.

— Алек, ти ми се сърдиш! — каза Маргрете.

— Не. Изненадан съм. Смаян. Разочарован, огорчен.

— Недей да ми се цупиш!

— Какво?

— Стийв ни вози четиристотин километра, почерпи ни чудесен обяд и не ни се присмя, когато му разказахме нелепата си история. А сега ти ми се надуваш и ми се правиш на светец само защото съм го целунала малко по-силно, за да му покажа, че ценя това, което направи за мен и съпруга ми! Няма да търпя това, чуваш ли!

— Исках само да...

— Млъкни! Не искам да слушам обяснения. Защото не си прав! Сега аз съм сърдита и ще се сърдя, докато не разбереш, че не си прав. Така че помисли си хубаво!

Тя се обърна и бързо закри към кръстовището на 66-та магистрала с 89-та.

Забързах след нея да я догоня.

— Маргрете!

Тя не отговори, само ускори крачка.

— Маргрете!

И този път не се обърна, сякаш не ме чуваше.

— Маргрете, мила моя! Не бях прав. Съжалявам. Извинявай!

Тя рязко спря, обърна се и обви ръце около врата ми, хлипайки.

— О, Алек, толкова те обичам, но си такъв катил!

Не отговорих веднага, защото бях зает с друго. След известно време успях да кажа:

— И аз те обичам. Но какво е това катил?

— Такъв като тебе.

— Е, добре, в такъв случай аз съм твоят катил и ти си вързана за мен. Недей повече да бягаш така.

— Няма. Няма вече.

И продължихме с прекъснатото занимание.

След известно време аз се отдръпнах достатъчно далече, за да прошепна:

— Тук няма и помен от легло, а никога не ми е трябвало повече от сега.

— Виж в джобовете си, Алек.

— Какво?

— Докато ме целуваше, Стив ми пошепна да ти кажа да провериш джобовете си, и още: „Бог ще се погрижи“.

Намерих го в левия джоб на самото си — златен орел. Никога в живота си не бях държал в ръка такъв. Беше топъл и тежък.

## XVI

*Ще бъде ли смъртен човек по-праведен от  
Бога?*

*Ще бъде ли човек по-чист от Създателя  
си?*

Йов, 4:17

*Научете ме и аз ще млъкна;  
и покажете ми в що съм съгрешил.*

Йов, 6:24

Отидохме в центъра на Флагстаф и влязохме в аптека. Там размених „златния орел“ срещу девет големи сребърни долара, още деветдесет и пет цента ресто и един сапун „Айвъри“. Идеята за сапуна ми подсказа Маргрете.

— Алек, аптекарят не е банкер. Току-виж, не му се иска да ти разваля едрата монета, освен ако не ти продаде нещо. А имаме нужда от сапун. Искам да изпера твоето и моето бельо, пък и двамата имаме нужда от баня... Подозирам, че в евтино място, каквото Стийв ни посъветва изберем, може и да няма безплатен сапун в банята.

Оказа се права във всичко. Веждите на аптекаря се вдигнаха учудено, когато видя златната десетдоларова монета, но все пак нищо не каза. Чукна я в стъкления капак на тезгяха, за да чуе как звъни, после бръкна под касовия апарат и извади малко шише, за да изпробва златото с киселина.

Не се заядох с него. Той отброи мълчаливо девет сребърни долара, половин долар, четвърт и накрая две монети по десет цента. Вместо веднага да ги прибера в джоба си, аз подложих упорито всяка монета на същата проверка със звън, като на свой ред се възползвах от стъкления капак. Бутнах обратно към аптекаря една от монетите.

Той отново нищо не каза. Чу добре глухия звук от този уж сребърен долар. Даде ми друга (тази звънна като камбанка) и прибра фалшивата някъде дълбоко в чекмеджето на касовия апарат. После ми обърна гръб.

В покрайнините на града, почти на половината път до Уинона, намерихме достатъчно западнало място, предлагащо подслон. Маргрете започна да се пазари на испански. Хазяинът поиска пет долара. Марга призова Светата дева и още трима светии като свидетели на този пладнешки грабеж. И му предложи пет песо.

Не схванах смисъла на тази тактическа маневра. Тя нямаше песо. Нима би се опитала да пробута онези безполезни „кралски“ песо, които още носех някъде из джобовете си?

Не успях да науча отговора на този въпрос, защото хазяинът отвърна с цена от три долара. „И повече не мога да отстъпя, сенъора, Господ ми е свидетел!“

В края на краищата се споразумяха за долар и половина, после Марга даде още петдесет цента за чисти чаршафи и одеяло. Плати за всичко с два сребърни долара, само че поиска още възглавници и чисти калъфки за тях, за да уреди окончателно сделката. Получи ги, обаче нашият patron пожела да получи „още нещичко, та да му върви“. Марга добави десет цента, той се поклони ниско и заяви, че неговият дом е и наш.

В седем сутринта на другия ден поехме по пътя си — отдъхнали, чисти, щастливи и... гладни. Половин час по-късно вече бяхме в Уинона, а гладът ни измъчваше още повече. Утолихме го на масичките до малка закусвалня-каравана. Цяла купчина житени питки за десет цента, кафе за пет цента — втората чаша безплатно. Нямаше ограничения колко масло или конфитюр ще изядем.

Маргрете не успя да довърши щедрата си порция питки, затова си разменихме чиниите и аз не оставих храната да се похаби.

На караваната бяха окачени няколко надписа: „Плаща се при поръчката“, „Тук не приемаме бакшиш“ и „Готов ли си за Съдния ден?“

До лакътя на готвача-сервитьор (а май беше и собственик) бе подпрян брой на „Дозорна кула“.

— Братко — попитах го, — чувал ли си скоро вести кога да очакваме Съдния ден?

— Не си прави шегички с това. Вечността ще ти се стори твърде дълга в пъкъла.

— Не съм и помислял да се шегувам. Ако мога да съдя по знаменията и поличбите, вече сме в седемте години, предсказани в Откровенията, глава единадесета, стихове втори и трети. Но не знам колко от тях са минали.

— Според мен отдавна ги преполовихме — отвърна мъжът. — Антихристът шета на воля из този свят. Ти от спасените ли си? Ако не си, по-добре ми се махай от главата.

— Трябва да сме готови всеки миг, защото Синът човешки ще дойде нечакан.

— Дано наистина вярваш в това!

— Вярвам с цялата си душа. Благодаря ти за вкусната закуска.

— Не е нужно. Господ да бди над тебе.

— Благодаря ти. Бъди благословен.

Двамата с Марга отново тръгнахме на изток.

— Как е моята любима?

— Преяла и доволна.

— И аз. А особено съм щастлив от едно нещо, което ти направи снощи.

— Аз също. Но ти винаги го правиш, скъпи. Всеки път.

— Ъ-ъ, да... Мога да кажа същото за тебе. Само че си мислех за онова, което каза по-рано вечерта. Стийв те попита дали си съгласна с мен за Съдния ден и ти му отговори, че е така. Не мога да ти опиша колко се тревожех, защото още не бе решила да се върнеш в обятията на Исус. А пък Съдният ден приближава и може да ни сполети всеки миг... и ми беше много неспокойно. Но явно ти отново търсиш обратния път към светлината, макар и засега да не го обсъждаш с мен.

Изминахме може би двайсетина крачки, преди Маргрете да каже тихо:

— Мили, бих те успокоила, стига да ми беше по силите. Но не мога.

— Тъй ли? Май не те разбирам. Ще ми обясниш ли?

— Изобщо не казах на Стийв, че съм съгласна с тебе, а че не оспорвам мнението ти.

— Нали е все същото!

— Не е, скъпи. Не споменах пред Стийв, въпреки че бих го казала съвсем искрено, за непреклонното си намерение никога да не възразявам на своя съпруг пред други хора. За нищо! Каквито и несъгласия да имаме, ще ги обсъдя само с тебе — насаме. А не пред Стийв или който ще да е.

Поумувах над обяснението ѝ, преглътнах първите отговори, които ми хрумнаха... и промълвих:

— Благодаря ти, Маргрете.

— Любими, правя го и заради своето достойнство, не само заради твоето. Винаги ми е било отвратително да слушам как мъж и жена спорят или дори се карат пред други. И да кажеш, че по слънцето щъкат яркозелени кученца, няма да ти възразя, ако наоколо има хора.

— Ами че те наистина щъкат!

— Моля?!

Тя дори се спря и ме изгледа смаяно.

— Добричката им Марга... Какъвто и проблем да имаме, ти все намиращ най-милите думи. Видя ли някога яркозелено кученце на слънцето, ще се постарая да ти съобщя новината насаме, за да ти спестя неудобството пред хората. Обичам те! Вложил съм съвсем друг смисъл в отговора ти на Стийв, само защото много се тревожа за тебе.

Тя хвана ръката ми и повървахме мълчаливо.

— Алек...

— Да, любима?

— Не го правя от инат. Ако греша и ти наистина отидеш в рая на християните, искам да съм с тебе. Дори това да означава, че ще се върна към вярата в Исус, пак го искам. Ще се опитам. Нищо не мога да ти обещавам отсега, защото вярата не идва само с усилие на волята. Но ще се постарая.

Спрях да я целуна, с което развеселих мъжете в отминаваща ни кола.

— Скъпа моя, повече не бих могъл да искам от тебе. Да се помолим ли заедно?

— Предпочитам да се моля сама... и ще го правя! Ще ти кажа, щом за мен дойде времето да се молим заедно.

Скоро след това двойка фермери ни качи в колата си. Откараха ни до Уинслоу. Оставиха ни, без да зададат и един въпрос, а и ние не

пожелахме нищо да обясняваме. Беше сериозно постижение спрямо досегашните случки.

Уинслоу е доста по-голям град от Уинона. Броят на жителите му дори е внушителен за пустинно селище — цели седем хиляди. Там ни се отдаде да свършим нещо, което Стийв ни подсказа ненатрапчиво. С Марга го бяхме обсъдили сериозно през нощта.

Прав беше човекът — не носехме подходящи дрехи за пустинята. Вярно, нямахме и избор, защото рязката промяна на световите ни изненада. Само че тук изобщо не видях друг мъж да носи делови костюм. Нито пък белите жени се обличаха толкова официално. Мексиканките и индианките носеха поли, но англосаксонките предпочитаха шорти или панталони — от по-лек памучен плат или дънки, бермуди или за езда, все едно. Рядко се виждаше някоя с пола.

Пък и нашите дрехи се набиваха в очи дори като градско облекло. Стилът им беше толкова чудат тук, сякаш идвахме направо от екзотична страна. Не ме питайте за подробности, защото не разбирам много от дрехи, особено от женски премени. Моят костюм изглеждаше скъп и елегантен, но когато го обличаше моят patron дон Хайме, в град Масатлан, в друг свят... а в този, наред пустинята на Аризона, сякаш бях изпъзлял от долнопробна кръчма.

В Уинслоу открихме магазинче точно каквото ни трябваше. „ВТОРА УПОТРЕБА — богат избор — плаща се в брой — без гаранция и рекламации — всички носени дрехи са стерилизирани преди да ги изложим в магазина.“ Същите надписи ги имаше и на испански.

Час по-късно, след придирчивото ровене в стоката им и стръвното пазарене на Маргрете, вече бяхме екипирани подходящо за пустинята. Носех тънък кафеникав панталон и риза в същия цвят, заедно със сламена шапка, смътно напомняща за прочутия западняшки стил. Маргрете се облече значително по-леко — твърде (дори неприлично) къс и впит панталон и горна дреха, която макар и да покриваше тялото ѝ малко повече от сутиен, едва ли заслужаваше името си „лятна блузка“.

Щом я видях пременена така, аз ѝ прошепнах:

— В никакъв случай не бих ти позволил да се покажеш пред хора в това безсрамно облекло.

— Мили, не се вкисвай толкова рано сутрин. Нали знаеш колко е горещо.

— Не се шегувам. Забранявам ти да купиш това!

— Алек, не си спомням да съм искала разрешението ти.

— Противиш ли ми се?

Тя въздъхна.

— Така излиза, макар и да не ми се иска. Взе ли си бръснача?

— Нали ме видя да го вземам?

— Бельото и чорапите ти са у мен. Имаш ли нужда от още нещо в момента?

— Не. Маргрете, престани да заобикаляш въпроса ми!

— Скъпи мой, вече ти казах, че няма да се карам с тебе пред други хора. Към тези дрехи купих и пола, която се увива по кръста, тъкмо се канех да си я сложа. Остави ме да го направя и да уредя сметката. После ще излезем навън да си поговорим на спокойствие.

Колкото и да бях кипнал, съгласих се. Не бива да пропусна факта, че благодарение на нейната грижовна разсъдливост излязохме от онова дюкянче с повече пари, отколкото имахме на влизане. Как ли? Ами костюмът от моя patron дон Хайме, толкова нелеп на раменете ми, изглеждаше напълно задоволително, когато го премери собственикът на магазинчето. Всъщност той дори малко приличаше на дон Хайме. Предложи да размени костюма срещу онова, което аз си избрах.

Но Маргрете настояваше да ни доплати. Поиска пет долара, получи два.

Докато тя уреждаше окончателно сметката, научих и как е направила същата магия, отървавайки се от онзи официален дамски костюм, от който вече нямаше нужда. И тъй, влязохме в магазина със 7 долара и 55 цента. Тръгнахме си с 8 долара и 80 цента... и удобно за пустинята облекло, гребен (един за двама ни), раница, сгъваем бръснач и малко бельо и чорапи. Вярно, дрехите бяха втора ръка, но поне ни увериха, че са стерилизирани.

Не ме бива в хитростите и увъртанията с жените. Маргрете ме поведе по магистралата към една отбивка, не желаше да говорим преди това... и вече съзнавах, че съм загубил спора. След малко тя подхвана, без да забавя крачка:

— Е, мили? Искаше да обсъдим нещо.



— Ъ-ъ... с тази пола дрехите ти са приемливи. Едва. Но няма да се появяваш на публично място с тези шорти! Разбрахме ли се?

— Смятах да ходя по шорти, ако стане горещо. Както е в момента.

— Но, Маргрете, нали ти казах да не... — Вече размотаваше полата и я свали. — Пак ми се опълчваш!

Тя сгъна грижливо дрехата.

— Може ли да я оставя в раницата? Моля те.

— Нарочно ми правиш напук!

— Алек, нито аз съм длъжна да ти се подчинявам, нито ти на мен.

— Как така... Мила, нека бъдем разумни. Знаеш, че не съм склонен да заповядвам. Но жената трябва да слуша мъжа си. Не си ли моя съпруга?

— Ти ми каза, че съм. Значи съм такава, докато не решиш друго.

— Значи е твой дълг да ми се подчиняваш.

— Не е, Алек.

— Та това е първото задължение на всяка жена!

— Не съм съгласна.

— Но... Ама че щуротия! Нима искаш да ме напуснеш?

— Не. Освен ако вече мислиш за развод.

— Не приемам развода. Това е грешно. Противоречи на Светото писание.

Не каза нищо.

— Маргрете... моля те, сложи си полата.

— Почти ме убеди, миличък — кротко изрече тя. — Ще ми обясниш ли защо го искаш?

— Какво?! Ами защото ако си само по тези шорти, това е неприлично!

— Алек, изобщо не проумявам как една дреха може да бъде неприлична. Виж, със самите хора е друго. Да не казваш, че аз се държа недостойно?

— Уф... изопачаваш думите ми. Когато носиш на публично място тези шорти без полата върху тях, показваш толкова много от тялото си, че гледката е неприлична. И точно в момента, както си ходим край магистралата, ръцете и краката ти са съвсем голи... Ето, хората в онази кола те видяха. Те направо те зяпаха!

— Добре. Дано да им е харесало.

— Моля?!

— Казваш ми, че съм красива. Но може би си пристрастен. Надявам се, че външността ми е приятна и за други хора.

— Дръж се сериозно. Казвам ти, че си разголена!

— Чух. Краката ми били голи. Вярно е. Предпочитам да ходя така, когато е прекалено топло. Скъпи, на какво се мръщиш? Нима краката ми са грозни?

(„Всичко е прекрасно в тебе, възлюбена моя, и нищо не те грози...“)

— Любима, чудесна си. Не зная колко пъти съм ти повтарял. Само че нямам желание и други да се възхищават на красотата ти.

— Няма да намалее, ако и други ми се порадват. Да се върнем на темата, Алек. Опитваш се да ми обясниш защо голите ми крака изглеждат неприлично. Стига да можеш, но не ми се вярва.

— Голотата е неприлична сама по себе си. Събужда развратни помисли.

— Нима? Като гледаш краката ми, получаваш ли ерекция?

— Маргрете!!!

— Алек, не ставай пак досадник! Зададох съвсем простичък въпрос.

— Непристойен въпрос.

Тя въздъхна.

— Изобщо не разбирам как такъв въпрос може да бъде непристойен между съпрузи. И няма да се съглася, че краката ми са неприлична гледка. Нито пък голотата изобщо. Била съм гола пред погледите на стотици хора...

— Маргрете!

— Че ти не знаеше ли? — учуди се тя.

— Не знаех и съм смаян да го чуя.

— Сериозно ли, мили? Виждаш си колко добре плувам.

— Това какво общо има? И аз плувам добре, само че не гол. Обличам бански костюм.

(Но в този момент твърде отчетливо си припомних басейна на „Конге Кнут“. Разбира се, моята любима бе свикнала да плува гола. Май вече стъпвах на несигурна почва.)

— А, да. Виждала съм такива костюми в Масатлан. И в Испания. Любими, ние пак се отплеснахме. Проблемът не е само дали голите крака са неприлични, дали трябваше да целуна Стийв за довиждане или дали съм длъжна да ти се подчинявам. Очакваш от мен да бъда такава, каквато не съм. Искам да бъда твоя жена дълги години, цял живот... и се надявам да споделя с тебе и рая, ако ти е писано да попаднеш там. Мили, аз обаче не съм дете, нито робиня. Обичам те и се стремя да изпълнявам желанията ти. Но няма да се подчиня на заповед, само защото съм ти съпруга.

Как ми се иска да кажа, че я убедих с блестящите си доводи... Но няма да е вярно.

Още се опитвах да измисля някакъв отговор, когато една кола забави, преди да ни подмине. Чух подсвиркване, каквото правилно наричат „хулиганско“. Возилото спря и ни доближи на заден ход.

— Ей, да ви откараме ли донякъде? — подвикнаха ни отвътре.

— Да! — веднага отговори Маргрете и се забърза към колата.

Не ми оставаше друго, освен да я последвам.

Беше пикап, зад волана седеше жена, а до нея мъж. Стори ми се, че и двамата са на моите години, може би и по-възрастни. Мъжът се пресегна и ни отвори задната врата.

— Качвайте се!

Помогнах на Маргрете да влезе, последвах я и затворих вратата.

— Има ли достатъчно място за вас? — попита той. — Ако няма, избутайте тия боклуци на пода. Нали разбирате, никога не се возим отзад, та се трупат всякакви нещица. Ние сме Клайд и Беси Бълки.

Беше много едър — от онези мъжаги с тежки широки кости, които все са първи атлети като ученици, но после започват да трупат в изобилие месо и сланина по тялото си. За жена му не можех да кажа, че е дебела, но ми се стори излишно пухкава.

— Как сте, госпожо Бълки, господин Бълки? Ние сме Алек и Маргрете Греъм. Благодаря ви, че ни качихте.

— Алек, я не го давай толкова официално — укори ме жената. — Накъде сте поели?

— Беси, хвърляй поне едно оченце на пътя...

— Клайд, щом не ти харесва как карам тая таратайка, да отбия, та да си сменим местата.

— А, не, не, много добре си караш!

— Ами затвори си човката тогава, че иначе започваме по правило номер шест. Е, Алек, накъде?

— Отиваме в Канзас.

— Леле! Ние не сме чак дотам, стигнем ли Чембърз, свиваме на север. За малко сме в една посока, няма и деветдесет мили. Но поне ще ви повозим, колкото можем. Какво ще правите в Канзас?

(Ха, какво щях да правя в Канзас? Ще отворя сладкарница с всевъзможни сладоледи... ще върна скъпата си съпруга в лоното Христово... ще подготвя душата си за Съдния ден...)

— Ами... Ще мия чинии.

— Моят мъж е твърде скромнен — кротко се обади Маргрете. — Ще отворим ресторантче с кафене в едно колежанско градче. Но по пътя към целта може би ще мием чинии. Или ще работим почти всичко, каквото ни попадне.

Наложи се да обясня какво ни е сполетяло — с пропуски и отклонения от истината в моментите, които биха се сторили невероятни на тези добри хора.

— Ресторантът бе срутен до основи, мексиканските ни партньори загинаха, а ние загубихме всичко. Споменах миенето на чинии, защото такава работа мога да си намеря почти навсякъде. Готов съм да се захвана с какво ли не...

— Алек, щом така си се настроил — каза Клайд, — ще си стъпиш пак на краката, преди да се усетиш.

— Е, загубихме пари, това е всичко. Не сме толкова стари, че да не започнем всичко отначало.

(Мили Боже, ще поотложиш ли Съдния ден, докато смогна да изпълня обещанията си? Да бъде волята Ти. Амин.)

Маргрете стисна ръката ми и Клайд забеляза. Бе се обърнал на седалката, за да е с лице и към нас, и към Беси.

— Ще се справиш — одобри ни след малко. — Ето, и жена ти те подкрепя, значи непременно ще успееш.

— И аз се надявам. Благодаря ти.

Но знаех защо се извъртя в такава неудобна поза — да зяпа Маргрете. А в тези обстоятелства не можех да му се сопна. Пък и беше ясно, че господин и госпожа Бълки не виждаха нищо нередно в облеклото на моята любима. Самата Беси носеше подобни дрехи, но

доста по-оскъдни. И съм длъжен да призная, че макар да ѝ липсваше нетленната прелест на Маргрете, тя хващаше окото.

При Цветната пустиня спряхме, излязохме от колата и се загледахме в тази наистина невероятна природна красота. Вече бях минавал оттук, но на Маргрете ѝ беше за пръв път и остана без дъх. Клайд обясни, че винаги се отбивали за малко, макар да са виждали мястото стотици пъти.

Всъщност, трябва да се поправа — вярно, че бях се наслаждавал на тази гледка... но в друг свят. Присъствието на Цветната пустиня май потвърждаваше едно мое укрепващо подозрение. Не Майката Земя се променяше, когато ни захвърляха от един свят в друг, а само човекът и неговите дела, при това не изцяло. Но засега единственото натрапващо се обяснение за нашата участ изглеждаше по-скоро като признак на мания за преследване. Повтарях си, че не бива да се поддавам на заблуди. Длъжен бях да се грижа за Маргрете.

Клайд ни купи хотдогове и студен сок, а на предложението ми да си платим просто махна с ръка. Когато се настаняхме отново в тяхната кола, той седна зад волана и покани Маргрете при себе си. Не ми беше приятно, но нямаше как да проявя чувствата си, защото Беси тутакси каза:

— Горкичкият Алек! Ще трябва да се друсам до дъртата крава. Не се муси, миличък. До отбивката към Чембърз остават само двацет и три мили... значи двацетина минути, както Клайд кара.

Този път той не припираше и стигнахме след половин час. Но изчака, докато се увери, че някой ще ни откара до Галъп.

Добрахме се дотам много преди свечеряване. Макар да имахме 8,80 долара, май беше време да потърся къде се трупат купчини мръсни чинии. В този Галъп имаше мотели и къмпинги почти колкото и индианци, а към почти половината от тези места за подслон има и ресторанти. Обиколих една дузина, преди да откроя кому е нужен мияч.

След две седмици бяхме в Оклахома Сити. Ако си мислите, че сме напредвали твърде бавно, прави сте. Падат се по-малко от петдесет мили на ден. Но междувременно се случи какво ли не и аз вече не можех да устоя на параноята. Подмятаха ни от свят в свят, при това с почти явното намерение да ни причинят колкото се може повече неприятности.

Да сте виждали как котарак си играе с мишле? Жертвата няма дори нищожен шанс. И ако има ум поне колкото добрият ни Господ дава на една мишка, отлично съзнава положението си. Но въпреки това продължава да търси път към спасението... за да се озове отново в лапите на мъчителя си.

Аз бях мишката.

По-точно — ние, защото и Маргрете беше с мен. Само тя ми вдъхваше сили да не се откажа. Не се оплакваше и не сядаше да се вайка със скръстени ръце. Затова и на мен сърце не ми даваше да се предам.

Един пример. Бях се досетил, че макар хартиените пари да са напълно безполезни в друг свят, за златните и сребърните монети като скъпоценен метал поне можехме да вземем нещо. Така че докопах ли се до такива пари, харчех ги крайно неохотно и отказвах да взема банкноти като ресто.

Ех, че съм изобретателен! Мозък и половина...

На третия ден в Галъп Марга и аз задряхме в стаята, за която плащаме с миене на чинии (аз) и почистване на стаите (тя). Нямахме намерение да спим, само искахме да си отдъхнем малко, преди да хапнем. Денят ни се стори дълъг и тежък. Изтегнахме се направо върху покривката на леглото.

Тъкмо се отпусках и усетих, че нещо твърдо и ръбесто притиска гръбнака ми. Поразсъних се достатъчно, за да се сетя, че нашите скътани сребърни долари са изпаднали от джоба на самото ми. Измъкнах ръката си изпод главата на Марга, преброих отново долларите, добавих към тях дребните центове и ги оставих на нощното шкафче — на няма и една педя от главата си. После пак се настаних до Марга и потънах в сън за секунди.

Събудих се сред непрогледен мрак.

И се стреснах. Маргрете дишаше тихо и равномерно до мен. Побутнах я внимателно.

— Мила, събуди се.

— Ъ-ъ?...

— Късно е. Май изпуснахме вечерята.

Тя веднага се опомни.

— Можеш ли да светнеш нощната лампа до леглото?

Пресегнах се натам и едва не паднах на пода.

— Не мога да напипам тази проклетия. Тъмно е като в купчина въглища. Чакай, ще светна лампата на тавана.

Станах предпазливо, тръгнах към вратата, спънах се в стол и не намерих вратата. Започнах да шаря с ръце по стените и най-сетне я докопах. След още малко търсене слепешком намерих и ключа на лампата.

Мрачното мълчание се проточи, после аз казах съвсем ненужно:

— Пак го направиха.

Стаята беше типично безлика като във всеки евтин мотел. Само че някои дреболии я отличаваха от стаята, в която заспахме.

Нямаше ги и нашите скътани сребърни долари.

Липсваше всичко, освен дрехите на гърбовете ни — раницата с чистите чорапи и бельо, гребена, сгъваемия бръснач. Огледах старателно навсякъде, за да се уверя.

— Е, Марга, какво ще правим сега?

— Каквото кажеш.

— Хъм... В кухнята едва ли ще ме познаят, но може би пак ще ми позволят да измия съдовете.

— Или пък имат нужда от сервитьорка.

На вратата имаше автоматична ключалка, аз пък нямах с какво да я отворя на връщане, затова я оставих откритата. Водеше направо навън и на срещната страна на паркинга видяхме ъглова стая, над която светеше табела „Рецепция“. Нищо особено, само че мотелът по нищо не приличаше на онзи, в който работехме. Там канцеларията на управителя и рецепцията се намираха в централната сграда отпред, остатъка от която заемаше кафенето.

Да, очевидно бяхме пропуснали вечерята си.

Както и закуската. Защото в този мотел нямаше кафене.

— Е, Марга?

— В коя посока е Канзас?

— Нататък... поне така ми се струва. Все пак имаме избор. Можем да се върнем в стаята, да си легнем и да спим, докато се съмне. Или излизаме на магистралата, за да си опитаме късмета на стоп. В тъмното.

— Алек, аз пък виждам само една възможност. Върнем ли се да спим в онази стая, ще станем след няколко часа още по-гладни, без с

нищо да сме си помогнали. А току-виж загазим и по-зле, защото сварят ли ни в стая, за която не сме платили...

— Измих огромни купчини чинии!

— Но не тук. Тези хора може и да извикат полиция.

Тръгнахме към пътя.

Този пример е типичен за тормоза, който трябваше да търпим по мъчителния път към Канзас. Да, казах именно „тормоз“. Ако манията за преследване се състои в убеждението, че целият свят наоколо заговорничи срещу вас, аз бях станал заклет параноик. Това обаче беше или „разсъдлива“ параноя (дано ми простите нелепия израз), или страдах от толкова внушително разминаване с действителността, че беше време да ме лекуват в заключена стая.

Може би. Но... Значи Маргрете беше част от моите налудничави видения, а с подобен отговор не можех да се примиря. Не подхождаше и предположението, че сме се поддали на едни и същи заблуди. В който и да е свят Маргрете си оставаше въплъщение на здравомислието.

Денят започна да преваля преди да сме утолили с нещо глада си. Вече съзирах призраци и там, където нормалният човек би видял само прашни вихрушки. Моята шапка също се бе пренесла под опашката на дявола и слънцето на Ню Мексико никак не ми помагаше да мисля трезво.

Успяхме да се качим в микробус, пълен с работници от някакъв строеж. Откараха ни до Грантс и ни купиха обяд, преди да продължат. Може да съм неизлечимо луд, но пък не съм глупак. Дължахме пътуването и храната на факта, че в неприлично впитите си шорти Маргрете неизменно привличаха мъжкото внимание. Имах повод да премисля много неща, докато се наслаждавах (най-искрено!) на онзи обяд, платен от работниците. Предпочетох да запазя изводите за себе си.

Когато те си тръгнаха, попитах Марга:

— Продължаваме ли на изток?

— О, да. Но първо ми се иска да надникна в обществената библиотека. Стига да има такава.

Когато още бяхме в света на нашия приятел Стийв, липсата на всякакъв въздушен транспорт ме накара да допусна, че сме попаднали



в родния свят на Марга (а значи и на „Алек Греъм“). И в Галъп решихме да проверим, като отидем в библиотеката. Аз се зарових в статията по американска история от енциклопедията, а Маргрете се зае да чете за Дания. Стигнаха ни само пет минути, за да се убедим, че Марга не се е родила в този свят. Открих, че Брайън е бил избран през 1896-та, но починал преди изтичането на мандата му. Поста заел неговият вицепрезидент Артър Сюъл. Нямаше смисъл да чета повече. Набързо плъзнах погледа си по имената на президенти и датите на войни, за които никога не бях чувал.

А нослето на Маргрете чак потрепваше от възмущение. Щом излязохме навън и нямаше нужда да си шепнем, попитах какво я е разстроило.

— Скъпа, вече съм убеден, че това не е твоят свят.

— Няма никакво съмнение!

— Само че трябваше да проверим, защото липсата на аеронавтика може да е присъща на множество светове.

— Радвам се, че този не е моят! Алек, тук Дания е част от Швеция. Нали е ужасно?

Откровено казано, не разбирах какво я наскърбяваше. Двете страни са скандинавски и поне в моите очи доста си приличат.

— Извинявай, мила, не знам много за вашите краища.

(По-точно, веднъж бях пътувал до Стокхолм и харесах града, но моментът не ми се струваше подходящ за подобни спомени.)

— И в онази глупава книга пише, че Стокхолм е столица, а Карл Шестнадесети е на престола. Алек, та той дори не е от кралско потекло! А пък те ми разправят, че е мой крал!

— Но, слънчице мое, той не ти е крал. Това не е твоят свят.

— Зная. Алек, може ли да стана натурализирана американка, ако пак не попаднем другаде и се настаним тук?

— Да, струва ми се.

Тя въздъхна.

— Не искам да бъда шведка.

Премълчах. Далеч не във всичко можех да ѝ помогна.

И тъй, в Грантс отново потърсихме обществена библиотека, за да видим в какво се е превърнал светът след последните ни митарства. Не бяхме виждали нито „аеропланос“, нито дирижабли, затова беше

възможно да сме попаднали в света на Марга. Този път първо потърсих в енциклопедията статията „Аеронавтика“. Не намерих нищо за дирижабли, но пък за летящите машини беше написано достатъчно. Изобретил ги доктор Алберто Сантос-Дюмон в началото на този век. Учудих се, защото в моя свят той беше един от пионерите в създаване на дирижаблите, може би изпреварен единствено от граф фон Цепелин. Доколкото можах да преценя, „аеродините“ на доктора бяха примитивно творение не само в сравнение с реактивните самолети, но и с „аеропланос“. Смятаха ги по-скоро за куриоз без особено практическо значение. Не дочетох статията и реших да проверя в американската история. Първо потърсих името на Уилям Брайън Дженингс.

Изобщо не го открих. Е, знаех си, че този свят не е моят.

Но Марга цялата сияеше и едва изчака да излезем от задължително тихата читалня, за да сподели с мен радостта си.

— Тук Скандинавия е една огромна държава... и Копенхаген е столицата!

— О, това е добре!

— А синът на кралица Маргрете — принц Фредерик, се е възкачил на престола под името крал Ерик Густав, сигурно за да угодят на онези провинциалисти... Но той е от истинско датско кралско потекло, до мозъка на костите. Така и трябва да бъде!

Опитах се да ѝ покажа, че и аз съм много доволен. Нямахме нито цент, нито пък знаехме къде ще спим през нощта, а тя се радваше като дете на Коледа... за нещо, което според мен никак не ни засягаше.

Два пъти ни повозиха на къси разстояния и ето че се озовахме в Албюкърки. Реших, че ще бъде по-благоразумно да поостанем, защото градът е голям, дори ако трябваше да потърсим помощ от Армията на спасението. Само че почти веднага си намерих работа като мияч на чинии в кафе-сладкарницата на местния „Холидей Ин“, а Маргрете беше сервитьорка на същото място.

Може би нямаше и два часа, откакто ни наеха, а тя влезе при мен в миялната. Пъхна нещо в джоба на панталона ми, както се бях навел над купчината мръсни съдове.

Обърнах се.

— Здравсти, разкошно маце!

Бръкнах в джоба. Беше стъгаем бръснач, подходящ при пътуване. Дръжката се отвиваше, заедно с острието се вместваше в непромокаема кутийка, по-малка дори от джобно издание на новия Завет.

— Да не си го свила отнякъде?

— Не съвсем. Бакшиши... Купих го от щанда за дреболийки във фойето. Мили, искам да се обръснеш още при първата почивка.

— Я да те открехна, кукличке. Тебе те наемат, защото радваш окото. А мен ме вземат заради яката гърбина, празната глава и кроткия нрав. Хич не им пука как изглеждам.

— Но за мен е важно.

— Всеки твой каприз е заповед за мен. А сега изчезвай. Бавиш ми работата.

Вечерта Маргрете ми обясни защо купила първо бръснач.

— Скъпи, не е само защото ми харесваш без набола четина и с по-къса коса. Но този достоен за Локи тормоз над нас продължава и всеки път сме принудени веднага да търсим работа, просто за да се нахраним. Казваш, че за никого нямало значение как изглежда един мияч на чинии... но според мен, ако си чист и спретнат, това ще те улесни за каквото и да било. Има още една причина. С нашето блуждаене из световите ти се наложи да брадясваш... колко пъти? Май станаха пет и то веднъж за цели три дни. Любими мой, когато току-що си се обръснал, изглеждаш горд и щастлив. Тогава и аз съм доволна.

Маргрете ми направи нещо като пояс. Всъщност беше платнена торбичка с препаска през кръста. Настоя да не го свалям и в леглото.

— Губехме всичко, което не е на самите нас, при всяка промяна. Искам да слагаш вътре бръснача и монетите, когато си лягаме.

— Не вярвам, че е толкова лесно да надхитрим сатаната.

— Кой знае... Можем поне да се опитаме. Всеки път оставаме с дрехите на гърбовете си и каквото имаме по джобовете. Май такива са правилата.

— В хаоса няма правила.

— А може би това изобщо не е хаос. Алек, ако ти не искаш пояса, имаш ли нещо против аз да го нося?

— О, ще го нося. Но това няма да възпре сатаната, ако реши да ни го отнеме. А и не за парите се тревожа. Веднъж бяхме захвърлени в Тихия океан както майка ни е родила, но пак се отървахме... не си

забравила, нали? Безпокоя се за друго... Марга, ти забеляза ли, че при всяка промяна сме били прегърнати или поне сме се държали за ръце?

— Да, забелязах.

— А всичко става толкова бързо, че не успяваш и да мигнеш. Ами ако не сме заедно в този миг и дори не се докосваме? Кажи ми какво ще стане... — Тя мълча толкова дълго, че явно не искаше да ми отговори. — Тъхъ... И аз си мисля същото. Но не можем да сме като сиамски близнаци през цялото време. Налага се да работим. Любима, съкровище мое, който и да ни причинява това — сатаната, Локи или някой зъл дух — може да ни раздели, просто като избере момент, когато не сме заедно.

— Алек...

— Да, сърце мое?

— Локи можеше отдавна да направи това, стига да поиска. Но още не се е случило.

— Значи може да стане и в следващата секунда.

— Да. Или никога.

Продължихме по пътя си и търпяхме промените. Благоразумието на Маргрете ни беше от полза, макар че веднъж едва не загазихме. Едва се разминах с присъда за незаконно притежание на сребърни монети. Но поредната бърза промяна (най-мигновената от всички) ни отърва от обвинението, уликите и човека, който ни бе издал. Озовахме се в непозната съдебна зала, откъдето ни изгониха набързо, защото нямахме специални покани да присъстваме.

А бръсначът все си беше у мен. Никой шериф, ченге или пристав не проявяваше желание да ми го отнеме.

Напредвахме към целта си по обичайния начин. (Моята вдигната ръка, съчетана с прекрасните крака на Маргрете. Отдавна бях признал пред себе си, че мога не само да се примиря с неизбежното, но и да му се наслаждавам.) Попаднахме в приятна част от... дали беше Тексас?... Слязохме от един камион, а шофьорът отби на север от магистрала 66.

Вече не бяхме в пустинята, а сред ниски зелени хълмове. И денят беше прекрасен, но ни измъчваха умора, глад, пот, мръсотия. Мъчителите ни надминаха себе си — три прехвърляния между световите за по-малко от денонощие и половина.

За един ден се хванах два пъти на работа като мияч, в същия град, на същия адрес... а не получих нито цент. Трудно е да си вземеш парите от кръчмата „Самотния каубой“, ако се е превърнала пред очите ти в грил-бар „Вивиън“. Същото важеше и за случката след около три часа, когато „Вивиън“ изчезна в небитието, за да отстъпи мястото си на занемарена площадка, където се продаваха стари коли. Единственото добро нещо в тези сътресения беше, че имах изключителния късмет (или така си беше намислено?) Маргрете всеки път да е до мен. Веднъж дойде да ме почака, докато шефът на заведението пресмяташе каква надница ми дължи, после пък работехме заедно.

Третата промяна ни лиши от подслон през нощта, вече платен с труда на моята любима. Затова, когато слязохме от онзи камион, бяхме уморени, гладни и мръсни, а моята мания за преследване се извиси до поредния недостижим връх.

Извървахме само няколкостотин метра и стигнахме до прелестно малко поточе — може би най-безценната находка в място като Тексас.

Спряхме до бетонния бордюр над водата.

— Маргрете, ще ти хареса ли да се поплацикаш тук?

— Мили, не само ще се плацикам, а направо ще се изкъпя.

— Хъм... Ами да, ще се промъкнем под оградата и ще отидем стотина метра по-нататък. Така никой няма да ни види от пътя.

— Слънце мое, ако искат, нека свиркат и ръкопляскат. Нищо не би ми попречило да се изкъпя. И... Водата поне ми се струва чиста. Дали е безопасно да я пием?

— Тази ли? Не се съмнявам, стига да отидем нагоре по течението, преди пътя. Всеки ден след онзи айсберг поемахме доста по-лоши рискове. Ех, ако имахме и нещо за хапване... Да речем, твоята мелба с разтопена лакта. Или предпочиташ бъркани яйца?

Докато си приказвах, вдигнах най-долната тел, за да се промъкне Маргрете под нея.

— Ще се задоволиш ли с шоколадова вафла?

— Щом ми позволяваш капризи, избирам си да е „Милки Уей“.

— Боя се, че нямаш избор, скъпи. Имаме само най-обикновена вафла „Хенри“.

Тя на свой ред задържа телта, за да пропълзя отдолу.

— Май ще е по-добре да не говорим повече за храната, която ни липсва. — Изправих се и добавих: — Готов съм да схрускам и суров пор.

— Но ние имаме нещо за ядене, мили мъжо. Вафла „Хенри“ в чантата ми.

Спрях се като закован.

— Жено, ако си правиш майтапи с мен, ще те набия.

— Изобщо не се шегувам.

— Да знаеш, в Тексас е съвсем законно да се вкарва съпругата в правия път, стига пръчката да не е по-дебела от палеца ми. — За понагледно ѝ показах палец. — Виждаш ли наоколо някоя подходяща?

— Ще ти намеря непременно.

— Та откъде се сдоби с тази вафличка?

— Ами в закусвалнята, където господин Фасели ни почерпи с кафе и понички.

Господин Фасели ни повози посред нощ, преди да се качим в камиона. По две малки понички, сметана и захар в кафето — това ни бяха калориите през последното денонощие.

— Ще отложим боя засега. Жено, ако си откраднала вафлата, предпочитам да си признаеш друг път. Наистина ли имаш вафла „Хенри“, която може да се пипне? Или вече бълнувам?

— Алек, нима си мислиш, че бих откраднала вафла? Купих я от монетен автомат, докато вие с господин Фасели се отбихте в мъжката тоалетна.

— Но как? Нямаме никакви пари. Не и от този свят.

— Вярно. Но в чантата си имах десетаче отпреди двете последни промени. Разбира се, тук не ставаше за нищо, ако гледаме по-строго на нещата. Само че не ми се вярваше да е нередно, ако машината го приеме. Така и стана. Прибрах вафлата, преди да излезете... защото нямах три десетачета и не можех да почерпя и господин Фасели. — Тя помълча и попита неспокойно: — Според тебе беше ли е измама?

— Няма да обръщаме внимание на подробностите... стига да споделя плодовете на престъплението. И ще стана виновен наравно с тебе. Ъ-ъ... ще ядем ли или първо да се изкъпем?

Решихме да започнем с похапването — истински разкошен банкет за нас, особено с вкусната вода от поточето. После дълго се плискахме и смяхме... един от най-щастливите мигове в живота ми.

Маргрете имаше и сапун в чантата си, а вместо кърпа използвахме моята риза. Топлият въздух свърши останалата работа.

Каквото стана веднага след това, според мен беше неизбежно. Никога дотогава не бях се любил на открито, особено пък посред бял ден. Да беше ме попитал някой, щях да отговоря, че за мен е немислимо, че ще се притеснявам прекалено от възможния позор да ни сварят така.

Макар и с щастливо изумление, мога да кажа, че без да забравям колко достъпна гледка бяхме за някой случаен минувач, изобщо не се смутих... сигурно и заради кипящата, заразителна жизненост на Маргрете.

Дотогава не бях и спал гол на трева. Май се унесохме за около час.

Когато се събудихме, Маргрете настоя да ме обръсне. Самият аз не бих се справил кой знае колко добре, защото нямах огледало пред себе си, но тя свърши работата бързо и сръчно. Стояхме до колене във водата, аз разтърквах пяна в дланите си и я добавях по бузите си при нужда.

— Готов си — одобри тя накрая и ме целуна. — Измий се... и не забравяй ушите! Ще ти донеса кърпата. Тоест, ризата.

Маргрете излезе на брега, а аз започнах да си плискам лицето.

— Алек...

— Не те чувам, твърде силно съм пуснал душа.

— Моля те, мили!

Изправих се, магнах капките от очите си и се огледах.

Всичките ни вещи бяха изчезнали. С изключение на моя бръснач.

## XVII

*„Ето, отивам напред, но няма Го,  
И назад, но не Го виждам,  
Наляво, гдето работи, но не мога да Го  
видя;  
Крие се надясно, и го не виждам.“  
Йов, 23:8-10*

Маргрете попита:

— Къде дяна сапуна?

Поех си дълбоко дъх и издишах бавно.

— Добре ли те чух? Питаш ме къде дянах сапуна?

— А какво би предпочел да кажа?

— Ъ-ъ... Ами не знам. Но поне не това. Става чудо... а ти ме питаш за някакво калъпче сапун.

— Алек, каквото става непрекъснато, до втръсване, вече не е чудо, а досада. Твърде много ни се събра и то прекалено начесто. Как бих искала да се разкреця или да се нарева... Затова те попитах за сапуна.

Аз самият вече бях преполовил пътя към истеричния припадък, но думите на Марга ме разтърсиха като кофа ледена вода. Тя, на която око не мигваше пред айсберги и земетръси, дори веднъж не изхленчи?... Искало й се да закреци?!

— Моля те да ме извиниш, мила. Държах сапуна в ръка, когато ме бръснеште. Само че го оставих настрана, за да си изплакна лицето. Значи е бил на брега. Не си спомням вече. Има ли значение?

— О, едва ли. Макар че това парче „Камей“, използвано само веднъж, щеше да е половината от земното ни богатство, ако го имахме. Иначе ни остава единствено бръсначът. Може да си го оставил на брега, но не го виждам.



— Следователно е изчезнал. Марга, преди да се изцапаме достатъчно, за да ни потрѣбва пак сапун, ще имаме много по-сериозни грижи. Храна, дрехи, подслон. — Излязох на брега. — И обувки. Нямаме дори обувки. Какво да правим сега? Като зашеметен съм. Да имах пред себе си стена на плача, щях направо да вия на нея.

— Стегни се, скъпи, стегни се.

— Може ли поне мъничко да помърморя?

Тя ме доближи, обгърна ме с ръце и ме целуна.

— Мърмори, миличък, колкото си искаш. И за двама ни. После нека решим какво ще правим.

Не съм способен да се поддавам на униение в прегръдката на Маргрете.

— Ти имаш ли някаква идея? Не се сещам за нищо друго, освен да се върнем на магистралата и да опитаме на стоп... а тази възможност никак не ме привлича във вида, в който съм. Нямаме си дори смокинови листа. Да виждаш някоя смокина наоколо?

— Нима в Тексас има смокини?

— В Тексас има всичко. Сега какво?

— Връщаме се на магистралата и вървим.

— Боси? Защо да не стоим на място и да махаме с ръка? Без обувки и без това няма да стигнем далеч. Ходилата ми са доста чувствителни.

— Ще загрубеят. Алек, трябва да продължим. За да си поддържаме духа, любими. Предадем ли се, свършено е с нас. Уверена съм.

Десетина минути по-късно вече вървахме бавно на изток по магистралата. Само че не по онази, от която се отклонихме към поточето. Новата имаше четири платна вместо две, при това с широки бетонни бордюри. Оградата вече не беше три редици бодлива тел, а гъста стоманена мрежа, висока поне колкото мен. Щяхме доста да се измъчим, докато прескочим, ако не беше поточето. Пак се потопихме във водата, задържахме дишането си за няколко секунди и се промушихме под оградата. Отново се измокрихме целите, а вече нямахме риза вместо кърпа, но топлият въздух ни изсуши за броени минути.

Движението беше много по-натоварено. Имаше и товарни коли, и други, които сметнах за пътнически. А колко бързи бяха! Не можех да

преценя скоростта им на око, но се движеха с поне двойно по-голяма скорост от всяко наземно возило, което бях виждал дотогава. Вероятно дори с бързината на презокеанските дирижабли.

Имаше грамадни машини, които повече ми приличаха на товарни вагони, отколкото на камиони. И бяха дори по-дълги. Вгледах повнимателно и разбрах, че всъщност се състоят от най-малко три свързани коли. Проумях го, защото започнах да им броя колелата. Нима наистина бяха по шестнадесет на кола, че и още шест за влекача отпред? Значи общо петдесет и четири. Възможно ли е това?

И единственият звук, който тези чудовища издаваха, беше свистенето на цепения от тях въздух и шумоленето на гумите по настилката. Моят преподавател по динамика щеше да одобри направата им.

По най-близкото до нас платно минаваха по-малки коли. Реших, че трябва да са за пътници, макар да не виждах никого вътре. Където бих очаквал да има прозорци, забелязвах само огледални повърхности или непознат за мен материал с цвят на оксидирана стомана. Возилата бяха дълги, ниски и загладени като въздушен кораб.

Чак сега осъзнах, че всъщност има не една магистрала, а две. Край нас всички коли се движеха на изток. А поне на стотина метра нататък имаше още един път, по който движението беше само в западна посока. Още по-далеч от нас в маранята се мерджелееше отсрещната ограда. За пръв път виждах да се отчуждава земя за път с такава широка ръка.

Тътрехме се покрай бордюра. Започвах да губя вяра, че някой ще ни качи. Дори да ни забележат (струваше ми се съмнително), как ще спрат при тези скорости? Въпреки това махах на всяка преминаваща кола.

Добре, че не споделих опасенията си с Марга. Минаха немалко мъчителни минути, когато едно возило отби внезапно в резервното платно и спря чак след половин километър. После се върна на заден ход със скорост, която не бих преценил като разумна дори при нормално движение. Побързахме да се качим на бордюра.

Колата спря до нас. Огледално парче от каросерията, поне метър на метър, се плъзна настрана. Вече можех да надникна в кабината. Шофьорът ни зяпна и се ухили.

— Не вярвам на очите си!

И аз направих немощен опит да отвърна на усмивката му.

— На самия мен не ми се вярва. Но това е положението. Ще ни повозите ли?

— Може би. — Той огледа Маргрете от главата до петите. — Ама че котенце! Какво ви сполетя?

— Господине, изгубихме се — отвърна Марга.

— Така изглежда. Но как успяхте да си изгубите и дрехите? Да не ви отвлякоха? Все едно, после ще обяснявате. Казвам се Джери Фарнсуърт.

— Ние сме Алек и Маргрете Греъм — представих ни и аз.

— Приятно ми е да се запознаем. Е, май нямате оръжие... ако не броим онова нещо в ръката ви, госпожо Греъм. Какво е?

Тя му го подаде.

— Бръснач.

Мъжът огледа единствената ни вещ и я върна.

— Бре, проклет да съм, наистина е бръснач! Не съм ги виждал откакто бях твърде малък, за да ми расте брада. Е, не ми се вярва с такова чудо да ми отнемете колата. Качвайте се. Алек, можеш да се настаниш отзад, а сестра ти нека седне до мен.

Още една част от обвивката на возилото се плъзна встрани, за да вляза.

— Благодаря — казах му, а в същото време кисело си напомнях поговорката за просяците и капризите. — Само че Марга не ми е сестра, а съпруга.

— Късметлия си! В такъв случай възразяваш ли жена ти да седне отпред?

— Разбира се, че не!

— От думите ти всеки датчик на напрежение би светнал в червено. Мила госпожо, най-добре се преместете отзад при съпруга си.

— Господине, поканихте ме да седна до вас, а моят съпруг вече изрази съгласието си.

Маргрете се настани на дясната седалка отпред. Отворих уста, но веднага я затворих, защото открих, че нямам какво да кажа. Вмъкнах се отзад и установих, че кабината е доста по-голяма, отколкото ми се струваше. Имаше предостатъчно място да се разположа удобно. Вратите се затвориха и видях, че „огледалата“ поне отвътре са прозрачни.

— Връщам се в трафика — каза нашият домакин, — затова седнете спокойно и оставете системите за сигурност да си вършат работата. Случва се тази тенекия да дърпа като див кон, до шест „жи“, че и повече. Не, я почакайте... Накъде сте се запътили? — попита той Марга.

— Към Канзас, господин Фарнсуърт.

— За вас съм Джери, скъпа госпожо. Значи към Канзас... Голи?

— Нямаме дрехи. Изгубихме ги.

— Господин Фарнсуърт... Джери — добавих аз, — попаднахме в беда. Нямаме нищо. Да, пътуваме към Канзас, но първо ще трябва да си намерим дрехи някъде... Може би от Червения кръст, де да знам. И да си търсим работа, за да припечелим малко пари. После ще продължим към Канзас.

— Ясно. Или само си мисля, че ми е ясно. И как смятахте да стигнете дотам?

— Ами хрумна ми да отидем в Оклахома Сити, после на север. Все по главните магистрали. Нали сме стопаджии.

— Алек, покрай другото май сте си изгубили и ума. Не виждаш ли оградата? Случайно да ти е известно каква е глобата за пешеходец, спипан на магистралата?

— Не.

— Блажени са несведущите... Много по-лесно ще се оправите по второстепенните странични шосета. Там стопаджийството още е разрешено или поне гледат на това през пръсти. Щом сте към Оклахома, мога да ви откарам донякъде. Дръжте се!

Каза нещо на уредите пред себе си. Изобщо не докосна волана, защото такъв нямаше. Имаше само две ръчки.

Колата затрептя едва доловимо и изведнъж отскочи встрани. Стори ми се, че попаднах в някаква плътна каша, усетих гъдел като от статично електричество. Колата се лашкаше подобно на малка лодка в бурно море, но „кашата“ ме предпазваше от нежелани стълкновения със стените на кабината. Внезапно тласъците спряха и остана само лекото трептене. Фучахме по пътя толкова бързо, че виждах всичко наоколо сято.

— А сега ми разкажете — предложи Фарнсуърт.

— Маргрете?

— Разбира се, мили. Длъжни сме.

— Джери... ние сме от друг свят.

— О, не! — изпъшка той. — Пак ли летяща чиния! Ще станат четири за тази седмица. Това ли е вашата история?

— Не, не. Никога не съм виждал летяща чиния. От Земята сме... но от друга Земя. Пътувахме на стоп по Шейсет и шеста, опитвахме се да стигнем до Канзас...

— Спри за малко. Ти каза: „Шейсет и шеста“.

— Да, естествено.

— Само че наричаха така този път, още преди да го преустроят напълно. Никой не го нарича иначе, освен „Четирийсета междуцатска“, вече петдесетина години. Ей, да не сте пътешественици във времето, а?

— Коя година е? — отвърнах с въпрос.

— Хиляда деветстотин деветдесет и четвърта.

— Значи нашата година. Сряда, осемнадесети май. Поне това беше датата сутринта, преди промяната.

— И все още си е същата. Но... Виж какво, стига сме човъркали оттук-оттам. Започни от самото начало, каквото ще да е било то, за да проумея как се озовахте голи-голенички на магистралата.

И аз му разказах.

По някое време той промълви:

— Значи огнена яма... И ти изобщо не се изгори?

— Само едно мехурче ми излезе.

— Мехурче... Ти май няма от какво да се боиш и в ада.

— Джери, онези хора наистина ходят по жарава.

— Знам, виждал съм. В Нова Гвинея. Ама не ми е и хрумвало да опитам. Сега за айсберга... Нещо ме смущава в разказа ти. Как се е случило един айсберг да пробие борда на кораба? Тези ледени планини винаги си кротуват във водата. Вярно, все може някой кораб да се забие в тях, но повредите ще са по носа му. Прав ли съм?

— Маргрете?

— Не знам, Алек. Звучи ми логично. И все пак се случи както ти го разказа.

— Джери, и аз не знам защо стана така. Бяхме в каюта близо до предната палуба. Може би целият нос на кораба се е смачкал. Но ако Марга нищо не може да ти обясни, аз пък изобщо нямам думата,

защото си ударих главата и изключих като изгорял бушон. Марга ме е държала дълго над водата... Това вече ти го разказах.

Фарнсуърт се взря замислено в мен. Бе извъртял седалката си, за да е с лице към мен, показа и на Маргрете как да направи същото. Седяхме си и коленете ни почти се докосваха... а нашият домакин бе обърнал гръб на уредите за управление.

— Алек, какво стана всъщност с този Хергеншаймър?

— Изглежда не съм се изразил ясно. Пък и за самия мен е трудно да го проумея. Липсва Греъм. Аз съм Хергеншаймър. Когато минах по жаравата и се озовах в друг свят, заех мястото на Греъм, както вече ти обясних. Всички ме наричаха с името му и явно ме смятаха за него, но точно той липсваше. Сигурно ще си помислиш, че съм злоупотребил с това положение... само че бях на хиляди километри от дома си — без пари, без билет, а и в онзи свят никой не бе чувал за Александър Хергеншаймър. — Вдигнах рамене и разперих ръце. — Съгреших. Носех дрехите му, хранех се на неговата маса, отзовавах се на името му.

— Пак има нещо мътно. Може и да приличаш достатъчно на Греъм, за да заблудиш останалите, но... жена ти щеше да забележи разликата. Ти какво ще кажеш, Марги?

Тя ме погледна печално и влюбено, после отговори непреклонно:

— Джери, съпругът ми малко се е объркал. Особена загуба на памет. Той е Алек Греъм. Няма никакъв Александър Хергеншаймър. И никога не е имало.

Онемях. Вярно, двамата с Маргрете не бяхме говорили за това от много седмици. А и тя никога не бе признавала, че не съм Алек Греъм. Отново получавах урок (за кой ли път!), че не мога да спечеля спор с Марга. Дори да си въобразявах, че съм я убедил, накрая се оказваше, че тя просто е предпочела да млъкне.

— Алек, да не е от удара по главата? — попита ме Фарнсуърт.

— Виж какво, беше дреболия. Загубих съзнание за броени минути. И нямам никакви бели петна в паметта. Все едно, ударих си главата цели две седмици след огнената яма. Джери, съпругата ми е чудесна жена... но този път съм принуден да не се съглася с нея. Тя иска да вярва, че съм Алек Греъм, защото се влюбила в него, преди да ме е познавала. Вярва в това, защото изпитва такава потребност. Но аз, разбира се, знам кой съм — Хергеншаймър. Признавам, че наистина

има странни случаи на амнезия. Има обаче едно доказателство, което не бих могъл да подправя, и то потвърждава неоспоримо, че аз — Александър Хергеншаймър, не съм Алек Греъм. — Тупнах се където доскоро беше шкембенцето ми. — Ето го доказателството. Казах ти, че носех дрехите на Греъм, но не ми бяха съвсем удобни. До деня, когато минах по жаравата, бях доста натежал и носех тук — пак се пляснах по корема, — сериозен запас сланинка. Панталоните на Греъм ме стягаха. Трябваше да си гълтам шкембето, за да ги закопчая. Няма как да е станало мигновено. И не е станало. Две седмици твърде калорична храна на кораба и ето ме с изпъкнало коремче... което доказва, че не съм Алек Греъм.

Маргрете не само мълчеше, ами и лицето ѝ беше съвсем безизразно. Но Фарнсуърт настоя за отговор:

— Е, Марги?

— Алек, ти имаше съвсем същия проблем с дрехите си и преди да минеш през онази яма. И причината беше същата. Преляждане. — Усмихна ми се. — Любими, не ми е приятно да ти възразявам... но ужасно се радвам, че ти си ти, а не някой друг.

— Алек — намеси се Джери, — безброй мъже ще са готови да минат през огъня за един-единствен женски поглед, какъвто ти получи току-що. Когато стигнете в Канзас, най-добре потърси някой мозъчен доктор. Трябва да я разплетеш тази твоя амнезия. Никой не може да заеме мястото на нечий съпруг. Когато жената е живяла с него, спала е с него, слушала му е тъпите шегички, никой не може да се представи пред нея за мъжа ѝ. Дори еднояичният му близък. Заради всички безбройни дреболии, които жената знае, но никой друг дори не подозира.

— Марга, ти ще кажеш — предложих веднага.

— Джери, той ми намеква, че е редно аз да ти възразя отчасти. Тогава не познавах Алек както една съпруга познава мъжа си. Бяхме само любовници, при това едва от няколко дни. — Тя се засмя. — Но в най-важното си прав. Познах го.

Фарнсуърт се мръщеше.

— Пак се обърках. Или говорим за един човек, или за двама различни. А Александър Хергеншаймър... Алек, я ми го опиши.

— Джери, аз съм протестантски проповедник, ръкоположен от Братя в Апокалипсиса — Църквата на единствената истина. Родил съм

се във фермата на дядо ми, близо до Уичита, на двадесет и втори май...

— Ей, ами че ти скоро имаш рожден ден! — възкликна Джери, а Марга изведнъж се оживи.

— Така е. Покрай всичко, което ни се струпа на главите, изобщо не се сещах. И тъй, роден съм през хиляда деветстотин и шестдесета година. Родителите ми са покойници. Най-големият ми брат още стопанисва фермата...

— Затова ли отивате в Канзас? Искаш да намериш брат си?

— Не. Онази ферма е в света, където отраснах.

— Тогава защо?

Не му отговорих веднага.

— Няма никаква логична причина. Може би заради инстинкта да се завръщаш у дома. Или е онова, което кара конете да се втурват обратно в горящата конюшня. Не знам, Джери. Но трябва да се върна там, да потърся корените си.

— Това е подбуда, която мога да разбера. Продължавай.

Обясних му какво съм учил и не скрих факта, че съм се провалил в желанието си да стана инженер. После разказах за прехвърлянето си в семинарията, за ръкополагането след като завърших, за работата си в Обединените църкви. Изобщо не споменах за Абигейл. Не казах и че не си вършех много успешно работата като пастор, защото (поне според мен) Абигейл не се погаждаше лесно с хората, а пък миряните от моята енория никак не я харесваха. Трудно е да изредиш всички подробности, ако разказваш живота си набързо. А и не можех да изрека името на Абигейл, без да представя положението на Маргрете като твърде съмнително... а не бях способен да го направя.

— Горедолу това е — казах накрая. — Ако бяхме в родния ми свят, би могъл да се обадиш в централата на Обединените църкви, в Канзас Сити, за да провериш говоря ли истината. Годината беше много успешна и си позволих почивка. На летището в Канзас Сити се качих се на дирижабъла „Граф фон Цепелин“ на Североамериканските линии. Минахме през Сан Франциско, оттам към Хило, после Таити, където се прехвърлих на моторния кораб „Конге Кнут“. Останалото ти разказах преди малко.

— Говориш благо, с възвишени слова. Да не си от възродените души?



— Разбира се! Боя се, че точно сега не мога да разчитам на спасението на душата си... но се трудя упорито. В Последните дни сме, братко. А ти от възродените ли си?

— Нека обсъдим това по-късно. Я ми кажи, какво гласи вторият закон на термодинамиката?

Направих кисела гримаса.

— Ентропията нараства постоянно. Ей в това се препънах.

— Сега ми разкажи за Алек Греъм.

— Не знам особено много за него. Според паспорта му е роден в Тексас, посочвал като адрес за кореспонденция някаква юридическа фирма в Далас. За останалото по-добре питай Маргрете. Тя го е познавала.

(Пропуснах онзи толкова притеснил ме милион. Не знаех какво да обясня за парите... а пък Марга само бе чувала за тях от мен. Така и не ги видя с очите си.)

— Марги, ще споделиш ли що за човек е Алек Греъм?

Тя поумува, преди да започне.

— Страхувам се, че не мога да добавя нищо към казаното от съпруга ми.

— О, какво разочарование! Твоят мъж вече ни описа подробно доктор Джекил, нима не искаш да ни разкажеш и за мистър Хайд? Дотук представата ми за него е пълна нула. Само някакъв адрес в Далас...

— Господин Фарнсуърт, сигурна съм, че никога не сте работил като камериер на пътнически кораб...

— Позна. Само че бях сервитьор на товарен кораб. Изкарах две пътувания, още като хлапе.

— Значи ще ме разберете. Камериерката знае твърде много неща за пътниците, които обслужва. Колко често се къпят и си сменят бельото. Как миришат — а всеки има миризма, приятна или отвратителна. Знае що за книги четат и дали четат изобщо. И преди всичко научава дали са достойни хора, дали са честни, щедри, добросърдечни. Узнава всичко необходимо, за да прецени един човек. И в същото време може и да няма представа откъде са, с какво се занимават, какво е образованието им — все подробности, които техен приятел знае непременно. Преди случката с онази огнена яма обслужвах каютата на Алек Греъм четири седмици. И вече две от тях

бях негова любовница. Влюбих се в него до забрава. Много дни наред неговата амнезия ни пречеше да подновим връзката си. После отново намерих щастието. От четири месеца съм негова съпруга. Вярно е, че преживяхме трудности, но това беше най-прекрасното време в живота ми. И се надявам, че така ще бъде и занапред. Това е всичко, което знам за своя съпруг Алек Греъм.

Тя ми се усмихна, а в очите ѝ напиха сълзи. Усетих, че и моите не са по-сухи. Джери въздъхна и поклати глава.

— Това би го проумял само Соломон, пък аз не мога да се похваля с неговата мъдрост. Вярвам и на двама ви, но все някой от вас не е прав. Няма значение. Жена ми и аз сме привърженици на мюсюлманското гостоприемство. Последната война ме научи на това. Ще приемете ли да ни бъдете гости за ден-два? Хайде, бързо казвайте „да“!

Спогледахме се с Марга и аз се съгласих.

— Добре. Сега да проверим дали големият шеф си е у дома. — Завъртя седалката си, за да е с лице напред, и докосна пулта. След няколко секунди пред него нещо светна и се чу кратко писукане. Лицето му грейна в усмивка. — Херцогиньо, безпокои ви вашият предпочитан съпруг.

— О, Рони, толкова отдавна не си се обаждал.

— Не, не, опитай пак.

— Албърт? Тони? Джордж, Анди, Джим...

— Хайде отново и този път гледай да познаеш. Има и други хора при мен.

— Казвай, Джери.

— Ще си имаме компания тази вечер, може би и по-дълго.

— Добре, любов моя. Колко са, от какъв пол и кога ще бъдете вкъщи?

— Чакай да попитам Хюбърт. — Той пак докосна нещо. — След двайсет и седем минути. Гостите са двама. Седящият до мен е на около двайсет и три плюс-минус една, с дълга и леко къдрава руса коса, тъмносини очи, ръст към метър и седемдесет, тегло около петдесет и три килограма, другите мерки не съм проверявал, но са горе-долу като на дъщеря ни. Жена е. Сигурен съм в това, защото няма и едно парцалче по себе си.

— Добре, мили. Ще ѝ издѣра очите. Разбира се, след като я нагостя.

— Чудесно. Но тя не е опасна, защото съпругът ѝ също е тук и не я изпуска от погледа си. Споменах ли, че и той е гол?

— Не си. Интересно...

— Да ти кажа ли и неговата основна мярка? И как я искаш — отпуснат или в работно настроение?

— Любими мой, приятно ми е да отбележа, че си един дърт мръсник. Стига си се опитвал да смутиш нашите гости.

— Щуротиите не са ми чужди, херцогиньо. Двамата са голи просто защото си нямат дрехи. Но подозирам, че наистина се смущават лесно. Затова бъди така добра да ни посрещнеш на портата с някакви дрехи. Вече ти казах мерките ѝ, освен една... Марги, я си покажи ходилото. — Маргрете веднага обърна едната си пета към него, без да продума. — Мисля, че някои от твоите сандали ще ѝ станат. А за него чифт от моите.

— Другите му мерки какви са? И без повече шегички!

— На ръст и в раменете са еднакви, макар да съм по-тежък с осем-десет килограма. Подбери нещо от дрехите, които носех в по-елегантния си период. Ако къщата пак е пълна с младите варвари на Сибил, моля те да стигнеш до крайни мерки при нужда, за да не припарят да портата. Гостите ни са свенливи хора и ще ги представим, след като са се облекли.

— Слуш', г'син с'жант. Но май вече е време поне с мен да ги запознаеш.

— Меа сипра. Любов моя, това е Маргрете Греъм, госпожа Алек Греъм.

— Здравей, Маргрете. Добре дошли сте в нашия дом.

— Благодаря ви, госпожо Фарнсуърт...

— Кетрин, скъпа. Или Кейт.

— Кетрин, трудно ми е да обясня колко ни помагате... когато сме толкова съсипани! — Милата ми Маргрете сякаш щеше да се разплаче, но се спря веднага. — А това е съпругът ми Алек Греъм.

— Здравейте, госпожо Фарнсуърт. Благодаря ви.

— Алек, бързичко докарай това момиче в дома ни. Искам да се срещна с нея. Тоест, и с двама ви.

Джери се намеси:

— Херцогиньо, според Хюбърт остават двайсет и две минути.

— Тогава до скоро. Край на приказките, ей сега ще се развихря.

— Край. — Той пак се завъртя с лице към нас. — Марги, Кейт ще ти намери някоя хубава премяна... макар че сигурно всичко ти стои добре. Ей, да не ви е студено? Така се раздрънках, че изобщо не се сетих. Нагласил съм климатика в тоя звяр да ми е хладно, но съм с дрехи. Хюбърт веднага може да оправи положението.

— Джери, потомка съм на викинги. Никога не ми е студено. Всъщност на закрито обикновено ми е прекалено топло.

— Ами ти, Алек, как си?

— Достатъчно ми е топло — отвърнах и наистина, зъбите почти не тракаха.

— Струва ми се... — подхвана Джери...

...а небето се разцепи в невъобразимо ярко сияние, засенчило слънцето и изведнъж ме налегна тежка печал, защото осъзнах, че не успях да спася навреме душата на моята любима.

## XVIII

*„А Сатана в отговор на Господа рече:  
Дали без причина се бои Йов от Бога?“*

*Йов 1:9*

*„Можеш ли да изброиш Божиите  
дълбочини?*

*Можеш ли да издириш Всемогъщия  
напълно?“*

*Йов 11:7*

Зачаках да чуя Зова.

А в душата ми се бореха твърде противоречиви чувства. Жадувах ли Възнесението? Бях ли готов да срещна любящата прегръдка на Исус? Да, мили Боже. Да! Без Маргрете ли? Не, не! Значи избираш геената огнена? Да... не, обаче... Хайде де, решавай!

Господин Фарнсуърт погледна нагоре.

— Вижте го само как изфуча тоя бибчо!

И аз се взрях през прозрачния покрив на колата. Над нас имаше второ слънце, което видимо се смаяваше и бледнееше.

— Точно по график! — продължи нашият домакин. — Вчера ни задържаха и пропуснахме момента за извеждане в орбита. Върнахме го в хангара. Когато вече си го изправил на площадката и водородът може да ти избълбука от резервоарите, веднъж да те спрат от орбита и можеш да се простиш с печалбата от курса. А вчера даже нямаше и дребен проблем. Съвсем безсмислена проверка, изсмукана от пръста на някакъв дебелогъз бюрократ в НАСА. Не си вдигат носовете от бумагите.

Дали още говореше на английски или само така ми се струваше?

Останала без дъх, Маргрете промълви:

— Господин Фарнсуърт... Джери, какво беше това?

— А, никога ли не сте виждали изстрелване?

— Не знам какво означава тази дума.

— Хъм... да де. Марги, още не съм си набил в дебелия глава факта, че ти и Алек сте от друг свят... дори от различни светове. При вас нямаше ли космически полети?

— Не съм сигурна за какво говориш, но май нямаме.

Аз обаче не се съмнявах в смисъла на думите му, затова се намесих:

— Джери, говориш за полети до Луната, нали? Като в книгите на Жул Верн.

— Да, доста близо си до истината.

— Нима това беше ефирен кораб, излетял към Луната? Леле божке!

Трябва да кажа, че това леко богохулство само се изплъзна от устата ми.

— Задръж малко. Не беше ефирен кораб, а безпилотна товарна ракета. И няма да стигне до Луната, а само до ниска околоземна орбита. После се връща, приводнява се близо до Галвестън, изтеглят я до северното пристанище на Тексас. По някое време следващата седмица пак ще е готова за изстрелване. Е, част от товара ѝ ще стигне до Луна Сити или до Долен Тихо... а току-виж нещичко отпраши чак за Астероидния пояс. Сега по-ясно ли ти стана?

— Ъ-ъ... не съвсем.

— Добре. През втория мандат на Кенеди...

— Кой?

— Джон Ф. Кенеди. Президента. От шейсет и първа до шейсет и девета.

— Съжалявам, но май ще трябва отново да уча история. Джери, най-объркващото при тези прехвърляния от свят в свят не са новите технологии, да речем телевизията или реактивните самолети... дори космическите кораби, а разликите в историята.

— Е, да... Като стигнем, ще ти намеря нещо по американска история и за космическите полети. Имам купища такива книги вкъщи. Затънал съм до гуша в тези занимания. Още като хлапе само правех модели на ракети. Освен акциите в „Товарни линии Диана“ имам по нещо и в „Стълбата на Яков“, и в „Стълбото“... засега само си

намалявам данъците със загубите, но ще видим... — Той май забеляза изражението ми. — Извинявай. Първо прегледай набързо книгите, които ще ти подбера, после ще говорим.

Фарнсуърт пак погледна уредите на пулта, натисна някакви бутони, премига, пак натисна и каза:

— Според Хюбърт ще чуем звука след три минути двадесет и една секунди.

Звукът от изстрелването ме разочарова. Очаквах оглушителен тътен, подходящ за невероятната светлина. А беше само далечен грохот, който постепенно затихна.

Няколко минути по-късно колата се отклони надясно, измина широк кръг и се шмугна в тунел под магистралата, за да излезе на потесен първокласен път. Пътувахме по него (забелязах, че е 83-ти според табелите) не повече от пет минути. Чу се настойчиво писукане, по пулта заблестяха светлинки.

— Ясно, ясно — обади се господин Фарнсуърт. — Не припирай толкова.

Завъртя се напред и хвана двете ръчки.

Последваха интересни моменти. Спомних си нещо, което веднъж каза Мъдреца от Ханибал: „Да не мъ беше срам, да знайш, щях да си ода пеша“. Изглежда господин Фарнсуърт смяташе достойни за един умел шофьор само катастрофите, избегнати на косъм. Колко ли пъти „кашата“ ни спасяваше от синини, ако не и от счупени кости. Веднъж машината запищя особено пронизително, а нашият домакин изръмжа в отговор:

— Я си гледай твоята работа, пък аз все ще се оправя някак!

Завихме по тесен път — стори ми се само за частна употреба, защото започваше с арка, на която се мъдреше извит надпис: „Капризът на Фарнсуърт“. Тръгнахме нагоре по склона. Щом излязохме на равното, озовахме се пред висока порта, която светкавично се отдръпна с доближаването ни към нея.

Там ни чакаше Кейти Фарнсуърт.

Ако сте стигнали дотук в моите „мемоари“, вече знаете колко обичам съпругата си. Това е основна, неоспорима истина, също като скоростта на светлината, като обичта на Бога Отец. Но ето какво искам да знаете — открих, че мога да обичам друга жена, без любовта ми

към Маргрете да повехне, а и без да изпитам желание да я отнема от спътника ѝ в живота, за да я обладая. Е, желанието поне не ме измъчваше много.

Щом срещнах Кейти, аз узнах и че сто и шестдесет сантиметра са идеалният ръст за една жена, а петдесетте ѝ килограма са самото съвършенство, също и че контраалтът е гласът, който жената трябва да има. Обстоятелството, че моята любима изобщо не е такава, няма никакво значение. Кейти Фарнсуърт превръщаше тези черти в нещо абсолютно за нея, просто защото беше доволна да е такава.

Но отначало ме стъписа с най-милата проява на сърдечно гостоприемство, каквато някога съм виждал.

Бе научила от мъжа си, че сме съвсем голи. Знаеше и че според него това ни притеснява. Затова бе донесла дрехи за двама ни.

А самата тя беше гола.

Не, греша. Аз бях гол, а тя се бе съблякла. Не, пак не е точно. Носеше одеждите на собствената си красота, подобно на Прамайката Ева преди грехопадението. И за нея това състояние изглеждаше толкова уместно, че аз започнах да се чудя как съм си набил в главата заблудата за неприличията на голотата.

Вратите на колата отново се плъзнаха встрани. Измъкнах се и подадох ръка на Маргрете. А госпожа Фарнсуърт пусна на земята каквото носеше, прегърна моята мила и я целуна.

— Маргрете! Добре дошла, скъпа.

Марга също я прегърна и пак заподсмърча. После Кейти ми протегна ръка.

— Добре дошъл, господин Греъм... Алек.

Поех ръката ѝ, но не я стиснах. Държах я като безценен съд от порцелан. Чувствах, че би трябвало да ѝ целуна ръка, само че никой не бе ме научил как се прави това.

Бе избрала за Маргрете премяна с цвета на очите ѝ. Кройката с нещо ми напомняше за митичната Аркадия. Лесно си представих, че би могла да я носи и горска нимфа. Премяташе се през лявото рамо и беше сцепена до долу отдясно, само че можеше да се загърне плътно и да се пристегне с дълъг колан.

Казах си, че такава дреха ще е по мярка на всяка жена — плътна по тялото или свободна според желанието.



Кейти носеше и сини сандали в тон с роклята. За мен бе приготвила сапатос — мексикански сандали, съшити от ивички кожа. Те също прилягат на почти всеки крак. Зависи как ги вържеш. Предложи ми панталон и риза, наглед подобни на онези, които купихме в Уинслоу от магазинчето за втора употреба. Само че бяха шити по мярка от лек, подходящ за лятото вълнен плат, не от евтино памучно платно. Даде ми и чорапи по мярка, както и къси шорти.

Когато ни облече, на тревата останаха още дрехи — нейните. Чак тогава се сетих, че е дошла до портата облечена, свалила си е дрехите и ни е чакала така.

Ето какво наричам аз любезност.

Щом се облякохме, пак влязохме в колата. Но господин Фарнсуърт не потегли веднага нагоре по алеята.

— Кейти, нашите гости са християни.

Тя грейна от удоволствие.

— О, колко интересно!

— И аз това си казах. Алек, по нашите краища не се срещат мнозина християни. Моля те, чувствай се свободен да изразяваш убежденията си пред двама ни с Кейти... но ако има още някой наоколо, вероятно ще е по-уместно да не обсъждаш гласно вярата си. Разбираш ли ме?

— Ъ-ъ... боя се, че не.

Всичко наоколо сякаш се завъртя, в ушите ми отекваше странен звън.

— Ами, тук не е противозаконно да си християнин. Поне в Тексас имаме свобода на изповеданията. Само че точно тази религия не се радва на особено благоразположение и повечето християни предпочитат да изповядват вярата си тайно. Да... ако искаш да се свържеш с единовеците си, вероятно ще успеем да открием някоя от техните катакомби. Кейт, какво ще кажеш?

— О, не се съмнявам, че ще намерим някой, който знае. Мога да поразпитам.

— Само ако Алек пожелае, скъпа. Виж какво, Алек, няма опасност да те пребият с камъни. Тук не е някое затънтено селяндурско кътче. Е, поне опасността не е голяма. Но не ми се иска да те обиждат напразно.

— Сибил... — отрони Кейти Фарнсуърт.

— Олеле! Вярно... Алек, дъщеря ни е добро момиче и достатъчно възпитана, доколкото това може да се каже за една тийнейджърка. Само че чиракува за вещица, отскоро прие Старата вяра, а на нейната възраст е естествено да се отнася към всичко ужасно сериозно. Не би се държала грубо с гост на дома ни, Кейти се е погрижила да ѝ набие вежливостта в главата. Пък и знае, че ако прекали, жива ще я одера. Бих те помолил единствено за услугата да не подлагаш самообладанието ѝ на излишно претоварване. Както сигурно знаеш, всяко пубертетче е истинска бомба със закъснител и изобщо не е ясно кога може да гръмне.

Маргрете отговори вместо мен:

— Ще бъдем изключително предпазливи. А тази Стара вяра... да не е култът на Один?

Смръзнах се, а и без това вече бях изумен до вцепенение. Но чух домакина ни да отвръща:

— Не. Или поне така ми се струва. Можеш да разпиташ Сибил за това, стига да поемеш риска, че ще ти бръмнат ушите от приказки. Ще се опита да те посвети във вярата си, при това с извънредно старание.

— Никога не съм чувала Сибил да споменава за Один — добави Кейти. — Повечето пъти просто говори за „Богинята“. Култът на Один не беше ли на друидите? Аз не съм наясно. Боя се, че Сибил ни смята за безнадеждно старомодни и дори не си прави труда да говори за теология с нас.

— Нека и сега не говорим повече за това — настоя Джери и подкара колата по алеята.

Ниската и дълга къща на семейство Фарнсуърт се беше разпростряла на голяма площ и като че излъчваше дух на ленив разкош. Джери спря под навеса пред главния вход и всички излязохме. Той плясна с длан по покрива на колата, все едно потупваше врата на кон. Возилото се отдалечи само и сви зад ъгъла.

Няма да се впускам в описания на този дом, защото макар да беше прекрасен и по тексаски уютен, отделните дреболии вътре просто не си бяха постоянно на мястото, за да им отделям прекалено внимание. Почти всичко се състоеше от „холограми“, както ги наричаше Джери. Как да ги опиша? Замръзнали съновидения? Обемни картини? Нека го кажа така — креслата бяха плътни и устойчиви, същото важеше за масите. Останалото в къщата трябваше да се пипа

внимателно, защото често се оказваше красиво... и недосегаемо като небесна дъга.

Не знам как се правеха призрачните предмети. Току-виж законите на физиката в този свят не бяха същите като в щата Канзас от моята младост.

Кейти ни въведе в „семејната дневна“ и Джери се закова на прага.

— Проклет индийски курварник!

Таваните на огромното помещение изглеждаха невъзможно високи за такава едноетажна постройка. И всяка стена, арка, ниша и греда бяха покрити с изваяни фигури. Но какви! Усетих, че се изчервявам. Очевидно бяха копия на скулптурите от печално известния пещерен храм в южна Индия, изобразяващи всевъзможните приумици на сладострастието в най-неприлични и грубо нагледни подробности.

— Извинявай, миличък! — каза Кейти. — Хлапетата си танцуваха тук. — Тя се забърза някъде наляво, потъна сред няколко преплетени тела и изчезна. — Какво предпочиташ, Джерълд?

— Ами... нека е Ремингтън номер две.

— Ей сегичка.

Изведнъж стъписващите изваяния изчезнаха, таванът неочаквано стана много по-нисък и наглед вече беше от масивни дървени греди и мазилка. Едната стена се превърна в панорамен прозорец с изглед към планини, които повече подхождаха на щата Юта, но не и на Тексас. В онази срещу нас се появи внушителна камина, градена от големи камъни, в която вече весело пламтеше и пращеше огън. Мебелите като че принадлежаха на стила, незнайно защо наричан „мисионерски“, излъсканите каменни плочи на пода бяха покрити с индиански килимчета.

— А, така е по-добре. Благодаря ти, Кетрин. Настанявайте се, приятели, кой където свари.

Аз обаче имах благоразумието да не се плъосна в „татиното“ кресло — различих го по размерите и кожената тапицерия. Кейти и Марга седнаха една до друга на диван. А Джери, както и очаквах, се намести в своето кресло.

— Любима, какво ще пийнеш?

— Кампари с газирана вода, моля.

— Само се правиш на благородна девица. А ти, Марги?

— И аз ще се задоволя със същото.

— Значи станахте две благородни девици. Алек?

— Каквото пият дамите.

— Синко, търпя подобни щуротии само у по-слабия пол. Но ти си голям мъж. Опитай пак.

— Е, тогава нека е шотландско със сода.

— Бих те нашибал с камшик, ама нямам коне тук. Давам ти последен шанс.

— Ъ-ъ... чист бърбън?

— Отърва се на косъм. Значи „Джак Даниълс“, водата отделно. Оня ден, представи си само, някакъв тип се опитал да си поръча в Далас ирландско уиски. За малко да го изнесат от града, вързан на прът. После му се извинили все пак. Бил янки от Севера, пък те не отбират от хубости.

През цялото време домакинът потропваше с пръсти по масичката до креслото. Щом прекъсна това наглед безцелно занимание, до мен изведнъж изникна солидна ниска чаша с кафява течност, имаше и друга с вода. Установих, че и другите вече са получили каквото пожелаха. Джери вдигна чашата си.

— Салуд! — Отпихме и той продължи: — Кетрин, имаш ли представа къде се спотайва нашето невръстно беладжийче?

— Скъпи, според мен всички са в басейна.

— Тъй ли...

Пръстите на Джери отново затропаха нервно. Неочаквано във въздуха пред нас се появи момиче, седнало на трамплин. Беше огрята от ярка слънчева светлина, макар стаята да тънеше в сянка. Капки се стичаха по кожата ѝ. Тя се обърна към Джери, който ѝ каза:

— Здравсти, Пискунче.

— Здравсти, татенце. Цунк-цунк.

— Нежностите след малко. Кога те наплясках за последен път?

— На деветия ми рожден ден. Тогава подпалих леля Мини. Сега какво съм направила?

— В името на яките, златни, мазни, напращели топки на Господа, защо си позволяваш да оставиш пуснато в дневната онова вулгарно пищно порно?

— Татенце, я не си вири носа така. Разглеждала съм книгите ти.

— Няма никакво значение що за книги държа в личната си библиотека. Отговори на въпроса.

— Просто забравих да изключа програмата. Съжалявам.

— И кравата казала същото на мисиз Мърфи, ама оборът продължил да си гори. Виж какво, мила моя, позволихме ти да боравиш с пулта както намериш за добре. Но щом свършиш, длъжна си да го нагласиш както си го заварила. А ако не знаеш как се прави това, връщаш всичко на нула и така пускаш стартовата програма.

— Добре де, татко. Просто забравих.

— Не ми се измъквай. Още не съм те сдъвкал както заслужаваш. В името на грамадния кожен пакет на Кошчей, откъде се сдоби с тази програма?

— В университета. Учебна касета от моя курс по тантрическа йога.

— „Тантрическа йога“ ли? Ей, въртигъзче, нямаш нужда от такъв курс. А майка ти знае ли?

Кетрин се намеси веднага.

— Скъпи, именно аз я поощрих да се запише в курса. Ясно е, че Сибил си има природната дарба, но всеки талант се нуждае и от обучение.

— Нима? Е, по този въпрос никога не бих се пристрашил да споря с майка ти, затова се оттеглям на предишната си отбранителна позиция. Та да си поговорим за касетата. Как точно ти попадна в ръцете? Запозната си с действащите закони за авторското право, а и двамата помним шумотевицата около онази касета с "Космически кораб „Джеферсън“...

— Татко, по-лош си и от слон! Никога нищо ли не забравяш?

— Никога, че и малко отгоре. Да знаеш, че както и да се оправдаеш, по някой друг повод може да ти го изкарам през носа. Е, какво е положението?

— Искам си адвоката!

— Аха, значи наистина е пиратско копие!

— Много ти се иска, за да ми се подиграваш. Не ти се отваря парашутът, татенце. Платих си пълната такса по каталог и в библиотеката ми направиха официално копие. Изяж се от яд сега!

— Ти се изяж. Напразно си се охарчила.

— Аз пък не съм съгласна. Харесва си ми.

— И на мен. Но парите наистина си ги дала напразно. Защо не я поиска от мен?

— Какво?!

— Видя ли сега! Отначало си помислих, че си човъркала ключалките в моя кабинет или си им направила някоя магия. Радвам се да чуя, че просто си прахосваш парите. И колко ти струваше?

— Ами... четирийсет и девет и петдесет цента. Това е с намалението за студенти.

— Доста добра цена. Аз платих шейсет и пет. Добре де. Само че появят ли се в сметката ти за семейства, ще ти ги удържа от издръжката. И още нещо, захарче... Доведох вкъщи много симпатични дама и господин. Влизаме значи в дневната... по-скоро в онова, което трябваше да е дневна. И нашите двама мили гости изведнъж виждат насреща си цялата „Кама Сутра“, при това с такива цветове и ясен образ, че едва ли не чуват пъшкането. Ти какво мислиш за ситуацията?

— Не съм искала да стане така.

— Тъй да бъде, обаче не е вежливо да стъписваш хората, особено пък гостите, затова нека бъдем по-внимателни отсега нататък. Ще се появиш ли за вечеря?

— Да. Стига да ме пуснете по-рано, че ще трябва да отлитам. Имам среща.

— А кога ще се прибереш?

— Няма. Имаме всенощно сборище. Репетиция за Лятната нощ.

Джери въздъхна.

— Май трябва да благославям Трите дърти вещици, че си взимаш хапчетата.

— Дрън-дрън. Татенце, я не се дръж като някой селяндур. Никоя не е забременявала по време на Черен Сабат. На всички им е ясно това.

— Само не и на мен. Е, да се благодарим, че поне имаш желание да вечеряш с нас.

Изведнъж момичето писна и цопна във водата, но не се изгуби от картината, която веднага я обхвана отново. Тя изскочи на повърхността, от устата ѝ пръсна цяло фонтанче.

— Татко, ти ме бутна!

— Как можеш да си помислиш подобно нещо? — отвърна той с тон на оскърбена невинност и след миг живата картина изчезна.

Кейти Фарнсуърт каза небрежно:

— Джерълд все опитва да се налага на дъщеря си. Разбира се, без никакви изгледи за успех. Най-добре ще е да я тръшне на леглото и да си задоволи кръвосмесителния нагон. За жалост и двамата са прекалено превзети.

— Жено, напомни ми в най-скоро време, че трябва да те набия.

— Добре, миличък. Но не би ти се наложило да я насилваш. Обясни й простичко намеренията си, тя ще се облее в сълзи и ще се съгласи. И двамата ще прекарате най-чудесните мигове в живота си. Маргрете, ти какво би казала?

— Съгласна съм с тебе.

Дотогава вече бях толкова зашеметен, че дори не се стреснах от думите на Марга.

Вечерята беше истинска наслада за сетивата и твърде смуцаваща като светско събитие. Бе поднесена в официалната трапезария, тоест все същата дневна, само че друга програма контролираше холограмите. По-висок таван, равномерно разположени прозорци с дълги до пода завеси от двете им страни, а зад тях — старателно поддържан парк.

Една част от обзавеждането сама влезе на колелца в стаята и изобщо не ми приличаше на холограма... поне нямах основания да я помисля за такава. Представляваше банкетна маса, която (доколкото успях да забележа) съчетаваше в себе си фурна, печка, зимник и каквото още има в добре оборудвана кухня. Не знам дали греша, но поне не видях нашата домакиня да си помръдне пръста, а и никакви слуги не се мяркаха наоколо. Въпреки това нейният съпруг я поздрави за готварското майсторство, двамата с Марга се присъединихме към него съвсем искрено.

Джери все пак свърши малко работа на вечеря — разряза печеното, което би стигнало за стотина прегладнели от поход скаути. Щом напълнеше някоя чиния, тя се плъзгаше към онзи, за когото беше предназначена, също като детско влакче, само че нямаше нито локомотивче, нито малки релси. Дали холограми прикриваха някакви механизми по масата? Така ми се стори. Но и това означава да обясня една загадка с друга.

(По-късно научих, че склонните към пъчене и перчене домакинства в Тексас, поне в този свят, по-скоро се хвалели с

присъствието на хора слуги, само че Джери и Кейти имаха по-нормални склонности.)

Около масата седяхме шестима. Джери и Кейти в двата края, Маргрете вдясно от домакина, а дъщеря му Сибил вляво. Аз бях вдясно от домакинята, а срещу мен бе настанен младежът, с когото Сибил щеше да излиза тази вечер.

Представи се като Родерик Лаймън Кълвърсън трети и май изобщо не успя да запомни моето име. Отдавна си мисля, че мъжките особи от моя животински вид трябва да бъдат отглеждани в бъчви и хранени през дупка, а когато навършат осемнадесет, да бъде взето сериозно решение — избиване на капака на бъчвата или запушване на дупката с чеп.

И младият Кълвърсън с нищо не разклати убеждението ми, при това в неговия случай бих гласувал за използването на чепа.

Още в началото на вечерята научих от Сибил, че двамата следват заедно в университета. Но ми се стори, че за семейство Фарнсуърт е същият непознат, какъвто беше за мен. Кейти го попита:

— Родерик, вие също ли чиракувате за вечер?

Лицето му се поизкриви, сякаш бе подушил нещо противно, но Сибил му спести необходимостта да отговаря на толкова невежлив въпрос.

— Мамо, та Родерик е получил своя атаме толкова отдавна!

— Съжалявам, ако казах нещо неуместно — невъзмутимо рече Кейти. — Това да не е някаква диплома, с която свършва периодът на чиракуването?

— Мамичко, това е свещен кинжал, използва се само при ритуали. Може да служи за...

— Сибил! — намръщено я прекъсна Кълвърсън и се вторачи в мен. — Тук присъстват и непосветени.

Представих си колко по-добре би изглеждал със синина под окото, но не позволих на мислите си да проличат.

— Род, значи сега си дипломиран чародей, а? — подметна Джери.

Сибил отново се намеси.

— Татенце, правилната дума е...

— Недей да се пениш, захарче! И той си има уста. Какво ще кажеш, Род?



— Споменатата от вас дума се използва само от невежи...

— Я задръж малко! Съзнавам, че за някои неща не съм осведомен, затова винаги търся нови знания, каквото правя и в момента. Но не е редно да споделяш трапезата ми и да ме наричаш „невежа“. Би ли могъл да ми отговориш без празни приказки?

Ноздрите на Кълвърсън се раздуха, но младежът успя да се овладее.

— Обикновено мъжете, посветени в Учението, се наричат „вещери“, а жените — „вещици“. Магьосник или магьосница също е приемливо, само че не е съвсем точно... не всички магьосници са вещери и не всички вещери си служат с магия. А „чародей“ смятаме за оскърбление, защото хората обикновено свързват тази дума с преклонение пред дявола, а ние, посветените в Учението, не му се кланяме. Освен това тази дума наемква не само за правене, но и за разваляне на заклинания, а Учението забранява на вещерите да престъпват клетвата си. Виновният, дори ако е дал дума на непосветен, подлежи на сурово наказание, даже на прогонване, ако клетвата е била толкова важна. Затова не съм „дипломиран чародей“. Сегашното ми положение, определено правилно, е „приет в Учението“, иначе казано — вещер.

— Чудесно обяснение! Благодаря ти. И те моля да ме извиниш, че използвах за тебе и пред тебе думата „чародей“...

Джери замълча, след миг Кълвърсън се усети и каза припряно:

— О, няма за какво! Аз също не исках да ви обидя.

— Още веднъж ти благодаря. Искане ми се да добавя още нещо към твоите коментари за смисъла и произхода на думите. Вещица и вещер имат общ корен с древната дума за знание, а пълното име на Учението е „Учение за мъдростта“. Прав ли съм?

— Моля? О, да! Мъдростта. В това е целият смисъл на Старата вяра.

— Добре. А сега ме слушай внимателно, синко. Мъдростта предполага и да не се гневиш без нужда. Повелите на Учението пренебрегват дреболиите, същото важи и за истински мъдрият човек. Като например едно недорасло момиче да споменава предназначението на кинжала „атаме“ пред непосветени — между другото, това съвсем не е тайна. Същото е и един стар дърдорко да употреби неправилно

някоя дума. Е, разбра ли какво искам да ти кажа? — Джери пак изчака и съвсем кротко повтори: — Разбра ли ме?

Кълвърсън си пое дълбоко дъх.

— Да, разбрах ви. Мъдрият човек не обръща внимание на дреболиите.

— Чудесно. Мога ли да ти предложа още едно парче от печеното?

Младежът си затвори устата задълго. Аз също, както и Сибил. Кейти, Джери и Маргрете поддържаха неспирния поток от любезни празнословия, пренебрегващи напълно факта, че един от гостите токущо е бил публично и звучно нашлапан. Накрая Сибил се обади:

— Татко, вие с мама очаквате ли от мен да присъствам на поклонението пред огъня в петък?

— „Очакване“ едва ли е подходящата дума — отвърна Джери, — щом си избрала друга вяра. По-скоро е надежда.

— Сибил — добави Кейти, — днес ти се струва, че твоето вещерско сорище е единственото, от което имаш нужда. Но всичко може да се промени... а и доколкото разбирам, Старата вяра не забранява на посветените в нея да участват в ритуали и на други църкви.

— Госпожо Фарнсуърт — намеси се най-после и Кълвърсън, — това правило е отражение на вековете, дори хилядолетията, през които сме били преследвани. Нашите канони все още повеляват, че всеки член на сорище трябва и да принадлежи за пред хората към някоя от радващите се на одобрение църкви. Но вече не се престараваме в прилагането на това задължение.

— Ясно — промълви Кейти. — Благодаря ти за разяснението, Родерик. Сибил, щом новата ти вяра поощрява принадлежността и към друга църква, може би е благоразумно да участваш достатъчно редовно в ритуалите, просто за да си запазиш „червените точки“. Току-виж ти потрябвали някой ден.

— Именно — одобри нашият домакин. — Червени точки! Сладурче, хрумвало ли ти е някога, че точно защото твоят баща е истинска опора на църквата и при нужда веднага вади чековата си книжка, той продава повече кадилаци от всеки друг търговец в щата Тексас?

— Татенце, това ми звучи направо безсрамно.

— Няма съмнение. Точно така се продават кадилаците. И не наричай вярата ни поклонение пред огъня. Знаеш, че не е вярно. Не се покланяме на огъня, а на онова, което символизира.

Сибил започна да мачка лепената салфетка и за миг заприлича на притеснено тринайсетгодишно момиченце, а не на зрялата жена, за каквата я представяше тялото ѝ.

— Татко, точно в това е лошото. Досега огънят означаваше за мен пречистване, вечен живот, но вече започнах да навлизам в Учението, в историята му. Татенце, за една вещица огънят е начинът, по който са ни избивали!

В този миг дишането ми едва не спря от потреса, който изпитах. Дотогава не бях приел и с чувствата си, че тези двамата — наглият, но съвсем обикновен младеж и хубавичката, доста мила дъщеря на Кейти и Джери, нашите несравними добри самаряни... са вещер и вещица.

Знам, знам, пише го в Изход, двадесет и втора глава, стих осемнадесети: „И да не оставяш вещица жива“. Също толкова строга повеля като Десетте заповеди, дадени на Мойсей направо от Бог, в присъствието на всички чада Израилеви...

Как си позволявах да споделям трапезата с тях?

Ако щете, наречете ме страхливец. Не станах и не ги заклеймих. Седях си мирно и тихо.

— Миличка! — с укор се обади Кейти. — Та това е било през средновековието, а не днес и не тук.

— Госпожо Фарнсуърт — подхвана Кълвърсън, — всеки вещер или вещица знае, че следващият ден може отново да ни донесе същите гонения. Достатъчна е една година с твърде лоша реколта. А и трагедията в Сейлъм не е била нито толкова отдавна, нито толкова далече от тук. — Той поумува и добави: — Пък и достатъчно християни още се навъртат наоколо. Ако им беше по силите, щяха пак да разпалят кладите. Като в Сейлъм.

Моментът едва ли беше най-подходящият да си отворя устата, но аз избълвах:

— Нито една вещица не е била изгорена в Сейлъм!

Той се вторачи в мен.

— А вие какво знаете за това?

— Кладите са горели в Европа, не и тук. В Сейлъм вещиците са били обесени, а една е била смазана до смърт.

(А не би трябвало изобщо да се стига до огъня. Господ Бог наш ни е заповядал да не ги оставяме живи. Не ни е повелявал да ги умъртвяваме чрез мъчения.)

Очите му сякаш се опитваха да пробият дупки в челото ми.

— И какво? Като ви слушам, май одобрявате бесенето им.

— Нищо подобно не съм казвал!

(Прости ми, мили Боже!)

Джери реши да се намеси.

— Забранявам тази тема! Повече няма да говорим за такива неща на масата. Сибил, не настояваме да идваш с нас, ако това те разстройва или ти напомня за трагедии от миналото. И като споменахме за бесене, според вас какво заслужават крайните защитници на „Далас Каубойс“?

Два часа по-късно с Джери Фарнсуърт пак седяхме в същата стая, но този път беше „Ремингтън номер три“ — зад прозорците бушуваше снежна буря, по пода понякога привидно бръсваше хладен повей, веднъж дори чух далечен вълчи вой. Пламъците в камината придаваха особен уют на тази обстановка. Домакинът сипа кафе, също и бренди в кристални чаши, които май щяха да стигнат за аквариум на някоя златна рибка.

— Чувал си за благородно бренди — започна той уж сериозно, — например „Наполеон“ или „Карлос Примеро“. Но това тук е направо от кралско потекло, та чак страда от наследствената хемофилия на владетелите.

Преглътнах на сухо, а и не се засмях на шегата. Все още ми се свиваше стомахът, щом си помислех за умиращи вещици. Дали с нахлузена примка на шията или с гърчове в огъня... И всички до една с мило лице на Сибил.

Има ли някъде в Библията определение за вещица? Дали пък тези съвременни поклонници на Учението съвсем не са онова, което Йехова е нарекъл „вещица“?

Стига си увъртал, Алекс! Налага се да приемеш, че „вещица“ в Изход е съвсем същото като „вещица“ в днешен Тексас. Ти си съдникът, а тя си призна прегрешението. „Е, ще осъдиш ли невръстната дъщеря на Кейти на смърт чрез обесване? Ще ритнеш ли

столчето под краката й?“ Недей да бягаш от отговорност, момче. Точно това правиш цял живот.

И Пилат Понтийски си измил ръцете.

Аз няма да осъдя вещицата на смърт! Бог да ми е на помощ, но другото не ми е по силите.

— За успеха на вашите начинания — вдигна наздравица Джери. — Отпивай бавно, за да не те удари в главата веднага. Просто ще ти поотпусне нервите, но пък ще ти изостри ума. А сега, Алек, кажи ми защо очакваш скорошния свършек на света.

През следващия един час аз се впуснах в подробно излагане на всички признаци и знамения, изтъкнах, че са посочени не в едно пророчество, а в множество — в Откровенията, при Даниил, Езекиил, Исаия, в посланията към солунците и коринтяните, а и самият Исус ги е посочвал отново и отново, както е речено във всичките четири Евангелия.

За мое учудване Джери имаше екземпляр от Библията. Затова избирах цитати, които лесно би разбрал и мирянин, дори му записвах прилежно главите и стиховете, за да ги прочете отново по-късно. Първо послание към солунците, разбира се, глава четвърта, стихове от 15-ти до 17-ти. Всички петдесет и един стиха на 24-та глава в Евангелието от св. Матей. Същите пророчества при св. Лука в двадесет и първа глава. Говорих му и за тридесет и трети стих от тази глава, объркал мнозина с думите „това поколение“. Всъщност Христос е казал, че поколението, което види знаменията, ще дочака и Неговото пришествие, ще чуе Зова, ще преживее Съдния ден. Посланието е съвсем ясно, ако прочетете всичко. Грешките са започнали от тълкуванията на отделни думи. Иносказанието за смокиновото дърво подсказва истинския смисъл.

Подбрах за Джери и предсказанията от Исаия, Даниил и другите в Стария завет, съвпадащи с онези в Новия.

Дадох му списъка и го подканих настоятелно да прочете текстовете внимателно и ако срещне затруднения, просто да поразмишлява по-упорито. И да потърси просветление в Бог. Защото: „Искайте и ще ви бъде дадено. Търсете и ще намерите.“

— Алек, с едно мога да се съглася — каза ми той. — Като слушах новините през последните няколко месеца, все ми се струваше, че Армагедон може да започне и следобед вдругиден. Защо да не го

наречем края на света и Съдния ден, щом няма да остане нищо? — Той видимо се натъжи. — Преди се чудех в какъв свят ще живее Сибил, когато порасне. Сега се питам ще успее ли да порасне.

— Джери, старай се, търси своя път към спасението на душата си. После поведи по него жена си и дъщеря си. Нямах нужда от напътствията ми, нямах нужда от никого, освен от Исус. Защото е рекъл: „Ето стоя на вратата и хлопам; ако чуе някой гласа Ми и отвори вратата, ще вляза при него“. Откровения, глава трета, двадесети стих.

— Да, ти вярваш.

— Така е.

— Алек, как бих искал и аз да поема по твоя път. Би ме утешило, като гледам що за свят е нашият. Но не мога да открия доказателствата във виденията на отдавна мъртви пророци. Всеки ги тълкува както му изнася. Теологията никому не е помогнала. Все едно да търсиш в тъмната изба посред нощ черна котка, която никога не е влизала там. Теолозите са способни да убедят сами себе си в какво ли не. О, това важи и за моята църква, но тя поне е честна в своето многобожие. Всеки, който може да се покланя на троицата, но в същото време настоява, че вярата му е монотеизъм, явно ще успее до повярва във всичко, което умът му успее да измисли. Само ще му трябва време, за да измисли основанията си. Извини ме за грубата откровеност.

— Джери, във въпросите на вярата прямотата е необходимост. „Защото зная, че е жив Изкупителят ми, и че накрая ще застане на земята“. Това пак е от Йов, глава деветнадесета. Той е и твой Изкупител, Джери и ще се моля душата ти да Го открие.

— Боя се, че не е особено вероятно — рече той и стана.

— Не си го открил засега. Не се отказвай. Ще се моля за тебе.

— Благодаря ти, че се опитваш да ми сториш добро. Обувките удобни ли са ти?

— О, съвсем са ми по мярка.

— Щом настояваш още утре да тръгнете на път, трябва да имаш обувки, които няма да ти направят целите ходила в мазоли, докато стигнете до Канзас. Сигурен ли си, че тези са подходящи?

— Напълно. И наистина трябва да тръгнем. Останем ли още само един ден, така ще ни разглезите, че никога няма да потеглим.

(Не можех да му призная истината — колко ме разстроиха приказките за вещерство и огнепоклонничество. Изгарях от желание

да се махна. Не биваше да го обременявам и със собственото си слабодушие.)

— Е, тогава да те заведа във вашата спалня. И внимавай да не вдигаш шум, защото Марги може би вече спи. Освен ако нашите дами не са бодували като нас.

Когато застанахме пред вратата на спалнята, той ми протегна ръка.

— Ако ти си прав, а аз греша, според думите ти може да се съди, че и за тебе има възможност да се отклониш от правия път.

— Вярно е. Засега не съм постигнал спасението на душата си. Ще трябва още да се потрудя.

— Желая ти сполука. Но ако не намериш спасението, ще ме потърсиш ли в ада?

Доколкото успях да преценя, Джери говореше съвсем сериозно.

— Не знам дали това е позволено там.

— Е, поне се постарай. Аз също ще те потърся. И ти обещавам — той се ухили, — истинско адско гостоприемство. Топло, та чак горещо!

Отвърнах му с усмивка:

— Значи си уговорихме среща.

Моята любима пак бе заспала, без да си свали дрехите. Засмях се и съвсем безшумно легнах до нея. Внимателно настаних главата ѝ на рамото си. Исках да я събудя полека, за да я съблека и да я настаня удобно в леглото. А през това време имах да разплитам хилядите мисли, бушуващи в главата ми.

Скоро забелязах, че започва да се развиделява. И установих, че постелята е твърде грапава и неудобна. Когато стана по-светло, аз видях, че сме се изтегнали върху купа сено в плевня.

## XIX

*Ахав каза на Илия: ти ме намери, мой враже!*

*Тоя каза: намерих те, понеже ти се предаде*

*да вършиш каквото е неудобно  
пред очите на Господа.*

Трета книга Царства  
21:20

Упорствахме да изминем последните сто и петдесет километра по 66-та магистрала от Клинтън до Оклахома Сити, като се стараехме да забравим факта, че отново нямахме пукната пара, нито какво да ядем или къде да спим.

Бяхме видели дирижабъл.

Разбира се, това променяше всичко. Месеци наред бях никой от никъде, бедняк, изкарващ за прехраната само с миене на чинии, всъщност — скитник. Но да се върна в собствения си свят... Добре платена работа, почетно положение сред хората, тлъста банкова сметчица. И край на това адско подмятане из световите.

Тъкмо влизахме в Клинтън насред утрото. Возеше ни един фермер, който откарваше стоката си в града. Чух как Маргрете ахна. Обърнах се да видя какво е зяпнала така и... ето го! Сребрист, обтекаем, прекрасен. Не успях да различа името, но емблемата ми подсказа, че е на „Източни въздушни линии“.

— Експресът Далас-Денвър — отбеляза шофьорът и измъкна от работния си гащеризон голям джобен часовник. — Брей, закъснява с шест минути. Не се случва всеки ден такова нещо.

Опитах се да прикрия вълнението си.

— В Клинтън има ли площадка за кацане?



— А, не. Най-близката е в Оклахома Сити. Значи се отказвате от стопаджийството и ще полетите малко, а?

— Няма да е зле.

— И на мен ми се ще. Не е като бачкането във фермата.

Разменяхме си незначителни приказки още няколко минути, после шофьорът ни остави до градския пазар. Но щом останахме насаме с Маргрете, не можах да се сдържа. Разцелувах я. Изведнъж се спрях. Оклахома Сити се слави с не по-малко строг морал от Канзас. Поначало повечето достойни общности имат доста строги закони за неприличното поведение.

И се замислих колко ли ще ми е трудно отново да се приспособя след толкова много седмици из всевъзможни места, никое от които не можеше да се похвали с нравствената висота на моя свят. Едва ли бих се отървал без сериозни неприятности, защото (признавам си!) бях свикнал да целувам жена си на обществени места. Е, и с някои други достатъчно невинни занимания, недопустими пред чужди очи в порядъчни градове и села. Сетих се и за нещо още по-лошо — как ли да опазя любимата си да не загази? Аз поне бях роден тук и щях лесно да си припомня правилата... но Марга беше любвеобилна като кутренце и изобщо не се срамуваше да проявява чувствата си.

— Извинявай, мила — казах й. — Исках да те нацелувам, но не бива.

— Но защо?

— Ами не е редно да го правя пред други хора. Не и тук. Трябва да сме сами. Защото... Ами защото като сме в Рим, да се държим като римляни. Да не говорим повече за това сега. Скъпа, у дома сме! Това е моят роден свят, вече е и твой дом. Нали видя дирижабъла.

— Наистина ли беше въздушен кораб?

— По-истински не може и да бъде... и никоя гледка от месеци насам не ме е радвала така. И все пак... Не бързай да се обнадеждаваш. Вече знаем, че много от тези странни светове доста си приличат. Предполагам, че не е невероятно този свят да има дирижабли... но да не е моят. Е, не ми се вярва, но нека не се поддаваме на вълнението.

(Тогавя не осъзнавах, че Маргрете изобщо не изглеждаше въодушевена.)

— А как ще познаеш дали е твоят свят?

— Можем да проверим като преди — в обществената библиотека. Само че този път разполагаме с много по-бърз и лесен начин. Ще попитам в ей този магазин къде е местният клон на „Бел Телефон“.

Предпочитах клона на тази фирма пред коя да е телефонна будка, защото исках да разлистя указателите, преди да се обадя на някого.

Да, моят свят си беше! В „Бел“ имаха указатели за целия щат Оклахома, както и за по-големите градове в други щати... включително и до болка познатия ми указател на Канзас Сити, щат Канзас.

— Виждаш ли?

Посочих на Маргрете номера на „Църковното обединение за благоприличие“, Национален център.

— Виждам.

— Не е ли прекрасно? Не ти ли се иска да запееш?

— Много се радвам за тебе, Алек.

(Тонът ѝ обаче ми напомняше за друго: „Нали е съвсем като жив? И цветята са толкова хубави...“)

В нишата, където намерихме струпани указателите, сега бяхме само двамата. Затова зашепнах настойчиво:

— Но какво има, мила? Провървя ни, не разбираш ли? Щом набера този номер, ще имаме пари. Край на мръсната работа, край на чуденето с какво да залъжем stomасите и къде да се подслоним. Ще се отправим направо към дома с пулманов вагон... не, с дирижабъл! Знам, че ще ти хареса! Върха на лукса. Това ще ни е меденият месец, любима. Досега не можехме да си го позволим.

— Изобщо няма да ме водиш в Канзас.

— Но защо?

— Алек... там е жена ти.

Моля да ми повярвате, че не бях и помислял за Абигейл от незнайно колко седмици. Бях си внушил, че никога повече няма да я видя. (Как да предположа, че пак ще попадна в своя свят?) А и сега имах съпругата, за каквато всеки мъж може само да мечтае — Маргрете.

Чудя се дали първата шепа пръст пада върху ковчега със същата сила, с която усетих неочакваното опомняне от мечтите.

Успях да се овладея донякъде.

— Марга, ето какво ще направим. Да, имаме проблем, но можем и да се справим с него. Разбира се, че ще дойдеш с мен в Канзас! Трябва да дойдеш! Само че там, заради Абигейл, ще ти намеря някое тихо местенце, където да отседнеш, докато оправя нещата. — (Да ги оправя ли? Та Абигейл ще вреши на умряло!) — Първо трябва да се добера до парите си. После ще поговоря с адвокат. — (Развод значи? В щат, където има едно-единствено законно основание, и то по иск на измамения съпруг? И Маргрете ще трябва да се яви като съблазнителката по време на процеса? Невъзможно. Искаш ли да я видиш на позорния стълб? И изхвърлена от града, съпроводена от дюдюкаща тълпа, стига Абигейл да пожелае това? Не ме интересува какво би сполетяло мен, нито дори дали Абигейл ще ми отнеме и последния цент... но не биваше Маргрете да се сблъска със законите на моя свят, не по-милостиви от жигосващото нажежено желязо. Не и не!) — А после ще заминем за Дания.

(Нямаше как да сполуча с идеята за развода.)

— Наистина ли?

— Наистина. Любима, ти си моята съпруга сега и завинаги. Не мога да те зарежа тук, докато уреждам всичко в Канзас. Току-виж пак настъпила промяна и те загубя. Но няма и как да заминем за Дания, без да изтегля парите си от банката. Сега ясно ли ти е?

(Ами ако Абигейл ми е ошушкала банковата сметка?)

— Добре, Алек. Ще отидем в Канзас.

(Е, оправихме се с част от проблемите. Но оставаше Абигейл. Както и да е, този мост ще го премина... тоест изгоря, когато стигна до него.)

Само след половин минута имах нови затруднения. Момичето на гишето охотно се съгласи да ме свърже с абонат в друг щат за негова сметка. Канзас Сити ли? Първоначалната цена за установяването на връзка била двадесет и пет цента. Моля, пуснете монетата, когато ви кажа. Влезте във втора кабина.

Вмъкнах се в кабината и започнах да вадя монети от джоба си.

Двадесет цента. Две медни по три цента. Канадски четвърт долар, с лика на кралицата. (Кралица в Канада?!). Половин долар. Три дребосъка по пет цента, от неизвестна за мен сплав.

И на нито една не виждах познатия девиз „Господ е нашата твърд“ на Североамериканския съюз.

Взирах се в тази окаяна колекция и опитвах да си припомня кога се случи последната промяна. Явно след като получих последната си надница, значи по-късно от вчера следобед, но по-рано от онзи автостоп след закуска. Да не би докато сме спали снощи? Но нали не загубихме нито дрехите, нито парите си. Усецах и ръбовете на бръснача в предния джоб на якето си.

Все едно. Напъните да проумея подробностите при тези прехвърляния от свят в свят можеха само да ме докарат до лудост. Явно е имало промяна, щом се озовах в родния си свят... обаче пак нямах пари. Поне не и законни.

Волю-неволю, спрях избора си на канадския четвърт долар. Изобщо не започнах да си внушавам, че осмата Божя заповед не се отнася и за големите корпорации. Вместо това си обещах, че при първа възможност ще им възстановя загубата. Стиснах монетата и вдигнах слушалката.

— Номера, моля.

— Разговор с „Църковно обединение за благоприличие“, Канзас Сити, за тяхна сметка. Номерът е Щатска линия, 1224J. Свържете ме, който и да приеме разговора.

— Пуснете двадесет и пет цента, моля.

Пъхнах канадската монета в процепа и затаих дъх. Чух я да изтраква. И гласа на телефонистката:

— Благодаря. Не оставяйте слушалката. Изчакайте, моля.

Чаках. И още. И още...

— Поръчката за Канзас Сити... От „Църковно обединение за благоприличие“ ме уведомиха, че не приемат разговори за тяхна сметка.

— Не прекъсвайте! Моля ви, кажете им, че се обажда преподобният Александър Хергеншаймър.

— Благодаря. Пуснете двадесет и пет цента, моля.

— Ей, ама аз нямах никаква полза от първата монета. Твърде бързо прекъснахте връзката.

— Не я прекъснах аз, а абонатът в Канзас Сити.

— Ами, щом е така, обадете им се пак и този път им кажете да не затварят.

— Да, господине. Пуснете двадесет и пет цента, моля.

— Централа, ако имах дребни пари в изобилие, щях ли да искам разговор за тяхна сметка? Обяснете им кой ги търси. Преподобният Александър Хергеншаймър, заместник-директорът.

— Моля, изчакайте.

Послушах я, какво друго да правя.

— Преподобни? Абонатът в Канзас Сити помоли да ви предам, че не приемат разговори за тяхна сметка, дори да се обажда — цитирам го дословно — самият Исус Христос.

— Що за недопустим тон!

— Напълно съм съгласна с вас. Има и още нещо. Въпросният господин заяви, че никога не е чувал името ви.

— Ама че!...

Прехапах си езика. Не биваше да се излагам.

— Прав сте. Поисках да ми каже името си, а той затвори.

— Млад ли беше или възрастен? Бас, баритон, тенор?

— По-скоро момчешко квичене. Останах с впечатлението, че е някакъв разсилен, който отговаря на обажданията по време на обедната почивка.

— Разбирам. Благодаря ви за всички положени усилия. Според мен старанието ви далече надхвърли служебните задължения.

— За мен беше удоволствие, преподобни.

Когато излизах оттам, бях готов сам да се сритам. Обясних на Маргрете провала си чак когато бяхме вече на улицата.

— Най-скъпата ми, сам се гръмнах. Лично написах онова правило „никакви разговори за наша сметка“. Проверих внимателно дневника за разговорите и се убедих без никакво съмнение, че обажданията за наша сметка никога не са от полза за организацията. Девет от десет си бяха чиста просия... а „Църковното обединение за благоприличие“ не е благотворителна фондация. Ние събираме пари, не ги раздаваме. Десетото обаждане пък е или от побъркан, или от заядлив неверник. Затова наложих това твърдо правило и то веднага се оправда. Само от телефоните спестявахме стотици долари всяка година. — Засмях се насила. — Не съм си и представял, че ще се хвана в собствения си капан.

— Алек, а сега какво смяташ да правиш?

— Сега ли? Излизаме на Шейсет и шеста и започваме да махаме с ръка. Искате ми се да стигнем до Оклахома Сити преди пет следобед. Би трябвало да стане лесно, не е чак толкова далече.

— Добре. Но защо преди пет, ако позволяваш да попитам?

— Можеш да питаш винаги и за всичко, знаеш това. Радост за душата ми, престани да се правиш на самата кротост. Виждам, че си повесила нос, откакто зърнахме онзи дирижабъл. В Оклахома Сити има местно бюро на Обединението и искам да се доберем до тях преди края на работното време. Почакай само да видиш как ще постелят килимчето! Стигнем ли до там, край на неприятностите.

През целия следобед ми се струваше, че газим в гъста кал. Взимаха ни често на стоп, само че на съвсем къси разстояния. Постигахме средна скорост от трийсетина километра в час на магистрала, където е разрешено движение с деветдесет. И загубихме точно петдесет и пет минути, но със съвсем основателна причина — нахранихме се безплатно. За кой ли път шофьор на камион ни почерпи... само защото няма на този свят жив и здрав мъж, който може да си поръча нещо за ядене, без да покани и Маргрете, ако е наблизо. (И аз си получавам порцията като нейна собственост. Не се оплаквам.)

Храната ни отне двадесетина минути, но шофьорът прекара още половин час в пражосване на монети по четвърт долар за флиперите в заведението. Стоях отстрани и стисках зъби, а Маргрете не се отделяше от него, пляскаше с ръце и пицеше от радост, когато човекът събереше повечко точки. Бива си ги нейните инстинкти — шофьорът ни откара чак до Оклахома Сити. При това мина през града, а не по околоръстното шосе, и в четири часа и двадесет минути ни остави на пресечката на 36-та и „Линкълн“, само на един квартал от местното бюро на Обединението.

Изминах разстоянието с песен в душата. И веднъж казах на Марга:

— Усмхни се, сладка моя! След не повече от месец ще вечеряме в Тиволи.

— Сериозно?

— Напълно. Толкова си ми разказвала за онова място, че нямам търпение да го видя с очите си. Ето я сградата!

Нашият офис е на втория етаж. Сгръ ми се сърцето, като видях познатите букви на матовото стъкло.

— След тебе, любима!

Сграбчих дръжката, за да отворя вратата на Маргрете.

Беше заключено.

Почуках, после натиснах звънеца. И още дълго правех ту едното, ту другото.

Подмина ни един черньо, понесъл всякакви принадлежности за чистене. Подвикнах му:

— Ей, чичо! Случайно да имаш ключ за тази стая?

— А, не са ми дали, мистър. И да знаеш, вътре нема никой. Тия удрят ключа към чет'ри и отпрашват.

— Ясно... Благодарско.

— Нема за к'во, мистър.

Щом се озовахме отново на улицата, аз се ухилих смутено.

— Ама че килимче ни постлаха. Значи си отиват към четири... Като я няма котката, мишките лудуват. Ще се търкалят глави, обещавам ти. Не мога да се сетя за друг шаблонен израз, който така да подхожда на положението. А, хрумна ми един. На просяците не им подхождат капризи. Мадам, ще се задоволите ли с нощен отдих в парка? Топло е и не се очаква дъжд. За комарите и москитите не взимаме допълнителна такса.

Преспяхме в парка Линкълн, при това на игрището за голф. Тревата беше мека като кадифе, само че и комари не липсваха.

Не ни попречиха да си починем. Махнахме се, щом се появиха първите подранили играчи и ни се размина само с по някой отровен поглед. Възползвахме се от обществените тоалетни в парка и след малко бяхме много по-освежени и спретнати, аз — обръснат. Безплатната вода в изобилие ни замести закуската. Не виждах причини да се обезсърчавам. Беше твърде рано онези нехранимайковци от местното бюро да са дошли на работа, затова попитах първия срещнат полицай къде е общинската библиотека и добавих:

— Между другото, къде ви е летището?

— Кое?

— Ами площадката за кацане на дирижабли.

Ченгето изгледа Маргрете.

— Да не си е ударил главата някъде?

Точно като след удар с тояга се почувствах половин час по-късно, щом погледнах внимателно табелите в указателя на онази сграда... Без никаква изненада установих, че сред наемателите не се числи „Църковно обединение за благоприличие“. Но за да съм сигурен, качих се на втория етаж. В офиса сега имаше някаква застрахователна компания.

— Е, мила, остава ни да се отбием в библиотеката. Нека поне научим в що за свят попаднахме.

— Добре, Алек — весело отвърна Маргрете. — Слънце мое, много съжалявам, че си толкова разочарован, но пък на мен ми олекна. Аз... аз се боях до смърт само при мисълта да се срещна с жена ти.

— Няма. Никога. Обещавам ти. Ъ-ъ, и аз изпитвам облекчение. Както и глад.

След няколко крачки Марга промълви:

— Алек, не ми се карай.

— Няма, само ще те понабия. Какво има?

— Имам пет монети по четвърт долар.

— Сега би трябвало да те попитам: „А държа ли се като порядъчно момиче, чадо мое?“ Хайде, изплюй камъчето. Кого уби? И много ли кръв се разплиска наоколо?

— От вчера са. От флиперите. Всеки път, когато Хари печелеше безплатна игра, даваше ми по един четвъртак. Било за късмет.

Реших да не я набия. Разбира се, монетите не бяха законни в този свят, но за търговските автомати си ги биваше, и още как. Тъкмо подминахме една игрална зала, а там почти винаги поставят и автомати с пакетирана храна. Цените се оказаха страховити — петдесет цента за залежал сандвич, двадесет и пет за хапка шоколад. И все пак закуската беше по-добра от доста други по пътя дотук. А и не се чувствахме крадци. В моя свят дори монетите по четвърт долар бяха от почти чисто сребро.

Накрая отидохме в библиотеката да научим нещо повече за поредния свят. И почти веднага открихме — беше светът на Марга.



## XX

*Нечестивецът бяга, когато никой не го гони;*

*а праведникът е смел като лъв.*

Притчи Соломонови

28:1

Въодушевлението на Маргрете бе не по-слабо от моето предишния ден. Бърбореше, усмивката не чезнеше от лицето ѝ и направо заприлича на шестнайсетгодишно момиче. Озърнах се да открия някое закътано местенце, където да я нацелувам, без да ни сгълчи строг блюстител на реда. После си спомних, че в света на Марга никой не се гневи от тези простъпки... и я награбих както си стояхме насред читалнята.

За което бяхме скастриени от библиотекарката.

О, не за стореното от мен, а защото бяхме малко по-шумни от търпимото. Иначе нежностите пред хорските очи не засягаха достойнството на библиотеката. Не бих и очаквал друго. Докато молах да бъдем извинени и обещавах да не нарушаваме тишината, видях табелата над рафт зад гърба на достойната служителка в този храм на знанието. Ето какво гласеше: „Нови заглавия. Учебна порнография за деца от 6 до 12 години.“

Четвърт час по-късно махах с ръка на колите по 77-ма магистрала в посока към Далас.

Защо Далас ли? Заради една адвокатска кантора — „О’Хара, Ригсби, Кръмпекър и Ригсби“.

Още щом затворихме вратата на библиотеката след себе си, Маргрете оживено избълва, че знаела как да се справим с нашите неприятности — като се възползваме от банковата ѝ сметка в Копенхаген.

— Чакай малко, скъпа — прекъснах я аз. — Къде ти е чековата книжка? И какви документи за самоличност имаш?

Като поумувахме малко, най-оптимистичните ни очаквания бяха, че Маргрете ще може да тегли от сметката си едва след няколко дни, по-вероятно — след доста седмици. При това щяха да ни трябват немалко пари за каблограми. Телефонна връзка през Атлантика ли? Марга не бе и чувала за такова нещо в своя свят. (Дори да я имаше, струваше ми се, че каблограмите са значително по-евтин и сигурен начин да се разменят съобщения.)

И след като уредим всичко, възможно е да пратят парите по пощата от Европа... в свят, който не познаваше значението на думите „въздушна поща“.

Затова се отправихме към Далас. Уверих моята мила, че в най-лошия случай адвокатите на Алек Греъм все ще склонят да му дадат назаем достатъчно пари, за да не се мотае той (тоест ние) на улицата, докато получи достъп до своите скътани средства.

(Или пък ще заявят, че аз съм друг човек, дори ще го докажат — с отпечатъци на пръстите, по подписа или кой знае още по какво. Така щеше да се спомине призракт на „Алек Греъм“ в сладката, но малко объркана главица на Маргрете.)

От Оклахома Сити до Далас са малко повече от триста километра. Пристигнахме в два следобед, защото успяхме да се качим на стоп при кръстопътя на 66-та и 77-ма, а шофьорът ни закара чак наред столицата на Тексас. Остави ни при река Тринити и отидохме пеш до сградата „Смит“.

Момичето в приемната на офис номер 7000 сякаш току-що бе участвало в сценично представление от онези, които „Църковното обединение за благоприличие“ се опитваше да забрани с голямо старание и с цената на немалко средства. Бих казал, че носеше оскъдно облекло и грим от типа, какъвто Марга наричаше „супер“. Беше стройна и хубавичка, а търпимостта, която отскоро възпитавах у себе си, ми позволи да се насладя на греховната гледка.

— С какво мога да ви бъда полезна? — осведоми се младата дама.

— Чудесен ден за голф, а? И все пак кой от партньорите е в момента тук?

— Боя се, че само господин Кръмпекър.

— А, точно с него искам да се видя.

— За кого да съобщя?

(Първото препятствие... Не го очаквах. Или тя хитруваше нарочно?)

— Нима не ме познахте?

— Моля да ме извините. Трябва ли да ви познавам?

— Откога работите тук?

— Малко повече от три месеца.

— Това било значи. Кажете на Кръмпекър, че е дошъл Алек Греъм.

Не успях да чуя какво промърмори адвокатът по разговорната уредба, но следях внимателно очите ѝ. Зениците ѝ се разшириха изведнъж. Но тя каза само:

— Господин Кръмпекър ще ви приеме. — Обърна се към Маргрете: — Мога ли да ви предложа някое списание, за да си запълните времето? Или цигарка с тревичка?

— Тя ще влезе с мен — заявих непреклонно.

— Но...

— Хайде, Марга.

Побързах да тръгна по коридора към кабинетите. Лесно открих зад коя врата е Кръмпекър. Точно иззад нея се чуваше крякащият му гласец. Прекъсна рязко, щом отворих и пуснах Маргрете да влезе преди мен. Последвах я, а адвокатът тъкмо казваше:

— Госпожице, трябва да изчакате отвън!

— Не — отсякох и затворих вратата. — Госпожа Греъм ще остане.

Той май се стъписа.

— Госпожа Греъм ли?

— Изненадах те, а? Откакто се видяхме последния път, взех, че се ожених. Сладурче, това е Сам Кръмпекър, един от моите адвокати.

(Прочетох първото му име на табелата.)

— Как сте, господин Кръмпекър?

— Ъ-ъ... приятно ми е да се запозная с вас, госпожо Греъм. Приемете моите най-добри пожелания. Ти също, Алек... Винаги си имал набито око за жените.

— Благодарско. Настанявай се, Марга.

— Ей, хора, чакайте малко! Госпожа Грeъм не бива да остава тук... Сериозно ви говоря! Знаеш защо, Алек.

— Нищо подобно не знам. Тоя път си вода свидетел.

Честно казано, не бях сигурен дали човечето пред мен наистина е мошеник. Но сблъсъците с юристите отдавна ме бяха научили, че щом някой се опитва да те лиши от свидетел, значи работата вони на гнило. Затова „Църковното обединение за благоприличие“ винаги разполагаше със свидетели... и твърдо се придържаше към законите. Така ни излизаше по-евтино.

Настаних Маргрете и седнах до нея. Кръмпекър бе скочил, когато тя влезе и сега упорито не искаше да си седне на стола зад бюрото. Устните му потрепваха нервно.

— Всъщност би трябвало да се обадя на федералния прокурор.

— Че направи го де — съгласих се добродушно. — Вземи ей оная слушалка, набери номера. Хайде двамата да си поприказваме с него. И всичко ще му разкажем. Пред свидетели. Ще повикаме и хрътките от вестниците, а не само платените блюдолизци.

(Какво знаех ли? Ами нищичко. Само че наложи ли ви се да блъфирате, играйте на едро. А аз се страхувах. Този тип пред мен, притисна ли го в ъгъла, можеше да се брани като освирепял плъх... при това болен от бяс.)

— Точно така би трябвало да постъпя.

— Ами хайде де! Ще изредим всички имена, ще обясним кой какво е свършил и за какво е прибрал парички. Всичко на масата... преди някой да ми е пуснал малко цианкалий в супата.

— Не говори такива неща, моля те.

— Че кой да ги говори, ако не аз? А кого бутнаха зад борда? И от кого идваше поръчката?

— Няма защо да ме гледаш така!

— Тъй си е, Сами. Не вярвам да си ме бутнал ти. Просто защото те нямаше на кораба. Но пък може да е някой братовчед или кръщелник, а? — Дарих го с най-зъбатата си заговорническа усмивка. — Майтап бе, Сам. Старо приятелче като тебе не би жадувало смъртта ми. Но пък можеш да ми подшушнеш това-онова и да ме измъкнеш от кашата. Не е много приятно да те зарежат на другия край на света. Длъжник си ми.

(Все още не разполагах с никакви уличаващи го факти... освен с очевидната улика, че срещу себе си имах човек с гузна съвест. Затова го мачках безмилостно.)

— Алек, моля те, да се пазим от необмислени постъпки.

— Че аз заникъде не бързам. Но имам нужда от обяснения. И от пари.

— Давам ти честната си дума, че от всичко случило се знам само как онова тъпо корабче пристигна в Портланд без тебе. И ми се наложи — представи си само, за Бога! — да бия целия този път, за да присъствам, когато разбиват твоята каса от трезора. Какво излиза? Вътре има само сто хиляди. Другото липсва. Кой ги прибра, Алек? Кой те докопа?

Очите му само дето не пробиваха дупки в мен. Надявах се, че лицето ми не издава нищо. Но той успя да ме озадачи. Истината ли казваше? За това адвокатче да излъже беше по-лесно, отколкото да се изсекне. Дали моят приятел касиер-домакинът (или двамата с капитана в съучастие) бе ограбил онази каса?

Винаги предпочитайте по-простото обяснение, ако ви се налага да гадаете. По-вероятно беше този тип да мами, отколкото касиерът да открадне. И бих очаквал... не, бях сигурен, че капитанът е присъствал, ако касиерът е разбивал касата с ценностите на безследно изчезнал пътник. Двама морски офицери, натоварени с такава отговорност, ако са заложили кариерата и доброто си име, за да крадат, щяха ли да оставят незнайно защо сто хиляди? Защо да не вземат всичко и най-невинно да твърдят, че изобщо не са знаели какво съдържа моята каса? Усетих, че Кръмпекър се опитва да ме подхлъзне.

— Според тебе какво липсваше?

— А? — Той стрелна с поглед Маргрете. — Такова... По дяволите, нали там трябваше да има още деветстотин хилядарки! Парите, които не си дал на човека в Таити.

— Кой разправя, че не съм ги дал?

— Какво?! Алек, недей да оплиташ конците още повече. Господин З. ни каза. Опитал си се да удавиш в басейна неговия куриер. Вторачих се в адвоката и се ухилих.

— А, за ония тропически бандитчета ли ми говориш? Опитаха да приберат пачките, без да обяснят кои са и даже без да драснат разписка. Отрязах ги, та затова оня хитрец накара горилата си да ме

бутне в басейна. Хъм... Сам, май взе да ми просветва. Провери кой се е качил на „Конге Кнут“ в Папеете.

— Защо?

— Така ще намериш човека, който ти трябва. Не само е гепил пачката, ами ме бутна зад борда. И щом научиш името му, не си прави труда да искаш екстрадирането му тук. Само ми го кажи. Аз ще се погрижа за останалото. Лично.

— Проклет да съм, искаме да си върнем милиона!

— Ха, мислиш си, че можеш да докопаш парите? В края на краищата кацнаха в ръчичките на господин З., само че без разписка. А аз си изпатих, защото я поисках. Не ставай глупав. Тия деветстотин хилядарки ще ги видите на куково лято. Моят дял обаче е налице. Хайде, давай си ми стоте каймета. Ама веднага!

— Какво?! Федералният прокурор в Портланд ги задържа като вещественно доказателство.

— Сами, момчето ми, я не учи баба си как да краде кокошки. Доказателство за какво? Кой е обвинен? По кой член от кодекса? Да не би да се съмняват, че аз съм свил нещо от собствената си каса в трезора? За какво престъпление са доказателство ония мангизи?

— Как за какво? Някой ни открадна онези деветстотин хиляди!

— Сериозно? И кой е ищец в случая? И кой твърди, че изобщо е имало толкова пари в касата? Аз думичка не съм обелвал... От кого тогава е тръгнала мълвата? Хайде, Сам, вдигай слушалката на тоя телефон. Я да се обадим на федералния в Орегон. Ще го питаме на какво основание задържа парите. Да разровим тия говна до дъното. Ако оня клоун, дето зоба от държавната хранилка, е прибрал моите парици, искам да си ги върна.

— Брей, днес много напираш да си приказваш с властите! Чудно ми е да слушам това точно от тебе.

— Може пък да ме тресе пристъп на честност. Сам, нежеланието ти да звънеш до Орегон ми казва всичко, което исках да знам. Повикали са те там като мой адвокат. Американски гражданин изчезва безследно по време на плаване, и то от кораб с чуждестранна регистрация, значи няма как да се опишат ценностите на въпросния тип, без да присъства адвокатът му. После връчват всичко на същия тоя адвокат само срещу една разписка. Сам, а какво направи с дрехите ми?

— А? Естествено, подарихме ги на Червения кръст.

— Тъй ли?

— Тоест, след като прокурорът разреши да ги приберем.

— Колко интересно... Значи федералният тежкар задържа парите, макар никой да не се е оплакал, че нещо липсва... обаче изтърва от поглед дрехите при положение, че има основания да се предполага убийство.

— Що за приказки?

— За себе си говоря. Някой ме бутна, а пък някой друг му е платил за това. Сами, и на двама ни е ясно къде са моите пари. — Станах и посочих. — Ей в оня сейф. Логиката го подсказва. Не би ги внесъл в банката, защото ще останат следи. Не би ги скътал вкъщи, че току-виж ги напипа жена ти. И изобщо не вярвам да си ги поделил с партньорите си от фирмата. Отваряй сейфа, Сам! Ще ми се да проверят дали вътре има само сто хилядарки... или цяло милионче.

— Полудял ли си!

— И се обади на прокурора. Ще го поканим за свидетел.

Така го вбесих, че езикът му сякаш залепна за небцето, а ръцете му се разтресоха. Никак не е безопасно да ядосвате дребнички мъже, а аз се извисявах над него с петнайсетина сантиметра, да не говорим за разликата в раменете и гръдния кош. Не би ме нападнал сам — адвокатите никога не си цапат ръцете. Само че отсега нататък трябваше да внимавам за изненада зад всеки ъгъл.

Май беше време да поохладим страстите...

— Сами, я не се впрягай толкова. Ти се опитваше да ме изпързаяш и аз ти го върнах. А иначе само добрият ни Господ знае какви ги вършат прокурорите. Гаднярът сигурно вече е прибрал пачката в джоба си... защото си мисли, че съм ритнал камбаната и няма как да се оплача. Добре, ще отскоча до Портланд да му смачкам фасона.

— Там са пуснали заповед за задържането ти.

— Така ли? И по какво обвинение?

— Съблазняване на жена от екипажа с измамни обещания за брак. — Той прояви достатъчно досетливост да погледне смутено Марга. — Моля за извинение, госпожо Грѐм. Но вашият съпруг ме попита...

— Няма за какво да се извинявате — надменно отвърна тя.

— Значи съм голям палавник, а? И как изглежда мацето? Засукана ли е? А името ѝ?

— Изобщо не съм я виждал, защото не се появи. Името ли? Беше нещо шведско. Я да си помисля... Аха, Гундерсон! Точно така — Маргрете Гундерсон.

Маргрете, благословена да е, изобщо не отвори уста, въпреки че я нарекоха шведка. Аз пък проточих смаяно:

— Виж ти, съблазнил съм я... на борда на кораб под чужд флаг, наред южните морета. За което издават заповед за арестуването ми в Портланд, щат Орегон. Сам, що за адвокат си ти? Как си позволил да зашлевят твой клиент с подобна хартийка?

— Хитър адвокат съм. И ти призна, че никой не може да предвиди какви ще ги свърши един федерален прокурор. Преди да ги назначат, вадят им мозъците от главите. А и нямаше смисъл да се препирам с него, защото всички те мислехме за умрял. Ето, грижа се за твоите интереси — предупредих те, за да не загазиш. Дай ми малко време, за да се оправя с тази глупост, после отиди в Портланд.

— Звучи разумно. А тук има ли някакви разровена мръсотия около мен?

— Не... Всъщност — и да, и не. Знаеш как стават сделките. Уверихме ги, че повече няма да се мяркаш наоколо, затова си затвориха очите. А ти взе, че се върна. Алек, никой не бива да те вижда тук или другаде в Тексас. По-точно, изобщо не е желателно да си в Щатите. Ще се разнесе мълвата и пак ще изровят старите папки.

— Бях невинен!

Той вдигна рамене.

— Всичките ми клиенти са невинни. Говоря ти с бащинска загриженост за тебе. Махни се от Далас. Колкото по-далече си оттук, толкова по-добре. Ако щещ, отиди чак в Парагвай.

— И как ще стане? Нямам един петак в джоба. Сам, не можеш да ме оставиш без мангизи.

— Някога изоставял ли съм те в беда?

Извади портфейла си, отброи пет стодоларови банкноти и ги остави пред мен.

— Това какво е? Бакшиш за келнер? — Въпреки че се озъбих, прибрах парите в джоба си. — С толкова няма да стигнем и до Браунсвил. Я сега да видя имаш ли повечко.



— Ела утре.

— Стига игрички! Отвори сейфа и дай сериозна пачка! Или утре няма да ми видиш очите. Ще отида в прокуратурата и ще запая като канарче. Ще се спогодим с федералните. Много си падат по свидетелите на обвинението. После ще отскоча до Орегон да си прибера стоте хилядарки.

— Случайно да не ме заплашваш?

— Като ще играем, нека да е на вързано. Имам нужда от кола, и то не от някое очукано фордче. Поне кадилак. Не държа да е новичък, само че да е свестен модел, излъскан и с мощен двигател. Като добавиш няколко хилядарки, до довечера ще сме в Ларедо, а до сутринта — в Монтерей. Ще ти се обадя от Мексико Сити да ти дам новия си адрес. Щом толкова ти се иска да отпраша към Парагвай, ще ми пратиш достатъчно пари.

Е, не стана точно според капризите ми, но се примирих с понтиак втора ръка и си тръгнах с шест хиляди в брой. Получих и наставления да отида в точно определена автокъща и да приема условията им. Сам щял да им се обади и да уреди всичко. Съгласи се и да ни запази младоженския апартамент в „Хайът“. Трябваше да дойда пак при него в десет сутринта на другия ден.

Отказах да стана толкова рано.

— Нека да е в единайсет. Още сме в медения си месец.

Адвокатът се закиска, тупна ме по гърба и кимна.

Излязохме в коридора, запътихме се към асансьорите, но изминахме още три метра и аз отворих вратата към аварийната стълба. Маргрете ме последва мълчаливо, но щом тръгнахме надолу по стъпалата, вече никой не можеше да ни чуе. Тя промълви:

— Алек, този човек не ти мисли доброто.

— Така е.

— Боя се за тебе.

— И аз.

— Боя се и за себе си.

— Ужасно ме е страх. Любима, и ти си в опасност, докато си с мен.

— Няма да се делия от тебе!

— Знам. Каквото и да стане, ще го посрещнем заедно.

- Да. И какви са плановете сега?
- Сега тръгваме към Канзас.
- Чудесно! Значи няма да пътуваме с кола към Мексико?
- Скъпа, аз дори не умея да карам кола.

Излязохме през подземния гараж на една тясна пресечка. Отдалечихме се пеша на няколко квартала от сградата „Смит“, отидохме с маршрутно такси до гарата „Тексас енд Пасифик“, там се прехвърлихме в едно такси от пиацата и то ни откара чак до Форт Уърт, на четиридесет километра западно от Далас. По пътя Маргрете бе настроена доста неразговорчиво. Не я попитах защо е толкова умислена. Знаех. Не е много радостно да откриеш, че човекът, в когото си влюбена, се е забъркал в мръсни сделки с истински гангстери. Обещах си тържествено никога повече да не споменавам пръв за това.

Във Форт Уърт накарах шофьора да ни остави на най-тежкарската търговска улица (според него). И казах на Марга:

- Скъпа, имам намерение да ти купя солидна златна верижка.
- Какво говориш! Не ми е нужна златна верижка.

— Напротив, ще ни свърши работа. Първия път, когато се озовах в този свят — на „Конге Кнут“ с теб на борда, бързо научих, че доларът тук е доста слабоват без златно покритие. Всяка цена, която виждам днес, само потвърждава това. Ако отново ни връхлети промяна, а изобщо не знаем кога ще настъпи, дори монетите от този свят няма да ни помогнат с нищо, защото не са от сребро. А банкнотите, които изтръгнах от Кръмпекър, ще бъдат просто мръсна хартия! Освен ако ги превърна в нещо друго. Ще започнем с тази златна верижка и отсега нататък ще я носиш дори в леглото, дори в банята... освен ако решиш да я окачиш на моя врат.

- Разбирам... Прав си.

— Ще купим и за двама ни по-масивни златни бижута, после ще се опитам да намеря нумизматичен магазин. Дано успея да се спазаря изгодно за малко злато и сребро в монети. Главната ми цел е да се отърва от почти всички книжни пари през следващия час. Ще оставя само колкото да купим два билета до Уичита в Канзас. На около петстотин километра е оттук. Ще издържиш ли да пътуваш цяла нощ в автобус? Искам по-бързо да се махнем от Тексас.

— Разбира се! Ох, мили, и аз така искам да сме далеч от този щат! Честно да ти кажа, още съм уплашена.

— И не само ти.

— Но...

— Но какво? Защо изглеждаш толкова омърлушена?

— Алек, не съм се къпала вече четири дни.

Намерихме и бижутерски, и нумизматичен магазин. Там похарчих към половината от проклетите хартийки, другото оставих за билети и още някои неотложни нужди. Например за вечеря, която излапахме веднага, щом магазините започнаха да затварят. Изядените в Гейнсвил хамбургери като че бяха останали безкрайно далеч зад нас във времето и пространството. Научих, че в десет вечерта тръгва автобус, минаващ през Оклахома Сити, Уичита и Салина. Не само купих билети, но платих и по още един долар за запазени места. После започнах да пръскам пари като пиян моряк. Наех стая в хотела срещу автогарата, макар и да знаех, че ще я напуснем само след два часа.

Но си струваше. Гореща вана и за двама ни — редувахме се, защото останалият в стаята седеше облечен, стиснал в ръце дрехите на другия заедно с бижутата и парите. Както и моя бръснач, защото вече го смятахме за талисман на способността ни да се преборим с нечестивите хитрини на Локи.

После ново, чисто бельо, купено мимоходом при превръщането на банкнотите в твърда „валута“.

Надявах се да ни остане и мъничко време за любов, но докато се изсуша, трябваше да излизаме от хотела, за да не изтървем автобуса.

Настанихме се и отпуснахме седалките назад. Опрях главата на Марга на рамото си. Возилото ни понесе на север и скоро заспахме.

Събудих се по някое време, защото друсането бе станало твърде неприятно. Седяхме точно зад шофьора, затова се наведох към него и попитах:

— Да не сме на отклонение заради ремонт?

Нямаше и денонощие, откакто бяхме минали по този път в обратната посока, не си спомнях да има толкова изровени участъци по него.

— Ами, не — отвърна ми човекът. — Само че вече сме в Оклахома. Тука не се престарават да настилат пътищата, освен около

големите градове.

Разговорът ни събуди Маргрете. Тя се поизправи на седалката.

— Какво става, мили?

— Нищо. Локи пак си прави шегички с нас. Заспивай.

## XXI

*„Тия, облечените в бели дрехи, кои са и  
откъде са дошли?*

*Аз му отговорих: ти знаеш, господарю.*

*А той ми рече: те са, които идат от  
голямата скръб;*

*те опраха дрехите си и ги избелиха с  
кръвта на Агнеца.*

*Затова са пред престола на Бога,  
Комуто служат и денем, и нощем  
в Неговия храм.“*

Откровение 7:13-15

Карах двуколка и никак не бях доволен. Напичаше, по потната ми кожа лепнеше прах, вдигната от подковите на коня, мухите досаждаха, а нямаше дори помен от ветреца. Намирахме се някъде в ъгъла, образуван от границите на Мисури, Канзас и Оклахома, само дето не ми беше ясно точно къде сме. Не бях зървал карта от няколко дни, а край пътищата вече нямаше многобройни знаци и табели за улеснение на шофьорите — просто нямаше никакви автомобили.

През последните приблизително две седмици (нямах представа колко дни минаха) преживявахме отново и отново мъките на Сизиф от едно нелепо разочарование към друго. Да продадем чудновати сребърни долари на местен хитрец срещу местните хартиени пари? О, няма проблеми. Направих го няколко пъти. Но не винаги ни помагаше. Веднъж размених сребро срещу банкноти и тъкмо си поръчахме вечерята... бум! Хайде в друг свят. Останахме си гладни. Друг път бях измамен възмутително и щом дадох воля на гнева си, чух в отговор:

— Приятел, и на двамка ни е ясно, че да имаш такива монети в джоба хич не е според закона. Ама ти предложих добра цена, щото си

ми симпатичен. Ще вземеш ли парите или да си изпълня дълга на гражданин?

Взех ги. Мърлявите хартийки, получени срещу почти сто и петдесет грама сребро, не стигаха да купя вечеря за Марга и себе си в затътената кръчма с гордото име „Радост за корема“.

Това ни се случи в очарователно градче, табелата пред което гласеше:

„Десетте божи заповеди.

Благочестива община.

Чернилките, чифутите и папските лакеи да продължават нататък!“

И ние побързахме да се отдалечим от мястото. Двете седмици изминаха в мъчителни усилия да преодолеем тристате километра от Оклахома Сити до Джоплин в щата Мисури. По принуда се отказах от идеята си да отбягвам Канзас сити. Все още нямах намерение да припарвам в самия град, защото внезапна промяна можеше да ни стовари направо в скута на Абигейл. Но в Оклахома ме осведомиха, че най-бързият и всъщност единственият достъпен маршрут до Уичита е дългото криволичене през Канзас Сити. Бяхме попаднали в епоха на каруци и файтони.

Като се замисли човек за цялата възраст на Земята, от Сътворението през 4004 година преди Христа до сегашната 1994-та на Господа наш, осемдесет или деветдесет лета не изглеждат никак много. Точно толкова бяха изминали в моя свят от времето на конската тяга. Моят баща бе заварил тази епоха, а неговият баща не само никога не бе имал автомобил, но дори отказваше да се качи в тази дяволска измислица. Често мърмореше цитати от Езекиил, за да обоснове възгледите си по въпроса. Може и да беше прав.

Онази отминала за мен епоха си има сериозни недостатъци. Някои са очевидни — липсата на канализация в къщите, както и никакви климатици и съвременна медицина. Ние изпитахме на гърба си още един, който отначало не се набива в очи. Няма ли камиони и леки коли, няма и стопаджийство. Е, случва се понякога да те качат в някоя фермерска талига, но едва ли има съществена разлика между скоростта на тътрещ се кон и ходещ човек. Когато можехме, поне давахме отдих на краката си по този начин, но двајсетина километра

дневно беше твърде добро постижение... и не ни оставаше време да си отработим вечерята и да намерим подслон за през нощта.

Има един стар парадокс — за Ахил и костенурката. В него разстоянието до целта се дели на половинки до безкрайност. Въпросът е: „Кога ще стигнеш до целта си?“, а отговорът: „Никога не можеш да се добереш оттук дотам“.

Точно така „напредвахме“ от Оклахома Сити до Джоуплин.

Още нещо само подхранваше беса и отчаянието ми — у мен все по-твърдо ставаше убеждението, че изживяваме последните дни, всеки миг можеха да настъпят Второто пришествие и Страшния съд. А моята любима, моята ненагледна още не бе се върнала в лоното Исусово. Стисках зъби да не я торозя, макар и с цялата сила на волята си. Зачитах желанието ѝ сама да преоткрие вярата. От тревога за нея съм не ме ловеше.

Струва ми се, че се поддадох и на лека лудост (освен на параноичното убеждение, че тези разтърсващи света промени са насочени лично към мен). Вече си мислех, макар и без никакви доказателства, че за безсмъртната душа на моята мила е жизненоважно да завършим това пътуване. Само ни позволи да стигнем до Канзас, всемогъщи Боже, и ще се моля неуморно, докато ѝ разкрия истината и пътя към спасението. Господи наш, прояви тази милост!

Винаги търсех работа — миене на чинии или каквото и да е, въпреки че още имахме злато и сребро. Само че никъде нямаше мотели (естествено), а хотели с ресторанти се намираха рядко и не бяха особено големи, защото тук хората пътуваха рядко и почти винаги се хранеха по домовете си.

По-лесно се наемах да чистя конюшни. Предпочитах купищата мръсни съдове пред изгребването на конски фъшкии, пък и имах само един чифт обувки. Придържах се обаче към правилото — залавяй се за всяка достъпна честна работа и продължавай напред!

Може би ще се озадачите защо не се опитахме да се повозим в някой товарен вагон. Първо, не знаех хитрините, защото никога не бях правил това. Възпираше ме и опасението, че не бих могъл да гарантирам безопасността на Марга. А и дори товарният влак да се движи бавно, лесно е да си представите какво би ни сполетяло при едно неловко движение. Най-лоша ми се струваше заплахата в хората по железните пътища — бандити, скитници, дребни крадци, пияници.

Не е нужно да обсъждам повече тези отрепки, защото държах Марга настрана от лапите им.

А тревогата ме гризеше отвътре. Спазвах обещанието си да не я принуждавам, но започнах да се моля на колене пред Маргрете. И накрая — о, радост, тя също започна да коленичи до мен. Не се молеше на глас, аз също престанах, като си позволявах накрая само да изрека: „В името Исусово, амин“.

И ето ме, карам аз тази двуколка. (Ох, че горещина! „На туй му викат циклон, чедо“, както би казала баба Хергеншаймър.) Стана, защото се хванах да изгреба фъшкиите от една конюшня. Както обикновено, работих там само един ден и обясних на собственика, че двамата със съпругата ми трябва да продължим към Джоуплин, защото майка ѝ е болна.

А той ми каза, че искал да върне тази двуколка в следващия град по пътя ни. Твърде много му се бяха събрали и не можеше да чака кога ще дойде кочияш да я прибере.

Предложих аз да се заема с това срещу още една надница — същите мизерни грошове, които ми даде за почистването на конюшнията. Той пък отговори, че без друго ми прави услуга, щом аз и жена ми толкова бързаме да стигнем до Джоуплин.

И логиката, и обстоятелствата бяха на негова страна. Съгласих се. Но поне жена му ни приготви обяд за из път, освен закуската, която получихме след нощта в плевнята.

Затова и не бях чак толкова недоволен от живота, седнал в двуколката, въпреки жегата и всички неприятности. С всеки ден скъсявахме разстоянието до Джоуплин, а моята любима вече се молеше. Сякаш ми просветваше пред очите.

Тъкмо навлязохме в покрайнините на някакво градче (не мога да си припомня името му — Лоуъл ли, Рейсин ли...), когато се натъкнахме на нещо, като че изскочило право от детските ми спомени — верски събор. Вляво от пътя беше гробището, добре поддържано, но с пожълтяла от засухата трева. Точно срещу него, отдясно, беше палатката на събора, издигната на сред пасище. Почудих се дали това разположение е случайно или е плод на нечие хитроумие. Казах си, че ако можех да срещна тук преподобния Дани, не бих се съмнявал и за



миг. Повечето хора, щом погледнат надгробните камъни, непременно се замислят за вечността в отвъдното.

Край палатката се виждаха плътно наредени двуколки и каруци, зад тях имаше и временна ограда за конете. От другата страна зърнах маси за пикник, набързо стъкмени от сковани греди и дъски, с остатъци от обяда. Значи беше сериозно библейско събрание от онези, които започват сутринта, прекъсват по пладне, за да се нахранят хората, продължават следобеда и свършват (с възможна почивка и за вечеря) едва когато евангелистът реши, че тук не са останали спасени души.

Презирам онези новомодни проповедници в големите градове с техните петминутни „вдъхновяващи послания“. Чувал съм да твърдят, че Били Неделята можел да наставлява в пътя истинен седем часа, помагайки си само с няколко глътки вода, като повтори същото и вечерта, и на следващия ден. А сега... Нищо чудно, че езическите култове избуяха като тръстика в блато!

До палатката видях покрит с брезент фургон, в който бяха впрегнати два коня. На платнището бе написано:

БРАТ БАРНАБИ „БИБЛИЯТА“

Прочетох поставения пред палатката плакат, който гласеше:

Старата вяра!  
Брат Барнаби „Библията“  
Изцеления при всяка проповед  
В 10 сутринта, 2 следобед и 7 вечерта  
Всеки ден от неделя, 5 юни, до СЪДНИЯ ДЕН!!!

Подвикнах на кобилата и дръпнах поводите, за да я спра.

— Мила, само виж това!

Маргрете внимателно прочете плаката, но си замълча.

— Възхищавам се на храбростта му — продължих разпалено. — Брат Барнаби си залага доброто име на увереността, че Страшният съд ще настъпи преди времето за жътва... която може и да подрани при тези жеги.

— Но нали и ти очакваш скоро Съдния ден?

— Да, само че не залагам положението си в призиванието... само безсмъртната си душа и надеждата за рай. Марга, всеки познавач на Библията тълкува пророчествата малко по-различно от останалите. Или в пълно несъгласие с тях. Повечето от наскоро навъдилите се предвестници не очакват Страшния съд преди две хилядната година. Ще ми се да чуя доводите и на брат Барнаби. Току-виж е прозрял някоя премъдрост. Имаш ли нещо против да останем тук за около час?

— Ще останем, докогато пожелаеш. Но... Алек, искаш ли и аз да вляза? Трябва ли?

— Ами... — (О, любима, как жадувам да дойдеш и ти!) — Предпочиташ да почакаш в двуколката ли? — Мълчанието ѝ беше достатъчно красноречиво. — Разбирам. Марга, не те насилвам. Само едно ме тревожи... Не сме се делили през последните няколко седмици, освен при крайна необходимост. Знаеш защо. Напоследък ни размятат от свят на свят почти всеки ден. Не ми се и мисли, че може да ни връхлети поредната промяна, докато ти седиш тук, а аз съм вътре. Далечко е. Но можем да постоим отвън. Чува се добре.

Изведнъж тя изпъна рамене.

— Аз се държа глупаво. Не, ще влезем. Алек, искам да те държа за ръката през цялото време. Прав си, тези промени ни връхлитат мигновено. И не бих искала да ти попреча, ако желаеш да си при твоите единовеерци.

— Благодаря ти, Марга.

— И, Алек... Ще се старая!

— И за това ти благодаря. Премного ти благодаря! Амин!

— Няма за какво. Ако се възнесеш в своя рай, искам да съм с тебе!

— Да влезем, скъпа.

Оставих двуколката в края на една плътна редица, после отведох кобилата при другите животни. Маргрете не се отделяше от мен. Щом доближихме палатката, отвътре се разнесе: „...своя кът! Освети и своя кът! Светлината може някому да покаже правий път! Затова...“

И аз щастливо се включих в общия припев:

— ...освети и своя кът!

Беше ми хубаво.

Инструменталният съпровод се състоеше от малък преносим орган и внушителен тромбон. Учудих се, като видях лъскавата му мед, но се и зарадвах. Нищо не може да замести тромбона при съпровода на „Божия град“, а и без него е почти немислим „Божият син се стяга за бой“.

Хор в ангелски премени подкрепяше духа на паството. Предположих, че певците са сбрани надве-натри от околността, защото белите им роби бяха набързо съшити от чаршафи. Но и да им липсваше професионализъм, предостатъчно го заместваха с жар и усърдие. Не е задължително църковната музика да се изпълнява съвършено, стига да е искрена... и гръмогласна.

Широката два метра пътека, посипана грижливо с дървени стърготини, беше точно по средата между скамейките. Водеше към проста катедра. Позволих си да помоля разпоредителя за по-предни места. Вътре беше доста натъпкано, но мъжът накара неколцина да се посгъстят и седнахме на втората скамейка. Е, имаше и места отзад, но всеки проповедник направо се гнуса от хората — а името им е легион! — които предпочитат да се гушат по-далеч от него, вместо да се настанят отпред.

Щом музиката спря, брат Барнаби се изправи и застана до катедрата, положил длан върху Библията.

— Всичко е в Писанието — започна той тихо, почти шепнешком.

Сред паството се възцари пълна тишина. Проповедникът пристъпи напред и огледа множеството.

— Кой ви обича?

— Исус ни обича!

— Нека Той ви чуе по-добре!

— ИСУС НИ ОБИЧА!

— А как научихте това?

— ОТ ПИСАНИЕТО!

Усетих миризма, каквато отдавна не бях надувал. Навремето един от моите наставници ни обясни по време на семинар, че завладяното от религиозно вдъхновение паство излъчва силна и ясно различима миризма (по-точно, той каза „смрад“), състояща се от пот, мъжки и женски хормони. „Чеда мои, ако миряните пред вас ви ухаят сладичко, значи хич не си вършите работата. Не ги ли накарате да се препотят, не се ли развонят като разгонени котараци, най-добре се

откажете и отидете при папските лакеи в катедралите. Религиозният екстаз е най-могъщото човешко чувство и има ли го, ще го надушите!“

А брат Барнаби си го биваше. (Да си призная, тази дарба ми липсва. Затова накрая се захванах с организаторската работа и кампаниите за набиране на средства.)

— Да, всичко е в Писанието. Библията е Словото Божие, и то не само тук-там по страниците, ами до последната думичка. Не като образ и символ, а буквално. Ще познаете истината и истината ще ви направи свободни. А какво е казано в Писанието — сам Господ ще дойде от небесата с могъщ зов и мъртвите ще се надигнат първи. Чудесно известие е това, братя и сестри мои. Онези, що са се пренесли в отвъдното с името Христово на уста, ще се възнесат първи. Тъй е речено. Онези, които са умилли греховете си в кръвта на Агнеца, които са открили Исус и са умрели пречистени преди второто Му пришествие, ще бъдат първи. Гробовете им ще се отворят, чудото ще им върне живота, здравето, телесното съвършенство и те ще поведат шествието към райските порти, за да се приютят щастливо и завинаги до величествения бял трон!

Чу се вик:

— Алилуя!

— Благословена да си, сестро. Ах, каква прекрасна новина е тази! Сестра Елън, която жестока болест отне от семейството ѝ, умря с името Исусово на уста — и тя ще бъде сред възнеслите се. Възлюбената съпруга на Ейза, пречистила душата си, преди да се спомине по време на раждане, също ще бъде там. Брат Бен, който много грешеше през живота си, но намери пътя към Господ в калния окоп, преди да го порази шрапнел, ще е сред тях... Можете да откриете Бог навсякъде, не само в църквите. Право да си кажем, точно в някои натруфени църкви Неговото име рядко се споменава...

— Тъй, тъй! — подхвърли някой.

— Бог е навсякъде. Говорите ли Му, ще ви чуе. И по-лесно ще приеме словата ви, ако напъвате ралото на нивата или сте коленичили до леглото си, отколкото в някоя катедрала — средище на суетата. И сега Той е тук, за да ви обещае: „Не ще ви забравя и не ще ви изоставя“. Това е Неговото обещание, възлюбени братя и сестри во Христе, казано с най-простички думи. Никакви увъртания, никакви засукани тълкувания, никакви „символи“. Сам Христос ви очаква,

стига да откриете душите си за Него. И ако поискате това, ако се пречистите, ако спасите душите си... какво тогава? Предадох ви първата част от посланието Господне към праведните. Ще чуете тръбния зов, възвестяващ пришествието Му, а спасилите душите си мъртъвци ще се надигнат от гробовете си. Тези изсъхнали кости пак ще се покроят с жива, здрава плът. А после? Тогава и живите, както е речено в Писанието — значи ние, братя и сестри, ще се възнесем с тях в облаците, за да посрещнем Господ и завинаги да се възсъединим с Него! Завинаги! С Господ в рая!

— Алилуя!

— Да се свети името Му!

— Амин! Амин!

(Усетих се, че и аз съм сред онези, които изричаха с блажена въздишка „Амин!“)

— Но има и цена. Никакви безплатни билетчета за небесата. Какво ще ви сполети, ако не помолите Исус да ви помогне? Ако отхвърлите неговия дар, ако не се пречистите и преродите? Тогава какво? Е? Отговорете де!

Чуваше се само тежкото дишане на множеството, после някой отзад промълви:

— Геената огнена...

— Да, адът и проклятието! И не за мъничко, а вечно! Не в някакви мистични пламъци, които само да смутят спокойствието ви и да ви поопърлят като бомбичка на Четвърти юли. А истински бушуващ огън, истински като ей това. — Брат Барнаби стовари длан по катедрата и трясъкът се разнесе из цялата просторна палатка. — Огън, от който стоманата се нажежава до бяло. И ти ще си в него, грешнико, ужасната мъка ще трае безкрайно. Безспир! Без никаква надежда. Не можеш да молиш за втори шанс. Имал си и втора... и хилядна възможност. Вече две хилядолетия добрият Исус те умолява да приемеш от него онзи дар, заради който е страдал на кръста. Затуй, когато гориш и се задушаваш в сярата, когато се препичаш до кости заради греховете си, недей да скимтиш колко те боли и че не си подозирал какво те очаква. Исус знае всичко за болката. Той е умрял на кръста. За тебе! А ти не искаше да чуеш, сега се гърчи в огнената яма! Там ще си останеш цяла вечност, изтерзан! Няма кой да те чуе, вайкането ти се губи сред писъците на милиарди други като тебе! —

Изведнъж брат Барнаби сниши глас, сякаш си приказваше с някого на маса. — Е, искате ли да горите в ада?

— Не!

— Никога!

— Исус да се смили над нас!

— Исус ще ви спаси, ако поискате това от него. Вече говорихме за онези, що са предали Богу дух. А живите ще се спасят, ако са пречистили душите си. Той ни е обещал, че ще се завърне при нас и че сатаната ще бъде окован за хиляда години. Исус ще царства в мир и правда на тази земя. Ето какви дни приближават, хора. Измине ли Хилядолетието, сатаната ще бъде освободен замалко и ще настъпи часът на последната битка. Ще има война в небесата. Архангел Михаил ще поведе ангелите Господни срещу дракона — все същия сатана — и неговите пълчища от паднали ангели. И сатаната бе победен... тоест ще бъде, след хиляда години. И никога не ще се мерне ликът му в небесата. Но това ще стане след хиляда години, приятели. А вие ще го доживеете и ще го видите с очите си... ако прегърнете Исус и се пречистите преди тръбния зов, възвестяващ второто Му пришествие. Кога ще стане ли? Скоро, скоро! Какво е речено в Писанието? В Библията Бог ви казва, и то неведнъж, а на много места — при Исая, Даниил, Езекиил и във всичките четири Евангелия, че няма да узнаете точния час на завръщането Му. Защо ли? За да не замитате мръсотията под черджето! Ако Той ви каже, че ще се яви с настъпването на двехилядната година, мнозина ще прекарат оставащите им пет години и половина в разгул и разврат, в поклонение пред езически идоли, ще нарушават всяка една от Десетте Божии заповеди... А приближи ли Коледа на хиляда деветстотин деветдесет и девета година, ще припнат към църквата, ще се бият в гърдите колко се покаяват, ще искат да сключат сделка. А, няма да стане, мой човек! Никакви далавери! Цената е една и съща за всички. Зовът може да прозвучи след месеци... или пък преди да довърша това изречение. От вас зависи да сте готови. Но ние знаем, че ще е скоро. Откъде? Ами пак от Писанието. Знаменията! Ще има всякакви чудеса, но най-важни са горестите и страданията, за да се изпитат душите човешки, също както е бил изпитан Йов. Е, има ли по-уместна дума за този двадесети век от „изпитания“? Войни, терористи, пожарища и епидемии. И отново войни. Никога досега човечеството не бе вкусвало такава

горчилка. Но ако устоите на всичко, както е издържал Йов, накрая ще познаете щастието и вечния покой — мир в Господа, който е над всеки разум. Той ви протяга ръка, Той ви обича, Той ще ви спаси.

Брат Барнаби млъкна и изтри мокрото си чело с голяма кърпа. Хорът (може би по даден от него знак) запя тихо.

Проповедникът опря едното си коляно в земята и протегна ръце към нас.

— Умолявам ви! Нима няма да отвърнете на Неговия призив? Елате при Исус, позволете Му да ви приеме в прегръдката си...

А хорът припяваше:

„Защото Ти проля за мен кръвта си,

и ме зовеш при себе си сега,

О, ида аз, Агнецо Божи!...“

И Светият дух ни осени...

Почувствах как изпълва душата ми и радостта от сливането с Исус озари сърцето ми. Изправих се и пристъпих на пътеката. Чак тогава си спомних, че Маргрете е с мен. Обърнах се към нея и видях нейното мило, много сериозно лице.

— Ела, любима — прошепнах и я поведох.

Заедно тръгнахме по пръстта и стърготините към Бог.

Вече имаше и други пред катедрата. Коленичих. Опрях дясната си ръка в преградата и отпуснах чело върху нея, а с лявата стисках дланта на Маргрете. Молих се на Исус да измие греховете от душите ни и да ни приеме в обятията си.

Един от помощниците на брат Барнаби се наведе към ухото ми.

— Как си, братко?

— Всичко е наред и с мен, и със съпругата ми — отвърнах щастливо. — Виж кой друг има нужда от напътствие.

— Благословен да си, братко — каза той и се спря да утеши една сестра, която се гърчеше на земята и мълвеше странни слова.

Отново склоних глава, но внезапно осъзнах какво ставаше наоколо — гръмко цвилеха уплашени коне, брезентът на палатката плющеше, коловете се разтърсваха. Тъкмо вдигнах поглед и платницето се разцепи, след миг вятърът го отнесе. Земята тръпнеше, небето притъмня.

Тръбният зов разтърси костите ми, нечуван до този ден вик проехтя, радостен и ликуващ. Помогнах на Маргрете да се изправи.

— Часът настъпи, мила!

И се понесохме нагоре.

Въртяхме се презглава, подхвърляни от завихрения въздух — същинско канзаско торнадо. Бурята ме откъсна от Марга, опитах се да я достигна, но не успях. Не можете да се борите с торнадо. Оставете се да ви отвее накъдето му хрумне. Но аз знаех, че тя е спасена.

Въздушният поток ме задържа дълъг миг на петдесетина метра над земята. Конете бяха разбили оградата и препускаха бясно, долу се шураха хора, които не бяха поети от стихията. Вятърът ме завъртя отново и видях гробището.

Гробовете се отваряха.



## XXII

*„При общото ликуване на утринните  
звезди,*

*когато всички Божии синове  
възкликваха от радост.“*

Йов 38:7

Вятърът ме завъртя и повече не зърнах гробовете. Когато отново се обърнах с лицето надолу, земята вече не се виждаше, имаше само кълбящи се облаци, грейнали сияйно отвътре в кехлибарено, светлосиньо и зеленикаво-златисто. Все така търсех с поглед Маргрете, но вихрушката доближаваше малцина до мен за миг и моята любима не беше сред тях. Не се тревожех, Господ щеше да се погрижи за нея. Временното ѝ отсъствие не можеше да ме смути. Заедно преодоляхме единственото важно препятствие в живота.

Замислих се точно за това. На косъм бяхме! Ами ако на онази дърта кранта ѝ бе паднала подкова, за да стигнем до мястото час по-късно? Отговорът е: никога нямаше да успеем. Зовът щеше да прозвучи, докато сме още на път, без никой от двамата да е пречистил душата си. И вместо да се възнесем, щяхме да дочакаме Съдния ден затънали в грях, за да бъдем запратени право в ада.

Вярвам ли в предопределението?

Чудесен въпрос. Сега да се заемем с онези, на които все пак имам отговор. Не бях в състояние да измеря времето, през което се носех в онези облаци. Случваше се да зърна и други хора, но никой не беше достатъчно наблизко, за да си поприказваме. Чудех се кога ли ще видя Исус — нали Той е обещал, че ще ни посрещне в небесата?

Напомних си, че така би се държало детенце, което тропа с краче и настоява мама да изпълни молбата му веднага, а тя само отвърща: „Търпение, миличко. Още малко.“ За мен и Господ времето не е едно и също, пише го и в Библията. Нямах представа колко работа има да

свърши Исус през Съдния ден. Е, поне за едно негово занимание ми бе напомнено — онези разтварящи се гробове. Умрелите с името Христово на уста (колцина са били — милиони? милиарди?) щяха първи да срещнат нашия Небесен Отец и, разбира се, Исус щеше да е с тях по време на това величествено събитие. Бе им обещал.

Щом проумях причината за бавенето, изведнъж ми олекна. Охотно щях да изчакам и своя ред да видя Господа наш... и тогава щях да отправя към него единствената си молба — двамата с Маргрете да сме отново заедно.

Без никаква грижа, отпуснат и спокоен, без да изпитвам жажда или глад, аз се носех без усилия из облаците. Започвах да изпитвам обещаното блаженство. И заспах.

Сигурно се бях унесъл задълго заради пълното изтощение през последните три седмици. Щом се събудих, прокарах длан по бузите си и наболата четина ми подсказа, че са минали поне две денонощия. Докоснах предния джоб на куртката си — да, моят верен „Жилет“, подаръкът от Марга, си беше на мястото. Нямах обаче нито сапун, нито вода, нито огледало.

Усетих леко раздразнение, защото се бях събудил от тръбен зов (не онзи велик Зов, сега вероятно свиреше някой дежурен ангел) и нямаше нужда никой да ми подсказва значението му: „Хайде, стегнете се! Ваш ред е!“ А аз съм небръснат от два дни. Ама че неприятно!

Ангелите ни насочваха като същински пътни полицаи, за да се подредим както те искаха. Не се съмнявах, че са ангели — имаха си криле и бели одежди, а видът им будеше страхопочитание. Близо до мен прелетя един, който беше висок към три метра. Не размахваха крилетете си (по-късно научих, че ги носят само за тържествени случаи или като белег на положението си). Открих, че мога да се придвижвам според указанията им. Досега не успях да помръдна по свое желание.

Първо ни подредиха в колони, проточили се вероятно на хиляди километри, после събраха колоните в редици по дванадесет, накрая напластиха редиците една над друга, също по дванадесет.

И прелетяхме край Божия Трон.

Но преди това един ангел се спря на петдесетина метра вляво от нас. Гласът му се разнасяше ясно навсякъде.

— Слушайте ме внимателно! Ще минете на парад, както сте подредени. Не разваляйте строя. И се старайте същото да правят създанията вляво от вас, отпред и отдолу. Между колоните и редиците да има по десет кубита и по пет кубита от лакът до лакът. Никакво скупчване, никакво размотаване, никакво бавене, когато минаваме пред Трона. Който наруши дисциплината, ще бъде пратен при последните... а трябва да ви предупредя, че докато минат те, Синът Божи току-виж си е отишъл, като остави Петър, Павел или някой друг да приема парада. Имате ли въпроси?

— Колко е дълъг един кубит?

— Два кубита са един метър. Има ли в тази кохорта създание, което да не знае колко е дълъг един метър?

Никой не се обади и ангелът подкани:

— Други въпроси?

Жена отляво и над мен се провикна:

— Дъщеря ми не си носеше лекарството за кашлица, но аз успях да го грабна. Можете ли да й го отнесете?

— Създание, моля те да повярваш, че дори ако дъщеря ти успее да се закашля в рая, причината ще е чисто психосоматична.

— Но лекарят каза да...

— А сега млъкни и да се заемем с парада. Конкретните желания ще оставим за след пристигането ви в рая.

Въпреки това последваха още въпроси, повечето глупави и аз отново се уверих в нещо, което от години внимавах да не изричам гласно — набожността не е съпроводена непременно от здравомислие.

Отново прозвуча тръба. Командващият ангел извика:

— Напред! Полетете!

И ние се понесохме напред.

(Една забележка: наричам ангела „той“, защото ми се струваше, че има вид на мъж. Които ми приличаха на жени, определях ги мислено с „тя“. Така и не узнах как стои въпросът с пола при ангелите. Ако изобщо имаха такъв. Струва ми се, че са хермафродити. Естествено, нямаше как да проверя. Нито събрах смелост да попитам.)

(Още нещо ме безпокои — нали Исус е имал братя и сестри. Дева Мария още ли е девица? Никога не ми достигна смелост да задам и този въпрос.)

Забелязахме Неговия трон отдалеч. Не беше великолепият бял Престол на Бога Отец в рая, а по-скоро преносимо кресло, поставено тук специално за този случай. Кое не му пречеше да е смайващо — изсечено от цял диамант. Безбройните му фасети пречупваха вътрешното сияние на Исус в порой от огън и лед, сипещ се във всички посоки. Това видях най-добре, защото лицето на Христос излъчва толкова силна светлина, че няма как да различиш чертите Му без доста затъмнени очила.

Нямаше значение. Не се съмнявахме кой е пред нас. Още на петдесетина километра от Него бях завладян изцяло от страхопочитание. Моите учители по теология не бяха смогнали да ми обяснят онова чувство, описано в библията с две думи, използвани винаги заедно — страх/любов. Но сега го изпитах. Обичах Онзи на трона и се боях от Него. Тепърва осъзнавах защо Петър е зарязал рибарската си мрежа и е тръгнал след Исус.

Естествено, не отправих молбата си дори когато минахме най-близо (на стотина метра от трона). През земния си живот се бях молил хиляди пъти на Исус, обръщайки се към Него по име. А в този миг само си напомних, че строилият ни за парада ангел обеща да имаме възможност за лични молби, когато пристигнем в рая. Значи скоро. Стигаше ми да си мисля, че и Маргрете е някъде в редиците и вижда Исус на трона Му... А ако не бях упорствал, това никога нямаше да се случи. Чувството ми сгръваше душата заедно с екстаза, предизвикан от Неговото ослепително сияние.

Няколко километра след трона колоната сви нагоре и надясно. Понесохме се надалеч от Земята, после и от Слънчевата система. Насочихме се с много по-голяма скорост право към рая.

Знаете ли, че нашата планета прилича на полумесец, когато я гледате от страни? Хрумна ми въпросът дали някои от привържениците на теорията за плоската Земя са се възнесли. Не ми изглеждаше вероятно и все пак подобно породено от невежеството суеверие не е напълно несъвместимо с вярата в Христос. Разбира се, някои от суеверията са абсолютно недопустими — например астрологията или дарвинизмът. Но на мен поне не ми е известно църквата да се е произнасяла против безсмислиците за плоската Земя. И ако някои от

тези заблудени хора бяха сега с нас, какво ли преживяваха при вида на планетата си, кръгла като топка за тенис?

(Или в безкрайното си милосърдие Бог им е позволил да я виждат плоска? Нима могат смъртните да прозрат мъдростта Му?)

Стори ми се, че след около два часа доближихме рая. Казвам „стори ми се“, защото нямам представа колко време е минало. Нямахше достъпни за човешките сетива ориентири. Впрочем, цялото Възнесение привидно продължи два дни... но по-късно научих, че по други мерки вероятно са изтекли цели седем години. Времето и пространството стават твърде неуловими, ако ви липсват привичните дреболии като стенния часовник и дърводелския метър.

В околността на Светия град нашите водачи ни накараха да намалим скоростта и направихме пълна обиколка, преди да влезем пред една от портите.

Да, гледката си я биваше. Новият Йерусалим (наричан също рай или Светия град) има формата на квадрат, също като столицата на Щатите, но е несравнимо по-голям. Всяка страна на квадрата се простира на две хиляди километра, значи площта му е четири милиона квадратни километра.

Пред рая градчетата като Ню Йорк или Лос Анджелис са истински дребосъци.

Светата истина е, че Новият Йерусалим заема шест пъти по-голяма площ от щата Тексас! И въпреки това е претъпкан. Все пак не очакват кой знае колко нови попълнения след нас.

Разбира се, около града се извисяват стени, високи и широки по седемдесет метра. По тях има дванадесет платна за движение... и никакви предпазни парапети. Страшночко си е. Във всяка от четирите стени има по три порти. Обикновено са отворени и, както ни казаха, така щели да останат до Последната битка.

Самите стени са от искрящ яспис, но по тях се редят още постъписващи с красотата си хоризонтални ивици — сапфир, халцедон, изумруд, сардоникс, хризолит, берил, топаз, аметист... може и да съм пропуснал нещо. Новият Йерусалим е толкова ослепителен във всяка своя частичка, че за обикновения човешки ум е трудно да възприеме гледката. И е невъзможно да обхване всичко наведнъж.

Щом завършихме обиколката, водачът на нашата кохорта ни спря (също като чакащи дирижабли на летище О'Хара). Останахме там,

докато той получи сигнал, че една от портите се е освободила. Надявах се да зърна поне за миг Свети Петър, но неговият пост е на главната порта, а ние влязохме точно през срещуположната — Ашер, където ни регистрираха упълномощени от него ангели.

Макар че всички дванадесет порти бяха отворени и на всяка се трудеха прилежно десетки ангели (пък и не ни проверяваха — нали Възнесението гарантираше, че душите ни са спасени), наложи се дълго да почакаме на опашка, докато ни запишат и ни дадат временни удостоверения, временни бележки за настаняване и хранене...

(„Хранене ли?!“)

Ами да, аз си помислих същото и попитах ангела, който ме регистрираше. Той/тя ме изгледа отвисоко.

— Похапването е въпрос на желание. Няма да се почувстваш зле, ако никога повече не сложиш зальк в устата си и нищо не пиеш. Но на мнозина от създанията, както и на някои от ангелите тези забавления им допадат, особено в приятна компания. Ти сам ще си решиш.

— Благодаря. Сега за настаняването. За сам човек е, а ще бъдем двама — аз и съпругата ми. Затова...

— Искаш да кажеш „бившата ти съпруга“. В рая бракове няма.

— А? Това означава ли, че не можем да живеем заедно?

— Няма такова нещо. Но двамата ще трябва заедно да подадете заявление за ново настаняване в Управлението за преустрояване. И не забравяйте да си носите предишните бележки.

— Точно това ме тревожи! Загубихме се. Как да я открия?

— Подобни проблеми не ми влизат в служебните задължения. Попитай в някое бюро за информация. А дотогава използвай стаята си в общежитието Гедеон.

— Но...

Той (тя?) въздъхна.

— Имаш ли представа от колко хиляди часове седя тук? Можеш ли да осъзнаеш колко сложно е да се погрижиш за милиони създания наведнъж, някои възнесли се живи, други отново дарени с тяло? За пръв път ни се наложи да прокараме канализация за плътски твари — хрумва ли ти какви неудобства ни причини това? Казвах им аз — щом монтирате канализация, ще има и създания, които да я използват. И какво става! Смрад навсякъде! А чу ли ме някой? Ами! Хайде, вземи

си документите, влез през тази врата, получи си белите одежди и нимба. Между другото, арфите са по желание. По зелената линия ще стигнеш до общежитието Гедеон.

— Не!

Неговите (нейните) устни се размърдаха. Може би се молеше.

— Как мислиш, редно ли е да се мотаеш из рая в този си вид? Доста зле изглеждаш. Тук още не сме свикнали с възнесли се живи създания. Ъ-ъ... Елия май беше последният досега. Налага се да отбележа, че външността ти е почти толкова неприятна като неговата при появата му. На твоето място щях не само да сменя тези парцали с достойни бели одежди, но и да се погрижа за този пърхут по главата ти.

— Вижте какво — започнах с изопнати докрай нерви — никой, освен Исус, не познава премеждията, през които минах. Вие сте си седели тук в съвършения град със златните улици, а аз се борех със самия сатана. Знам, че изглеждам доста орфан, но не по свой избор се появих такъв тук. Тъкмо се сетих... Къде да намеря ножчета за бръснене?

— Какво?

— Ножчета за бръснене. „Жилет“ или подобни. Предпочитам да са от неръждаема стомана.

— Тук нищо не ръждясва. Но за какво са ти тези неща?

— Именно за да махна наболата брада от лицето си.

— Сериозно? Ако Бог в безкрайната си мъдрост бе решил, че създанията от мъжки пол не бива да имат косми по лицето си, нямаше да им ги даде.

— Ясно. Къде е бюрото за информация?

— Хиляда километра наляво оттук.

Вече бях кипнал, когато обърнах гръб на ангела. Бюрократи дори в рая! Реших да не досаждам повече с въпросите си, защото схванах намека. От обиколката бях запомнил, че хиляда километра са точното разстояние от централна порта, през каквато минах, до средата на Светия град, тоест до Престола Господен. Следователно той (тя) ми казваше, че ако не харесвам как се отнася с мен, мога да се оплача на самия Шеф. С други думи: „Я ми се разкарай от главата!“

Взех си документите и се отдалечих, а погледът ми шареше в търсене на някой друг, който ще ми помогне.

Не знам кому е било поверено оправянето на цялата бъркотия, на архангел Михаил или на друг, но бяха се сетили, че множество създания ще се щурат стъписано наоколо, всяко със своите проблеми. Затова тук-там из тълпата бяха пръснати херувими. Недейте веднага да си представяте творбите на Микеланджело или Лука дела Робиа. Тези тук изобщо не бяха пълнички дечица. Стърчаха с половин метър над главата ми и доста приличаха на ангелите, но херувимските им крилца бяха мънички, а на одеждите си носеха значки, гласящи „СЛУЖЕБНО ЛИЦЕ“.

Може пък наистина да са ангели, защото така и не си изясних разликата между ангелите, херувимите, серафимите. В Писанието сякаш се предполага, че подобни подробности са ви известни предварително. Папските лакеи пък изброяват девет различни видове ангели! Че кой им е казал? Няма го в Библията!

Убедих се в едно нещо без никакво съмнение. Има две съсловия в рая — ангели и хора. Първите се смятат за по-висши и не се колебаят да ви натрият носа. Пък и наистина са по-добре откъм положение, власт и привилегии. Спасените души са граждани второ качество. Във всички разклонения на протестантството, може би и при слугите на Рим, се подразбира, че спасената душа едва ли не ще седне в скута на Господ. Нищо подобно! Какво като си заслужил място в рая? Веднага ти набиват недвусмислено в главата, че си новак тук и всички кореняци са над тебе.

Затова спасената душа заема в рая почти същото положение, каквото и един черньо в щата Арканзас. Ангелите не се колебаят да ти смачкат фасона.

Не срещнах дори един, който да ми стане симпатичен.

Дължи се на отношението им към нас. Нека се опитаме да погледнем нещата с техните очи. Според Даниил в рая има сто милиона ангели. Преди Възкресението и Възнесението, Светият град е бил просторно място, приятно за живот и предлагащо добра работа — понякога задача като вестносец, друг път песнопения или някой ритуал. Сигурен съм, че на ангелите много им е харесвало.

В уречения час обаче им се изтърсква ужасна тълпа нови заселници, милиони (или по-скоро милиарди), на някои от които липсва дори елементарно възпитание. И за всички трябва да се полагат грижи. След неизброими епохи блаженство без проблеми ангелите



изведнъж се оказват претоварени със задължения, опитват се да въведат ред в нещо, което за тях изглежда не по-добро от огромна лудница за сирачета. Не се учудвам, че чувствата им към нас не са никак топли.

И все пак... аз също не ги харесвам. Какви сноби само!

Открих един херувим (или ангел) със значка. Попитах го къде е най-близкото бюро за информация. Той посочи с палец през рамо.

— На хиляда километра направо по този булевард. Близко е до Реката, изливаща се от Престола.

Вторачих се нататък. От такова разстояние Богът Отец на своя Престол ми приличаше на изгряващо слънце.

— Хиляда километра значи. Няма ли някое по-наблизо?

— Създание, всичко е направено с определена цел. Ако имаше бюро на всяко кръстовище, край тях щяха да се скупчат тълпи, изгарящи от желание да зададат глупавите си въпроси. А както е уредено сега, никое създание не би си направило труда да измине дългия път, ако въпросът му не е наистина важен.

Логично. И влудяващо. Усетих се, че отново ме измъчват твърде неподходящи за рая мисли. Винаги съм смятал, че тук блаженството е гарантирано. Само че срещях същите безсмислени пречки като на Земята. Преброих до десет първо на английски, после и на латински.

— Е, тогава... за колко време се стига дотам с летене? И каква е максималната разрешена скорост?

— Нима си мислиш, че ще ти позволим да летиш тук?

— А защо не? Неотдавна долетях, че и обиколих отвън.

— Така си мислиш ти! Всичко това е направил водачът на вашата кохорта. Създание, искам да ти дам един съвет, който ще те опази от неприятности. Когато си получиш крилете — ако някога ги получиш — не се и опитвай да летиш над Светия град. Толкова бързо ще те смъкнат, че свят ще ти се завие. И ще ти вземат крилете.

— Но защо?

— Защото нямаш право. Вие, новациите, едва-що сте си показали носа тук и вече си мислите, че всичко е ваше. Ако можехте да припарите до Престола, сигурно щяхте да издълбаете по него имената си с ножче. Ще ми се да ти наляя малко ум в главата. В рая има едно важно правило — РДП. Знаеш ли какво означава това съкращение?

— Не — уверих го, макар и да не беше съвсем вярно.

— Тогава слушай и се поучи. Забрави Десетте заповеди. Тук важат само две-три от тях и не би могъл да ги нарушиш, колкото и да се напъваш. Златното правило гласи: „Рангът дава привилегиите“. През цялата тази епоха ти си новобранец във Войнството Господне, значи имаш възможно най-ниския чин. Съответно и най-малко привилегии. Всъщност сецам се само за една — че изобщо си тук. В безкрайната си мъдрост Господ е преценил, че си заслужил мястото си в рая. Толкова! Дръж се прилично и можеш да останеш. Сега да разчоплим правилата за движение. Само ангелите летят над Светия град. Никой друг. Включително и ти, дори да получиш криле. Натъртвам ти го пак, защото учудващо голям е броят на създанията, които си въобразяват, че с идването си тук автоматично се превръщат в ангели. Нито е вярно, нито е възможно. Създанията никога не стават ангели. Понякога са светци. Рядко! Не и ангели.

Този път преброих от десет до едно, и то на иврит.

— Ако нямате нищо против да ви напомня, бих искал да стигна до бюрото за информация. Щом ми е забранено да летя, как да се добера до него?

— Че защо не попита веднага? С обществения транспорт.

Малко по-късно вече седях в колесницата на „Транзитни линии Свети град“. Тя шумно се носеше към далечния Престол. Беше открита, с формата на ладия и в нея се влизаше отзад. Нямаше нито разбираем за мен движещ механизъм, нито шофьор или кочияш. Имаше все пак обозначени спирки и така успях да се кача. Още не бях научил как бих могъл да я спра по желание.

Доколкото разбрах, всеки в рая използваше тези колесници (освен големите клечки, на които по ранг им се полагаха индивидуални возила). Дори ангелите. Повечето пътници обаче бяха хора с обикновени одежди и нимбове от най-простия вид. Имаше и неколцина с дрехи от различни исторически периоди, с далеч по-големи и украсени нимбове. Забелязах, че ангелите се държаха с такива създания значително по-вежливо. Но не седяха при тях. Разполагаха се отпред, привилегированите човеци бяха в средната част, останалите (между тях и аз) бяхме отзад.

Попитах една от спътничките си за колко време се стига до Престола.

— Не знам — отвърна тя. — Не ходя чак дотам.

Тази душа изглеждаше като дама на средна възраст и се държеше дружелюбно. Реших да подхвана разговор.

— Говорът ви май е канзаски?

— Не бих казала — засмя се тя. — Родена съм във Фландрия.

— Нима? Много добре говорите английски.

Жената поклати глава.

— Никога не съм учила този език.

— Но...

— Знам, знам. Явно сте от новодошлите. Раят е незасегнат от проклятието вавилонско. Тук никога не е имало смешение на езиците... което е доста удобно за мен, защото не ме бива по чуждата реч. Преди да се спомина, често се затруднявах. Не и тук. — Тя се взря любопитно в мен. — Може ли да ви попитам къде и кога умряхте?

— Не съм умирал. Възнесох се жив на небето.

Очите ѝ се разшириха изведнъж.

— О, колко вълнуващо! Сигурно сте много свят човек.

— Не ми се вярва. Защо си го помислихте?

— Възнесението ще настъпи... о, вече е настъпило, нали?... внезапно. Така са ме учили.

— Права сте.

— Значи без никакво предупреждение, без изповед, без напътстващ ви свещеник... вие сте бил готов! Чист като Светата майка. И сте попаднал направо в рая. Непременно сте свят човек. Точно това си казах, като ви видях дрехите. Светците, особено мъчениците, често се обличат както през земния си живот. Видях и че не носите нимба си на светец. Това ви е право. — Тя като че се смути. — Ще ме благословите ли? Или си позволявам твърде много?

— Сестро, аз не съм светец.

— Нима ще ми откажете благословията си?

(Мили Исусе, как пък точно това ми дойде до главата?)

— След като вече чухте, че според собственото ми убеждение аз не съм светец, още ли желаете да ви благословя?

— Стига да пожелаете... свети отче.

— Ваша воля. Моля ви, склонете леко глава.

Вместо това тя направо коленичи. Положих длан на главата ѝ.

— С даденото ми право на призван и ръкоположен свещенослужител на единствената праведна църква на Исус Христос, Син Божи, и осенен от Светия Дух, аз благославям тази си сестра во Христе. И тъй да бъде!

Навсякъде около мен отекна „Амин!“. Бях забравил, че си имаме доста многобройна публика. Смутих се. Не бях уверен нито тогава, нито сега, че имах каквото и да е право да благославям в самия рай. Но жената помоли толкова смирено, че нямаше как да ѝ откажа.

Тя вдигна просълзените си очи към мен.

— Знаех си аз. Знаех си!

— За какво говорите, сестро?

— Вие сте светец. Сега го носите!

Тъкмо да я попитам какво нося и ме сполетя малко чудо. Внезапно се погледнах отстрани — намачкан и мърляв панталон в защитен цвят, риза от армейските излишъци с потни петна под мишниците, издут от бръснача ляв преден джоб, тридневна брада и твърде дълга коса... а над главата ми нимб колкото вана, сияен и искрящ!

— Станете, моля ви — казах на добрата жена. — Нека не се натрапваме на околните.

— Да, отче. — Тя помълча и се пристраши да добави: — Не би трябвало да седите отзад.

— Нека аз преценя, чадо. Сега ми разкажете още нещо за себе си.

Тя си седна на мястото, в този миг аз се озърнах и срещнах погледа на един ангел, седнал сам отпред. Той (тя) ми кимна да се приближа.

Надменното държание на ангелите вече ми беше дошло до гуша. Отначало пренебрегнах дадения ми знак. Но всички ни зяпаха, макар и да се преструваха, че нищо не забелязват. А моята стъписана спътничка ми зашепна:

— Свети човече, ангелът желае да говори с вас.

Предадох се, отчасти защото така ми беше по-лесно, но и защото исках да задам един въпрос на ангела. Станах и отидох при него (нея).

— Викахте ли ме?

— Да. Знаеш правилата. Ние сме отпред, създанията са отзад, а светците — по средата. Внушаваш неуместни мисли на обикновените създания, като седиш при тях. Как ще си запазиш привилегиите, ако нарушаваш протокола? Гледай да не ти се случва втори път.

Хрумнаха ми няколко възможни реплики, без изключение неподходящи за Светия град. Преглътнах ги и казах:

— Може ли да ви задам един въпрос?

— Питай.

— Кога тази колесница ще стигне до Реката, изливаща се от Престола?

— Че защо ти е да знаеш? Имаш цялата вечност пред себе си.

— Това означава ли, че не знаете? Или просто не искате да ми кажете?

— Върви да седнеш където ти е мястото. Веднага!

Опитах се да намеря свободна седалка отзад. Но нямаше. Хората мълчаха и отбягваха погледа ми. И без думи беше ясно, че никой не би ми помогнал да се опълча срещу волята на един ангел. Въздъгнах и се настаних по средата в самотен лукс, защото бях единственият светец в колесницата. Ако изобщо бях светец.

Не знам колко се проточи пътуването до Престола. В рая светлината е неизменна, липсват капризи на климата, отгоре на всичко нямам часовник. Просто мина много време, изпълнено със скука. Скука ли? О, да. Великолепна постройка, сътворена само от скъпоценни камъни, е радост за окото. Десетина такива също могат да бъдат чудесна гледка, стига да се различават помежду си. Но ако стотина километра наред виждате само тези палати, ще ви доспи. Хиляда километра навяват смъртна досада. Започнах да копнея за някой паркинг с очукани таратайки, за сметище или (най-добре!) за обширна ливада с избуяла трева.

Новият Йерусалим е град на безупречната красота. Очевидец съм. Но онова безкрайно дълго пътуване ме научи, че и грозотата си има добри страни.

Не успях да науча кой е измислил Светия град. От само себе си се разбира, че Бог е одобрил и ръководил замисъла и градежа. Но в Библията не са посочени нито архитектите, нито строителите. Масоните обичат да приказват за „Великия Архитект“ и подразбират

Йехова, но подобно нещо няма да прочетете в Писанието. Само веднъж си позволих да попитам един ангел кой е създал града. Нито се присмя на невежеството ми, нито ме сгълча за нахалството. Явно не можа да схване в какво се състои въпросът. И все пак аз още се питам — Бог сам ли е създал (проектирал и построил) Светия град, до последното скъпоценно камъче, или е поверил работата на свои подчинени?

Който и да е създал Новия Йерусалим, допуснал е един съществен недостатък. И не ми казвайте, че да отсъждам за Божието творение е светотатство. Липсата е твърде сериозна.

Няма обществена библиотека.

Една библиотекарка от справочната служба, посветила живота си да намира отговорите на всякакви въпроси, ще бъде по-полезна в рая от цяла кохорта надменни ангели. Не се съмнявам, че тези дами не са малко в небесата, защото абсолютно необходимо условие е да имаш нрава на светец и търпението на Йов, за да работиш четиридесет години в справочната служба. Но за да се занимават с призванието си, библиотекарките биха имали нужда от книги, картотеки и така нататък, тоест от оръдията на занаята си. Дадат ли им такава възможност, те непременно ще създадат картотеки и каталози... но откъде ще намерят книгите? В рая май няма място за издателства.

Всъщност там не се произвежда нищо. Няма и икономика. След прогонването от рая Йехова повелил ние, потомците Адамови, да се бърхаме за насъщния с пот на челата. Така сътворил икономиката и тя си работила доста добре хилядолетия.

Само че не в рая.

Тук Той ни дава насъщния, без по лицата ни да се стичат капки пот. Всъщност никой не се нуждае от насъщния. Няма как да умреш от глад, нито дори да се мъчиш. Който и да изпитва желание да похапне, то е защото му е приятно да се отбие в някой от безбройните ресторанти, трапезарии, столови. Най-вкусния хамбургер в живота си изядох в малко ресторантче до Престолния площад, на брега на Реката. Но нека не изпреварвам събитията в този разказ.

Липсва още нещо, макар това да не е толкова ужасно. Градините. Е, има я горичката около Дървото на живота близо до Престола, а тук-там са пръснати съвсем малко лични паркове. Мисля, че знам причината и ако съм прав, тази липса ще бъде запълнена по съвсем

естествен път. Преди ние (заслужилите Възнесението и покойниците во Христе) да се появим в рая, почти всички жители на Светия град са били ангели. Имало е около милион изключения — мъченици за вярата, най-праведните чеда Израилеви, въпреки че са живели преди Христос, също и групичка най-чисти души от езическите земи, макар те изобщо да не са чували за Спасителя. Значи 99 на сто от гражданите на Новия Йерусалим са били ангели.

А както изглежда, те нямат никакъв интерес към градинарството. Не им подхожда. Изобщо не съм способен да си представя един ангел, коленичил в пръстта да окопае дръвче. Не са от онези, които биха допуснали кал под ноктите си, за да отгледат нов сорт рози.

Но сега хората са поне десет пъти повече от тях в рая. Предполагам, че скоро ще има градини... и клубове на градинарите с всичките им любими ритуали. Пък и имат предостатъчно време за това.

Хората в рая се занимават с каквото пожелаят, защото не ги гони нуждата. Онази мила дама (Сузане), която ми поиска благословия, била майсторка на дантели във Фландрия. Сега преподава занаята си на всеки, който пожелае да се учи. Останах с непоклатимото впечатление, че за повечето хора в Светия град основният проблем е с какво да запълнят времето си. (Питам се дали все пак има някакво полезно зрънце в идеята за преражданията, толкова вкоренила се в множество религии извън християнството? Не може ли спасената душа да бъде възнаградена след време с ново захвърляне в бързеите на всекидневието? Ако не на Земята, то в някой друг свят? Не би било зле да се поровя по въпроса в Библията. Но за мое най-голямо изумление, в рая е твърде трудно да откриеш екземпляр от Светото писание.)

Бюрото за информация беше точно където ми казаха — близо до бреговете на Реката, в която от Престола Господен се изливаше Водата на живота. Самият Престол се издига право нагоре на сред горичката с Дървото на живота и не можеш да го огледаш добре толкова отблизо. Все едно да зяпаш най-високия небостъргач в Ню Йорк, застанал на тротоара до него. Естествено, не виждаш и Божия лик, защото гледаш право нагоре към нещо, високо точно хиляда четиристотин четиридесет и четири кубита. Съзираш само сиянието... и чувстваш Присъствието.

Плътната тълпа около бюрото беше каквато и очаквах след обясненията на херувима. Не се редяха на опашка, ами се бяха скупчили в непроходим кръг наоколо. Щом огледах гъмжилото, започнах да се питам кога ли бих успял да се добера до бюрото. И щеше ли да е възможно по друг начин освен с прилагане на най-гнусните трикове от разпродажбите с намаление — настъпване по мазолите, ръгане с лакти в ребрата и всичко останало, заради което мъжете толкова се отвращават от блъсканицата?

Стоях край тълпата и се мъчех да измисля нещо. Нима трябваше непременно да газя нечий мазол, за да открия Маргрете? Още се колебаех, когато при мен дойде херувим със значка.

— Светецо, искате да попитате нещо ли?

— И още как!

— Вървете след мен. — Херувимът носеше дълъг жезъл, който много ми приличаше на полицейска палка. — Отдръпнете се! Направете път на светеца! Хайде, по-живо!

Преди да се усетя, вече бяхме застанали пред бюрото. Не мисля, че тук беше възможно някой да пострада, но сигурно имаше доста наранени чувства. Не одобрявам такива сцени. Би трябвало отношението да е еднакво към всички. Но където действа правилото РДП, да си дори ефрейтор е несравнимо по-добре, отколкото да си прост редник.

Понечих да благодаря на херувима, но вече се беше отнесъл нанякъде.

— Светецо, какво желаете? — попита ме ангел иззад гишето.

Обясних му, че се опитвам да открия съпругата си. Той потропа с пръсти по тезгяха.

— Ами ние обикновено не се занимаваме с това. Има основано от създания дружество — „Намерете своите приятели и любими“.

— Къде е седалището му?

— Близо до портата Ашер.

— Какво?! Оттам идвам. Влязох през същата порта.

— Трябваше да попитате ангела, който ви е регистрирал. От новодошлите ли сте?

— Да, от възнесените съм. И попитах ангела... но ме отпрати набързо. Той... тя... ъ-ъ, ангелът ми каза да дойда тук.

— Брей... Я да ви видя документите.



Взря се задълго в тях, после подвижна на друг ангел, който бе престанал да обслужва тълпата, заслушан в нашия разговор:

— Търл, само виж това!

Вторият ангел също хвърли поглед на документите ми, кимна дълбокомислено и поклати натъжено глава.

— Да не се е объркало нещо? — попитах неспокойно.

— Не. Светецо, имал сте лошия късмет да ви упъти, ако думата изобщо е подходяща в случая, един ангел, който не би помогнал и на най-добрия си приятел, стига да имаше такъв. Все пак съм изненадан, че се е отнесъл толкова грубо с един светец.

— Тогава не носех този нимб.

— Ясно. По-късно ли решихте да си го сложите?

— Не стана по мой избор. Случи се чудо по пътя от портата Ашер насам.

— Разбирам. Светецо, вашият ранг ви дава право да се оплачете от Хромитициниел. Или просто ще направя запитването вместо вас.

— Май така ще е по-добре.

— И аз мисля същото. По-добре ще е за вас в дългосрочна перспектива, ако схващате какво искам да ви кажа.

— Досещам се.

— Но преди да се обадя в дружеството, нека проверя при Свети Петър, за да сме сигурни, че жена ви е сред пристигналите. Кога умря?

— Не е умряла. Тя също се възнесе.

— Тъй ли? Значи проверката ще стане бързо, без да ровим в старите архиви. Искам пълното й име, възрастта, пола — ако има такъв, датата на... ох, увлякох се. Засега стига и името.

— Маргрете Свенсдатер Гундерсон.

— По-добре ми го кажете буква по буква. Така, дано и чиновниците на Петър го прочетат правилно. Не бива да чакате тук. Отсреща има едно ресторантче, нали му виждате рекламата?

Озърнах се.

— „Свещената крава“ ли?

— За него говоря. Добре готвят, ако ви се опитва нещо вкусно. Почакайте там, а аз ще ви повикам, когато има резултат.

— Благодаря!

— Няма за какво... — ангелът пак се вторачи в документите ми,  
— ...Свети Александър Хергеншаймър.

„Свещената крава“ беше най-уютното, напомнящо за дома местенце, което бях виждал след Възнесението. Малко, приятно заведение, каквото бихте очаквали да видите в Сейнт Луис или Денвър. Влязох. До грила, с гръб към мен, стоеше висок черен мъжага, чиято готварска шапка стърчеше през нимба. Настаних се пред барплота и се прокашлях.

— Ей сегинка. — Той довърши заниманията си и ме погледна. — С какво мога да ви... Глей ти! Светецо, какво да бъде за вас? Само кажете и мигом ще го стотвя!

— Люк! Толкова се радвам да те видя!

Той ме зяпна.

— Ама ние знаем ли се отнякъде?

— Не ме ли помниш? Че аз работех по едно време при тебе! В „Грила на Рон“, в Ногалес. Аз съм Алек. Миех чиниите.

Той впи поглед в мен и изпусна шумна въздишка.

— Ей, не можах да се сетя веднага... Свети Алек.

— За приятели съм само Алек. Люк, да знаеш, има някаква грешка. Когато я оправят, ще сменя тоя засукан светилник с най-обикновен нимб.

— Извинявай... Свети Алек, ама не ми се вярва. В рая грешки няма. Ей, Албер! Поеми клиентите. Ще седнем с моя приятел Свети Алек вътре. Албер ми е заместникът.

Стиснахме си ръцете с нисичък шишко, който приличаше на карикатура за представата как трябва да изглежда типичният френски готвач. Двамата с Люк минахме през странична врата, седнахме до масата и скоро при нас дойде сервитьорка. Отново се стъписах, а Люк каза:

— Хейзъл, искам да те запозная с един стар приятел. Със Свети Алек работехме заедно. Хейзъл пък е душата на заведението.

— Миех чинии при Люк — обясних, докато се изправях. — Чудесно е да те видя отново!

Протегнах й ръка, но бързо премислих и я прегърнах. В усмивката й не личеше никаква изненада.

— Добре дошъл, Алек! О, вече си Свети Алек. Не се учудвам.

— За разлика от мен. Това е грешка.

— В рая не допускат такива грешки. Къде е Марги? Да не остана с живите на Земята?

Обясних ѝ как се разделихме и добавих:

— Сега чакам да я открият.

— Ще я намериш. — Хейзъл ми лепна една топла целувка, после всички се настанихме около масата. — Бързо ще се съберете, защото е обещано на всички ни и така става. Любимите и приятелите са отново заедно. А Стийв... Свети Алек, ти помниш ли Стийв? Беше с тебе и Марги, когато се видяхме за пръв път.

— Че как бих могъл да го забравя? Поръча ни вечеря и ни даде десет златни долара, когато бяхме останали без петаче. Ха, дали помня Стийв!

— Щастлива съм да го чуя... защото Стийв смята, че на тебе дължи връщането си към вярата и попадането си в рая. Разбираш ли, Стийв загина на бойното поле в Меджидо, а и аз си намерих смъртта по време на Войната. Стана... ами, около пет години след като се срещнахме.

— Пет години?!

— Да. Аз си отнесох своето още в самото начало на Войната, но Стийв оцеля чак до Армагедон...

— Хейзъл, едва ли е минал и месец, откакто Стийв ни почерпи онази вечер.

— Връзва се. Ти си напуснал Земята с Възнесението, от което се започна Войната. Години си се реел в небето, затова аз и Стийв сме се озовали тук преди тебе. Ако искаш, можеш да разнищиш това по-подробно с него. Скоро ще дойде. Между другото, сега съм негова любовница... тоест съпруга, само че в рая няма бракове. Както и да е. Стийв се записал доброволец и стигнал до чин капитан, преди да загине. Неговата рота атакувала Хайфа и той загинал за Господ в разгара на Армагедон. Толкова се гордея с него!

— Редно си е. Люк, и тебе ли те довърши Войната?

Чернокожият мъж белна зъби в широка усмивка.

— А, не, Свети Алек. Обесиха ме.

— Шегуваш се!

— Няма такова нещо. Увиснах на въжето точно по закон. Нали помниш как си обра крушите?

— Не съм си обирал крушите. Стана чудо. Така срещнах Хейзъл и Стийв.

— Добре де... сигурно знаеш повечко от мен за чудесата. Веднага трябваше да си намерим друг мияч на чинии, а нямаше мераклии освен един мексиканец. Човече, страшен серсем излезе оня тип. По едно време ми извади нож. Голяма грешка — да вади нож на готвач в собствената му кухня! Понаряза ме малко, аз пък го накълцах. Като погледнах съдебните заседатели, май всичките му бяха братовчеди. Пък и прокурорът разправяше, че било време да дадат урок на хората. Но аз не мрънках. Открай време си бях кръстен, а капеланът в затвора ми помогна да си пречистя душата. Цяла проповед им изнесох, както си стоях с клуп на шията. Накрая им викам: „Хайде, пращайте ме бързичко при Исус! Алилуя!“ Тъй и направиха. Най-хубавият ден в живота ми!

Албер надникна в стаята.

— Свети Алек, търси ви един ангел.

— Веднага идвам!

Ангелът чакаше отвън, май нямаше желание да гуши глава между раменете си, за да влезе.

— Вие ли сте Свети Александър Хергеншаймър?

— Да, аз съм.

— Имам съобщение за вас относно запитването ви за създаването на име Маргрете Свенсдатер Гундерсон. То гласи: „Въпросната особа не е сред възнеслите се живи на небето, нито се е появила с някоя от следващите групи. Създанието Маргрете Свенсдатер Гундерсон не е в рая и не се предвижда да попадне тук.“ Това е всичко.

## XXIII

*„Викам към Тебе, но Ти не ми отговаряш;  
стоя и Ти само ме гледаш.“*

Йов 30:20

Разбира се, най-накрая се озовах в канцеларията на Свети Петър при главната порта... след като първо дирих трескаво из целия рай.

Вслушах се в съвета на Хейзъл и се върнах до портата Ашер, за да потърся помощта на дружеството „Намерете своите приятели и любими“.

— Свети Алек — каза ми тя, — ангелите не си служат със заблуди, а и архивите, в които проверяват, са пълни. Но може да не са погледнали където трябва, пък и според мен не биха се престаравали, за разлика от тебе. Такива са си. Възможно е Марги да е записана с моминската си фамилия.

— Точно нея им казах!

— Тъй ли... Мислех си, че си ги помолил да търсят Марги Греъм.

— Не съм. Тогава да се върна и да ги помоля пак?

— Не сега. И ако се наложи, едва ли ще е най-добре да се обърнеш към същото бюро за информация. Отиди направо в канцеларията на Свети Петър. Там ще ти обърнат внимание хора, а не поредните ангели.

— Точно това искам!

— Но първо опитай при „Намерете своите приятели и любими“. В дружеството няма никаква бюрокрация. Там работят само доброволци, които наистина са загрижени за ближния си. Така ме откри Стийв, след като го убиха. Не знаеше фамилията ми, а и аз не я бях споменавала от години. Нямам представа къде и кога съм умряла. Но една мила старица в дружеството упорито проверявала всички жени на име Хейзъл, докато Стийв се провикнал: „Ето я!“ Ако просто

бе отишъл в главната канцелария на Свети Петър, щяха да го отпратят с оправданието, че сведенията са недостатъчни. — Тя се позасмя. — В дружеството впрягат на работа и въображението си. Така ме събраха с Люк, макар никога преди да не сме се срещали. Щом ми писна от безделие, аз реших, че искам да се занимавам с малък ресторант — чудесен начин е да се виждаш с хората и да намираш нови приятели. Помолих в дружеството, пуснаха компютрите си с ключова дума „готварство“ и след доста неуспешни опити попаднах на Люк. Станахме партньори и създадохме „Свещената крава“. Така открихме и Албер.

Също като Кейти Фарнсуърт, Хейзъл лекува душевните болки със самото си присъствие. И е много практична, по което си прилича с моята любима. Сама предложи да изпере мръсните ми дрехи и ми даде временно резервните одежди на Стийв. Погрижи се да имам огледало и калъп сапун. Най-сетне се преборих с тази петдневна (или седемгодишна?) брада. Последното ми ножче за бръснене приличаше повече на трион, но след половин час старателно точене в стъклена чаша — научих тази хитрина още в юношеството си — още вършеше работа.

Но ето че пак имах нужда от грижливо бръснене, макар че за последен път опитах да направя това само преди два-три часа. Не знам колко продължаваше моето дирене, но се бях бръснал четири пъти — със студена вода, два пъти без сапун, а веднъж дори слепешком, защото нямах огледало. Вярно, бяха прокарали водопровод и канализация заради нас, телесните създания, но далеч от всякакви американски стандарти. Нищо чудно, ангелите нямат нужда от тези благини на цивилизацията, а и преобладаващото мнозинство от новодошлите не бяха ги ползвали през земния си живот.

Хората от дружеството бяха наистина добронамерени, както очаквах след уверенията на Хейзъл (и не мисля, че разкошният ми нимб имаше нещо общо с това). Каквото и да опитвах обаче, не изровиха дори следа от Маргрете, макар търпеливо да пускаха все нови съчетания в компютрите си.

Благодарих им, благослових ги и се отправих към главната порта — две хиляди километра през рая. Спрях само веднъж, до площада на Престола, за да опитам един от наистина небесните бургери на Люк и да пийна чаша от най-доброто кафе в Новия Йерусалим. Имах нужда и

от насърчителните думи на Хейзъл. Колкото и да ми беше натежала душата, продължих нататък много по-бодър.

Райското бюро на персонала заема два невероятно грамадни палата вдясно от портата. Първият — по-малкият — е за архивите на допуснатите по времето преди Христа. Във втория се занимават с всички останали, на втория етаж е и канцеларията на Петър. Влязох направо там.

На голямата двойна врата имаше табела: „СВЕТИ ПЕТЪР — влезте“. Така и направих. Не попаднах в самия кабинет, а в чакалня с размери, които биха задоволили и проектант на централна гара за голяма столица. Минах през въртящия се пропуск, от един улей се подаде листче и аз го откъснах. Отекна механичен глас:

— Благодаря ви. Моля, седнете и изчакайте реда си.

На листчето бе отпечатан номер 2013. Огледах чакалнята — беше претъпкана. Докато шарех с очи в търсене на свободен стол, аз предположих, че отново ще имам нужда от бръснене, преди да ми дойде редът.

Още не бях се настанил, когато една монахиня притича към мен и припряно ми се поклони, като опря едното си коляно в пода.

— Светецо, с какво мога да ви бъда полезна?

Не знаех достатъчно за разликите в одеждите на ордените от римо-католическата църква и дори не започнах да умувам към кой от тях принадлежи монахинята. Стори ми се, че облеклото ѝ е типично — дълга, свободна черна роба, покриваща я до глезените и китките, бялото покривало, скрило дори ушите ѝ, а най-отгоре — още едно парче черен плат, което ѝ придаваше прилика със силуета на сфинкс. А каква грамадна молитвена броеница висеше на врата ѝ... Сред всичко това — безметежно лице без определена възраст. Разбира се, имаше си и нимб.

Най-стъписан бях от самото ѝ присъствие тук — първото нагледно доказателство, че и папските слуги могат да спасят душите си. В семинарията тази тема често подклаждаше ожесточени спорове до среднощ. Вярно, моята църква застъпваше официално гледището, че и те могат да намерят пътя към спасението, стига да преминат на нашите верски позиции и да се възродят в Христа. Реших по-късно да

я разпитам кога и как е приела истинската вяра. Не се съмнявах, че ще чуя възвисяващ душата разказ.

— О, благодаря ви за вниманието, сестро! — отвърнах ѝ. — Много мило. Наистина имам нужда от помощ и се надявам да я получа. Аз съм Александър Хергеншаймър и се опитвам да открия съпругата си. Нали тук трябва да се обърна с молбата си? От новодошлите съм и не всичко ми е ясно.

— Да, Свети Александре, дошъл сте където трябва. Искате да се срещнете със Свети Петър, нали?

— Ще се радвам да му изкажа уважението си, стига да не е прекалено зает.

— Свети отче, аз съм уверена, че и той желае да говори с вас. Нека уведомя старшата сестра. — Тя хвана висящото до броеницата разпятие и май му прошепна нещо. После вдигна поглед към мен. — Свети Александре, фамилията ви „ХЕРГЕНШАЙМЪР“ ли се пише?

— Точно така, сестро.

Тя пак си побъбри с разпятието, а на мен обясни:

— Сестра Мери Джеймс е секретарка на Свети Петър. Аз съм нейна помощничка, очи и уши. — Усмихна ми се. — Казвам се сестра Мари-Роз.

— Много ми е приятно да се запознаем. Разкажете ми нещо за себе си. От кой орден сте?

— Доминиканка съм, свети отче. Приживе бях административна директорка на болница във Франкфурт, Германия. Тук никой няма нужда от милосърдните ми грижи, затова се захванах с тази работа. Обичам да виждам повече хора. А сега бихте ли ме последвал?

Множеството ни правеше път, но не знам дали от уважение към монахинята или заради пищния ми нимб. Сестра Мари-Роз ме отведе до по-малка врата без никакви надписи и отвори, без да почука. Озовах се в кабинета на нейната началничка сестра Мери Джеймс. Оказа се висока жена — колкото мен — и много хубава. Дали пък не е по-правилно да я нарека „красива“? Изглеждаше по-млада от помощничката си... но знае ли човек поначало на колко години е една монахиня? Седеше зад отрупано с хартии бюро, а на масичка отстрани имаше старомодна пишеща машина „Ъндъруд“. Побърза да се изправи с лице към мен и направи същия чудноват поклон като сестра Мари-Роз.



— Добре дошъл, Свети Александре! За нас е чест да ни посетите. Свети Петър ще ви приеме скоро. Седнете, моля ви. Да ви предложи ли нещо освежително? Чаша вино? Или кока-кола?

— А, една кока-кола добре ще ми дойде! Не съм пил, откакто напуснах Земята.

— Ей сегичка. — Тя се засмя. — Ще ви издам една тайна. Кока-колата е единственият порок на Свети Петър. Затова винаги имаме, при това ледена.

Някъде от въздуха над бюрото й прозвуча силен, плътен баритон, точно както си представям гласа на добрия проповедник. Напомни ми за брат Барнаби „Библията“, благословен да е.

— Чух те. Нека си пие колата при мен. Вече се освободих.

— Шефе, ти пак ли подслушваше?

— Не ставай нахална, момиче. Донеси една кока-кола и за мен.

Свети Петър бе станал и вървеше към вратата с протегната за поздрав ръка, когато влязох. По църковна история ни учеха, че бил на около деветдесет години, когато умрял. Или когато го екзекутирали (дали пък не бил разпънат на кръст?) от римляните. (Занаятът на проповедника винаги е бил рискован, но в епохата на Петър трябва да е бил безопасен колкото и работата на сержант-командос по време на война.)

А мъжът пред мен изглеждаше силен и жизнен старец на шейсетина години — с впилия се в кожата загар на човек, прекарал живота си на открито. В гъстите му коса и брада едва личаха сивеещи косми. Мускулите му изпъкваха, раменете му бяха широки, а когато стиснах ръката му, усетих корави мазоли. Облеклото му се състоеше от сандали, кафяво расо от груба вълна, подобен на моя нимб и малка кръгла шапчица, прилепнала към темето.

От пръв поглед ми допадна.

Настани ме на удобно кресло до своя разкошен стол зад бюрото. А сестра Мери Джеймс вече оставяше подноса с двете познати бутилки кока-кола. Зачудих се кой ли е поел снабдяването с такива стоки в рая и как ли се уреждат деловите отношения тук.

— Благодаря — каза Свети Петър. — И не ме свързвай с никого.

— Дори с?...

— За Него правилата не важат. Нужно ли е да ти повтарям? Сега изчезвай. — Той се обърна към мен. — Александре, обикновено се

старая да приветствам лично всеки новодошъл светец. Но някак съм те пропуснал.

— Дойдох с голямото гъмжило, Свети Петре. От Възнесението. И влязох през портата Ашер.

— Ясно как е станало. Претоварен ден беше и още не сме оправили цялата бъркотия. Но един светец би трябвало да влезе през главната порта... и то придружен от две дузини ангели и двамина тръбачи. Ще трябва да я поразнища тази история.

— Честно казано — избълвах аз, — не ми се вярва да съм светец. Само че не мога да сваля този засукал нимб.

Той поклати глава.

— Светец си и още как! И не позволявай да те гризат съмненията. Никой светец не знае, че е такъв, трябва някой друг да му го каже. Един от парадоксите на вярата — който се мисли за светец, греши. Ами че аз като пристигнах и ми връчиха ключовете, просто не повярвах. Помислих, че Учителят си връща за две-три шегички, които му скроих навремето. Но не! Беше си съвсем сериозно. И тъй старият рибар, равинът Симон бар Йона се превърна завинаги в Свети Петър. Както и ти си Свети Александър, щеш не щеш. След време ще ти хареса. — Потупа дебелия папка, разтворена върху бюрото му. — Тъкмо четях твоето досие. Няма никакво съмнение в светостта ти. Припомни си и процеса по утвърждаването ти. Срещу тебе в ролята на адвокат на дявола беше Тома Аквински. После дойде при мен и си призна, че възразявал съвсем формално, защото бил абсолютно убеден, че си достоен. Я ми кажи нещо за първото си изпитание — онази огнена яма. Поколеба ли се вярата ти?

— Така трябва да е било. Заслужих си един мехур от изгаряне.

Свети Петър прихна.

— Едно жалко мехурче! И смяташ, че не си достоен... Синко, ако Света Жана бе твърда във вярата като тебе, щеше просто да удуши пламъците на кладата, която я превърна в мъченица. Сещам се и за...

— Съпругата на Свети Александър дойде — обяви гласът на сестра Мери Джеймс.

— Веднага я пуснете! — нареди Свети Петър и обеща: — После ще ти доразкажа.

Едва го чувах. Сърцето ми щеше да се пръсне.

Вратата се отвори и влезе Абигейл.

Не знам как бих могъл да опиша следващите няколко минути. За да бъда по-кратък — съчетание от съкрушително разочарование с тежък срам.

Абигейл само ме изгледа и засъска сурово:

— Александре, какво си въобразяваш? Веднага махни този възмутително пищен нимб!

— Дъще — прогърмя гласът на Свети Петър, — намираш се в кабинета ми и не ще търпя да говориш така на Свети Александър.

Абигейл завъртя погледа си към него и изсумтя.

— Него ли наричате светец? И вашата майка не ви ли е научила, че трябва да ставате, когато влизат дами? Или вежливостта не е задължителна за светците?

— О, да, ставам, но когато наистина влизат дами. Дъще, говори с мен по-почтително. И прояви към Свети Александър уважението, което му дължиш като съпруга.

— Че той не ми е съпруг!

— Какви ги приказваш? — Свети Петър се извърна за миг към мен и пак се вторачи в нея. — Я ми обясни.

— Нали Исус е казал: „Защото, когато възкръснат от мъртвите, нито се женят, нито се омъжват, а са като ангели на небесата“? Това е! Евангелие от Свети Марка, глава дванадесета, стих двайсет и пети.

— Вярно — съгласи се Свети Петър, — със собствените си уши го чух да изрича тези слова. Според това правило ти вече не си ничия съпруга.

— Да! Алилуя! Колко години чаках да се отърва от този селяндур, без да съгреша!

— За последното не съм много сигурен. Както и да е. Това не те освобождава от задължението да говориш както подобава на светеца, бил някога твой съпруг. — Той ме стрелна с поглед. — Желаш ли да остане?

— Кой, аз? Не, не! Станала е грешка.

— И на мен така ми се струва. Дъще, можеш да си вървиш.

— О, почакайте! И без това толкова път съм била дотук, а имам доста неща да ви казвам. Натъкнах се на скандални прояви. Ами че те нямат никакво чувство за приличие...

— Дъще, вече ти казах, че не те задържам. Сама ли ще излезеш през онази врата или да повикам двама яки ангели, за да те изхвърлят?

— Що за хрумване! Тъкмо се канех да обясня, че...

— Нищо няма да обясняваш!

— Имам правото на мнение като всеки друг!

— Не и в този кабинет. Сестро Мери Джеймс!

— Да, сър?

— Още ли помниш онези хватки от джудото, на които са те учили в детройтската полиция?

— Охо, помня ли ги!

— Тогава изкарай оттук тази свадлива жена!

Високата монахиня се ухили и потри ръце. Не съм в състояние да опиша ясно следващите секунди, защото всичко стана много бързо. И Абигейл вече я нямаше. Свети Петър се отпусна на стола, въздъхна и си взе кока-колата.

— Да, тя би изтощила търпението и на Йов. Колко дълго беше женен за нея?

— Ами, като помисля... малко повече от хиляда години.

— Съчувствам ти. Но защо поиска да я доведат?

— Не за нея ставаше дума...

Наканих се да обясня, но той вдигна ръка да ме спре.

— Ама разбира се! Защо не каза веднага, че търсиш съжителката си? Неволно си заблудил сестра Мари-Роз. Да, сецам се за коя говориш: онази хубавелка, с чието име е изпъстрено досието ти накрая. Останах с впечатление, че е много мило момиче. Значи нея търсиш, а?

— Да! В деня на Възнесението и двамата политнахме към небесата. Но онова канзаско торнадо беше толкова бясно, че ни раздели.

— Вече си я търсил. Предадоха ни запитването ти от бюрото за информация.

— Така е.

— Александре, това запитване е последната забележка, нанесена в досието ти. Лесно ще наредя да я потърсят отново... Но още отсега трябва да ти кажа, че бих го направил само за да си сигурен. Отговорът ще бъде все същият — момичето не е тук. — Той стана и отпусна длан на рамото ми. — Виждал съм тази трагедия безброй пъти. Влюбената

двойка вярва, че заедно ще се възнесе в рая, но единият накрая се озовава тук, а другият... Какво мога да сторя? Как бих искал да ми е по силите, но уви...

— Свети Петре, станала е грешка! — Той премълча. — Изслушай ме, моля те! Бяхме рамо до рамо, коленичили в молитва. Точно преди Тръбния зов ни осени Светият Дух, пречисти душите ни и затова се възнесохме заедно. Попитай Него! Поне в твоите думи ще се вслуша.

Петър пак въздъхна.

— Той ще изслуша всекиго, в което и да е от възплъщението си. Но нека опитам. — Вдигна слушалката на толкова древен телефон, че вероятно бе го сглобил самият Александър Греъм Бел. — Мери, свържи ме с Призрачко. Добре, ще почакам. Здравсти! Пийт се обажда от главната порта. Да си чувал нови вицове? Е, и аз не съм. Слушай, занимавам се с един проблем. Моля Те, върни се назад в деня на Зова, когато във възплъщението си като Младшия възнесе живи всички онези спасени души. Пренеси се до мястото, наричано Лоуъл, в щата Канзас... да, в Северна Америка. Имало е верски събор на ливадата. Там ли си вече? Тъй. Александър Хергеншаймър, вече канонизиран светец, твърди, че поне няколко фемтосекунди преди Зова, Ти си осенил него и обичната му съжителка Маргрете. Била е висока около три кубита и половина, руса, с лунички и... О, помниш я? О, тъй ли... Твърде късно значи. Боях се, че е така. Ще му предам.

Аз му зашепнах трескаво.

— Попитай Го къде е тя!

— Шефе, Свети Александър страда. Иска да знае къде е тя. Добре, ще му кажа. — Петър остави слушалката на апарата. — Не е в рая, не е и на Земята. Отговорът ти е ясен. Много съжалявам.

Длъжен съм да заявя, че Свети Петър прояви безкрайно търпение спрямо мен. Увери ме, че бих могъл да говоря с всеки Един от Троицата... но ми напомни, че допитвайки се до Светия Дух, всъщност получил отговора на всеки от Тях. Поръча да бъдат прегледани наново списъците от Възнесението, на станалите от гроба мъртъвци, както и текущият списък на пристигащите. Изтъкна ми обаче, че никой компютър не би могъл да опровергае непогрешимостта на самия Бог,

произнесъл се като Светия Дух. Съгласих се, но горещо одобрих идеята за новото търсене.

— Ами на Земята? — сетих се изведнъж. — Може би е жива? Да не е в Копенхаген?

— Александре, та Той е вездесъщ и всезнаещ както тук, така и на Земята. Не проумяваш ли?

Въздъгнах на пресекулки.

— Ясно ми е. Опитвам се да избягам от очевидното. Добре... Как да стигна оттук до ада?

— Алек! Без такива приказки!

— А защо не, по дяволите? Петре, ако ще съм тук без нея, няма да е вечно блаженство, ами безкрайна, тягостна самота и терзание. Мислиш си, че този лъскав нимб означава нещо за мен, щом знам — о, ти ме убеди, признавам! — че моята любима се измъчва в геената огнена? Не исках много — само да живея с нея. Бях готов да търкам мръсните чинии до свършека на света, стига да виждам усмивката ѝ, да чувам гласа ѝ, да докосвам ръката ѝ! А вместо това я подхлъзнах с една формалност и ти знаеш това не по-зле от мен! Надменни сприхави ангели живеят тук по право, без някога да са си мръднали пръста, за да го заслужат. Но моята Марга, един истински ангел, ако изобщо има такива във вселената, трябва да попадне в ада заради детински прищевки, превърнати в закон. Кажете на Отеца, на сладкогласното Му Синче и на оня натрапчив Дух, че могат да си заврат някъде тоя превзет Свети град! Щом Маргрете трябва да е в ада, там е и моето място!

Петър си мърмореше:

— Прости му, Отче наш. Побъркал се е от мъка и не знае какво говори.

Аз се поукротих малко.

— Не, много добре знам какво говоря. Не искам да остана тук. Моята любима е в ада и там ще бъде с нея.

— Алек, ще надмогнеш страданието.

— Изобщо не разбираш, че не желая да го надмогна. Ще споделя участта на моята мила. Казваш ми, че е в преизподнята...

— Казах ти само, че не е нито тук, нито на Земята.

— А има ли четвърто място? Чистилище или нещо подобно?

— Чистилището е измислица. Не знам да има друго място.

— Значи се махам веднага и ще претърся целия ад. Как да го направя? — Петър вдигна рамене. — Проклятие, не ме разигравай! Само това съм принуден да търпя, откакто минах през огъня — гавра след гавра. Да не съм затворник?

— Не.

— Тогава ми кажи как да отида в ада.

— Така да бъде. Но не можеш да носиш този нимб там. Няма да те пуснат вътре.

— И без това не го исках.

Скоро стоях на прага на главната порта, придружен от двама ангели. Петър не се сбогува с мен, май беше отвратен от държанието ми. Докривя ми, защото изпитвах искрена симпатия към него. Не успях да му набия в главата, че раят не е никакъв рай за мен без Маргрете.

Стъпих на ръба.

— Моля ви, предайте на Свети Петър, че...

Не ме изслушаха. Побързаха да ме бутнат.

Паднах.

И продължавах да падам.

## XXIV

*О, да знаех де да Го намеря  
и да можех да се приближа към престола  
Му!  
Изложил бих пред Него моето дело  
и напълнил бих устата си с оправдания.  
Йов 23:3-4*

Още падах.

За съвременния човек може би най-смуцаващото свойство на вечността е невъзможността да измери времето. Без часовници и календари, без дори смяната на ден с нощ или фазите на Луната, или пък редуването на сезоните, преценката за изтеклото време става толкова субективна, че отговорът на въпроса „Колко е часът?“ не се опира на факт, а на лично мнение.

Вероятно падах повече от двадесет минути, но не вярвам да са минали двадесет години.

Все едно, не бих заложил пари на никое от двете твърдения.

Нямаше какво да гледам, дори не виждах Светия град да се смалява в далечината.

Отначало опитах да се поразсея, като си припомнях най-щастливите мигове в живота си... но открих, че тези спомени само ме натъжават. Затова реших да мисля за печалните случки. Така се почувствах още по-зле. По някое време заспах. Поне ми се стори, че се унесох. Как да разбере човек, ако му липсват каквито и да било сетивни преживявания? Спомням си, че четох за един от онези досадни „учени“, който измислил нещо, наречено от него „камера за сензорен глад“. Но доброволците, подложили се на неговите щурави опити, направо са гледали цирк с три арени в сравнение с моето жалко положение, докато пропадах от рая към ада.



Първият знак, че доближавам целта си, беше вонята. Веднага се сетих за развалени яйца. Сероводород. Смрадта на горяща сяра.

Не е смъртоносна, но това едва ли е утеха, защото жертвите на тази миризма без друго са си мъртви. В повечето случаи. Аз обаче не бях труп. Историята и митологията разказват и за други, които живи са слезли в преизподнята — Данте, Еней, Одисей, Орфей. Може би измислени до един. Аз ли съм първият, спуснал се към пъкъла в плът и кръв?

Ако е така, още колко ще остана жив и здрав? До мига, когато се забия в пламтящата повърхност на огнената яма? За да се чуе кратко „пссът“ и да се превърна в мазно петно? Дали пък моите донкихотовски настроения не ме подтикнаха към излишна припряност? Едно скоро изчезнало мазно петно едва ли би помогнало с нещо на Маргрете. Сигурно трябваше да остана още в рая и да го ударя на молби и пазарлъци. Светец с пищния си нимб, застанал упорито с плакат в ръце пред Престола на Господ може би щеше да го убеди да промени решението Си... защото това би било по силите на всемогъщия Йехова.

Малко късно се сети, момче! Вече забелязваш червеникавите отблясъци по онези облаци. Значи отдолу има кипяща лава. Колко ли ми остава? Във всеки случай не е много. С каква ли скорост падам? С твърде голяма.

Вече виждах какво представлява прословутата геена огнена — кратер на неимоверно огромен вулкан. Стените му бяха навсякъде около мен, високи много километри, а до пламъците и разтопената лава оставаше дълъг път. Който изминавах значително по-бързо, отколкото ми се искаше. Е, Свети Алек, как си днес с дарбата да твориш чудеса? Мина през онези нажежени въглени и се отърва с жалко мехурче. Тук дали ще се справиш? Разликата е само в мащабите.

„С търпение и обилна слюнка слонът обезчестил комара.“ И там проблемът бил само в мащабите. Бива ли те колкото онзи слон? Свети Алек, тази мисъл беше особено нечестива. Къде се дяна твоето чувство за приличие? Трябва да е от влиянието на порочната среда наоколо. Както и да е, няма защо да се тревожиш за грешните си мисли. Вече не рискуваш да пропаднеш в ада заради тях. В самия ад си. И след около три секунди ще се превърнеш в мазно петно.

„Сбогом, моя Марга! Колко жалко, че тъй и не успях да те почерпя мелба с горещ шоколад. Сатана, приеми душата ми. А Исус е един долен тип...“

Уловиха ме, както се хваща пеперудка в полет. Само че крехката твар би имала нужда от азбестови криле, за да остане невредима. Когато ме измъкнаха, панталонът ми тлееше. Поляха ме с предвидливо приготвена кофа вода.

— Я подпиши квитанцията.

— Каква квитанция?

Надигнах се да седна и впих поглед в близките пламъци.

— Ей тая.

Някой тикна листче под носа ми, а с другата ръка ми подаваше химикалка.

— Защо толкова настоявате да подпиша?

— Защото трябва. Потвърждаваш, че сме те отървали от геената огнена.

— А, не, първо искам да поговоря с адвокат. Дотогава нищо не подписвам.

Последният път, когато се отнесох нехайно към подобно положение, се заробих да мия чинии цели четири месеца. Този път не можех да си го позволя. Изгарях от желание веднага да потърся Маргрете.

— Не се дръж толкова тъпо, бе. Да не искаш да те върнем там?

— Стига си го поднасял, Бърт — намеси се втори глас. — Що не му кажеш направо как стоят нещата?

(Бърт ли? Значи затова първият глас ми се стори познат!)

— Ей, ти какво правиш тук?

Беше ми приятелче през ученическите години, с когото споделяхме влечението към книгите на Верн, Уелс и Суифт — тоест към „словесните боклуци“, според една от хулите на брат Дрейпър.

Онзи се вгледа по-внимателно в мен.

— Да стана обратен бабуин, ако това не е смрадльо Хергеншаймър!

— Същият.

— Проклет да съм завинаги! Не си се променил кой знае колко. Род, опъни пак мрежата. Не хванахме когото трябва. Смрадльо, заради

тебе можем да изпуснем добри парици. Чакаме Свети Александър.

— Кого?

— Александър, бе. Сигурно е някакъв надут праведен ирландец, дето решил да се пошматка из свърталището на порока. Само Господ знае що не е искал да дохвърчи с „Боинг“. Ама както стана, май изтървахме страхотен клиент заради тебе... Ще трябва да ни компенсираш.

— Какво ще кажеш да ти платя с онази петачка, дето ми я дължиш от не знам си колко години?

— Момче, да ти имам паметта! Само че ме отървава параграфът за изтекла давност.

— Хайде, покажи ми го в законите на ада! И без това не важи никаква давност. Всеки път ми се измъкваше, като опитвах да си прибера парите. Я да сметнем сега... Пет долара при наказателна лихва от шест процента на тримесечие, в продължение на... колко години станаха?

— Смрадльо, хайде да се препираме по-късно за това. Искам да не изтърва оня светец.

— Бърт...

— После, Смрадльо!

— Ти спомняш ли си малкото ми име? С което са ме нарекли моите родители?

— Че що да не го... Александър! Ох, само това не! Нали за малко да те изритат от оня затънтен библейски колеж, след като се издъни и в института! — Лицето му се сгърчи от праведно недоумение. — Не може животът да е чак такава гадост...

— Неизповедими са пътищата Господни. И така, Бърт, запознай се със Свети Александър. Желаш ли да те благословя? Вместо такса за услугата.

— Тук приемаме само в брой. А и не вярвам, че това е възможно.

— Аз пък вярвам — намеси се вторият мъж, когото Бърт наричаше Род. — Ще се радвам на благословията ви, отче. Никога досега не съм срещал светец. Бърт, нищо повече не се мярка на екрана на системата за ранно предупреждение. Ти също знаеш, че беше предвидено само едно пристигане с балистична траектория по време на нашата смяна. Значи този е Свети Александър.

— Не може да бъде! Род, добре го знам аз тоя тип. Ако е светец, аз пък съм розов шебек...

В безоблачното небе проблясна мълния. Когато Бърт събра сили да стане от земята, дрехите му се оказаха с десетина номера по-големи. И не му бяха нужни, защото сега от глава до пети го покриваше розова козина.

Маймуната ме изгледа възмутено.

— Така ли се отнасяш със старите си приятели?

— Не е мое дело, Бърт. Поне нямах намерение да го правя. Но често съм обкръжен от чудеса.

— Голи оправдания... Ако бях болен от бяс, досега да съм те ухапал.

Двайсетина минути по-късно вече седяхме в сепаре на близкия бар, пийвахме бира и чакахме да дойде тавматург, прославил се като майстор на формите и образите. Разказвах как и защо попаднах в ада.

— Непременно трябва да я открия. Първо ще потърся в ямата. Ако е там, значи е особено спешно да я намеря.

— Изобщо не е там — увери ме Род.

— А? Дано можеш да ме увериш в това. Откъде знаеш?

— Никой никога не е бил в ямата. Всички истории за нея са тъпи измишльотини, за да си подвигат опашките разни селяндури. Вярно, доста от будалите се плъсват тук балистично, а някои падали дори в ямата, преди управителят да сложи тук дежурни по безопасността. Ние с Бърт сме от тях. Само че и да падне нечия душица в огъня, нищо й няма... освен дето ще се уплаши до побъркване. Естествено, доста й припарва, та изскача още по-бързичко. Но без никакви повреди. Едно изкърване в пламъците може да те отърве от алергиите, нищо друго.

(Нямало никой в геената огнена! Никаква „вечност в адските пламъци“. Как ли би се стъписал брат Барнаби... и мнозина други, чийто успех в занаята зависеше точно от мъките в преизподнята. Но не бях дошъл тук да обсъждам въпроси на есхатологията с две погубени души. Искях да намеря Марга.)

— Спомена някакъв „управител“... Това да не е прякор на сатаната?

— А, не. Господин Ашмедай е начело на градската управа. Сатаната никога не върши черната работа. И за какво му е? Планетата

си е негова.

— Планета ли?

— Според тебе да не е комета? Погледни през прозореца! Най-хубавичката планета в цялата галактика. И най-добре поддържаната. Няма змии, хлебарки, комари. Няма данъчни инспектори и тумори, няма проповедници. Отгоре на всичко и адвокатите са само двама!

— Както я описваш, трябва да е същински рай.

— Там не съм ходил. Нали ти току-що се изтърси от рая. Що не ни разправиш как е там?

— Ами... Всичко си е наред, стига да си ангел. Не е планета, а изкуствено направено място, точно като Манхатън. Но не съм тук, за да възхвалявам рая. Ще търся Марга. Дали да поискам среща с този господин Ашмедай? Или е по-добре да отида направо при сатаната?

Маймуната се опита да подсвирне, но само изписука като мишле. Род поклати глава.

— Свети Алек, учудваш ме. Тук съм от 1588-ма, ама собственика дори не съм го зървал. Не ми е хрумвало да се запиша за среща при него. Не знам дори как се прави. Бърт, ти какво ще кажеш?

— Пие ми се още една бира.

— Къде ги сипваш, бе? Откакто те трясна мълнията, нямаш място и за една халба, а вече изкърка три.

— Не ми досаждай, ами повикай келнера.

Вместо да получа отговори и на следващите си въпроси, само изпадах в по-голямо недоумение. Накрая дойде майсторката на тавматургията и отнесе Бърт на рамото си. Той бърбореше сърдито — магьосницата поиска половината от цялото му имущество, при това държеше договора да е скрепен с кървав подпис, преди да започне заклинанията си. Бърт опитваше да се отърве с десет процента и настояваше аз да платя половината от таксата.

Когато си тръгнаха, Бърт каза, че все някъде ще трябва да се подслоня и обеща да ме заведе в добър хотел наблизо. Напомних му, че не разполагам с никакви средства.

— Няма проблеми, Свети Алек. Всички имигранти пристигат без пукнат грош в джоба, а „Америкън Експрес“, „Дайнърс Клъб“ и „Чейз Манхатън“ се надпреварват кой пръв да им отпусне кредит. Защото

знаят, че спипат ли голтака веднъж, има голяма вероятност да го държат в ноктите си завинаги, че и месец отгоре.

— Не търпят ли големи загуби от необезпечени кредити?

— Няма такова нещо. В ада всеки си плаща някога. Не забравяй, че тук хитреците дори не могат да пукнат, за да се отърват от дългове. Затова просто се регистрирай в хотела и ползвай всичко на вересия, докато не се разбереш с някой от трите хищници.

„Сан Суси Шератон“ е на централния площад, точно срещу Двореца. Род ме заведе до рецепцията. Попълних регистрационна карта и помолих за единична стая с вана. Дежурната администраторка — малка дяволица с приятни рога — погледна подписа ми и ахна.

— Вие сте Свети Александър?!

— Написал съм собственото си име — Александър Хергеншаймър. Понякога ме наричат „Свети Александър“, но не мисля, че тази титла важи и тук.

Тя изобщо не ме слушаше, а трескаво плъзгаше показалец по списъка на резервациите.

— Ето ви, Ваша святост. Сега ще ви настаня във вашия апартамент.

— Ъ? Не искам апартамент. Не мога да си го позволя.

— За вас е бесплатно, сър, с благопожелания от управата.

## XXV

*Той имаше седемстотин жени и триста  
наложници:*

*и неговите жени развратиха сърцето му.*

Трета книга Царства

11:3

*Човек по-праведен ли е от Бог?*

*И мъж по-чист ли е от своя Творец?*

Йов 4:17

„С благопожеланията на управата“! Но как е станало? Никой не знаеше, че ще идвам тук, докато не ме метнаха през главната порта. Нима Свети Петър имаше пряка съобщителна връзка с ада? Нима имаше някакви потайни сношения с Вечния враг? О, как би разярила подобна идея епископския съвет у дома!

И все пак — защо? Нямах време за размисъл. Дребничката дяволица стовари длан по звънеца на бюрото си и кресна:

— Дежурния!

Появилото се отнякъде пиколо се оказа създание с човешки вид, и то особено привлекателен. Неволно си зададох въпроса как ли този юноша се е простил с живота и как е изтървал своя шанс да отиде в рая. Не ми влизаше в работата и не попитах. Забелязах обаче и нещо друго. Външността му ми напомняше за реклама на „Филип Морис“, а задничето, докато вървеше пред мен към отредения ми апартамент — за друга реклама на цигари: „Толкова кръгло, толкова твърдо, толкова плътно“. Прелестите на това хлапе, разположени малко под гърба, биха вдъхновили някой индийски развратник за пищна поема... Дали пък подобен грях не го е пратил в ада?

Щом влязох в хотелския апартамент, тези празни мисли мигом изхвърчаха от главата ми.

Дневната едва ли стигаше за футболен стадион, но пък чудесно побираше игрище за тенис. А обзавеждането можеше да се нарече „приемливо“... ако човек има навиците на милиардерско синче. А В трапезарията бе подредена маса със студени закуски за не повече от четиридесет гости. Имаше и някои по-топли ястия — прасенце с ябълка в зурличката, цял петел, запечен с перата, и още някои скромни хапки. Срещу тази цветиста картинка беше барът — достатъчно добре зареден, за да впечатли и шефа на заведенията в „Конге Кнут“.

Моето пиколо („Казвайте ми Пат“) шеташе навсякъде, дърпаше завеси, въртеше регулаторите на климатика, проверяваше дали кърпите са чисти. Накратко — вършеше всичко, с което момчетата в тази професия се опитват да изкопчат по-щедър бакшиш. Да, но щом управата плащаше престоя ми в хотела, трябваше ли хлапето да си получи бакшиша от нея? Налагаше се да питам самото пиколо. Минах през спалнята (истинско пътешествие!) и открих Пат в банята.

Събличаше се. Панталонът смъкнат до коленете, след миг щеше да го изрита настрана. А дупето — щръкнало към мен.

— Ей! — побързах да подвикна. — Не и не! Благодаря за любезността... но не си падам по момчетата.

— Затова пък аз си падам — отвърна Пат. — Защото не съм от тях.

Обърна се. И у мен не останаха никакви съмнения в правотата на думите й.

Стоях си така с увиснало чене, а тя спокойно смъкна останалите си дрехи и ги пхна в кош за пране.

— Ама се радвам, че махнах това клоунско костюмче! — изрече тя засмяна. — Навлякох го, още когато казаха, че радарът те засякъл. Защо се забави, Свети Алек? Отби се за по една бира ли?

— Е... да. Бяха две-три.

— Така си и знаех. Значи Бърт Кинси е бил дежурен, нали? Ако ямата прелее някой ден и лавата потече из тази част на града, Бърт първо ще глътне една бира, пък после ще си плюе на петите. Но ти защо си толкова притеснен? Да не изтърсих нещо излишно?

— Ъ-ъ, госпожице, много сте хубава, но... не съм искал и момиче.



Тя застана пред мен, отметна леко глава и ме погали по бузата.

— Свети Алек — промълви тихичко, — изобщо не се опитвам да те съблазня. О, на твое разположение съм, това е ясно. Момиче за забавления, а ако трябва — няколко, влизат в сметката за луксозните апартаменти. Но умея да върша още много неща. — Тя сграбчи огромна кърпа, уви я около кръста си, присви очи и каза с подчертан акцент: — Моря, вие мен позворите обрекчи ваш гръб? — От усмивката на бузите ѝ заиграха трапчинки, Пат захвърли кърпата. — Освен това съм първокласна барманка. Да ти поднеса ли едно датско зомби?

— Кой ти каза, че харесвам датското зомби?

Тя вече се бе обърнала да отвори някакъв гардероб.

— Не познавам светец, който да не си пада по тях — подхвърли през рамо. — Това харесва ли ти?

Разгърна халат пред мен. Стори ми се, че е изтъкан от светлосиня мъгла.

— Чудесен е. Колко светци познаваш?

— Един. Тебе. Не, двама са, но другият изобщо не пие датско зомби. Майтап да става... Извинявай, ако те обидих.

— Не си. Може би ми подсказа нещо ценно. Да не си научила навичките ми от една датчанка? Руса, горе-долу с твоето телосложение. Наричат я Маргрете или Марга. Понякога и Марги.

— Не. В разпечатката за тебе имаше малко клюки. Връчиха ми я, като получих задачата да се грижа за тебе. А тази Марги... приятелка ли ти е?

— Несравнимо повече от приятелка. Тя е причината да съм в ада. Или трябва да кажа — на планетата Ад?

— Все същото е. Съвсем сигурна съм, че изобщо не познавам твоята Марги.

— А тук как може да се намери някой човек? В справочници? Или в избирателни списъци?

— Нищо подобно не съм виждала. Адът не е особено организирано място. Анархия е, като не броим елементите на абсолютна монархия.

— Как мислиш, ще мога ли да попитам сатаната?

Тя ме погледна неуверено.

— Не съм чувала за правило, което забранява да се пише до Негово адско величество. Няма правило обаче и че той е длъжен да отвори писмото. Вероятно ще го прочете някой секретар. Едва ли веднага ще захвърлят листа в ямата. Поне не ми се вярва. Сега да отидем ли в трапезарията? Или вече си готов за лягане?

— Ами първо ми се ще да вляза в банята. Отдавна имам нужда от това.

— Добре! Никога не съм къпала светец. Ей че забавно!

— О, нямам нужда от помощ. Сам ще се оправя.

Тя ме изкъпа.

Направи ми маникюр. Направи ми и педикюр. През цялото време цъкаше недоволно от състоянието на ноктите ми. Най-мекият епитет, с който си послужи, бе „окаяно“. Подстрига ме. Когато я попитах дали тук се намират ножчета за бръснене, тя отвори шкафче, съдържащо осем-девет различни устройства за борба с наболата брада.

— Препоръчвам ти електрическата самобръсначка с трите въртящи се ножчета. Но ако ми се довериш, скоро ще признаеш, че много ме бива и със старомоден бръснач.

— Само търся някое ножче „Жилет“.

— Не съм я чувала тази марка, но в шкафчето има достатъчно други.

— Искам тези, с които съм свикнал. Двуостри и неръждаеми.

— „Уилкинсън“?

— Може би са приемливи... Аха, ето ги! „Жилет, неръждаеми, купувате две пакетчета на цената на едно“.

— Добре. Ще те обръсна.

— Не. Това мога и сам да свърша.

След половин час вече се облягах на възглавниците върху легло, което подхождаше за кралски меден месец. Коремът ми се радваше на огромен сандвич от какви ли не съставки, в ръката си държах чаша с датско зомби за приспиване. Носех съвсем нова пижама в морскосиньо и златисто. Пат се отърва от ефирносиния си пенюар и се настани до мен. Остави своята чаша на нощното шкафче, за да ѝ е подръка. Беше „Гленливет“ с лед.

(А аз произнесох мислено следното покаяние: „Виж какво, Марга, не стана по мое желание. Има само едно легло. Но е

достатъчно голямо, а тя не се примъква по-наблизо. Ти не би одобрила, ако я изритам навън, нали? Много мило момиче и не искам да я обидя. Уморен съм. Ей сега ще си допия чашата и веднага заспивам.“)

Не заспах веднага. Пат никак, ама никак не се натрапваше. Но беше много сговорчива. Установих, че част от съзнанието ми е напълно заета с онова, което Пат можеше да предложи (истинско изобилие!), докато друга обясняваше на Марга, че няма нищо сериозно. Не обичам тази жена. Влюбен съм в тебе и само в тебе, така ще бъде винаги... но сън не ме ловеше и...

После поспяхме малко. По някое време гледахме холограма, която според Пат „заслужавала три хикса“. Осъзнах, че съществуват неща, за които дори не съм подозирал. Оказа се, че Пат не само ги умее, ами може и да ме научи. Този път се отвляхох от заниманията си, само колкото да уверя Марга, че усвоявам тези тънкости заради нас двамата. След това посветих цялото си внимание на ученето.

Накрая пак задряхме.

Пат се пресегна и докосна рамото ми.

— Обърни се към мен, миличък, да ти видя лицето. Така си и знаех... Алек, знам колко си хлътнал по твоята любима. Затова съм тук — да ти олекне малко. Но не мога нищо да направя, ако и ти не се постараяш. Какво толкова е правила за тебе, дето аз да не съм се сетила? Хайде, кажи ми. Опиши ми. Ще го направя и аз или поне ще се престоря. Ако трябва, ще повикам някоя, която ще се справи. Моля те, скъпи. Вече ме засягаш на професионална чест.

— Ти си чудесна — уверих я и потупах ръката ѝ.

— Май започнах да се съмнявам в това. Да не искаш още момичета като мен или пък от всякакви десени и разцветки? Да те удавим ли в цици? Шоколад, ванилия, ягодка... а бе, накратко — туги-фрути. Хъм... Или повече ще ти допадне калифорнийски сандвич? Някоя от приумиците на Содом и Гомора? Имам един приятел, родом от Бъркли, който не е чак толкова мъж, но се отличава с прелестното си, игриво въображение. Често сме работили в екип. А може винаги да повика и други като него. Ако си падаш по големите оргии, двамата с Дони ще ти режисираме всичко, което ти хрумне. А декорите ще осигури управата на „Сан Суси“. Персийска градина, турски харем,

похотливи ритуали от джунглата, женски манастир... Ха, манастир! Разправях ли ти вече с какво се занимавах, преди да умра?

— Не бях сигурен, че си умираше.

— О, не се съмнявай. Не съм дяволица, престорила се на жена. Да не мислиш, че някой може да се захване с работа като моята, ако няма човешки опит? Трябва да си създание от плът и кръв, за да задоволиш истински друг човек. А дрънканиците за върховните еротични дарби на сукубите и инкубите са си тяхна самореклама. Бях монахиня, Алек — от пубертета та до смъртта си. Повечето време учех на писане и смятане дечица, които само мислеха как да се отърват от зубренето. И скоро разбрах, че това призвание не е за мен. Само че не знаех как да се измъкна. Когато наближих трийсетте, осъзнах истински каква ужасна грешка съм направила, защото тогава моята сексуалност достигна разцвета си. Тоест нагонът ме прасна в главата, Свети Алек, и с всяка година ставаше все по-зле. И най-лошото беше, че нямаше никаква възможност да се поддавам на изкушението. Моят изповедник би се поблазнил само ако бях момченце от църковния хор. Понякога дори захъркваше, докато се покаявах за греховете си. Нищо чудно. Дори на мен ми звучаха тъпо.

— Пат, а какви бяха греховете ти?

— Плътски желания, а и не си признавах повечето. Понеже не ми бяха опростени, влизаха направо в компютрите на Свети Петър. Богохулствено прелюбодеяние.

— Тъй ли? Значи имаш доста развинтено въображение.

— Ами! Нищо особено. Просто съм си разгонена. Едва ли знаеш колко натясно е притисната една монахиня. Тя е Христова невеста. Значи дори ако помисли за радостите на секса, става невярна съпруга в най-ужасния смисъл на думата.

— Брей, да му се не види... Пат, съвсем наскоро срещнах две монахини в рая. Видяха ми се жизнени жени, особено едната. Ама бяха попаднали на небесата.

— Не виждам защо не. Повечето монахини редовно си изповядват греховете и получават опрощение. И обикновено умират сред Христовото си семейство, а си имат подръка капелан или изповедник. Получават си последното причастие и прошка, после се понасят стремглаво към рая, чистички като луксозно сапунче. Не и аз!  
— Тя се ухили. — Търпя си наказанието за греховете и се наслаждавам

на всяка порочна минутка! Умрях девствена през 1918-та, по време на голямата грипна епидемия. Хората падаха като мухи и никой свещеник не успя да стигне до мен навреме, за да ми утъпче пътя към рая. И попаднах тук. Щом минаха хилядата години, през които чиракувах...

— Задръж малко! Умряла си през 1918-та ли?

— Точно така. Родена през 1878-ма, починала на четиридесетия си рожден ден. Повече ли ще ти харесам, ако си изглеждам на тогавашните годинки? Мога и това, да знаеш.

— Не, изглеждаш страхотно. Прекрасна си.

— Де да знам. Някои мъже... Доста разпалени майколюбци се мотаят тук, а повечето изобщо не са имали шанс да си задоволят перверзията приживе. Този номер е от най-лесните. Просто ще те подтикна към самохипноза и ще извлека от тебе всички необходими данни. Скоро ще имам външността на майка ти и нейния глас. И ще ти мириша като нея. Аз обаче съм ти на разположение така, както майка ти никога не е била. Мога...

— Пати, че аз дори мразех майка си!

— Виж ти... Това не ти ли създаде проблеми при Страшния съд?

— Не. Това го няма в правилата. Библията изисква да почиташ майка си и баща си. Няма нито дума за задължение и да ги обичаш. О, почитах я и още как! Държах нейна снимка в рамка на бюрото си. Пишех ѝ всяка седмица. Обаждах се да ѝ честитя рождените дни. Отбивах се да я видя при всеки удобен случай. Слушах търпеливо вечните ѝ натяквания и отровните ѝ клюки за нейните приятелки. Никога не съм ѝ възразявал. Плащах ѝ болничните сметки. И я изпроводих в последния път до гроба. Но не плаках. Тя не ме обичаше и аз ѝ отвърщах със същото. Стига сме приказвали за майка ми! Пат, зададох ти въпрос, а ти веднага избяга от темата.

— Извинявай, миличък. Ей, виж какво си намерих!

— Не ми се изплъзвай пак. Дръж го топъл, докато ми отговаряш. Спомена за някакво хилядагодишно чиракуване.

— Е, и?

— Освен това си умряла през 1918 година. Тръбният зов прозвуча през 1994-та. Знаем, защото бях жив свидетел и участник. Значи са минали само седемдесет и шест години от смъртта ти. За мен Страшният съд беше преди броени дни, хайде нека е месец. Нещо обаче ми подсказа, че трябва да е било преди седем години. И пак не

достигат поне още деветстотин. Аз не съм дух, а жив човек. И не съм Матусаил.

(Проклятие, нима съм разделен от Маргрете вече хиляда години? Не е честно!)

— Ясно какво те притеснява. Алек, във вечността хиляда години не са някакво определено време. Те просто се точат доста дълго. В моя случай — достатъчно, за да се провери имам или нямам дарбите и склонностите, необходими за тази професия. За мен бяха нужни повечко години, защото макар да се паля лесно — почти всеки гост на хотела ме кара едва ли не да пробивам с глава тавана — тръснах се тук, без да имам понятие що е то сексът. Но се научих и накрая Мария Магдалена ми писа високи оценки. Препоръча да ме назначат за постоянно.

— Тя да не е тук?!

— Не, само е хонорирувана професорка. Има си своя катедра в рая.

— А какво преподава там?

— Нямам представа, но не може да е същото, на което учи тук. Поне не ми се вярва. Хъм, знае ли човек... Алек, тя е от великите, които сами диктуват правилата. Само че този път ти се отплесна. Опитвах се да ти обясня, че не знам колко продължи моето чиракуване, защото тук времето е каквото поискаш. С тебе откога сме в леглото?

— От доста време. Но недостатъчно. Май приближава полунощ.

— Щом искаш, нека е полунощ. Този път аз ли да съм отгоре?

На следващата сутрин — или което ще време да беше — Пат и аз закусвахме на балкона с изглед към огненото езеро. Бе облякла любимата премяна на Марга — впити шорти и бюстие, от което гърдите й сякаш щяха да изскочат всеки миг. Не знам кога бе се облякла, но моите панталон и риза се оказаха почистени и подновени, а бельото и чорапите ми изпрани. В ада май навсякъде има прилежни дяволчета, вечно заети с някаква работа. Пък и в по-късните часове на нощта биха могли да преведат стадо овце през спалнята, без да ги усетя.

Зяпах Пат и се наслаждавах на здравата й хубост. Чудех се колко странно е, че винаги съм смесвал секса с греха. Вярно, сексът също може да бъде греховен — всяка човешка постъпка може да носи жестокост и неправда. Но сам за себе си да останеш неопетнен. Бях

долетял тук уморен, объркан и нещастен. А Пат първо ме развесели, после ме накара да си почина.

И днес съм не по-малко нетърпелив да те открия, любима моя Марга, но се чувствам много по-бодър.

Дали и Маргрете би погледнала по същия начин на това денонощие? Е, поне ми се струваше, че никога не ме е ревнувала.

А как бих се почувствал аз, ако и тя си позволи сексуална ваканция, на каквато се радвах в момента? Уместен въпрос, момче. Добре ще е да се замислиш.

Озърнах се към ямата — димът се издигаше на гъсти вълма, озарен от пламъците. А вляво и вдясно от мен беше слънчево утро през началото на лятото с пищната му зеленина и със заснежените върхове в далечината.

— Пат...

— Да, миличък?

— Брегът е само на двеста-триста метра оттук, но изобщо не вони на сяра.

— Виждаш ли накъде се веят онези флагчета? Навсякъде вятърът духа към кратера, по средата му въздухът се издига нагоре и, между другото, така забавя полета на всяка балистично пристигнала душа. В другото полукълбо има съответен въздушен поток надолу, към повърхността, където в една студена яма сероводородът се охлажда, свързва се с кислород и се получават сяра и вода. Сярата се отлага, а водните пари се връщат в атмосферата. Двете ями и въздушната циркулация уравновесяват климата, както Луната влияе на времето на Земята.

— Никога не ме е бивало по природните науки... но този процес май не се вписва в законите, които ни обясняваха в училище.

— Естествено! Тук Шефът е друг. Нагласил е планетата както на него му харесва.

Не помня какво се канех да кажа, защото ме прекъсна звънът на мелодичен гонг в апартамента.

— Да отворя ли, сър?

— Разбира се, но как смееш да ме наричаш „сър“? А може да е някой от обслужването по стаите, нали?

— Не, скъпи Алек, ако е някой от персонала, просто ще влезе да разтреби, щом види, че сме свършили със закуската. — Тя стана и

скоро се върна с плик в ръка. — Имперски куриер донесе писмо. За тебе е, миличък.

— За мен?

Поех плика малко уплашено и го отворих. В горната част на листа имаше релефен печат — традиционен дявол в червено, с рога, копита и опашка, стиснал тризъбец в ръка и обвит в пламъци. Ето какво прочетох по-надолу:

„До Свети Александър Хергеншаймър  
Сан Суси Шератон  
Столицата

Приветствам ви!

В отговор на молбата ви за аудиенция при Негово адско величество Сатана Меркрати, Суверен на ада и прилежащите му колонии, Пръв сред падналите ангели, Цар на лъжите, имам честта да ви уведомя за следното:

Негово величество изисква от вас да подкрепите молбата си, като представите в канцеларията пълно и честно описание на своя живот. Щом се справите с тази задача, ще бъде взето решение по молбата ви.

Позволявам си да добавя от себе си един съвет. Всеки опит да пропуснете, замажете или украсите нещо с надеждата да поласкаете Негово величество, изобщо няма да Го зарадва.

Искрено Негов

(п)

Велзевул

Секретар на Негово величество“

Прочетох писмото на Пат. Тя примигна и подсвирна.

— Скъпи, най-добре веднага се залавяй за работа!

— Ами аз... — Листът в ръцете ми пламна и аз побързах да го пусна върху чиниите. — Винаги ли става така?

— Нямам си идея. За пръв път виждам послание от Големия шеф. И за пръв път чувам някой да бъде поканен при него, макар и с



условие.

— Пат, аз не съм подавал молба за аудиенция. Смятах днес да поразпитам как се прави това. Но още не съм оставял в канцеларията нищо, в отговор на което да получа това писмо.

— Значи трябва да подадеш молбата незабавно. Не е редно да допускаме парадокси, нали? Ще ти помогна с печатането.

Дяволчетата пак се бяха разшетали. Видях, че в един от ъглите на огромния хол вече имаше две бюра — на едното купчини листа и химикалки, на другото някакво сложно устройство. Пат се запъти право към него.

— Миличък, както изглежда, още съм прикрепена към тебе. Вече съм твоя секретарка. Ох, че приятно — последен модел „Хюлет Пакард“! Ти оправяш ли се с компютрите?

— Боя се, че не.

— Добре, тогава пиши на ръка. Аз ще оформям текста... и между другото ще ти оправям правописа и граматиката. Вече се сецам защо избраха точно мен за тази работа. Не за чаровната ми усмивка, а защото умея да пиша бързо. Повечето от моята гилдия изобщо не смеят да припарят до клавиатура. Доста от тях са предпочели проституцията, за да не се занимават със стенография и машинопис. Добре, да започваме вече, че тази работа ще ни отнеме доста дни, може би и седмици. Искаш ли и занапред да спя тук?

— Нима не ти се остава?

— Миличък, всичко е по волята на госта. Такива са правилата.

— Не искам да се изнасяш. (Марга! Моля те, разбери ме!)

— Добре, че го каза, иначе щях да се облея в сълзи. Пък и добрата секретарка трябва денонощно да е подръка, че току-виж посред нощ възникне спешен проблем.

— Пат, още когато учех в семинарията, това вече беше брадата шегичка.

— Била е вехта още преди да се родиш. Хайде, започваме.

Представете си календар (какъвто нямам), чиито листове отхвъркват един след друг. Този ръкопис става все по-дълъг, но Пат все настоява, че трябва да изпълня съвета на княз Велзевул буквално. Тя разпечатва всичко в два екземпляра. Единият се трупа на моето бюро,

другият изчезва безследно през нощта. Пак онези дяволчета... Според Пат можем да предположим, че вторият екземпляр попада направо в Двореца и стига поне до бюрото на княза... значи засега се справям задоволително.

Тя успява за не повече от два часа да препише и разпечати всичко, над което се трудя по цял ден. Престанах да прекалявам с усърдието, когато получих ръкописна бележка:

„Престаравате се. Трябва и да се забавлявате.  
Заведете я на театър. Излезте на пикник. Отпуснете се!  
(п)  
Велзевул“

Листчето си изгоря само, затова се убедих, че е подателят е същият. Послушах го. С удоволствие! Но няма да се впускам в описание на злачните местенца из престолния град на сатаната.

Тази сутрин най-послед стигнах до странния момент, когато описвах (тоест описвам точно сега) ставащото... и давам последната страница на Пат.

Не мина и час, след като завърших тази страница, когато гонгът прозвуча. Пат излезе в преддверието и се върна припряно. Прегърна ме.

— Ще се сбогуваме, миличък. Няма да се видим повече.

— Какво?!

— Точно каквото чу. Сутринта вече ми казаха, че приключвам със задачата. И трябва да ти кажа нещо. Непременно ще научиш, че пишех донесения за тебе всеки ден. Моля те, не ми се сърди. Аз съм професионалистка и работя за Имперската сигурност.

— Проклет да съм! Значи всяка целувка, всяка въздишка е била лъжа!

— Нито една! И когато най-сетне намериш своята Марга, предай ѝ от мен, че е голяма късметлийка.

— Сестро Мария Патриция, това също ли беше лъжа?

— Свети Александре, никога не съм те мамила. Бях длъжна да премълчавам някои неща, докато дойде времето да ги кажа. Това е.

Тя се отдръпна.

— Ей, няма ли да ме целунеш на прощаване?

— Алек, ако наистина искаш да ме целунеш, няма да питаш.

Не питах повече. Ако Пат се преструваше и в този миг, значи бе много по-добра актриса, отколкото съм си представял.

Двама грамадни паднали ангели чакаха, за да ме отведат в Двореца. Бяха тежко въоръжени и бронирани от главите до петите. Пат опакова мемоарите ми и каза, че трябва да ги взема. Понечих да тръгна... и се сепнах.

— Бръсначът!

— Бръкни си в джоба, миличък.

— А, как е попаднал там?

— Известиха ме, че няма да се връщаш тук, скъпи.

Установих отново, че в компанията на ангели (макар и паднали този път) мога да летя. Изхвърчахме направо през балкона, обиколихме „Сан Суси Шератон“, прекосихме площада и кацнахме на терасата, която опасваше третия етаж на Двореца. Минахме през няколко коридора и се изкачихме по стълби, чиито стъпала бяха твърде стръмни за хора. Веднъж се препънах и един от придружителите ме хвана да не падна, но нищо не каза. И двамата мълчаха през цялото време.

Пред нас се отвори сложно украсена бронзова порта. Побутнаха ме да вляза.

И Го видях.

Мрачна задимена зала, с наредени от двете страни въоръжени стражи, а отсреща — трон, на който седеше някакво същество, поне двойно по-едро от човек. И изглеждаше точно както рисуват дяволите на картинка. Опашката, рогата, свирепите очи, тризбецът вместо жезъл, отблясъци от светилници по тъмnochервената кожа, под която играеха могъщи мускули. Напомних си, че Царят на лъжите може да приеме какъвто образ пожелае. Вероятно искаше да ме сплаши.

Гласът му отекна като грохот от рухнала сграда:

— Ела по-наблизо, Свети Алек.

## XXVI

Станах брат на чакалите  
и приятел на камилските птици.

Йов 30:29

Тръгнах по стъпалата към трона. Отново ми се видяха твърде високи и широки, а вече нямаше кой да ме крепи, ако залитна. Бях принуден едва ли не да катеря с пълзене проклетата стълба, а сатаната се взираше в мен отвисоко, ухилен присмехулно. Отвсякъде се разнасяше погребална музика — малко напомняше за някоя творба на Вагнер, но не я познах. Мисля, че имаше и твърде ниски, недоловими от ухото звуци, които карат кучетата да вият, конете да цвилят диво, а хората — да мислят за бягство или самоубийство.

А стълбата все се проточваше в далечината.

Преди да тръгна, не премерих на око дължината ѝ, но май имаше само трийсетина стъпала. След като пълзях по нея няколко минути, най-после се усетих, че изобщо не съм се изкачил. Ами да, Царят на лъжите!

Спрях и зачаках.

Скоро боботецият глас попита:

— Какво те затруднява, Свети Александре?

— Нищо особено. Просто Вие сте го замислил така. Ако наистина искате да дойда при Вас, ще спрете шегичките за малко. Дотогава няма смисъл да вървя по подвижни пясъци.

— Значи си въобразяваш, че го правя аз, при това нарочно?

— Убеден съм. Играете си на котка и мишка с мен.

— Опитваш се да ме злепоставиш пред моите достойни съратници?

— Не, Ваше величество. Вие сам го правите.

— Аха... Не съзнаваш ли, че мога да те смажа, както си се изпъчил пред мен?

— Ваше величество, аз съм изцяло във властта Ви, откакто влязох във Вашето царство. Какво искате от мен? Да продължа ли нагоре по тази безкрайна стълба?

— Да.

Изведнъж стъпалата престанаха да се умножават и се снишиха до съвсем удобни за мен размери. Добрах се до сатаната... по-точно — до копитата му. И тази близост се оказа твърде неприятна. Той не само ме ужасяваше до вцепенение, но и смърдеше! На стари боклукчийски кофи, на гнило месо, на сяр, на задушни стаи и газове от болни черва... и на още по-лоши неща. Казах си непреклонно: „Алек Хергеншаймър, не си позволявай да повърнеш и така да се лишиш от последния шанс да намериш Марга! Стегни се!“

— Тази табуретка е за тебе — изрече сатаната. — Седни.

Столчето без облегалка беше достатъчно ниско, за да ме унижи допълнително. Седнах.

Той взе моите мемоари и в грамадната му длан листовете заприличаха на тесте карти.

— Прочетох това. Не е зле. Многословно е, но моите редактори ще го поокастрият. По-добре така, отколкото прекалено кратко. Има нужда и от довършване, но може да го направи някой наемен писач. Май ще избира този вариант, за да стане крайт по-засукан. Каж ми, мислил ли си някога за професионална кариера като писател, вместо да проповядваш?

— Според мен ми липсва дарбата.

— Дрън-дрън. Ако знаеше какви гнусотии се издават всеки ден... Но те съветвам да направиш креватните сценки по-пиперливи. Днешните потребители ги предпочитат натурални и сочни. Все едно. Не те повиках, за да обсъждаме недостатъците на твоя литературен стил. Искам да ти направя предложение.

Чаках безмълвно. Той също не продумваше повече. След малко не издържа:

— Не те ли гризе любопитството?

— Разбира се, Ваше величество. Но човечеството вече има достатъчен опит във вземането-даването си с Вас. Опитвам се да бъде предпазлив.

Той се засмя и залата се разтърси.

— Горкото човече... Нима си въобразяваш, че ще се пазаря за жалката ти душица?

— Не знам какво искате от мен. Но ми липсва дори умът на доктор Фауст, значи се налага да внимавам.

— Стига де! Няма да ти вземам душата. Напоследък са непродаваеми, защото пазарът се препълни с некачествена стока. Мога да ги купувам по десет цента дюзината, като връзка репички. Но и без това имам прекомерни запаси. Не, Свети Александре. Всъщност желая да те наема като професионалист.

(Изведнъж настръхнах. В какво ли бе скрита уловката? Трябва да има капан! Пази си гърба, момче!)

— От мияч на чинии ли имате нужда?

Сатаната пак се разсмя — 4,2 степен по скалата на Рихтер.

— В никакъв случай, Свети Александре! Не говоря за принудителните ти занимания, а за твоето призвание. Предлагам да те наема като проповедник, като глас на Библията. Искам да набиваш в главите посланието Исусово. Нали за това са те учили? Няма да събираш пари, а пък заплатата ще е много добра. Е, какво ще кажеш?

— Ще кажа, че се опитвате да ме изиграете.

— А, това не беше особено любезно. Никакви мръсни номера, Свети Александре. Ще имаш свободата да проповядваш каквото и както пожелаеш. Ще носиш титлата личен капелан на сатаната и примат на ада. Остатъка от времето можеш да посветиш на спасяването на погубени души, а тук ги има в изобилие. За заплатата можем още да поприказваме, но няма да е по-малка, отколкото на сегашния титуляр — папа Александър Шести, пословично алчно създание. Няма да се скъпя за услугите ти, обещавам. Е, съгласен ли си?

(Кой е лудият тук? Този старши сред дяволите или аз? Или пак ме мъчи някой от зачестилите напоследък кошмари?)

— Ваше величество, досега не споменахте нищо, с което можете да ме примамите.

— Нима? Всеки има нужда от пари. А ти си с празни джобове. Не можеш да останеш и ден повече в пищното си апартаментче, ако не си намериш работа. — Той тупна с длан по ръкописа. — Това може и

да ти донесе нещо, но след време. Няма да е скоро. Не чакай аванс от мен. Може изобщо да не се продава добре.

— Ваше величество, щом сте прочел разказа ми за моя живот, знаете добре какво искам.

— Добре, кажи го сам.

— Искам любимата си. Маргрете Свенсдатер Гундерсон.

Сатаната ме изгледа учудено.

— Ама не ти ли пратих бележка? Тя не е в ада.

Почувствах се като пациент, който храбро е стискал зъби, докато научи резултата от биопсията на тумора... а после отказва да повярва в лошата новина.

— Сигурен ли сте?

— Разбира се. А според тебе кой е шефът тук?

(Ха, уверения от Царя на лъжите!)

— Защо пък сте толкова уверен? Както чувам, никой за нищо не води сметка. Човек може да е в ада от не знам си колко години и вие дори да не подозирате.

— Заблудили са те. Но чуй какво ще ти кажа — ако приемеш предложението ми, ще можеш да си позволиш помощта на най-добрите детективи в историята, от Шерлок Холмс та до Едгар Хувър. Нека претърсят ада вместо тебе, да обърнат и последното камъче. Естествено, само ще си прахосаш парите. Тя не е в моята юрисдикция. Заявявам ти това най-официално.

Поколебах се. Адът е огромно място. Сам бих могъл да се мотая тук цяла вечност и пак да не намеря Марга. А голяма сума пари (о, колко добре знаех силата им!) би направила трудното лесно, невъзможното — преодолимо.

И все пак... Като заместник на шефа в ЦОБ може и да съм вършил малко съмнителни шашми (не е леко да се придържаш в рамките на бюджета), но аз съм ръкоположен свещеник и никога не съм служил на прастария ни Враг. Как един служител на Христос да стане капелан на сатаната? Мила Марга, просто не мога.

— Не.

— Да речем, че не съм чул. Добре, ще подсладя още малко сделката. Приемеш ли, ще прикрепя към тебе завинаги моята първокласна агентка сестра Мария Патриция. Ще бъде твоя робиня с

единственото условие, че не ще можеш да я продадеш. Но дори ще се съглася да я даваш под наем, ако ти хрумне. Сега какво ще кажеш?

— Не.

— Стига де! Търсиш някаква жена, а аз ти предлагам далеч по-добра от нея. Само не се преструвай, че си недоволен от Пат. Трудно ставахте от леглото седмици наред. Да ти пусна ли на запис няколко въздишки и стонове?

— Ах, ти, воняща отрепко!...

— Кротко, кротко! Не се дръж невъзпитано в дома ми. И двамата знаем, както впрочем е известно на всички, че няма особена разлика между жените... признавам, освен в готварските им умения. Предлагам ти доста добра замяна. След две години сам ще се чудиш на сегашните си капризи. Хайде, Свети Александре, приемай. Не можеш да се надяваш на нищо по-добро, защото вече ти заявих тържествено, че твоето любимо датско зомби не се сервира в ада. Слушам те.

— Не!!!

Сатаната затропа с пръсти по облегалката на трона си. Стори ми се раздразнен.

— Това ли е последната ти дума?

— Да.

— Нека тогава предположим, че съм в състояние да ти предложа и работата като капелан, и твоята любима принцеса от севера...

— Нали ми казахте, че не е в ада?

— Но не твърдя, че не знам къде се намира.

— И можете ли да я доведете тук?

— Първо ми отговори. Ще приемеш ли да ми служиш като мой капелан, ако сделката включва и да се съберете двамата?

(Марга, Марга!)

— Не.

Сатаната се сопна грубо:

— Сержант, махни стражата. А ти, Александре, ела веднага с мен!

Стана от трона си и мина зад него, без повече да ме погледне. Наложих се да подтичвам, защото крачките му бяха великански. Видях входа на дълъг тъмен тунел. Затичах се с все сила, когато ми се стори, че сатаната се отдалечава — силуетът му се смалчаваше бързо на фона на мъждукащата червена светлина.



И едва не се блъснах в гърба му. Оказа се, че той наистина променяше размерите си. Вече бяхме с почти еднакъв ръст. Спрях се запъхтян до него пред врата в края на тунела.

Сатаната докосна нещо и под тавана проблясна бяла лампа. Той отвори вратата и се обърна към мен.

— Влез, Алек.

Сърцето ми подскочи, задъхах се.

— Джери! Джери Фарнсуърт!

## XXVII

*Защото голяма мъдрост — голямо  
страдание,  
и който трупа познания, трупа тъга.*  
Екклесиаст 1:18

*Па начена Йов и рече:  
да се провали денят, в който се родих,  
и нощта, в която рекоха: зачена се човек!*  
Йов 3:2-3

Пред очите ми притъмня, зави ми се свят, коленете ми омекнаха.  
Джери отсече рязко:

— Да ги нямаме такива!

Сграбчи ме през кръста, завлече ме вътре и трясна вратата. Не ме остави да падна, зае се да ме пляска по лицето и да ме разтърсва, докато си поех дъх. Чух гласа на Кейти:

— Да го сложим да легне.

Вече виждах ясно.

— Добре съм. Само малко се обърках за секунда.

Озърнах се. Бяхме в преддверието на къщата на семейство Фарнсуърт.

— Да, ама ти направо подбели очи. Нищо чудно при такъв шок.  
Влез в дневната.

— Добре. Здравсти, Кейти. Много се радвам да те видя пак!

— И аз.

Тя ме прегърна и целуна. Отново се убедих, че макар Марга да е всичко за мен, Кейти също е моят тип жена. Както и Пат. Как ми се искаше да запозная Марга с Пат!

Дневната ми се видя съвсем гола — нямаше мебели, прозорци, камина. Явно Джери забеляза погледа ми, защото каза:

— Кейти, ще пуснеш ли Ремингтън номер две? Аз ще се погрижа за пиенето.

— Ей сега, мили.

Докато те шетаха, в стаята нахлу Сибил, метна ръце през врата ми (и едва не ме събори — хлапето е много здраво) и ме целуна бързешком, а не съсредоточено и с чувство като Кейти.

— Господин Греъм! Бяхте страхотен! Гледах в захлас. И сцените със сестра Пат. Тя също смята, че сте върхът.

Лявата стена се превърна в панорамен прозорец с изглед към планините, в отсрещната вече имаше зидана от камъни камина с весел огън в нея, същата като предишния път. Таванът се спусна видимо, подът и мебелите бяха каквито ги помнех — „Ремингтън номер две“. Кейти се дръпна от пулта.

— Сибил, остави го на мира. Алек, стига си стърчал прав. Отдъхни си.

— Слушам и изпълнявам. — Седнах. — Ъ-ъ... това Тексас ли е? Или е адът?

— Въпрос на гледна точка — промърмори Джери.

— А има ли разлика? — добави Сибил.

— Трудно е да се каже — обади се и Кейти. — Алек, не си блъскай главата над това точно сега. И аз те гледах и съм съгласна с момичетата — бива си те. Гордея се с тебе.

— Много е корав — подметна Джери. — На сантиметър не можах да го помръдна. Твърдоглавецо, заради тебе загубих три баса! — До всеки се появиха питиета. — Вдигам наздравица за тебе.

— За Алек!

— Правилно!

— Пия за себе си — съгласих се и надигнах голямата чаша, пълна догоре с „Джак Даниълс“. — Джери, а ти нали не си?...

Ухили ми се. Шитите по поръчка уж фермерски дрехи сякаш се стопиха, каубойските ботуши се смениха с копита, през косата му се подадоха рога, кожата му блесна мазно червеникава върху яките мускули. А в скута му нелепо огромен член щръкна тържествуващо.

Кейти каза кротко:

— Мили, според мен е достатъчно. Това не е най-симпатичният ти образ.

В миг стандартният дявол изчезна и на мястото му отново виждах също толкова стандартния тексаски милионер.

— Така е по-добре — натърти Сибил. — Татенце, а защо се показва толкова наточен?

— Образът е символичен. Тук съм в по-подходящото си въплъщение. Не би било зле и ти да носиш тексаски дрехи.

— Трябва ли? Мисля, че Пати вече е привикнала господин Грѐм към вида на голата кожа.

— Нейната, а не твоята. Хайде, че ще те опека за обяд.

— Ти си мошеник, татко. — Без да помръдне от креслото, Сибил си сложи сини джинси и бюстие. — Освен това ми омръзна да се правя на тийнейджърка и не виждам причина да продължаваме маскарада. Свети Алек знае, че го баламосвахме.

— Сибил, приказваш твърде много.

— Скъпи мой, а може би тя е права — спокойно отбеляза Кейти.

Джери поклати глава. Въздъгнах и казах каквото се очакваше от мен:

— Да, Джери, ясно ми е, че ме баламосвахте. Вие, които смятах за свои приятели. И за приятели на Марга. Ти ли стоеше зад всичките ни прекеждия? Кой съм аз тогава? Йов ли?

— И да, и не.

— Какво означава това... Ваше величество?

— Няма нужда да ме наричаш така тук. Срегнахме се като приятели и се надявам да си останем приятели.

— Но как да сме приятели, ако аз играя ролята на Йов? Ваше величество... къде е жена ми?

— Как бих искал да знам, Алек! Твоите спомени ми подсказаха това-онова и сега се опитвам да проследя нишките. Но още не знам. Налага се да проявиш още малко търпение.

— Ох, проклет да съм... не ми остана търпение! Какви нишки проследяваш? Не виждаш ли, че вече се побърквам?

— Не виждам, защото не е вярно. Съвсем доскоро те измъчвах. Смея да твърдя, че те натиках в положение, когато непременно трябваше да се огънеш. Но ти си несломим. За жалост обаче не ти е по силите да ми помогнеш в търсенето на Марга, поне не сега. Алек, не

забравяй, че ти си човек... а аз не съм. Не можеш да си представиш на какво съм способен. Не би разбрал и какво определя границите на възможностите ми. Затова запази хладнокръвие и ме изслушай. Наистина съм твой приятел. Ако не ми вярваш, можеш да си тръгнеш веднага от дома ми, но тогава ще се оправяш сам. Все ще си намериш някаква работа край Езерото от лава, стига да понасяш миризмата на сярата. И ще търсиш Марга както пожелаеш. Не дължа на двама ви нищо... защото не аз съм виновен за негодите ви. По-добре ми повярвай.

— Е... поне бих искал.

— Може би Кейти ще те убеди по-лесно.

— Алек, старият дявол ти каза самата истина. Не е измислял той преждията ви. Скъпи, превързвал ли си някога ранено куче?... Виждал ли си как нещастното създание от невежество разкъсва бинтовете и си причинява още по-страшни мъки?

— Да, случвало ми се е.

(Бях на дванайсет, когато кученцето ми Брауни умря.)

— Не се дръж като горкото животинче. Довери се на Джери. Ако искаш да ти помогне, ще трябва да върши неща, надхвърлящи способността ти да ги проумееш. Ти би ли се опитал да даваш наставления на неврохирург? Би ли го припилал да работи по-бързо?

Усмихнах се без следа от веселие и се пресегнах да стисна ръката й.

— Ще се държа както трябва, Кейти. Ще се постарая.

— Моля те, направи го заради Марга.

— Джери... хъм, след като съм простосмъртен и не мога да разбера всичко на този свят, ти ще ми обясниш ли поне нещичко?

— Стига да успея. Откъде да започна?

— Ами като те попитах дали съм втори Йов, ти ми отговори: „И да, и не“. Какво искаше да кажеш?

— Ти наистина си втори Йов. Признавам си, че в неговата история бях един от злодеите. Този път не съм замесен. И никак не се гордея с дяволските си хитрини, чрез които терзаех Йов. Не ми харесва и начинът, по който моят брат Яхве ме принуждава да му върша мръсната работа, още от прамайката Ева, а и преди, но онова ще ми е трудно да ти обясня. А аз винаги се паля по облозите, готов съм да се хвана на бас за каквото и да е... с който порок също не се хваля. —

Джери се загледа мрачно в камината. — Ева беше хубавица. Щом я зърнах, признах на часа, че Яхве най-после се е проявил достойно като Творец. А по-късно открих, че почти всичко е прекопирал от друг.

— Какво?! Но нали...

— Човече, не ме прекъсвай. Повечето ви грешки — които моят брат най-дейно поощрява — се дължат на убеждението, че вашият Бог е единствен и всемогъщ. Всъщност моят брат — аз също, разбира се — не е нищо повече от обикновен ефрейтор в забутан отдел от щаба на Върховния главнокомандващ. Длъжен съм да добавя, че Великият, когото смятам за Генералисимус, за Висша власт, за Крайна причина, може да е прост редник под командването на някоя друга Сила, прозрението за която ми е недостъпно. Зад всяка загадка се крият още тайни. И така до безкрайност. Но ти, както и аз, нямаш нужда от окончателни отговори, ако изобщо ги има. Искаш да знаеш какво те сполетя... също и Маргрете. Яхве дойде при мен и предложи същия облог, който склучихме за Йов. Твърдеше, че този път имал още потвърд следовник. Казах му да се разкара. И при баса за Йов не се забавлявах кой знае колко. Дълго преди края вече бях се уморил да тормозя горкия наивник. Този път посъветвах брат си да губи времето на някой друг с детските си глупости. Чак когато срещнах двама ви с Марга да се влачите край Четиридесета междущатска, безпомощни като новородени котенца, аз разбрах, че Яхве наистина е намерил с кого да продължи гнусните си забавления. Затова ви прибрах тук за около седмица...

— Моля? Та ние останахме само една нощ!

— Не ставай дребнав. Оставих ви тук достатъчно дълго, за да измъкна от вас всичко, което исках да знам, после ви пуснах да си продължите по пътя... с някои полезни намеци как да се оправяте. Само че вие и сами успяхте да се измъкнете. Алек, ти си един много корав кучи син, дори ме подбуди да намеря кучката, която те е родила. Убедих се, че тя наистина е кучка, и то от най-непреклонните. Именно съчетанието от такава твар и твоя мил добросърдечен баща бе създадо тебе — човек, способен да оцелява. Реших повече да не се намесвам. После ме осведомиха навреме, че ще идваш тук. Имам шпиони навсякъде. Половината от личните помощници на моя брат са двойни агенти.

— И Свети Петър ли?

— А, не. Пийт е добро старче, най-съвършеният християнин на небето или на Земята. Нали навремето три пъти се отрече от Шефа си, та оттогава все гледа да си заглади вината. Страшно се кефи, че си приказва на прякор с Господаря си и в трите Му обичайни възплъщения. Пийт е симпатяга. Случи ли се да загази някой път в рая, винаги има сигурна работа при мен. И така, докъде бях стигнал? Ти се появи в ада. Помниш ли какво ти обещах преди време?

(„...потърси ме там. Обещавам ти адско гостоприемство!“)

— Да!

— Е, удържах ли си на думата? Внимавай какво ще кажеш, защото сестра Пат те слуша в момента.

— Не е вярно — отсече Кейти. — Пат е дама, за разлика от някои други. Скъпи, мисля, че аз мога да обясня по-накратко. Алек иска да знае защо и как е бил измъчван и какво може да направи сега. Говоря за Марга. Алек, отговорът на „защо“ е лесен. Бил си избран по същата причина, заради която пускат питбула в ямата, за да го нахапят до смърт другите бойни кучета. Яхве е вярвал, че ще спечели баса. На „как“ също е просто да се отговори. Ти самият бе започнал да се досещаш, когато се тревожеше, че страдаш от мания за преследване. Може и да си бил параноично настроен, но не беше побъркан. Наистина плетяха заговори срещу теб. Започнеш ли да напипваш отговорите, щуротиите започваха отново. Да вземем онзи милион. Дребен номер. Парите съществуваха само колкото да те объркат, после изчезнаха. Май не остана още много за обясняване, освен за твоите възможности в момента. Всичко, което можеш да направиш, е да се довериш на Джери. Може и да не успее — дори да опита ще е много опасно — но поне ще се постарее.

Погледнах Кейти по-почтително отпреди, а и с известен страх. Говореше за случки, които не бях споменавал пред Джери.

— Кейти, а ти човек ли си? Или също си... как да го кажа — паднала от някой трон?

Тя се закиска.

— За пръв път събуждам такива подозрения у някого. Мили Алек, човек съм си. Пък и ти знаеш доста за мен.

— Тъй ли?

— Я се върни мислено в миналото. Април, хиляда четиристотин четиридесет и шест години преди раждането на Йешуа от Назарет.

— Това трябва ли да ми подсказе нещо? Извинявай, не се сещам.

— Нека опитаме иначе — точно четиридесет години след бягството на чедата Израилеви от Египет.

— Превземането на Ханаан.

— Ох, не става! Припомни си книгата на Исус Навин, глава втора. Как се казвам, с какво съм се занимавала?

(Една от най-известните истории в Библията... Нима говорех с нея?)

— Значи си... Рахав?

— Да. Йерихонската блудница. Аз скрих в дома си съгледвачите на пълководеца Исус Навин... и така спасих от клането моите родители, братя и сестри. Хайде, кажи сега, че не ми личат годинките!

— Сибил се ухили. — Хайде де! Ако смееш...

— Че то си е вярно, Кейти! Хич не ти личат годинките! Май са минали три хиляди и четиристотин години оттогава. Почти нямаш бръчки.

— „Почти“! Оставах без закуска, младежо!

— Кейти, ти си красавица, което ти е добре известно. Двете с Маргрете сте заедно на първо място.

— А мен огледа ли ме добре? — сърдито се обади Сибил. — Имам си доста почитатели. А мамчето е на повече от четири хиляди години. Дъртофелница!

— Не е, Сибил. Водите на Червено море отстъпили през 1491-ва преди Христа. Добави още 1994 години до Възнесението, после още седем години...

— Алек.

— Да, Джери?

— Сибил е права. Просто не си забелязал. Мина половината от хилядолетието на мир между Армагедон и Небесната война. Моят брат, в образа си на Исус, в момента царства на Земята, а аз съм окован и захвърлен в геената през тези хиляда години.

— Като те гледам, не виждам никакви окови. Може ли да пийна още малко „Джак Даниълс“? Съвсем се обърках.

— Достатъчно съм си окован. Вече не мога да се мотая напред-назад по Земята. Яхве я има само за себе си през краткия период, преди да я унищожи. Няма да му се бъркам в игрите. — Джери вдигна рамене. — Отказах да участвам в Армагедон. Изтъкнах му, че си е



отгледал достатъчно злодеи за целта. Алек, моят брат сам си пише сценария и от мен все се очаква да се сражавам яростно, но винаги да губя. Отредил ми е още една роля в края на Хилядолетието, за да сбъдна пророчествата му. В онази „Небесна война“, която предсказа в така наречената „Книга на откровенията“. Но няма да се помръдна дори. Казах на моите ангели, че ако толкова им се иска, могат да си сформират чуждестранен легион. Аз ще си седя вкъщи. Какъв е смисълът в един мач, чийто резултат е предопределен хиляди години преди първата съдийска свирка? — Докато говореше, погледът му не се отделяше от мен. Изведнъж ме попита: — Сега пък какво те мъчи?

— Джери... щом са минали пет века, откакто загубих Маргрете, значи всичко е безнадеждно. Или греша?

— Проклятие, момче, не ти ли набих в главата да не се напъваш да проумееш онова, което не можеш да разбереш? Щях ли да още да се занимавам с вас двамата, ако беше безнадеждно?

— Джери — с укор промълви Кейти, — тъкмо успокоих Алек, а ти пак го разстрои.

— Съжалявам.

— Простено ти е. Алек, Джери е малко грубичък, но е прав. Ако ти се бяхташе сам, диренето ти щеше да е поначало безнадеждно. А с неговата помощ току-виж я откриеш. Не е сигурно, но надеждата си струва упорството. В случая обаче времето няма никакво значение — петстотин години или пет секунди. Наистина не е нужно да разбираш, само те моля да му вярваш.

— Добре. Ще се опитам. Иначе няма никаква надежда.

— Постарай се да съхраниш търпението си.

— Ще се постарая. Но май двамата с Марга никога няма да имаме ресторантчето си в Канзас.

— А защо не? — прекъсна ме Джери.

— След пет века? Че онези хора дори няма да говорят езика ни. И едва ли някой ще различава мелбата с горещ шоколад от печен на шиш козел. Обичаите се менят неспирно.

— Ами ти отново ще ги свикнеш с мелбата и ще направиш големия удар. Не се отдавай на песимизъм, синко.

— А искаш ли още сега една мелба с горещ шоколад? — попита Сибил.

— Не мисля, че ще се съчетае добре с големи количества „Джак Даниълс“ — промърмори Джери.

— Благодаря ти, Сибил... но сигурно ще зароня сълзи в мелбата. Ще ме подсети за Марга.

— Значи няма да цивриш. Синко, да пускаш сълзи в питието си е достатъчно неприятно, но да олигавиш мелба е направо противно.

— Ей, никой ли не иска да чуе докрай историята за скандалната ми младост?

— Кейти, аз те слушам внимателно — уверих я. — И тъй, споразумяла си се с Исус Навин.

— По-точно със съгледвачите му. Мили Алек, чувствам се задължена да обясня нещо всекиму, от чието уважение и обич се нуждая. Този път — на тебе. Някои, които ме познават, а и мнозина, които само са чели за мен в Библията, смятат блудницата Рахав за изменница. Предателство към съгражданите си по време на война. Но аз...

— Кейти, никога не съм споделял това мнение. Йехова е отредил Йерихон да бъде превзет. Щом е било предопределено, ти нищо не си могла да промениш. Но пък си спасила баща си, майка си и другите им деца.

— Вярно е, но има и друго, с което да се оправдая. Патриотизмът е идея, възникнала доста късно в човешката история. А тогава, в земята ханаанска, освен верността към собствения род можеше да има единствено преданост към някой от вождовете — обикновено добър пълководец, окичил се гръмко с титлата „цар“. А една блудница не бе обвързана дори от такава вяност.

— Кейти, колкото и да съм изучавал Писанието в семинарията, трудно ми е да си представя тогавашния живот. Все го бъркам с нравите в Канзас по мое време.

— А, едва ли е много различно. В онази епоха и по онези места блудницата беше или храмова проститутка, или робиня, или свободна жена. Аз бях от свободните. Но знаеш ли какво струваше тази моя свобода? Курвите никога не са имали сили да се борят с градските големци. Нахълтва някой от офицерите на царя и очаква безплатно обслужване, че и пиене без пари. Същото правят и началниците на градската стража. Както и всевъзможни царедворци. Повярвай ми, Алек, повече клиенти обслужвах безплатно, отколкото продавах тялото

си. И често вместо пари получавах по някоя синина в отплата. Не, нямах никакви причини да съм върна на Йерихон. Евреите не бяха жестоки от моите съграждани, но пък се миеха по-често!

— Кейти, не познавам протестант, които би казал лоша дума за Рахав. Открай време се чудя на една подробност в нейната... тоест, в твоята история. Нали къщата ти е била на градската стена?

— Да. Не е много удобно за въртене на домакинство — представи си само да качваш всеки ден вода по всички онези стъпала. Но пък за клиентите беше по-добре, а и наемът беше нисък. Точно обстоятелството, че живеех на стената, ми позволи да спася съгледвачите на Исус Навин. Пуснах през прозореца въжето от простора и те се измъкнаха. После дори не ми върнаха въжето.

— А колко висока беше стената?

— А? Де да знам. Височка си беше.

— Двадесет кубита.

— Сигурен ли си, Джери?

— Бях там от професионално любопитство. Война на нерви, съчетана с първата употреба на звукови оръжия.

— Кейти, питах те за височината, защото в Библията е записано, че си събрала цялото си семейство в къщата и не сте излизали, докато траела обсадата.

— Каква ужасна седмица беше! Но така се бях уговорила с израилтяните. Двете стаички едва побираха трима възрастни и седем деца. Свърши ни храната, останахме и без вода, а баща ми все натякваше, докато хлапетата цивреха. Охотно пускаше в джоба паричките, които му давах. Как иначе щеше да изхрани седем невръстни деца? Но му беше неприятно да се свира в къщата, където бях забавлявала клиентите си. Особено хапливо мърмореше, че се налага да спи на моето легло... тоест на работното ми място. И все пак се изтягаше в постелята, а аз лягах на пода.

— Значи цялото ти семейство е било в къщата, когато стените са се срутили.

— Ами да. Не смеехме дори да надникнем навън, преди да се върнат онези двама съгледвачи. Къщата беше белязана с червен шнур на прозореца.

— Кейти, къщата ти е била върху десетметрова стена. А според Писанието градските стени рухнали. Никой ли не пострада?

Тя ме изглежда учудено.

— Не, никой.

— Къщата не се ли разби заедно със стената?

— Нямаше такова нещо. Алек, много време мина оттогава. Но помня онези тръбни звуци и могъщия вик, после и тътена на земетресението, от което паднаха стените. А моята къща си остана непокътната.

— Свети Алек!

— Какво, Джери?

— Би трябвало да си наясно, щом си светец. Станало е чудо. Ако Яхве не си служеше с чудеса на всяка крачка, израилтяните никога не биха надвили ханаанците. Нахълтва една окаяна тълпа чифути в богата земя на укрепени градове... и не губи дори едно сражение. Чудеса и пак чудеса. Питай ханаанците, ако изобщо се натъкнеш на някой от тях. Моят брат твърде честичко им отреждаше да минат под меча, освен в редки изключения — по-младичките и хубавите ставаха роби.

— Но нали това е била Обетованата земя, а израилтяните са били Неговия избран народ.

— О, да, избрал си ги е. Но право да си кажем, не е много сладко да си избран от Яхве. Достатъчно ли добре познаваш Библията? Сещаш ли колко пъти им е правил сечено? Брат ми си пада малко извратен тип.

Вече бях погълнал достатъчно уиски, за да не се стресна прекалено. Но небрежното богохулство на Джери ме възпламени.

— Господ Бог Йехова е справедлив и честен!

— Казваш го, защото никога не си играл на топчета с него. Пък и „справедливостта“ не е идея, присъща на божествата. Тя е измислена от човеците илюзия. В самата основа на юдейско-християнските вярвания е заложена несправедливост — системата на изкупителната жертва. Така е и в целия Стар завет, но в Новия достига върха си чрез историята за Спасителя мъченик. Нима е справедливо да стовариш греховете си на чужд гръб? Няма значение дали жертвата е агънце, което колят ритуално на олтара, или е Месията, когото разпъват на кръста, за да изкупи греховете ти с гибелта си. Би трябвало някой да внуши на всички евреи и християни, които се кланят на Яхве, че безплатен обяд няма на този свят. Пък може и да има. Ако си в състояние на болезнен екстаз в мига на смъртта си — или на Страшния

съд — пречистен си и хоп!... Право в рая. Прав ли съм? Нали ти точно така попадна на небето?

— Вярно е. Имах късмет. Защото доста дълъг списък от прегрешения бях натрупал дотогава.

— Именно. Дори живот, отдаден на порока, но последван от пет минути съвършена чистота, е достатъчен да ти осигури райското блаженство. Също толкова дълъг живот в почтеност и добри дела, но завършен с едно гневно избухване и споменаване на името Божие всуе... в който миг човекът умира от инфаркт и е погубен завинаги. Нали такава е системата?

— Ако четеш буквално Библията — отговорих неохотно. — Но пътищата Господни са...

— А, за мен не са неизповедими, приятелче. Познавам Го твърде отдавна. Негов свят си е, с Негови правила. Признавам, че правилата са точно определени и който ги следва, получава си наградата. Само че не са „справедливи“. Какво ще кажеш за стореното от Него на тебе и Марга? Това ли е справедливостта?

Поех си дълбоко дъх.

— От Съдния ден все това се опитвам да разнищя, а „Джак Даниълс“ никак не ми помага да мисля ясно. И все пак... май не точно това съм очаквал.

— Ами, грешиш!

— Защо?

— Моят брат Яхве, дегизиран като Исус, е казал: „А молете се тъй...“ Хайде, как започва молитвата?

— „Отче наш, който си на небесата! Да се свети Твоето име. Да дойде Твоето царство. Да бъде Твоята воля...“

— Спри! Ето го! „Да бъде Твоята воля...“ Мюсюлманите твърдят, че са „роби на Бога“, но дори те не дават такова пълно съгласие. Със самата си молитва Му предлагаш да ти стори най-лошото. Християнинът е образец за мазохист. И в това е изпитанието на Йов, момче. Ден след ден, година след година — крещяща несправедливост. Знаем, защото аз го тормозех, а моят брат ме оставяше да върша каквото ми хрумне. Дори ме подстрекаваше, беше истински съучастник. Сега е твой ред. Твоят Бог ти причини всичко това. Е, ще Го прокълнеш ли? Или пак ще Му припълзиш в нозете, размахал опашка като набито куче?

## XXVIII

*Искайте и ще ви се даде;  
търсете и ще намерите;  
хлопайте и ще ви се отвори.*

Матей 7:7

Случи се нещо, което ме отърва навреме от необходимостта да отговоря на този непоносим въпрос. Как да опиша радостта си! Предполагам, че всекиму се случва в някой миг да се усъмни в справедливостта на Бог. Признавам, че и аз напоследък се чувствах смутен и разтревожен, принуждавах се отново и отново да си повтарям, че пътищата Господни не са като пътищата човешки и че не бих могъл винаги да проумея целите на Бог.

Но нямаше да изрека съмненията си на глас, най-малко пред прастария Враг на Господ. Особено ме разстрои обстоятелството, че в този момент сатаната бе решил да приеме образа на моя единствен приятел.

Да спориш с дявола е безсмислено занимание.

А прекъсването се дължеше на един привичен звук — звънна телефон. Случайност? Не ми се вярва, че сатаната допуска подобни „случайности“. Както и да е. Поне не ми се наложи да отговарям на въпроса, на който не бях способен да отговоря.

— Аз ли да се обадя, мили? — попита Кейти.

— Да, моля те.

В ръката ѝ отникъде се появи преносим апарат.

— Канцеларията на Луцифер, Рахав на телефона. Повторете, моля. Ще попитам.

Тя се извърна да погледне Джери.

— Ще говоря — съгласи се той. Не си помагаше с никакъв видим уред. — Да, аз съм. Не. Казах вече — не! Проклятие! Нека господин Ашмедай да се занимава с този въпрос. Сега ми прехвърлете другото

обаждане. — Промърмори си нещо под носа в смисъл, че му е писнало от некадърници, после каза: — На телефона. Да, Господине! — Помълча доста дълго, слушаше съсредоточено. — Веднага, Господине. Благодаря.

Джери се изправи.

— Алек, моля те да ме извиниш. Имам работа. И изобщо не знам кога ще се върна. Опитай да си представиш, че си във ваканция... а домът ми е на твое разположение. Кейти, грижи се за него. Сибил, постарай се да го забавляваш добре.

С последната дума Джери изчезна.

— Охо, да го забавлявам!

Сибил вече стоеше пред мен и потриваше ръце. Дрехите ѝ се изпариха в миг. Тя се ухили.

— Престани — кротко нареди Кейти. — Веднага облечи нещо или ще те отпратя.

— Само ми разваляш кефа — оплака се Сибил, но се покри с почти невидими бикини. — Имам твърдото намерение да избия от главата на Свети Алек всякакви мисли за оная датска брантия.

— На какво си готова да се обзаложиш, скъпа? Вече говорих по въпроса с Пат.

— Е, какво каза тя?

— Маргрете умее да готви.

Лицето на Сибил се сгърчи в гримаса на погнуса и презрение.

— Лежиш по гръб едва ли не петдесет години, без да ставаш, само и само да научиш занаята. После се примъква някаква повлекана, дето знае как да опече пиле и да свари пълнени чушки — и край! Не е честно.

Реших, че е време да сменим темата.

— Сибил, тези трикове с дрехите са смайващи. Дипломирана вещица ли си вече?

Вместо да ми отговори, тя се озърна към Кейти, която каза:

— Свършихме с театъра. Изплюй камъчето.

— Добре. Свети Алек, аз не съм вещица. Поначало магиите са пълна глупост. Нали знаеш онзи стих от Библията за вещиците — да не се оставят живи?

— Да. Изход, двадесет и втора глава, осемнадесети стих.

— Същият. Но староеврейската дума, преведена като „вещица“, всъщност означава „отровителка“. Да премахнеш всеки отровител от лицето на земята ми се вижда доста добра идея. Само че се чудя колко ли беззащитни старици са били изгорени или обесени заради един нескопосан превод?

(Възможно ли беше? Ами какво ставаше тогава с твърдението, че трябва да разбираме буквално словото Божие, което ми бе внушено от най-ранно детство? Нали уж преводачите по времето на крал Джеймс били вдъхновени от Бог, само тази версия — и само тя — може да се възприема буквално. Но... Не, не! Сибил сигурно бърка. Всеблагият ни Бог не би допуснал стотици, хиляди невинни да бъдат измъчвани до смърт заради неточен превод — грешка, която Той би поправил толкова лесно!)

— Значи онази вечер не си била на Черен Сабат. А какво правеше?

— Не каквото си мислиш. С Израфел сме приятелчета, а не гаджета.

— Израфел ли? Мислех си, че е в рая.

— Там е тръбачът, който е кръстник на нашия Израфел. Той ме помоли да ти кажа при първия удобен случай, че не е лекето, на каквото се преструваше като „Родерик Кълвърсън трети“.

— Радвам се да чуя това. Той твърде добре изигра ролята на непоносимо младо говедо. И не можех да проумея как дъщерята на Джери и Кейти... или си само на Кейти?... е проявила лошия вкус да си губи времето с такъв серсем. Не говоря за самия Израфел, разбира се, а за ролята му.

— Ох, по-добре и това да разнищим. Кейти, имаме ли изобщо някаква роднинска връзка?

— Миличка, едва ли и доктор Дарвин би открил някакво генетично сходство. Но се гордея с тебе като със собствена дъщеря.

— Благодарско, мамче!

— Но нали всички сме в по-близка или далечна връзка — възразих аз, — още от прамайката Ева. Щом Кейти с всичките ѝ бръчици и останалото се е родила, когато чедата Израилеви са скитали в пустошта, значи я делят към осемдесет поколения от Ева. Като знаем и твоята рождена дата, съвсем лесно ще пресметнем колко далечно може да е кръвното ви родство.



— Олеле, пак се замотахме. Свети Алек, мамичка Кейт си произхожда от Ева, аз — не. От друга раса съм, тъй да се каже. Дяволица съм. Най-точно — африт.

Тя веднага се отърва от дрехите и тялото ѝ се промени.

— Я гледай! — възкликнах. — Ти ли беше дежурна на рецепцията в „Сан Суси“ онази вечер?

— Същата. Много съм поласкана, че ме позна и в собствената ми форма. — Върна си човешкия вид заедно с бикините. — Бях там, защото те познавах. Татенцето не искаше нищо да се обърка.

Кейти стана.

— Хайде да продължим с приказките навън. Искам да се топна в басейна преди вечеря.

— Заета съм — съблазнявам Свети Алек.

— Мечтай си... Ще продължиш навън.

Сенките постепенно се удължаваха в чудесния тексаски късен следобед.

— Кейти, моля те този път да ми отговориш откровенно. Тексас ли е това или адът?

— И двете.

— Отказвам се от въпроса.

Сигурно раздражението ми пролича, защото тя се обърна и сложи ръка на рамото ми.

— Алек, изобщо не се опитвах да те поднасям. Много векове наред Луцифер поддържаше нещо като плацдарми на Земята. И навсякъде имаше определена самоличност. След Армагедон неговият брат се настани като земен владетел по време на Хилядолетието. А Луцифер вече не се отбива на Земята. Но някои от местата му бяха станали мили като свой дом. Откъсна ги и си ги прибра. Разбра ли?

— Горедолу. Колкото и кравата разбира алгебрата.

— И за мен механизъмът е неясен. Не съм на равнището на боговете. Но хайде да се позанимаваме с онези многобройни прехвърляния между световите, от които страдахте ти и Марга. Според тебе докъде се простираше поредната промяна? Смяташ ли, че е засягала цялата планета?

Отново си припомних как губех всякаква представа за действителността.

— Не знам! Бях твърде зает да се грижа за оцеляването ни. Чакай, чакай... Всяка промяна обхващаше цялата Земя и около век от историята. Винаги проверявах в библиотеките и запомнях каквото успях. Имаше и многобройни промени в културата. Накратко — във всичко.

— Алек, промяната не се е простирала много по-далеч от собствения ти нос, а и никой не я е забелязвал, освен вас двамата. Не си проверявал самата история, а книги за нея. Поне така би го уредил Луцифер, ако бе замислил тази измама.

— Е... Кейти, ти съзнаваш ли колко време е необходимо да пренапише цяла енциклопедия?

— Но нали вече ти беше обяснено, че времето не е никаква пречка на божественото равнище? Нито пък пространството. Правено е нужното, за да се заблудиш. И нищо повече. Принципът за икономия на усилията в изкуството, както го разбират боговете. Не ми е по силите, но често съм виждала как го правят. Изкусният Творец на форми и образи върши само необходимото, за да постигне желанието от Него ефект. — Рахав се настани на ръба на басейна и си топна краката. — Седни до мен. Помисли за предната граница на „големия взрив“. Е, какво има според тебе отвъд пределите, при които червеното изместване достига такива стойности, че се изравнява със скоростта на светлината? Какво ще кажеш?

Признавам, че отговорих със забележимо надменен тон.

— Кейти, хипотетичният ти въпрос е напълно лишен от смисъл. Доколкото съм могъл да отделям време, запознавах се щурите хрумвания като „голям взрив“ и „разширяваща се вселена“, защото всеки проповедник на Писанието трябва да е способен да ги обори. Двете споменати от тебе измислици предполагат невъзможен период от време — невъзможен, защото светът е бил създаден преди около шест хиляди години. Казвам „около“, защото е трудно да се изчисли датата на Сътворението, а и не съм много сигурен коя дата сме днес. Но шест хиляди не се равняват на милиардите, от които имат нужда привържениците на тази хипотеза.

— Алек... твоята вселена е на около двадесет и три милиарда години.

Отворих уста, но веднага се отказах да възразявам невежливо на домакинята си. А тя добави:

— И е била създадена в 4004 година преди Христа.

Вторачих се във водата. Сибил изскочи на повърхността и ни опръска.

— Алек?

— Не ми остана какво да кажа.

— Замисли се над думите ми, защото ги подбрах внимателно. Не твърдя, че светът е бил създаден преди двадесет и три милиарда години, а само, че такава е възрастта му. Защото е бил сътворен стар. С вулканистите в скалите, с кратерите на Луната. Така го е измислил Яхве, защото е искал да се позабавлява. Някой от учените бе казал: „Господ не си играе на зарове с вселената“. За жалост не е вярно. Яхве хвърля подправени зарове в своята вселена... само за да заблуди собствените си създания.

— Но защо му е да го прави?

— Според Луцифер постъпва така, защото е некадърен Творец. От онези, които все се поддават на новите си хрумвания и все драскат и мажат отново по платното. Пък и Той се смята за голям шегаджия. Всъщност не би трябвало да изказвам мнения, защото не съм им на равнището. А Луцифер е предубеден спрямо брат си. Мисля, че е очевидно. Но ти още не си изразил учудването си от най-голямото чудо, на което ставаш свидетел.

— Може и да не съм го забелязал.

— Май само се опитваш да проявиш любезност. И тъй — как една дърта курва се изказва по проблеми на космогонията, телеологията, есхатологията и други такива дълги думички от древногръцки корен? Не е ли чудо?

— Рахав, съкровище, толкова бях зает да ти броя бръчките, че не те слушах...

С това си заслужих бутане в басейна. Когато подадох глава над водата, двете жени ми се смееха. Опрях ръце в ръба на басейна и улових Кейти като в капан. Но тя явно нямаше нищо против, а се облегна удобно на мен — същинска котка.

— Какво се канеше да кажеш? — попитах невинно.

— Алек, умениято да четеш и пишеш е чудесно като секса. Е, почти. Може и да не ме разбираш, защото си научил азбуката полека, още в детските си години. Но когато аз бях блудница в Ханаан преди четири хилядолетия, бях неграмотна. Каквото научавах, беше от

дарбата ми да слушам внимателно — клиентите, съседите, клюкарите на пазара. Но така не можеш да научиш нищо особено, а в онези времена дори писарите и съдиите бяха истински невежи. Цели три века след смъртта си усвоих четмото и писмото, при това от духа на една проститутка от някогашната велика цивилизация на остров Крит. Свети Алек, думите ми може и да те стреснат, но в историята на човечеството курвите са били грамотни доста преди почтените жени да пристъпят към тези опасни занимания. А като се научих, братко — олеле!... Дълго дори не помислях за секс. — Ухили ми се. — Е, почти. После постигнах по-здравословно съотношение — четене и секс в равни количества.

— Май не биха ми стигнали силите за такова равновесие.

— При жените е друго. Истинското си образование започнах, когато изгоря Александрийската библиотека. Яхве не я искаше, затова Луцифер прибра духовете на онези хиляди ръкописи, отнесе ги в ада и грижливо ги възроди. Какъв празник за Рахав! Да ти призная, той сега е хвърлил око на Ватиканската библиотека, защото скоро ще е на онзи, който желае да я докопа. И не би му се наложило да я възражда. Ще я отмъкне невредима преди Края на времето. Нали ще е прекрасно?

— Напълно те разбирам. Единственото, за което някога съм завиждал на папските лакеи, е библиотеката им. Но какво означава „да възродиш дух“?

— Тупни ме по гърба.

— Моля?

— Тупни ме. Не, по-силно. Не съм крехка пеперудка. А така. Току-що плясна един възроден дух.

— Стори ми се здрава плът.

— Би трябвало, защото ми струваше скъпичко. Стана още преди Луцифер да ме забележи и да ме прибере в тази позлатена клетка. Доколкото знам, ако спасената душа отиде в рая, възраждането е включено в сметката. Но тук си го плащаш на кредит. После си скъсваш задника от бачкане, за да върнеш парите. В моя случай изразът трябва да се разбира буквално... Алек, знам, че ти не си умирал. А възроденото тяло е същото, каквото човек е имал преди смъртта си, само че е по-добро. Никакви заразни болести, алергии, старчески бръчки... Бръчки, как пък не! Че аз не бях сбръчкана и при смъртта си... е, не се забелязваше. Как ме накара да приказвам за тези

неща? Нали уж спорихме за относителността и разширяващата се вселена — един истински високо интелектуален разговор.

Вечерта Сибил направи сериозен опит да се вмъкне в леглото ми. Кейти я отрязва решително и самата тя легна при мен.

— Пат каза, че в никакъв случай не бива да спиш сам.

— Пат си мисли, че съм болен. Но аз не съм.

— Няма да споря. И не се притеснявай толкова, мили. Мама Рахав ще те остави да спиш.

Събудих се по някое време от собствените си ридания и Кейти беше до мен, за да ме утеши. Сигурно Пат ѝ бе разказала за моите кошмари. Щом Кейти ме успокои, заспах почти веднага.

Следващите дни бяха истинска идилия... но Маргрете я нямаше. Кейти обаче успя да ме убеди, че трябва да съм търпелив и да не се муся непрекъснато. Денем успях да се сдържам, а макар нощем да ставаше по-зле, дори самотата не е толкова непоносима, ако Рахав е до тебе да те подкрепи, когато си се събудил беззащитен и смазан от живота. Винаги лягаше при мен... освен една нощ, когато трябваше да замине за малко. Сибил пое дежурството след продължителни наставления от Кейти.

Открих една забавна подробност у Сибил. Щом заспи, тя си връща истинската форма на африт, съвсем несъзнателно. Така става с петнайсетина сантиметра по-ниска и има симпатични рогца, които забелязах още на рецепцията в хотел „Сан Суси Шератон“.

Дните си прекарвахме в плуване, излежаване на слънце, понякога отивахме на коне до околните хълмове. За да си запази уютното гнезденце, Джери явно бе отмъкнал стотици квадратни километри земя. Струваше ми се, че можехме да отидем колкото си искаме надалеч.

А може би не разбирам как се правят тези неща.

Без „може би“ — за делата на божествено равнище ми е известно толкова, колкото на една жаба за неделята.

Джери отсъстваше вече седмица. На закуска Рахав донесе и моя ръкопис.

— Свети Алек, Луцифер изпрати съобщение, че държи да дописваш това постоянно.

— Добре. Нали може на ръка? Ако имате някъде наблизо пишеща машина, ще почуквам като кълвач — буквичка по буквичка.

— Ти си пиши на ръка, другото остави на мен. Върша и секретарска работа за княз Луцифер.

— Кейти, понякога го наричаш Джери, друг път Луцифер, но никога „сатана“.

— Той предпочита името Луцифер, но се отзовава на всяко друго. „Джери“ и „Кейти“ измислихме специално за двама ви с Марга...

— И „Сибил“... — вметна „дъщерята“.

— И „Сибил“. Права си, Егрет. Искаш вече да те наричаме с истинското ти име ли?

— Не. Много ми е приятно, че Алек и Марга ни познават с имена, които никой друг не знае.

— Я почакайте — намесих се. — Когато се запознахме, тримата бяхте толкова свикнали с тези имена, сякаш ги имате по рождение.

— С мамчето сме бързи като мълнии в импровизираните представления — засмя се Сибил-Егрет. — Те изобщо не подозираха, че са огнепоклонници, преди да вмъкна тази подробност в разговора. А и аз не знаех, че съм вещица, преди мамчето да го подхвърли. Израфел също си го бива. Но той имаше повече време да си подготви ролята.

— Всички сте ни разигравали, сякаш сме братовчеди от провинцията.

— Алек — сериозно започна Кейти, — винаги има основателни причини за онова, което Луцифер прави. Рядко ги обяснява. Но е злонамерен само към злите хора... каквито вие не сте.

Тримата се препичахме край басейна, когато Джери се върна внезапно. Каза ми рязко, без дори да погледне първо Кейти:

— Навличай си дрехите. Тръгваме незабавно.

Кейти скочи и след миг дотича обратно с дрехите ми. Двете жени ме облякоха с бързата вещина на пожарникар, реагирайки на тревожен сигнал. Кейти напъха моя бърснач в един джоб и го закопча грижливо.

— Готов съм! — обявих.

— Къде са мемоарите му?

Тя отново се върна за секунда.

— Ето ги!

През този миг Джери се бе извисил до почти четириметров ръст... и външността му се промени. Още си беше Джери, но вече разбирах защо Луцифер е известен като най-прекрасният сред ангелите — останали на небето или паднали.

— Рахав, ще ти се обадя, когато мога — каза той.

Пресегна се да ме вдигне.

— Чакай! Двете с Егрет трябва да го целунем за довиждане!

— Ох... По-бързичко!

Двете едновременно докоснаха с устни бузите ми. Джери ме сграбчи, сякаш бях детенце, и се понесохме право нагоре. За малко зърнах „Сан Суси“, площада с Двореца, после ги закриха пламъците и пушеците от геената огнена. И напуснахме този свят.

Как, колко и накъде пътувахме, не ми е известно. Приличаше на онова безкрайно пропадане към ада, но беше много по-приемливо в ръцете на Джери. Спомних си за времето, когато бях на две-три годинки и баща ми ме вземаше понякога в прегръдките си, докато заспя.

Вероятно съм се унесъл. Изведнъж се опомних, когато Джери зави и се устреми нанякъде. Стъпи и ме пусна да застана прав.

Тук имаше притегляне. Усещах тежестта на тялото си, имах представа за посока „надолу“. Но не мисля, че бяхме на някоя планета. Като че стояхме на платформа или веранда пред немислимо огромно здание. Нямахме как да го огледам, защото стояхме прекалено наблизко. Наоколо не се виждаше нищо друго освен безформено мъждукане.

— Добре ли си? — попита Джери.

— Да, така ми се струва.

— Чудесно. Слушай ме внимателно. Сега ще те отведе при... една Същност, която за мен и за моя брат — вашия бог Яхве — е това, което е Яхве за вас. Разбра ли ме?

— Ъ-ъ... може би. Не съм сигурен.

— А към Б е като Б към В. За тази Същност вашият Господ Йехова е хлапе, което строи пясъчни замъци на брега, после ги стъпква в детински каприз. За Него и аз съм дете. Отнасям се към него както вие към своето тройствено божество — отец, син и свети дух. Не се покланям на Същността като на Бог. Той нито очаква, нито изисква подобно близане на подметки. Яхве е може би единственият, страдащ

от този любопитен порок. Поне аз не знам да има друга планета или място във вселената, където някой се прекланя пред божество. Но аз съм още млад и не съм пътувал много. — Джери се взираше съсредоточено в мен. Видя ми се разтревожен. — Алек, ще се опитам да ти обясня чрез едно сравнение. Когато си поотраснал малко, налагало ли ти се е да водиш домашен любимец при ветеринарен лекар?

— Не ми харесваше, защото животинките се плашеха.

— И на мен не ми харесва. И тъй, знаеш какво е да занесеш болно или ранено кученце при ветеринар. Трябвало е да чакаш, докато лекарят реши дали може да помогне с нещо или е най-милосърдно да отърве горката малка твар от мъките ѝ. Прав ли съм?

— Да. Джери, искаш да ми кажеш, че всичко виси на косъм.

— Именно. Няма прецеденти. Никое човешко създание още не е било издигано до това равнище. Не се осмелявам и да предположа как ще постъпи Той.

— Е, ти ми обясни и преди, че има риск.

— Да. В голяма опасност си. Аз също, но мисля, че за тебе заплахата е ужасна. Поне в едно те уверявам, Алек — ако То реши да те унищожи, няма нищо да усетиш. То не е садистичен Бог.

— „То“ или „Той“?

— Ами... смятай го за „Той“. Реши ли да се въплъти, вероятно ще си послужи с човешка външност. В такъв случай се обръщай към Него с „господин Председател“ или „господин Кошчей“. Отнасяй се към него като към много по-възрастен от тебе мъж, когото почиташ безрезервно. Не се кланяй и не се умилквай. Дръж се твърдо и говори истината. И ако умреш, срещни края с достойнство.

Стражът, който ни спря на портата, не беше човек... но щом го погледнах втори път, вече изглеждаше съвсем нормално. Това е пример за пълната несигурност на всичко, което видях в мястото, наречено от Джери „Местното управление“.

— Съблечете се, моля — каза ми стражът. — Оставете дрехите при мен, после ще си ги приберете. А какъв е този метален предмет?

Казах му, че е бръснач.

— И за какво служи?

— Това е... нож за премахване на космите от лицето.

— Имате косми по лицето ли?



Впуснах се в подробни обяснения за бръсненето.

— Но щом не искате косми по лицето си, защо си ги отглеждате точно там? Да не би да имат някаква икономическа стойност?

— Джери, май ми свършиха думите.

— Аз ще се оправя.

Предполагам, че той поговори със стража, макар да не чух нищо. След малко Джери се обърна към мен:

— Остави и бръснача при дрехите. Той смята и двама ни за луди. Няма значение.

И да беше „То“, господин Кошчей ми изглеждаше като брат-близък на доктор Симънс, канзаския ветеринар, при когото носех котки, кучета, веднъж и костенурка... поредицата животинки, с които споделих детството си. А кабинетът на Председателя беше точно копие на Симънсовия.

Съзнавах (тъй като бях трезвен до болка и напълно здрав), че това не е доктор Симънс, а приликата е постигната нарочно, но без намерение да ме заблуди. Председателят, бил Той, То или Тя, бе проникнал в съзнанието ми чрез някакъв вид хипноза, за да създаде обстановка, в която малко да си отпусна нервите. Доктор Симънс винаги галеше болните твари и им говореше ласкаво, преди да се заеме с неприятните, непознати и често болезнени за животното действия.

И това помагаше. Помогна и на мен. Знаех, че господин Кошчей не е старият ветеринар-хирург от момчешките ми години... но приликата породи у мен отдавнашното доверие.

Господин Кошчей вдигна глава, когато влязохме. Кимна на Джери и ме погледна.

— Сядайте.

Послушахме го. Той пак сведе очи към бюрото Си. Моите мемоари бяха отворени пред Него. Подравни листовите и ги остави настрана.

— Луцифер, как е положението в твоята околия? Някакви проблеми?

— Няма, господине. Е, освен обичайните оплаквания от пречистването на въздуха. Мога да се справя сам.

— Желаш ли да управляваш на Земята през тази епоха?

— Моят брат не претендира ли за правото?

— О, да. Вече обяви Край на времето и потроши всичко. Но нищо не ме задължава да му разреша точно той да се заеме с новото строителство. Е, искаш ли я? Отговори Ми.

— Господине, определено предпочитам да започна изцяло с нови материали.

— Всички от вашата гилдия предпочитате новичкото. Разбира се, не ви хрумва да правите сметка за разходите. Бих могъл да ти поверя Гларуун за няколко цикъла. Какво ще кажеш?

— Ще се доверя на преценката на господин Председателя.

— Правилно. Би трябвало. Ще го обсъдим по-късно. Защо проявяваш такъв интерес към едно от създанията на своя брат?

Май се унасях в дрямка, защото виждах как в някакъв двор си играят котенца и кученца. А през това време Джери казваше:

— Господин Председател, у човешките създания почти всичко е смешно и нелепо, но не и способността им да понесат храбро страданията и да умрат достойно за онова, което обичат и ценят. Няма значение доколко са оправдани убежденията им. Важни са именно храбростта и достойнството. Тези присъщи на хората качества не се дължат на твореца им — у самия него липсват напълно. Знам, нали ми е брат... и аз също ги нямам. Питате ме защо тази твар и защо точно аз? Прибрах го до един път, останал без нищо. А той забрави грижите си — прекомерни за силите му! — и се посвети на доблестен (и безплоден) опит да спаси „душата“ ми съгласно правилата, на които бе научен. Няма значение и че опитът му беше ненужен и се дължеше на невежество. Опитва всичко, за да ми помогне, защото си въобразяваше, че ме застрашава ужасна участ. Сега е изпаднал в несгоди и му дължа не по-малко старание да помогна.

Господин Кошчей побутна надолу очилата си и погледна над тях.

— Още не си ми изтъкнал нито една причина да се намесвам в местните дела.

— Господине, а няма ли правило на гилдията, което изисква от творците да се отнасят милостиво към създанията си, дарени от тях със свободна воля?

— Няма.

Джери май се стъписа.

— Изглежда съм разбрал неправилно някои принципи още по време на обучението си.

— Оказва се, че е така. Има творчески принцип — но не и правило — отношението към създанията със свободна воля да бъде последователно. Но ако настояваш и за милосърдие, значи премахваш за тях онази степен на свобода, заради която бе измислена и свободната воля. Без винаги надвисналата трагедия можеш да се задоволиш и с безмозъчни автомати. За какво са ти човеци?

— Господине, струва ми се, че разбирам. Но ще бъде ли Председателят така добър да поясни принципа за последователното отношение?

— Луцифер, нищо сложно няма в него. За да е способно и създанието да твори своето дребно изкуство, трябва или да са му известни правилата, на които се подчинява, или да му се даде възможност да ги научи чрез проби и грешки... като грешките не винаги са пагубни. Накратко, на създанието се дава възможност да се учи от опита си.

— Господине, именно такъв е смисълът на оплакването ми срещу моя брат. Вижте тези записки пред Вас! Яхве заложи капан с примамка, за да подмами това създание в надпревара, която то не можеше да спечели... после обяви, че играта е свършила и му отне наградата. Макар че в случая говорим за крайност, за изпитание чрез унищожение, това е типичното отношение на Яхве към неговите създания със свободна воля. Игрите винаги са толкова нагласени, че те не могат да победят. Вече шест хилядолетия прибирам загубилите... и повечето пристигат в ада вцепенени от ужас. Боят се от мен, от вечните изтезания. И дълго не могат да повярват, че са били лъгани. Моите терапевти постоянно са затрупани с работа, за да им наместят представите. Никак не е забавно!

Господин Кошчей привидно не го слушаше. Облегна се назад на въртящия се стол, карайки го да заскърца (да, знам, че звукът идваше от паметта ми) и отново се загледа в мемоарите ми. Почеса сивите косми около плешивото Си теме и започна да издава доста дразнещ звук — полусвирукане, полумънкане. Това също бе извлякъл от отдавнашните ми спомени за доктор Симънс, но звучеше съвсем истински.

— А онова женско създание — примамката... Тя също ли има свободна воля?

— Според мен — да, господин Председател.

(Какво говориш, Джери! Нима не си убеден?)

— В такъв случай мисля, че създаването пред нас едва ли ще се задоволи с копие. — Свирукаше и мънкаше през зъби. — Да се поровим още малко в тази история.

Когато влязохме, кабинетът на господин Кошчей ми се стори малък. Но ето че тук вече присъстваха още неколцина. Друг ангел, който много приличаше на Джери, но беше по-възрастен. Отличаваше го и вечната кисела гримаса, а Джери винаги беше толкова жизнерадостен. Имаше още един позастаряващ тип с дълго палто, широкопола увиснала шапка и превръзка на едното око. На рамото му бе кацнал гарван. И — о, наглост! — Сам Кръмпекър, онзи адвокат от Далас.

Зад него се бяха наредили още трима мъже — охранени и смътно познати. Знаех, че някъде съм ги срещал преди.

След миг се сетих. Бях спечелил по сто (или хиляда?) долара от всеки при един безразсъден облог.

Пак погледнах Кръмпекър и се ядосах още повече — мошеникът сега имаше моето лице!

Обърнах се към Джери и му зашепнах настойчиво:

— Виждаш ли го онзи? Той е...

— Млъкни.

— Но...

— Само мълчи и слушай.

Братът на Джери вече говореше.

— И кой се оплаква? Да си вляза ли в ролята на Исус, за да докажа? Щом някои от тях се справят, значи не е толкова трудно. В последната партия успешните случаи са седем цяло и една десета на сто. Не било достатъчно, тъй ли? А кой го казва?

Възрастният мъж с черната шапка се обади:

— За мен всичко под петдесет процента е пълен провал.

— Ха, от кого го чувам? Не беше ли ти, който все губеше от мен цяло хилядолетие? Твоя си работа какво правиш със своите създания. А моите ги остави на мен.

— Именно затова съм тук — промълви устата изпод шапката. — Ти най-грубо се намеси в съдбата на едно от моите.

— Не съм аз! — Яхве посочи онзи, който успяваше да наподобява и мен, и Сам Кръмпекър. — Ей го! Малко грубичко бил пипал, значи? Ама е от вашите, нали! Хайде де, кажи!

Господин Кошчей тупна с показалец по листовете на бюрото и заговори на мъжа с моето лице.

— Локи, колко пъти се появяваш в тази история?

— Зависи как го смятате, Шефе. Осем или девет пъти, ако броите преките намеси. Или пък през цялото време, ако си припомните, че цели четири седмици обработвах онази апетитна учителка, та направо да падне по гръб и да запъшка, щом дойде мухльото.

Огромният юмрук на Джери се сви върху лявото ми рамо.

— Не си отваряй устата!

А Локи продължаваше:

— Отгоре на всичко Яхве не ми се издължи!

— Че откъде накъде? Кой спечели?

— Ти игра нечестно. Тъкмо бях докарал любимото ти бойно петле, скъпия ти фанатик дотам, че да се прекърши. Ама ти подрани със Съдния ден. Ето го, седи тук. Питай го де, питай го! Дали още се кълне в тебе или те проклина? Питай го, после ми се издължи за баса. Имам да плащам сметки за боеприпаси.

— Обявявам тази препирня за крайно неуместна — натърти господин Кошчей. — Тук не е арбитраж. Яхве, както изглежда, основното оплакване срещу тебе е, че си непоследователен в правилата си за своите създания.

— Ха, да ги целувам по челата ли? Който иска омлет, трябва да счупи яйцата.

— Не се отклонявай от въпроса. Приложил си изпитание чрез унищожение. Няма да спорим дали е било творческа необходимост. Но накрая си отвел единия в рая, другата си зарязал... значи си наказал и двамата. Защо?

— Правилата са еднакви за всички. Тя не се справи.

— А не си ли ти богът, повелил да се връзват устите на рогатите твари, когато вършеят житото?

Следващото, което осъзнах, бе как стоя върху бюрото на господин Кошчей и се вирам право в огромното Му лице. Трябва Джери да ме е поставил там. Председателят ме питаше:

— Тази ли е твоята?

Озърнах се накъдето ми сочеше. И едва не припаднах. Марга! Студена и мъртва в лед, оформен като ковчег. Парчето заемаше голяма част от плота на бюрото, вече се топеше. Понечих да се хвърля върху леда, но установих, че не мога да помръдна.

— Това е достатъчен отговор на въпроса — продължи господин Кошчей. — Един, каква е съдбата на създанието?

— Тя загина в битка по време на Рагнарок. Заслужи цикъл във Валхала.

— Чуйте го само! — присмя се Локи. — Рагнарок не е свършил. И този път аз побеждавам. Това маце се пада на мен! Всички датски кучки са запалени... ама тази е като напалм! — Изпръхтя и ми намигна. — Нали така?

Председателят промълви тихо:

— Локи, досаждаш ми...

И онзи изведнъж изчезна. Нямахме го дори стола, на който седеше.

— Един, ще се лишиш ли от нея за част от този цикъл?

— За каква продължителност? Тя има право да е във Валхала.

— За неопределено време. Създанието пред нас бе изразило желание да мие чинии „вечно“, само и само да се грижи за нея. Макар да е съмнително дали разбира колко се проточва „вечността“... но то вече доказва, че намерението му е било напълно сериозно.

— Господин Председател, моите воини — мъже или жени — загинали в честна битка, са ми равни, а не роби. Гордея се, че съм пръв сред такива равни. Нямам никакви възражения... стига тя да се съгласи.

Сърцето ми сякаш подхвъркна. А от другия край на стаята Джери ясно прошепна в ухото ми:

— Рано е да се радваш. За нея може да са минали хиляда години. А жените са склонни да забравят.

Председателят се обърна към Яхве:

— Възроди я както е необходимо.

— А кой ще плати?

— Ти. Приеми го като глоба, за да се научиш на последователност.

— Кой, аз ли?! Всяко свое пророчество сбъднах! А сега чувам, че не съм бил последователен! Това справедливост ли е?

— Не, това е Изкуство. Александре, погледни Ме.

Вдигнах глава към огромното лице и Неговият поглед ме прикова. Очите Му сякаш се уголемяваха с всеки миг. И накрая потънах в тях.

## XXIX

*Няма спомен за миналото;  
па и за това, що има да стане,  
няма да остане спомен у ония,  
които бъдат отпосле.*

Еклисиаст 1:11

Тази седмица Маргрете и аз, с помощта на дъщеря ни Герда, ще направим в къщата и ресторанта истинско скандинавско-канзаско почистване, защото Фарнсуърт, приятелите ни от Тексас — всъщност най-добрите ни приятели в целия свят — идват на гости. За Марга и за мен всяко гостуване на Джери и Кейти е Коледа и Четвърти юли, събрани в едно. Както и за нашите хлапета — Сибил Фарнсуърт е на годините на Инга. Двете момичета много добре се погаждат помежду си.

А този път ще бъде нещо специално. Ще доведат и Патриша Меримаунт. Пат също ни е отколешна приятелка и е най-милата особа на земята. Макар да е стара мома и учителка, в нея няма и капчица превзетост.

Семейство Фарнсуърт ни донесоха късмет в живота. По време на медения си месец двамата с Марга бяхме в Мексико. Точно тогава голямото земетресение съсипа Масатлан. Ние не пострадахме, но трудно се измъкнахме оттам, останали без паспорти, пари и пътнически чекове. На половината път към дома срещнахме Фарнсуъртови и така всичко се промени — вече нямахме проблеми. Вярно, прибрах се в Канзас и без един куфар, носех само бърснач в джоба си. (Бях сантиментално привързан към този предмет — Марга ми го подари и оттогава се бърсна само с него.)

Когато стигнахме до родния ми щат, открихме точно такава семейно заведение, каквото търсехме. Закусвалня в малкото университетско градче Рай, югоизточно от Уичита. Беше собственост



на господин и госпожа А. С. Модей, които вече искаха да си отдъхнат от житейските грижи. Започнахме като техни наемни работници, но след по-малко от месец вече бяхме наематели. По-късно затънах до гуша в дългове към банката, което ни направи собственици (отначало само на хартия) на „Шоколадови мелби при Марга“ — със сокове и газирана вода, хотдогове, хамбургери и вълшебните датски сандвичи на Маргрете.

Тя искаше да наречем мястото „Шоколадови мелби при Марга и Алек“, но аз наложих вето върху идеята. Просто не звучи. Пък и именно Марга посреща клиентите, тя ни е най-добрата реклама. Аз работя незабелязано. Мия чиниите, чистя и върша каквато още помощна дейност се сетите. Астрид помага на Маргрете в салона. При нужда се включвам и аз. Всъщност всеки от нас умее да сготви или стъкми набързо всичко, което сме вписали в менюто. Дори откритите сандвичи. Само че с тях се придържаме точно към цветните снимки и указанията за съставките на Марга. За да бъдем честни към клиентите, единствено на Маргрете е позволено да импровизира.

А специалистът, дал името на ресторанчето ни — мелбата с горещ шоколад, се поднася по всяко време и струва десет цента, макар така да носи брутна печалба само цент и половина. Всеки посетител, който има рожден ден, получава безплатно една мелба, а ние му изпяваме „Честит рожден ден“, пригласяйки си гръмко с барабан. Получава и целувка. На момчетата от колежа много им допада да ги целува Маргрете, дори повече от безплатната мелба. Разбирам ги напълно. Но пък и татенцето Греъм се облажва добре, ако имаме рожденичка. (Спазвам правилото да не се натрапвам с целувки на момичетата, но досега не ми се е случвало да го прилагам.)

Успехът тръгна ръка за ръка с нас още от първия ден. На добро място сме — до арката на Елм Стрийт и Старата главна. Ниските цени ни осигуриха стабилен оборот, да не говорим пък за магическата дарба на Маргрете да приготвя вкусноти... или за нейната красота и обаяние. Ние продаваме не калории, а щастие, от което Маргрете сипва щедра порция във всяка чиния. Има и за себе си, и за целия свят.

А пък щом аз се грижа за паричките, нямаше как да се провалим. Добре си правя сметките. И ако някой ден цената на съставките изяде малката печалба от шоколадовата мелба, цената се вдига — точка по въпроса! Господин Велзевул, президентът на местната банка, твърди,

че страната се намирала в продължителен период на умерен възход и благоденствие. Надявам се да е прав, но не изпускам нито за миг от очи брутните приходи.

В градчето ни пък търговията с недвижимост преживява истински разцвет. Причината е в семейство Фарнсуърт, както и в благоприятната промяна на климата. Преди типичният богат тексасец поддържаше лятна вила в Колорадо Спрингс, но тук вече не можем да пържим яйца по тротоарите си и жителите на Тексас започват да забелязват чара на Канзас. Разправят, че нещо станало с въздушните течения. (Или бяха топлите океански течения? Никога не съм бил силен в природните науки.) Както и да е, лятото сега е чудесно, а зимата — мека. Мнозина от приятелите и съдружниците на Джери купуват земя в Рай и си строят летни вили. А господин Ашмедай, който се грижи за някои от деловите интереси на Джери, вече живее тук целогодишно. Доктор Адрамелех — ректорът на нашия колеж — веднага се погрижи Ашмедай да бъде избран в настоятелството и да му бъде присъден почетен докторат. Като бивш организатор на кампании за набиране на средства много добре го разбирам.

Радваме се на всички нови хора и не само заради парите им... но не бих искал Рай да стане пренаселено подобие на Далас.

Добре, че е невъзможно. Живеем в едно пасторално кътче и имаме само колеж. Църквата на общината също е една за всички секти — Църквата на Божествения оргазъм. Всеки сабат има училище за децата от девет и половина, службата започва в единадесет часа, а веднага след това са пикникът и оргията.

Тук никой не тика хлапетата насила към вярата, но младите хора искрено харесват нашата църква. Това се дължи на нашия пастор, преподобния доктор М. О. Лох. Струва ми се, че самият Малкъм е презвитерианин. В говора му още се усеща шотландският акцент. Но у него няма нищо от прословутия кисел шотландец и децата просто го обожават. Пръв е във веселбите и много умело ръководи ритуалите. Дъщеря ни Елиза толкова се е увлякла, че според думите ѝ щяла да намери призванието си в църквата. (Празни приказки. Завърши ли гимназия, ще се омъжи още на другия ден. Мога да назова и името на щастливеца, макар да не ми е ясно какво толкова намира тя у него.)

Маргрете заедно с други се грижи за поддържането на църквата, а аз нося диска сред паството всеки сабат и съм член на финансовия

съвет. Никога не съм се отказвал от принадлежността си към Братята в Апокалипсиса, но трябва да призная, че сбъркахме — началото на новото хилядолетие отдавна мина, а така и не чухме Зова.

Но който е щастлив у дома си, не лежи буден нощем, за да размишлява тревожно за отвъдното.

Какво е успехът? Състудентите ми от Рола Тех биха могли да кажат, че съм се задоволил с твърде малко — притежавам заедно с банката малко ресторантче в провинциално градче. Но аз имам каквото искам. Не бих се съгласил да бъде светец в рая, ако Маргрете не е с мен. И без страх бих слязъл в ада, ако тя е там... не че вярвам в съществуването на ада, нито пък мога да се меря със светците.

Самюъл Клемънс, известен като Марк Твен, го е казал добре: „Където беше тя, там беше раят“. И Омар Хаям има чудесен стих: „... щом си до мен, и пустошта ще стане рай“. Една и съща велика истина, която за мен звучи така:

Където е Маргрете, там е раят.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.